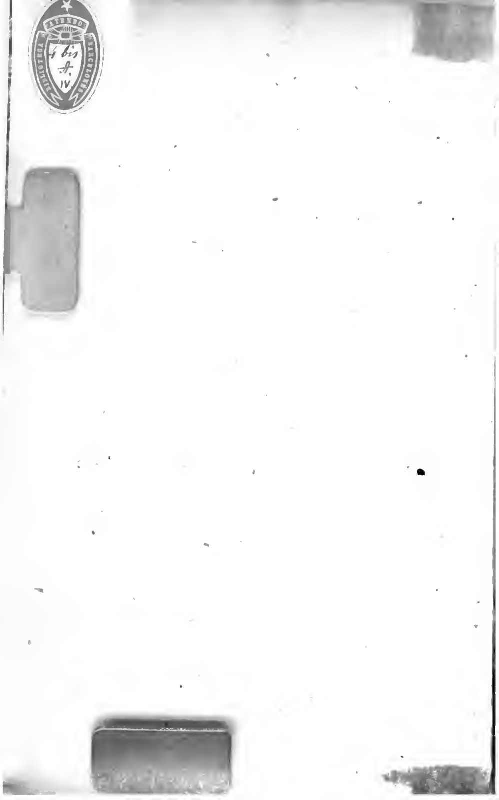



ATENEO
BIBLIOTECA
BARCELONÉS
IV.

# COLECCION

DE

# DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

# CORONA DE ARAGÓN,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU CRONISTA,

D. Próspero de Bofarull y Mascaró.

TOMO XV.

# LEVANTAMIENTO

Y

# GUERRA DE CATALUÑA

**en tiempo de don Juan II.**

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

*PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN*

POR

D. PRÓSPERO DE BOFARULL Y MASCARÓ,

Cronista de la Corona de Aragon

**Tomo II.**

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1858.



## AÑO 1461.

### 14 DE FEBRERO.

Primeramente se procedió al nombramiento de una comision compuesta del abad de San Benito de Bages, del caballero Juan Zabastida, y de los ciudadanos de Barcelona Miguel Dezplá y Francisco Lobets, que se encargase de concordar todos los bandos que existian en Cataluña, poniéndolos en paz ó procurando que á lo menos ajustasen treguas por cierto tiempo; y luego se dió cuenta en esta sesion de los despachos que siguen:

Als molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. A les coses en vostra letra del XII vuy a VII hores de mati per Auger de Casal correu rebuda responents al primer que preteneu no haver in-

formacio de les coses digmenge aci fetes sino per generalitat vos dihem que en aquella ora legida vostra letra tots nos comoguem en gran e novell pensament per esser lo avis de tanta arduitat mes ya per ço no resta ne falli en nosaltres tot assossech per efectualment complir les coses per vosaltres compostes e ordenades e axi fonch tancada la porta de nostra stacio e aquella comenada a hu de nosaltres. Entrant en delliberacio a tots paregue si de aqui exia correu per al Senyor Rey segons ere be possible perque en multitud a tard se conserve secret encorriam algun dubte de esser envergonyits e per ço en comuna sentencia fon deliberat devallar a la sglesia de Sant Jordi ordenadament e callada sens parlar ne dir mot huns a altres e axi anam fins al dit loch on de continent ab aquesta ciutat se provehi meteu gent a la porta del palau ab alguns de nosaltres. Pero jatsia aço fos cuytadament ordonat nos pogue ab aquell compliment haver lo nombre de la gent que alguna distancia suficient no passas e fon circa de una hora. En aquest temps si lo Senyor Rey per correu o altrament rebe algun avis ignorat es per nosaltres sino que la absencia de sa Majestat ne pot causar algun argument als miradors e volse dir encara en lo temps que la gent fou en lo palau sa Majestat encara hi era mas que per part molt incogitada apres serie exit. Totes aquestes coses son passades axi ab la mes celeritat e cuyta que ha pogut. En la segona part de Fraga se attene quant se pogue mas ab veritat la gent ques crehie poder exir daquesta ciutat, no es stada de gran part en lo nombre e dis-

posicio pensats e axi la cosa nos pogue a prompta exequucio deduir. E com vosaltres senyors no ignorau en les coses semblants es gran diferencia del pensar al fer e per ço si sen sdevenen algunes moltes sen erren. Dels dans e inconvenients que subseguir sen speren egualment nos dolem perque en les panyores no som menys que los altres. Speram en Deu nostra virtuosa empresa ya per ço no sera menys cabada. E si per los treballs que tots ne havem ere comprovat haverhi dada algu ocasio dignament tots devem sforçar darlin alguna punicio perque on en culpa de algu sia si en aquesta hora es secret Deu no permetra cosa tant reproba sia ocultada. Al quens dieu de tots ne part no partir daci sera fet juxta vostra voluntat no oblidant empero hajau en recort aquesta embaxada esser de gran despesa e no prou fructuosa e deuse be considerar la conservacio de la bossa comuna com aquella sia nostra restauracio pus en pensament dieu deveu entrar feu sia tal respongue a tots los caps de aquests fets que no hi va poch. Los canciller vicecanciller e micer Jacme Pau partiren de aci publicament acompanyats de moltes gents e anaren Arbecha. Apres lo canciller es anat al Comdat de Prades dels altres non sabem res es presumint sien tots ensemps. En la prorogacio de la cort fins aci no se ha res innovat ne hic ha senyal de fersich res. De totes les altres particularitats subseguides fins aci sou plenament per nostres letres avisats. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio del negoci que prosseguim. Scrita en Leyda a XIII de febrer del any Mil CCCC sexan-

ta hu. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Hir comptavem nou del mes corrent a deu hores ans de mitja nit per correu rebem de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies una letra de set del dit mes fahentnos certs de la delliberacio e provisio per vosaltres ab lo gran consell unidament ab lo consell de cent jurats de aqueixa ciutat per satisfer a la fidelitat a la qual los cathalans son tenguts a la corona reyal fetes en haver lo Illustrissimo Princep e primogenit del Senyor Rey pregant e encarregantnos encontinent vos trametam cent homens de peu disposts a treballs armats e a punt en los quals haja sexanta ballesters trenta pavesats e deu ab lances largues car vosaltres los pagareu aqui lo sou per lo temps que delliberarets segons mes stesament en la dita letra a la qual nos referim es contengut. Rebuda la dita letra tant prest sens intervall algu aplegam lo consell lo qual legida aquella e una altra que de nostre embaxador ensemps ab la vostra havem rebuda dellibera haver los dits cent homens e dat car-

rech a certes persones de haver e de triarlos ben armats e a punt disposts a treball el mes prest porem vos seran tramesos e tals en disposicio per fer armes quen screts molt be contents. Mes foren delliberades e de continent meses en execucio certes altres provisions segons per lo honorable mossen Johan Ramon embaxador per aquesta vila al qual ne scrivim seran a ple informades vostres molt gran reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de les quals la Sancta e infinida Trinitat sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Los consols de la vila de Perpinya a tota vostra ordinacio sempre promptes.

Als molt reverents magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit residents en Barchinona.

Molt reverents magnifichs e de gran providencia senyors. Aqui va lo magnifich cavaller e molt savi mossen Miquel de Boxadors per comunicar ab vostres reverencies dels afers occorrents de present per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit. Placiaus darli fe e creença en tot ço e quant per part nostra per ell vos sera explicat e expedicio presta com los afers requiren. E sia lo beneyt Jhesus en custodia e proteccio dels tots. De Leyda a XI de febrer del any Mil CCCCLXI. — A vostres benepla-

cits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverents egregi nobles e magnifichs mossenyors los diputats e consell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs mossenyors. Ir de mati hora de miga nit rebi per correu vostra letra de VII del present per la qual de continent com fon dies fiu fer la crida per los lochs acostumats de aquesta vila qui es cap de aquesta vegueria axi com per vosaltres es stat manat e deliberat. Si alguna cosa per lo dit fet occorrera necessaria de continent vos ne certificare. E manen de mi vostres grans reverencies nobleses e magnificencies ço que plasent los sia les quals la Trinitat individua tinga en sa proteccio e guarda. Scrita en Perpinya a XI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Mossenyors a la ordinacio vostres e servir prest Gabriel Girau diputat local a Perpinya.

Als molt reverent e magnifichs e de gran providencia mossenyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Ja per altra vos he rescrit daço que fins aquella hora sera pognt saber e sentir per lo dupte que aqui sera fet de gent darmes en la frontera de

Lengadoch ni en lo Comdat de Fox o en realme de França ab aquesta solament vos certifich que jatsia ab summa diligencia e vigilancia yon hage fet sentir e investigar fins açi no sich sent mes del queus he scrit. Del ques sentira per avant vostres grans reverencies e magnificencies ne seran avisades les quals manen de mi lo que plasent los sia. E sia molt reverend e magnifichs mossenyors la Trinitat Sancta vostra continua guarda. Scrita en Perpinya a XI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostra ordinacio e manament prest Gabriel Girau deputat local.

Als molt egregis e honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya sia dada.

Molt egregis e honorables e savis mossenyors. Ab deguda recomendacio certificam a vostres honorables savieses com havem sabuda una crida que en la ciutat de Manresa ses feta per lo diputat local mostrant certa necessitat per causa del Senyor Princep e nosaltres sentintnos de la honor de la terra e de aqueixa insigna ciutat volen atendra a totes coses a nosaltres possibles havem deliberat sentir de quina ni quanta gent podem fer aqui tramesa e sabut aquella trematem aqui los portadors de la present als quals dihen En Valenti Puig e Pere Basa los quals son homens de nostra vila e homens de siencia als quals han comissio de finar ab vostres honorables savieses. Placiaus darlos fe e crehença en so que de nostra part los diran. E per la present honorables mossenyors nons oc-

corra als sino que sempre som prests a vostra ordinacio e la Sancta Trinitat que sia en guarda de tots. De Sant Perdor a XII de fabrer any Mil CCCCLXI. — Mossenyors. — Los jurats he prohomens de la vila de Sant Perdor qui a vostres honorables savieses molt se recomanan.

Als molt reverent egregi honorables e savis senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverent egregi e honorables e savis senyors. Perque en los fets occorrents quiscun dia per vostres letres vehem vostres notables provisions en les quals segons vehem mostrau no fretura sentir nostra opinio ans continuament se proceheix ab vostre notable consell a exequucio de totes les coses al corrent negoci oportunes e convenients sens fernos de aquellas negun motiu e consulta e perque aquestes coses son comunes e toquen al honor e estat de tots nos semble comunament deurerse tractar nins par en aquest cas per utilitat del negoci ab sola porcio de embaxadors nos degau contentar attesa la arduitat del negoci en lo qual tots som molt necessaris per obtenir la desijada fi. Perqueus placia altrament per utilitat e ben avenir del negoci delliberar a la honor de vosaltres e nostra car servir solament per embaxadors es portar gran despesa sens que al present nous occorre faça gran fruyt e seria molta vergonya a nosaltres. Del present negoci havem pus stesament informat mossen

Dalmau Volo pregamvos li doneu fe e creença com a nostres propries persones rescrivintnos sempre del vostre honor. Feta en Leyda a XI de febrer. — A vostres honor e plaer prests. — Pere archabisbe. —Comte de Prades. — Vezcomte Dilla. — G. Alamany de Cervello. — Franci Derill. — Marti G. de Cruilles. — Francesch de Pinos. — Felip Albert. — J. Episcopus Barchinonensis. — E. Episcopus Vicensis. —Pere Abbas Agerensis. — M. Abbas Populeti. — Michael Periz Cononicus Ilerdensis. — G. de Queralt.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpinya e bisbat de Elna.

Honorable senyer. Si per los consols de aqueixa vila vos sera dit que per Governador o altres oficials de aqui sien fets alguns prejudicials enantaments requerireu de continent de part nostra en scrits los dits Governador e oficials o aquells dells qui los dits enantaments facen que de aquells desisten e cessen com a prejudicials e derogatoris a les generalitats del Principat de Cathalunya e drets de aquelles e lo que hajen fet en contrari a degut stat tornen. E aço façen sots virtut del sagrament e homenatge e seguretat que han prestada de obtemperar e exequir tota consulta excusacio e dilacio cessants qualsevol requestes a ells per part nostra fahedores. E farets levar carta de la dita requesta per vostre notari. E si dins hun dia quels assignareu en la requesta no hauran aquella mesa en obra fareulos publicar lo cendema per trencadors de

sagrament e homenatge ço es aquell o aquells qui exequit no hauran e per privats de son ofici. Dehim e manamvos que ho façats axi per obra. E jatsia haguessem scrit als consols de aqueixa vila quens enviassen cent homens de peu pero apres considerat que aqueixa vila es en frontera e bonament nos deu evacuar de gent disposta a armes los haviem scrit no curassen enviarnos la dita gent de peu. Ara lo sindich lur que es aci romas nos ha significat que haureu ya procehit a conduir de la dita gent e encara fetes algunes despeses havem deliberat remetreho a la conciencia e discrecio dels dits consols que sils parra la dita gent no puga restar e sia en punt que puga prestament anar e tirar via per esser ab lo capita en tal cas scrivim al receptor pach la dita gent segons li scrivim. Dada en Barchinona a XIIII de febrer del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Apres la data. Entes empero es nostra intencio que si los dits oficials faran coses torbants lo exercici o negoci havent sguart a la liberacio del Illustrissimo Primogenit que en tals coses sian fetes les dites requestes als dessus dits.

Als molt nobles magnifichs e honorables senyors los quinze elets per lo braç militar del comdat de Rossello residents en la vila de Perpinya.

Molt nobles magnifichs e honorables senyors. Jatsia

per altra vos hajam scrit quens trametessen cent homens de peu pero apres considerat aquexa vila es en frontera e bonament nos pot evacuar de gent disposta a armes havem deliberat scriureus que sino haveu haguda ya la dita gent e no pora partir e tirar via prestament e anar la via del capita que non curasseu car aci ne havem ya prou compliment. Dada en Barchinona a XIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local de la vila de Perpinya e bisbat de Elna.

Honorable senyer. Si per los consols de aqueixa vila vos sera dit que per Governador o altres oficials de aqui sien fets alguns prejudicials enantaments requireu de continent de part nostra en scrits los dits Governador e oficials o aquells dells qui los dits enantaments facen quells desisten e cessen com a prejudicials e derogatoris a les generalitats del Principat de Cathalunya e drets de aquelles e lo que hajen fet en contrari a degut stat tornen. E aço façen sots virtut del sagrament e homenatge e seguretat que han prestada de obtemperar e exequir tota consulta excusacio e dilacio cessants qualsevol requestes a ells per part nostra fahedores. E farets levar carta de la dita requesta per vostre notari e si dins hun dia quels assignareu en la requesta no hauran aquella mesa en obra fareu-

los publicar lo cendema per trencadors de sagrament e homenatge ço es aquell o aquells qui exequit no ho hauran e per privats deson ofici. Dehim e manamvos que ho façats axi per obra. Dada en Barchinona a XIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Post signata. Si los consols de aqui deliberen que vinga de gent de peu nosaltres ho rematem a lur voler. Ensemps ab ells veurets en lo acordament e que sien de bona disposicio e que vinguen spatxadament. E scrivim al receptor En Johan Gigiuta queus done lo que sera obs per ferlos alguna bestreta del sou de dos mesos. Farets letra al receptor en la manera que ya scrit vos havem e trametreu memorial de aquells a qui haurets feta bestreta.

Al molt egregi senyor lo compte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor. Per nosaltres vos son stats tramesos molts dels per nosaltres elegits en caps de cinquantenes segons haureu vist per los albarans a vos tramesos e perque millor vos senyor siau informat de tots los elets per nosaltres vos trametem dins la present interclus hun memorial ab tota la nomina dels elets per caps de cinquantenes. E axi senyor en aquells e no a altres vos assignareu en caps de cinquantenes com axi sia stat per nosaltres deliberat. E aço senyor nosaltres vos ho haurem a complacencia. Scrita en Barchi-

nona a XIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

*Nomina dels capitans de cinquantenes.*

Mossen Pere Johan Faena. — Mossen Pere Thomas. — Francesch Buçot alias de Sitges. — Pere Pujades. — Johan Cesances. — Luis Colom. — En Cabanyelles. — Rafael Sampso. — Nestrada. — Arnau Pol. — Francesch de Montbui. — Simon de Çamaso. — Francesch Beuda. — Johan de la Geltrull. —Frances Marquet.— Galceran del Boch. — En Montergull. — Arnau Dusay. — Johan Eymerich. — Sabastida de Millars. — Galceran de Cruilles. — Berenguer de Paguera. — Johan Torrelles de Martorell. — Sabastida Corsa. — Johan Ponç Despapiol. — Aymerich de la Via. — Johan Çapila. — Barthomeu Alamany. —Luis Oliver. — Barenguer Sayol. — Miquel de Montornes. — Berenguer de Castellvi. — En Girgos. — En Baubes. — Johan de Claramunt. — Aygaviva. — Berenguer Luch. — Ripoll de Manresa.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Apres que vos haviem scrit nos trametesseu cent homens de peu per lo exercit ques fa per aquest Principat a liberacio de la

persona del Senyor Primogenit havem consideracio que aqueixa terra era frontera e que no era saludable vacuarla de tal gent. Mes considerant la distancia del loch e per quant açis troba assats de la dita gent de peu vos scrivim segonament que nons curasseu aquella trametre. En apres havem rebuda vostra letra ha parlat ab nosaltres lo honorable mossen Johan Ramon qui es açi embaxador vostre dientnos que per vosaltres era fet aqui preparatori de la dita gent e que molts dells se eren provehits darmes e altres coses per anar al dit exercit e si han a romanir no sera sens lur dan e greuge. De aço es feta paraula en nostre consell e delliberat esser a vosaltres scrit e remes a les consciencies vostres que si conexereu que la dita gent romanint fos per aço interessada e prejudicada e venir volran que vinguen en nom de Deu e aquella part dells que venir vullen. Veritat es que sis pora scusar ho haurem a complacencia e plaer per quant ne havem assats e volriem molt attendre e guardar les pecunies del General e no fer despeses superflues pero hon vosaltres ho vullau es delliberat ne siau complaguts e passara al vostre voler. Som be certs hi attendreu com a cosa que a tots toqua. E on de tot en tot delliberen ells vinguen els convinga fer bestreta nosaltres scrivim al diputat local que aquella faça. En lo desempatxament de aquells apellareu lo dit diputat local. En laltre que per lo vostre embaxador nos es dit del Gobernador e oficials si fer volien alguns enantaments nosaltres scrivim al dit diputat local los faça requesta que de tals enantaments desisten com a pre-

judicials als drets de les generalitats e hon fer no vullen li scrivim los faça publicar per trancadors de sagrament e homenatge e privats de llur ofici. E sia molt honorable e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyor En Johan Gigirta receptor de les entrades e exides del General en vila de Perpinya.

Receptor. Nosaltres remetem a voluntat dels consols de aqueixa vila si volran trametre gent de peu o no. Si delliberaran trametren e hauran obs alguna part del sou de dos mesos per bestreta fins sien aci liurau la quantitat qui hi sia obs al diputat local ab letra sua a nosaltres dreçada en la manera que jaus havem scrit de la gent de cavall. Dada en Barchinona a XIIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Lo honorable En Johan Ferrer ciutada de Barchinona qui ha carrech de

algunes coses en lo exercit de aquest Principat vos explicara dites coses de les quals es stesament informat per letra nostra. Pregamvos li doneu crehença com a nostres persones e vullau per obra fer segons de vosaltres fermament crehem. La Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vos tinga en guarda sua rescrivintnos ço queus placia. Dada en Barchinona a XIIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

15 DE FEBRERO.

En este dia ni hubo sesion, ni se reunieron los diputados en consistorio; pero se da cuenta en el acta de haberse recibido y despachado las siguientes cartas:

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de gran saviesa senyors. Lo dia present envers les vuyt hores ans de mig dia per los consellers de aquesta ciutat per absencia del diputat daquesta ciutat mes stada donada una letra vostra closa e segellada la qual segons man dit los era stada liurada per hun vostro correu e perquem trob loctinent de vostre diputat per respecte de la absen-

cia ya dita encontinent he desclosa e festa vostra letra qui es sots data de set del corrent mes e sens altre intervall he mes en exequucio lo contengut en aquella ab veu de crida solempnament publicada en aquesta ciutat. E ordoneu de mi molt reverent honorables e de molt gran saviesa senyors tot ço e quant vos sera plasent e sera exequit prestament. E conserveus la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich dimarts vers mig dia a X de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A tots vostre manament e ordinacio prest quis recomana en vostra gracia Francesch Valls canonge loctinent de diputat en Vich.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya de Barchinona.

Molt honorables e magnifichs senyors. La present es per fer resposta en una letra he rebuda vuy la qual me manau que per tant com donau comissio aci al diputat local que ab entreveniment del consol en cap de aquesta vila acort tanta gent darmes a cavall com haver se puscha juxta forma de la letra li scriviu haveu scrit al receptor de les entrades exides que de les pecunies de sa recepcio pach tant com montara lo dit acordament e la bestreta de aquell e si empero lo dit receptor no haura tanta quantitat voleu e diheu hem manau que de la recepcio mia hi faça compliment e per letra de cambi que dit deputat me faça dreçada a vosaltres per lo compliment an Raphael Refart. Perque mossenyors molt magnifichs sera fet axi com ma-

nau e yo he dit al diputat local esser prest tostemps ho a vostre menester. Deus sia ab tots. Scrita a Perpinya a XII de febrer del any Mil CCCCLXI. — Ramon Traginer qui molt se recomana en vostra gracia.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Ir per correu vos scrivi com havia feta la crida per lo acordar açi a Perpinya qui es cap vegueria. Per la gent darmes a cavall he seguit vostre manament. De França no sentim mes. Es ver al parer meu seria bo tenirhi dos ho tres spies. Placieus donarmen comissio per despendrey. Vny havem aci hauda la nova de Leyda quens ha donada molta dolor a Deus placia de Fraga la hajam millor. La vila e militars volien yo anas aqui a vosaltres apres ses delliberat trametre correu al nostre embaxador per esser mes prest ab certes instruccions explicara a vostres reverencies e consell del que toquara aci a mi altre nom fos preferit que siau certs açi a moltes coses ma presencia es necessaria. La vila ses preparada stan en orde los CC ballesters haureu e creu yo he cinquanta cavalls per sou no havent mes dir. Manenme vostres reverencies lo que plasent los sia supplicant la Trinitat sancta a tots do bo consell. A Perpinya a XII de febrer a cinch hores depres mig dia any Mil CCCC sexanta hu. — Prest a vostra ordinacio e manament Gabriel Girau.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Vuy hora de vuyt hores de mati he rebuda vostra letra de deu del present e vist lo quem cometeu e manau en continent he provehit juxta la seria de dita letra e sera feta tanta diligencia com a mi sera possible en expedir lo dit negoci e ya la ora dare que son deu ores davant mig jorn he parada taula per lo acordar e feta la crida per aquesta vila. Laltre jorn per correu me scriviu fahes tota diligencia en sentir ya si en Lengadoch ni comdat de Foys ni encara en lo realme de Fransa se fahia algun preparatori ni moviment de algunes gents darmes que fos cosa de notar e que per correu volant vos ne rescrivis. Jaus he rescrit del que fins en aquella ora se pogue sentir e fins are no he sentit mes sino lo queus dire. Sabut he lo comte de Foys es en la cort del Rey de Fransa al qual havia demanada licencia per podersen venir la qual no ha poguda obtenir es ver sabem en lo comdat de Foys te per instancies lo dit comte moltes gents darmes fins aci no fan negun moviment diuse que sils volia comendar en spay de vuyt jorns trauria pus de mil homens darmes e encara pus de quatre o cinch milia homens de peu. Yo ab consell dels honorables consols de aquesta vila he deliberat trametrey una persona per sentir ya si farien negun

preparatori ni moviment ab tot no tinga de vosaltres tal comissio mes crech vist lo negoci quant importa per vosaltres me sera pres en comte. Haureus a gracia en aquest mig temps men vullau rescriure e donarmen la comissio del ques sentira si cosa sera de caler de continent ne avisare vostres reverencies. Ir aquesta vila trames hun correu ab lur embaxador aqui ab certa instruccio la qual havia explicar a vostres gran reverencies yo de la mia ma propria scrivia a vosaltres mossenyors e lixaremme les letres les quals seran ab la present. Los doscents ballesters listes aquestes letres vengudes ab aquest correu e vist lo contengut de aquelles sobresiuran e ja aquesta vila ans de vostra letra ab tot fossen ya preparats donave en aqueix parer e axi nera scrit al honorable mossen Johan Ramon embaxador lur vos o degues dir. Ab aquest bruyt en que som a que Deus nos ajut monent vos ho dich intren en pensament si serie bo provehir ab los capitans e castellans dels castells de aquestes forces qui son aci en aquesta frontera ni encara per tot lo comdat. No havent mes dir manenme vostres reverencies lo que plasent los sie supplicant la divina potencia vos tinga en la sua proteccio e guarda. Scrita en Perpinya a XIII de febrer a X hores devant mig jorn del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostra ordinacio e manament prest Gabriel Girau diputat local.

Aquesta vila e tot aquest comdat e tots los militars per gracia de Deu es tot en unitat.

Als molt reverents egregis nobles e honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles e de molt gran providencia mossenyors. De diluns mati prop passat fins aci que fou rebuda vostra letra certificant lo principi de exequucio per cobrar lo Illustre Primogenit e defensio de libertats feu star aquesta ciutat vegueria e circumvehins en molta congoixa pero lo major e principal es la ciutat. La oppinio dels pus savis era que si Deus fahia tanta gracia als cathalans que vehessen ab unio la dita defensio e lo adveniment del Massies que lo primer acte havia esser pendre la jurediccio e tot lo domini en ma del Principat en persona e nom de la Majestat e per conservacio de la corona e que aço sia vist fallir e tant dilatar special en aquesta ciutat qui per les causes scrites tant per lo diputat local com per mi a mossen Bernat dez Lor sta en lo trespas de la mort la nit passada fem per exequutar la tramesa de docents ballesters e nos pot fer conclusio ans lo jurat en cap ab hun altre jurat ab part dels consellers sen ana e desempara e posat romasessem quatre jurats la part dels consellers no basta al nombre per lo consell general ordonat per que era gran nit hac a romandre. En tot aço es principal los tractes den Altariba. Es cregut pora esser saguit per mes be perque solament erem passats a fer vuyt conestables ab grans diferencies e tots de la ciutat e aço mossenyors

es mal conduit que es atorgat solament de la ciutat sien tramesos los cinquanta e lo restant de la vegueria e nos pot scusar a be fer e contentar que cascuna porcio de gent no hage sos conestables e la principal discrecio se veu concordia e unitat ab la vegueria. Dimecres mati fou rebuda vostra letra certificant la partida de la Majestat e del Primogenit qui per esser publica nou molt e ha mes molt animo en Altarriba e fa duptar a molts e assats ne fou scrit aquell dia. Aquesta ciutat ha mester mes dos dies ans que sia tencada e no es possible si puga tractar stant la jurediccio en ma que sta ans seria gran perill de mossen Cruilles mossen Bernat Mergarit mossen Samso e dels altres ciutadans qui per lo Principat son fora de lurs cases. Se reberen letres la nit passada a singulars e de mossen Samso per si e per mossen Cruilles als jurats recomenant lurs cases mullers infants e bens a aquesta ciutat scriuen de custodia de lurs castells. Eu tot aço per nos a present nos pot provehir e tant los duptes creixen e les voluntatats aterrexen. Sabut haveu per la presencia de Altarriba quant treball se ha haut en no fallir que posat la unio en voluntat fos sino de molts pocbs pero han duptat parlar clar. Aquella nit que mossen Arill explica la crehença a soles torna strenyer los jurats en que fou present Naltarriba e val Deu que feu de terros. Scrit es stat quant benefici feu hun avis de mossen Lor en lo fet de les ramençes la semmana passada. Hun dels sindichs parla ab mi air diuse stan ensemps e concordes a la unio e defensio. Per lo treball den Altarriba no cessa en torbar no es de

oblidar los barreigs dels calls en Cathalunya principiaren en aquesta ciutat e altres insults apres de aquells si divinalment noy fos obviat. Tantes savieses vullen preveura tants evidents perills en los quals seguirse continuament se treballe. E no vullau permetre patir aquells qui ab tanta voluntat han adherit e ab tants treballs e perills. Novament es vist gran perill e dupte de algun gran sacret e fiança de mal per lacte que lo diputat local vos tramet ab lo present correu que lo dit Altarriba en aquests termens no hage extimat ne duptat rompre lo homenatge prestat en aqueix consistori. Val Deu quin perill es aquest a culpa de no haver provehit en lo que los mes judicaven devia pressehir. Mossenyors per molts e per los pus discrets es feta conclusio que si per vosaltres sera duptat ne sera oppinio que dupteu en exequutar neguna potencia vosaltres mateix destrohir tot lo adefici e som en punt com si no haviem Senyor e totes dificultats o duptes fora e tot en nom de la Majestat e en res nos deu fer aturada sino en conservar la sola persona de la Majestat a que se allega Aquell que de nit mata perque dix havia mort Saull et cetera. Nos deu fer dupte de pendra la jurediccio de tota Cathalunya en vostra ma e per interim comenar aquella als regidors de les ciutats e viles reyals qui essent vosaltres los principals e provehidors han a conservar lo estat de la Majestat fins lo repos sia vengut de la divina Providencia de que se ha ferma fiança no fallira e no deu fallir rigoroses cominacions contra aquells qui vindran ne tractaran contra lo estat e deliberacio del Principat que

no es menys infidelitat ne punicio venir contra la propria patria que contra son Senyor e en son cars e temps pertinent se creu no falira condigne premi dels fets de quiscuns. No hajau a maravella si aquesta es feta en nom de hun sol jurat que en voluntat son V e tota la ciutat e vegueria mes per no esser provehit en lo que dit es de la jurediccio lanimo no baste parlar alt ans tostemps aflequeix si molt prest no es provehit e a mi no sa res agrair sino la ploma. Per alguns es dit seria molt necessari si fet no es requerir ab letres trameses los diputats e jurats de Arago e de Valencia que seguissen lo Principat e que fos vist si seria expedient congregacio de tots ensemps. No imputen a altercuyt sino a bona voluntat que si provehiu ques puga parlar en seguir altres motius sintreu si seran grahits e molts trobareu qui contraferan a Sent Pau no pot anar a major panyora e a tots sens dilacio creu aquesta ciutat e vegueria de tants perills e congoxes e starem reposats e segurs vosaltres e nosaltres fins a Salses. Vostres grans providencies les quals nostre Senyor conserva en unio e prosperitat de la Majestat e de tots los regnes manen e ordonen de mi tot lo que plasent vos sia. Scrita en Gerona divendres a X ores ans de mig dia. Per aquests fets som stats tramesos de diluns en sa per lo diputat local e per mi quatre homens de la sola despesa han assats e del primer es stat fet.

Algun guiatge honest e que no sia contra constitucions ne en prejudici de part privada es vist seria necessari per los CC ballesters e altres qui hiran al exercit.

E es vist necessari manar pàu e treua general.

Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans providencies prompta Francesch Reset hun dels jurats de Gerona.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem que vosaltres delliberau trametre aci a nos capitans ab los doscents homens queus havem demanats. Perqueus dihem que per res del mon nols nos trametau sino tan solament vuyt conestables ab los dits doscents homens compresos car nosaltres havem ya provehit aci dies ha de tots los qui han esser capitans de tota la gent a peu. E placiaus desempatxar de trametrens los dits CC homens e dits conestables sens pus certificantvos que sens los dits dos capitans nos trametau tota la gent lesta e be a punt prenentne axi be de la vegaria com de la ciutat de Gerona. Dada en Barchinona a XV de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Al molt honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpinya e bisbat Delna.

Molt honorable senyer. Tres letres havem rebudes e plaunos de la spia que haveu trsmesa per veure e sentir les gents del comte de Foix si faran algun mo-

viment. Per semblant vos cometem ne tramctau en Prohença e en França axi com ab consell dels consols de aqui conexereu sia util e necessari e de tot lo que sentireu nos certificau de continent. De la gent de peu apres haguem scrit fos tramesa hagem consideracio que axo era frontera e que no era be fet traurels de aqui attes encara que aci sen troben assats però lo missatger de aquexa vila ha feta sobre la segona delliberacio querimonia dient que era dan de aquexa universitat per la gent que havien fet preparatori e que haguessen a romanir per la qual instancia havem scrit als consols de la dita vila remetentlosho a conexença e consciencia los que si veuran la gent fos de aço interessada e los dits consols deliberaran trametrela que ho façen axi com los sia vist. Ara per vostres letres vehem que lo parer dels dits consols seria ja abans que scrit los haguessem que romanguessen e parnoshi veheu be som maravellats del que lo dit missatger ha volgut dir. De tot vos havem volgut avisar a fi quen parleu ab los dits consols e que en cert sapien quens plaura la dita gent de peu nos moga de aqui car no afreturara. Si empero los dits consols ho volran que vingue ja los havem remes a lur voler la qual cosa havem fet no per necessitat que hajam de la gent mas perque los dits consols no haguessen descontentacio. De la gent de cavall nos plau la diligencia que per vos si fa pregamvos la fassats desempatxar fahent fer crida que los qui lo sou hauran pres partesquen de continent. Plaunos de la molta unitat quens scriviu es entre tots los staments de aqui car aquexa

es la salut. Dada en Barchinona a XV de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Francesch Ponç diputat local en la ciutat e vegueria de Manresa.

Diputat local. Per favor e benefici dels afers quens son acomenats per la cort qui era convocada en la ciutat de Leyda lo regent la vegaria de aci a requesta nostra e de nostre consell qui representam aquest Principat ha feta publicar una crida copia de la qual vos emviam. Pregam e encarregamvos molt stretament que vista la present requirau de part nostra lo veguer de aqui en virtut de la seguretat que ha prestada o es tengut de prestar de obtemperar e exequtar nostres requestes sens consell dilacio o consulta faça fer e publicar en aquexa ciutat la dita crida segons la copia queus trametem. Dada en Barchinona a XV. de febrer del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Ara hojats queus fa assaber lo molt honorable mossen . . . . . . . . . . . per lo molt alt e molt excellent lo Senyor Rey a requesta dels molt reverent e honorables deputats del General del Principat de Cathalunya qui aço fan ab deliberacio del consell en

virtut de la comissio per la cort general celebrada en la ciutat de Leyda assignat qui tot lo Principat representa e encara de consell dels molt honorables e molt savis senyors los consellers de la ciutat de Barchinona que com per gran servey de Deu Omnipotent servey e honor de la reyal corona recuperacio de la persona del Illustrissimo Senyor don Carles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera Princep de Viana e benefici e repos e tranquillitat del Principat de Cathalunya e de la cosa publica de aquell sia stat delliberat per lo be pacifich del dit Principat que tots aquells de qualsevol ley stament o condicio sien qui se acordaran per causa del dit negoci sien guiats e de fet aquells guia. E mes encara denuncia e notifica a tot hom que los poblats en Cathalunya ara sien acordats o no e lurs enemichs son en pau e treua constituhits segons los usatges de Barchinona e constitucions de Cathalunya en axi que si algu axi dels enemichs dels dits acordats com encara dels dits no acordats contra los lurs enemichs e encara altres qualsevol persones de qualsevol condicio sien dampnificara algu dels dits poblats en persona o en bens per si o per interposada persona incorreguen les penes de les dites constitucions e usatges e encara pena de mort sens tota merce declarat empero que en lo dit guiatge no sien compreses gitats de pau e de treua o bandejats.

Als molt reverents nobles honorables mossenyors e

e de gran providencia los senyors diputats e consell en virtut de la comissio de la cort de Cathalunya.

Molt reverent e molt nobles honorables e de gran providencia mossenyors. Per vostres letres vengudes a nosaltres e encara particulars havem sabut com en la desliberacio e provisio per vosaltres mossenyors feta en aquesta fahena que tots prosseguim haveu deslliberat dar sou perqueus deman de gracia que axi com ne donau a altres ne fassau dar a mi per cinquanta homens de peu o per aquells que beus vendra ultra la pensio quem haureu donat segons als altres embaxadors haureu ordonat donar hoc e daltra part alguns gentils homens servidors meus los quals seran en nombre de huns vuyt o deu rocins e de sous supplich no men digau de no e axi com confiu de la reverencia e magnificencia de vosaltres. Mes senyors si deliberau ferme aquesta gracia per Johan Ferrer que dieu trameteu de les parts desa o per les persones que deslliberareu queus donen los diners asi e sapien los qui seran los que iran ab mi ni en companyia mia. E no cal dir mes sino la senyoria de vosaltres ordon de mi tot lo que plasent vos sia. Fra Arill va aqui tambe per aquexa raho suplichvos mossenyors quel hajau per recomenat e hajau a memoria axi com als altres e es tal que no fara sinol degut. Scrita en Leyda a XIII de febrer. — Mossenyors lo quim recoman a la senyoria e magnificencia de vosaltres Franci Darill.

16 DE FEBRERO.

Despues de varios acuerdos relativos á la paga que debia hacerse á los embajadores de los salarios que hubiesen devengado, se dió cuenta de las siguientes cartas :

Mossenyors reverendissim e molt magnifichs. Com per obebir e prest exequtar la comissio per vosaltres e per lo Principat de Cathalunya a mi feta e encara les multiplicades requestes vostres jo sie partit de aquexa ciutat molt cuytat desacompanyat e sens haver compliment de res que mester hagues e ab sola bestreta de DCC florins e vista la condicio mia e encara lo ofici o presidencia per vostres grans reverencia e magnificencies a mi acomenada la dita bestreta sols per encavalcar e armar a mi e a la mia gent bastar no pux e som forçat si bon compliment vull donar a la capitania de meus e vostres jo haja diners ab los quals puxe fer lo exercici e dar compliment tal com se pertany a la dita empresa a lahor de Deu e servey e honor del dit Principat e vostre. E com ara a present no hage diners meus vos vull pregar afectuosament vos placia afegir a la dita bestreta mil cinch cents florins car com dit he sens aquells o poch menys a mi es impossible complidament fer lo degut e lo que desig de aço. Mossenyors seran a vostres grans reverencia e

magnificencies micer Raphel Cavaller e En Dionis Çariera als quals sius plaura dareu fe e crehença del que per part mia vos explicaran. E mes perque lo negoci mils e pus pertinentment jo prosseguir pusch vos placia per los correus que a vostres LX embaxadors fareu jo hage letres vostres de aço que de aquells sereu avisats e provehireu e per semblant aquells me scriven. E sia lo Sant Sperit en guarda de tots. Dada en la vila de Agualada a XIII de de febrer del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta hu. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica. — Als molt reverent e magnifichs los diputats del General de Cathalunya.

Als molt reverent magnifichs e honorables mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis senyors. Dues letres closes he rebudes de vostres reverencies e una patent que mes stada presentada de deu del present ab les quals mes scrit e manat que tots navilis e fustes que de present son e apres encara arribaran açi faça detenir que no partesquen ab grans manaments e penes levantlos les veles e timons e fahenthi totes altres provisions necessaries fins per vosaltres hi sia en altra manera provehit e fassa pendra sagraments e homenatges dels patrons e scrivans de la nau den Prats e del balaner den Barthomeu Rodrigues a pena de deu milia florins que apres sien carregats e

desempatxats dreta via iran aqui ne partiran sens vostra licencia les quals coses axi com he pogut he deduhides a exequcio e al scriva de la dita nau lo qual ses trobat en aquesta ciutat appellat Caselles he donada la letra que venia ab les letres dessus dites e ha prestat sagrament e homenatge e encara sots pena de deu milia florins que carregats e desempatxats que sien dreta via sen hira aqui ab la dita nau. E he fet anar lo sotsveguer de aquesta ciutat anar a pendre semblant sagrament e homenatge e pena de deu milia florins del patro de la dita nau al qual axi matex he feta portar la dita letra a ell feta e encara per fer e pendre semblant sagrament e homenatge del patro e scriva del dit balaner lo qual dit sotsveguer es partit per dar exequcio e bona spedicio en les dites coses. E mes he fet manament als taulers del General que no spatxen negunes fustes e fare tenir tots navilis e fustes que acis trobaran ab tota aquella millor cura e diligencia que pore per tots aquells remeys que necessaris seran axi com scrit e manat per vostres reverencies per les quals so prest tots temps fer lo que a mi sia possible. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu.— A tota vostra ordinacio e manament de vostres reverencies molt prest Guillem Jorda loctinent de diputat local en la ciutat de Tortosa.

Al molt reverent honorables e de gran providencia

mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de gran providencia mossenyors. Los prohomens de la vegaria de Gerona fora la ciutat se son meravellats com han sabut haveu scrit als jurats de la dita ciutat e a altres lochs del bisbat de Gerona demanant cert nombre de homens ballesters e empevesats com no haveu axi matex scrit als procuradors de la dita vegaria e aço per tant com en aquella ha homens be abils en tals coses. Per tant En Narcis Serra de parroquia de Sent Gregori de la dita vegaria vuy sol procurador com dos altres sos companyons no ha molt son passats desta vida tramet per aquesta raho aqui a vosaltres mossenyors En Johan Negre de Camplonch de aquella matexa vegaria portador de la present lo qual conferra ab vostres providencies de aquestes coses. Perqueus placia donar a aquell fe e crehença en les coses queus dira per part mia e de la dita vegaria. E sia la Sancta Trinitat en vostra proteccio. Scrita en Gerona a XII de febrer del any Mil CCCCLXI. — Qui en gracia e merce de vosaltres mossenyors se recomana Narcis Serra procurador dessus dit.

Als molt reverent honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent honorables e molt savis senyors. Entes havem que lo noble don Jofre de Castre qui es castla de aquesta vila pendrie sou e sera asoldedat de

vostres reverencies ab cert nombre de gent darmes a cavall. E per quant aquesta vila es una de les del Principat de Cathalunya e es clau de totes aquestes circunstancies e es construhida entre algunes viles e lochs qui algun tant han hoy a la dita vila axi com a Montblanch qui es del infant Balaguer per semblant Tarrega qui es de la Reyna e altres diversos lochs e com nosaltres hajam entes per expedicio del negoci contengut en certes vostres letres de trametre la host de la present vila o certa part de aquella per recuperacio e liberacio del Illustrissimo Primogenit Darago cert nombre de gent que preuen summa en sus doscents e encara ab summa diligencia encercam si necessari sera trametreni mes e com lo buch de la present vila sia molt gran e la poblacio qui per mortaldats qui per bandositats qui per sterilitats de temps sie molt de nombre diminuida vos supplicam sie de vostres reverencies e honorables savieses voler prometre e scriure al dit don Jofre de Castre vosaltres esser contents e venir be que ab lo dit sou que pren anant a la dita host prenga staut acj dins Cervera no pas com a capita mas tan solament com a privada persona qui ab nosaltres ensemps sia guarda de la present vila a fi que de les dites coses puxam ne donar raho a Deu principalment e apres a nostre Rey e senyor com demanats ne serem. E sera cosa molt reverent honorables e molt savis senyors queus ho reputarem a gracia molt singular. E sie la Sanctissima Trinitat proteccio e custodia vostra. De Cervera a XIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — Molt reverent hono-

rables e molt savis senyors a vostra honor apparellats los pahers de la vila de Çervera.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. La jornada de la present a les set hores ans de mig jorn havem rebuda letra de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de deu del present mes avisantnos com per letra dels embaxadors de aquest Principat dieu haver de cert lo Senyor Rey secretament seria exit de Leyda e vengut a Fraga de continent partit ab la Senyora Reyna portantsen lo Senyor Primogenit e tirants la via Darago e com les hosts de Leyda e de Cervera eren exides seguint lo cami per lo qual lo dit Senyor Primogenit es portat e com la jornada de la dita letra les banderes reyal e del General son exides daquexa ciutat ab molta gent e com no freturejau de gent de peu eus es vist no deure traure gent de assi e quels cent homens de peu que demanaveu no partesquen e com per al negoci es menester gent de cavall pregantnos que al de nosaltres en cap plagues ensemps ab lo diputat local al qual ne scrivits fer acordament de quants homens a cavall haver se pusquen juxta la forma al diputat local declarada segons en vostra dita letra a la qual nos

referim largament es dedulit. E rebuda la dita letra e legida aquella tan prest en hun punt ses parada la taula a la casa del General e treta la bandera e feta la crida segons la forma declarada al dit diputat local lo qual ensemps ab lo cap de nosaltres seu en la dita taula parada e continuament seura per fer lo dit acordament de quants homens a cavall haver se poran. La partida e desempatxament dels cent homens de peu que demanavets e per dita letra nos scrivits no haver dells necessari fem cessar donant orde en haver los dits homens a caval. E la Potencia increada molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors sia proteccio vostra. Scrita en Perpinya a XIII de febrer a vuyt hores de mig jorn del any Mil CCCCLXI.—Los consols de la vila de Perpinya a tota vostra ordinacio sempre prests.

Honorable senyer. Per quant no sabem en cert la persona del Senyor Primogenit hon es portada volem eus dehim e manam que continent que les presents rebudes hajats cureu haver cautament e secreta una discreta persona de la qual rebut jurament de haversi diligentment e be trametau aquella la via de Casp o de Morella ço es aquella via hon hajats nova que lo dit Senyor Primogenit sia portat e si aqui no haveu nova tiren dites persones les que trametreu la una la via de Casp laltre de Morella per millor spatxar e hajen manament e carrech de excullir e explorar lo dit Senyor Princep hon sera e de entremetres la força e

castell hon sera mes com sta provehida ne armada ne ab quinas gents e de totes les circunstancies que son en aquest negoci car si persones son discretes per si matexes veuran e conexeran lo de que se deuen entrametre e scrutar e tornants a vos e feta per ells a vos relacio de tot ço que per ells sabreu e sentreu axi de la força hon lo dit Senyor sera com encara del parlar de les gents de la vila o loch hon seralo dit Senyor Primogenit qual ajuda o defensio entenen fer e de nova de gent darmes de Arago o daltra part nos rescriviu de continent per correu volant. Per semblant volem trametau altra persona ab la matexa disposicio e ab lo dit jurament a la ciutat de Valencia la qual haja carrech de sentir e excollir lo ques faça en la dita ciutat e les voluntats del poble de aquella. E si barons ne altres gents fan alguna gent darmes a perturbar la liberacio de la persona del dit Senyor Primogenit e del queus reportara nos scriureu per correu prest avisant quiscuna de les dites spies que sien prestes en desempetxar e donar recapte en lo quels acomanareu per manera que presta resposta de vos puxam haver. E si haveu aqui la nova certa hon sera lo dit Senyor Primogenit de aquella nos scriviu. Dareu cura e diligencia en tot aço queus comanam segons se confia de vos. Dada en Barchinona a XVI de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona. — Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa e Castellania de Emposta e loch de Flix.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Per nosaltres es stat scrit e manat al diputat local de aqui trametra algunes persones en certs lochs per saber e sentir algunes noves. En apres per certs sguarts havem deliberat e axi scrit e manat al dit diputat local que trameta les dites persones a consell vostre e no en altra manera. Ell ne comunicara ab vosaltres. Placians attendre que les persones sien discretes e hajan disposicio a la cosa car per quant lo fet es de molta importancia havem deliberat que sia fet ab consell vostre e no en altra manera. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Per altra letra dada lo die present vos havem scrit e manat tramatesseu una persona o dues per saber e sentir hon se troba lo Senyor Rey e lo Senyor Primogenit e per semblant altra persona a la ciutat de Valencia per saber noves della segons en la dita letra haureu vist. Apres per certs

sguarts havem deliberat que trametau les dites persones ab consell dels procuradors de aquexa ciutat e aquelles tant solament que ells conexaran sien dispostes a la cosa e no altres. E de aço scrivim als dits procuradors comunicanne ab ells e fenho a lur consell e no en altra manera. Dada en Barchinona a XIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable senyer En Johan Ferrer rebedor de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Perque pus promptament se puga dar compliment a la armada que nosaltres e aquest Principat fem per la liberacio del Illustrissimo Primogenit de la Majestat del Senyor Rey vos encarregam e manam que façau instancia ab lo veguer e pahers de aquexa ciutat de Leyda que de aquelles persones qui no volran anar e acordar si en la dita armada e hauran rocins e arnesos e algu dels acordats volran haver e comprar dels dits rocins e arnesos aquells extimats mediant jurament per persones dispostes a fer la dita extima los sien levats e dats a aquells acordats quils volran pagant ells la quantitat que sera extimada. E si obs sera de part ne feu requesta al veguer e altres a quis pertanga. Dada en Barchinona a XVI de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable mossen En Bernat Daltarriba donzell veguer de Gerona.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem rebuda e vist lo contengut en aquella havem delliberat en totes maneres vos vingau e partiau de aqui dins sis dies apres que la present vos sera presentada per lo diputat local al qual ne donam carrech e no sap lo temps queus prefigim per les rahons queus scrivim. E per ço guardau noy hagues falla car axi vos ne requerim. Dada en Barchinona a XVI de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Francesch de Sent Çeloni diputat local en la vegueria de Gerona.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda ab la informacio quens haveu enviada. Axi matex ne havem hauda una del dit veguer a la qual li responem. Manamvos per ço encara que sia closa la li presenteu ab lo scriva de vostra diputacio quen fassa acte e enviaulons. Dada en Barchinona a XVI de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable senyer En Johan Ferrer ciutada de Barchinona receptor general de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Per nosaltres e nostre consell son stats assignats e donats consellers al capita general del exercit entre los altres frare Spitles comanador de Berbens mossen Luis de Monsuar paher de Leyda a mossen Francesch Andreu embaxador de Perpenya e al capita de la gent de peu En Bernat Johan Çacirera e Nandreu Bisbal donzells als quals havem scrit e dit que per vos sera donat a quiscu dells servint al mester sou de home de cavall ço es LXXXX florins corrents per tres mesos. Venguts donchs ells aqui e prestat jurament de servir o de be consellar los capitans fareulos la dita paga. Mes vos trametem trellat de la crida del acordament perque la tingats e siats de aquella avisat en tot lo queus occorrega. Encara vos trametem trellat de la nomina de tots los acordats de cavall e de tots los capitans de cinquantenes e conestables de XXV de gent de peu. Volem eus encarregam ab summa diligencia entenats e doneu orde se face mostra de la dita gent axi de cavall com de peu e signantment de la de cavall e attentament guardareu en los que no son venguts aci com es daquells del camp de Tarragona e fareu memorial dels qui mancaran a la dita mostra attenen que molts de Leyda han pres sou de cavall e per ço guardau be que servesquen e que sie fet de tot memorial a fi que barat

noy haja. Mes vos avisam com de present vos trametem cinch milia florins dor per be supplir al pagament del sou ques haura a fer aqui e altres coses occorrents. Avisaunos de totes les noves que sien aqui axi de Arago com de altres parts pregant e encarregantvos per quant sou persona a qui Deus ha comanada industria y discrecio vullats entendre en totes coses que sien ben avenir del exercit a salvament de aquell e honor del Principat segons nosaltres e tot lo consell molt confia de vos. Trametemvos letra de crehença als pahers de aqui en ço queus occorrega. Dada en Barchinona a XVI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e molt savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e molt savis senyers. Vostra letra havem rebuda e vist lo contengut en aquella vos responem que no stigau en algun redupte de aqueix vehins quens haveu nomenats car nosaltres som certs que noy ha causa per la qual duptar vos convinga e lo Principat de Cathalunya es per defensarvos dells e si lo cars occorria siau certs que nous falliria. No cessa donchs la gent de peu que no faça sa via ne per semblant don Jofre de Castre no romangua aqui abans seguescha lo exercit car lla occorre la necessitat del e de tot lo sforç que fer si puga. E aqui per gracia de Deu nous cal star en redupte. E sia molt honorables e

molt savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVI de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt noble e molt magniflch mossen Galceran de Requesens cavaller portantveus de Gobernador general en lo Principat de Cathalunya los deputats del dit Principat residents en Barchinona salut e honor.

Recordeus per altres nostres letres havervos request en virtut dels sagrament e homenatge que havets prestats de obtemperar e exequir nostres requestes sens dilacio consulta e consell que per quant era necessaria vostra presencia en la present ciutat per afers tocants aquest General e generalitat de aquell vinguesseu en la present ciutat. Ara per certs sguarts a nosaltres justament movents havem deliberat vostra venguda al present sia deferida pero que vos fassau residencia en loch que com los afers de les dites generalitats occorreran e hauran obs vostra presencia se puga haver. Per aço ab la present vos requerim sots virtut del dit sagrament e homenatge que haveu prestat segons es dit de obtemperar nostres requestes e exequtar aquelles que vos no partiau del loch e terme de Altafulla o tres legues entorn sens nostre licencia axi que com segons es dit vos pugam haver com lo cars e necessitat occorrera per los afers de les generalitats. Dada en Barchinona a XVI de febrer en lany

de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

17 de febrero.

Empleóse esta sesion en la lectura de varias cartas cuyo tenor es como sigue :

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la çort elegit.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables mossenyors. Per vostra letra de XIII a XIIII del present per Molins correu entre V e VI hores de nit rebuda som certificats de la licenciacio de nostre embaxada e com nos pregau e encarregau anem aqui per donar millor informacio de les coses passades e fer e delliberar lo que sera necessari. A que vos responem havem gran plaer de vostra deliberacio e de continent haguerem spatxat lo present correu e forem partits per anar aqui sino sperants labbat de Poblet e mestre Ferrando los quals com vos havem scrit ab la Senyora Infanta son anats a la Senyora Reyna ab lo apuntament en scrits del qual vos havem tramesa copia e ir los ne fem correu notificantlos dita licenciacio e encarregantlos si la Majestat del Senyor Rey no passave en lo dit apuntament de continent sen tornen car

nosaltres los speram e ya forem partits sino per ells los quals no han pogut axi spatxar com pensavem per quant crehiem haguessen trobada la Senyora Reyna en Ossera com nos ere stat dit e havem sabut certament es en Çaragossa e axi haurem sperar algun dia mes fahentsvos certs mossenyors que si lo apuntament sera plasent al Senyor Rey nosaltres ya abans e tots temps tenim deliberat avisarvosne e sens vosaltres no finar res com es degut e pertinent axi com crehem vosaltres en qualsevol conclusio de aquest fet nos apellareu. E es ver que en venir e declinar al dit apuntament per la dita Senyora Infanta mogut nos han induits los respectes de quexa vos havem scrit e assenyaladament lo avis per vosaltres fet ab una letra de X del corrent la on dieu res de tractes o expedients audiencia nous parra donadora sino recobrant la persona del Senyor Primogenit. E axi conformantsnos ab vostra voluntat e veents lo efecte del apuntament sis segueix suplir a tot lo que per lo Principat es demanat tant en recobrar la persona del Senyor Primogenit quant en reintegracio de les leys e libertats cathalanes quant encara en la seguretat e repos del dit Principat e de tots nosaltres fem lo dit apuntament redigir en scrits lo qual on nos seguescha servex a justificacio e descarrech de tots segons vos havem scrit. Tan prest com los dits abbat e mestre Ferrando seran arribats partirem per anar aqui Deu volent mas per quant es pertinent e degut a tots embaxadors fer relacio del que fet han e aquella comodament nos pot fer sens lescriva qui en tot ha entrevengut e te los ac-

tes e havem vist vostres providencies deliberar que Nanthoni Lombard scriva de nostra embaxada reste aci fins per vosaltres li sie scrit vos pregam molt afectadament per nostre descarrech lo dit Anthoni vage ab nosaltres com sia molt necessari e sens ell relacio nos pot acabadament fer. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio del negoci concorrent. Scrita en Leyda a XVI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Divendres proppassat XIII del corrent mes rebem de vostres grans reverencies una vostra letra sots data de XII del ya dit mes e aquella lesta encontinent entreveninthi lo loctinent de deputat de aquesta ciutat havem sollicitats los conestables per los cent homens demanats prestament se matessen a punt e anassen a vostres reverencies e prestassen lo jurament e homenatge segons forma ab vostra letra donada e fetes alguns dells lurs bestretes segons lo loctinent de deputat largament vos scriu vos remetem los dits cent homens ab lurs conestables qui son quatre e hauriemvos a gracia que lurs capitans fossen de aquesta terra. E per tant com lo venerable En Marti Johan Doris donzell senyor del castell Doris es singular amador de la cosa publica del Principat de Cathalunya e en-

cara de aquesta ciutat e per conseguent sie digne de gracias e favors e axi mateix lo venerable En Bernat de Muntredon domiciliat en aquesta ciutat aquests dos fossen capitans de aquests cent homens queus trematem e on e en cars lo dit Oris fos empatxat de esser capita vos sia plasent en son loch sia posat lo venerable En March de Planella donzell e domiciliat en aquesta ciutat e tot aço vos reputarem a gracia molt singular. E conserveus molt reverent honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XV de febrer del any Mil CCCCLXI. — A tot vostre manament e ordinacio prests quis recomanen en vostra gracia e recomendacio los consellers de Vich.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Lo dia de ir que era divendres e XIII del corrent mes rebi una vostra letra sots data de XII del dit mes dins la qual trobi una crida ordonada. E vostra letra per mi lesta e ajustats los consellers desta ciutat prest matem en execucio lo contengut de vostra letra fahent prestar al veguer e jutge ordinari sagrament e homenatge la hu al altre com lo sotsveguer yal hagues prestat segons forma ya donada e prestament lo dit veguer mana publicar e de fet es stada publicada la dita crida e encontinent son stats sollicitats los quatre conestables per los cent homens dema-

nats elegits prestament se metessen a punt e ensemps tirassen en vostra ciutat es presentassen a les vostres grans reverencies prestans cascuns lo jurament e homenatge segons forma en vostra letra donada e que si havien master diners los seria feta bestreta. E continuament los dits consellers ensemps ab mi ses trebellat que los dits cent homens han hagut bon compliment e per cascu dells prestat lo jurament e homenatge segons forma de vostra letra en vigor de la qual per En Galceran Prat arrendador de la bolla de aquesta ciutat segons vostra ordinacio los son stades fetes bestretes de diners e per cascu fermades apocas dirigides a mi e per mans del dit arrendador e continuades per lo notari de mon ofici. E per tant que vostres grans reverencies sien informades dels dits quatre conestables e de les personas sots ells acordades e de les bestretes quils son stades fetes de tot he feta fer copia la qual vos remet dins la present interclusa. E conserveus molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich dissapte a nit a XIIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A tot vostre manament e ordinacio prest quis recomana en vostra gracia Francesch Valls canonge loctinent del deputat de Vich.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Arribant aci en la present vila son stats ab mi los pahers demanantme lo sou de CC homens que per comissio vostra havien acordar per trametre a Leyda e dihentlos que yo no havia tal comissio son molt marevellats e han mostrat de esserlos molt greu e quasi son venguts a creure que yo los negas la cosa attes que hu que ells trameteren aqui laltra dia lo qual diu parti hir de aqui los ha dit davant IIII que vosaltres mossenyors li havieu dit davant mossen Viladamany que per mi havieu trames los dits diners. E yo lavors los he dit que ver era que en la partida mia vosaltres mossenyors me volieu detenir per darme carrech de alguns afers e yo diguius que nom podia aturar per res que ya tenia tota la roba carregada e que axim licencias e que per ventura era de aquest fet ço de quem volien dar carrech. E aço mossenyors yo los e dit per darlos alguna color car reyalment ells sen mostren molt stomachats de esser axi mesos en oblit perque mossenyors placieus provehir. Jo mossenyors per seguir la gent de peu he fet les jornades curtes anit so arribat açi Deu volent dimarts entrare en Leyda. Totes les adzembles tinch ya de aci a Leyda e provehit que entrassen totes plegades en Leyda ensemps ab mi ab cent homens de peu. Aci ha molt bella gent mas han gran fretura de gent a cavall e certament si gent de cavall no ha lo capita envides ha forma de empenyerse gens. La del acordament de gent de cavall quem donas en les instruccions es ya ordonada e per lo mati se fera e apres partire. Ja per letres del capita vos-

tra reverencia e honorables savieses seran avisades del partit mogut per la Senyora Reyna per la restitucio de la persona del Senyor Princep. Quant Deu vulla sia en Leyda ne pore scriure mes adeveres. Feta en Cervera a XV de febrer. — Quim recoman en gracia e merçe de vostres reverencies e honorables savieses — Johan Ferrer.

Als molt nobles magnifichs e honorables e savis senyors los XV elets per lestament militar del comdat de Rossello residents en Perpinya.

Molt nobles e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda feta a X del present mes e havem hoit lo quens ha volgut explicar de vostra part en virtut de la dita letra lo magnifich mossen Johan Samso cavaller embaxador vostre a la qual vos responem queus regraciam molt e molt la gran bona e incommutable intencio que havets hauda e haveu en aquests afers qui toquen a tots e a quiscu pregant e encarregantvos en aquella persevereu e continueu a benefici e repos de la patria segons som tots obligats a laor e servey de nostre Senyor Deus e servey de la Majestat del Senyor Rey e benifici e liberacio de la persona del Illustrissimo Primogenit del dit Senyor Rey. E del quens ha dit mossen Samso per part de vosaltres havem deliberat sperar los nostres sexanta embaxadors a fi que ab major delliberacio e consell pugam a vosaltres consellar. E placieus de totes coses referir ab los consols e consell de aqueixa vila e a aquells dar

tota ajuda e favor que sia benefici del present negoci com fins aci haveu acostumat. E sia molt nobles magnifichs e honorables e savis senyors lo Sant Sperit en vostra guarda. Dada en Barchinona a XVII de fabrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona caveller diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Mossen molt honorable. Per haver avisos de la ciutat de Çeragoça e regne de Arago volem trametau lla una o dues spies que sien personas discretes e ab disposicio pera tal cosa qui hajen manament e carrech de esplorar e sentir en quant poran totes novitats ques facen per lo Senyor Rey e per aquella ciutat e regne e les voluntats de les gents de la dita ciutat e regne e les noves que hi sien del stament del regne de Navarra axi noves de gent darmes de Castella o de altres gents qui desijen la liberacio del Senyor Primogenit o sien contra aquella. De tot se informen e tornats prestament e haguda dells relacio nos certificareu stesament de aquella. En Johan Ferrer lo receptor qui es aqui ne comunicara ab vos car nosaltres lin scrivim. Entre abdosos donauhi presta expedicio. Les spies sien dreçades o alguna delles lla specialment hon sia lo Senyor Rey. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Mont-

serrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend senyor lo archabisbe de Tarragona.

Molt reverend senyor. Nosaltres e aquest consell summament desigam que vostra reverendissima persona se atrobas aci e es tant necessari per servey de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e benifici de la cosa publica de aquest Principat que suficientment explicar nos poria. Perque placia a la dita reverendissima persona vostra tota dilacio a part posada venir e attenyer aci ab la major celeritat que fer puscha com axi la disposicio dels afers ho requera. E en aço nous placia fallir per quant vostra reverendissima senyoria desiga servir nostre Senyor Deu e lo dit Senyor Rey e lo benefici de la cosa publica. La Sancta Trinitat molt reverend senyor tinga la reverendissima persona vostra en sa proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Al molt egregi senyor lo compte de Prades.

Senyor molt egregi. Nosaltres e aquest consell summament desiga que vos senyor fosseu eus trobasseu aci entre nosaltres e es tant necessari per servey de

nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e benifici de aquest Principat que bonament explicar nos poria. Perqueus placia tota dilacio a part posada de continent venir e attenyer aci e ab la major celeritat que fer se puixa. E en aço no vullau fallir per quant desigau lo servey de Deu e del dit Senyor Rey e benifici de la cosa publica. La Sancta Trinitat senyor molt egregi vos tinga en sa guarda. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Al honorable En Johan Ferrer receptor de les generalitats de intrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Nosaltres scrivim al diputat local de Leyda donantli carrech trameta a la ciutat de Çeragoça e regne de Arago una o dues spies per sentir totes novitats segons en nostra letra stesament li dehim. Plaunos e volem que vos ne comuniqueu ab ell e que abdosos acordeu de la persona o persones que trametreu axi que sien ben dispostes al mester. Les spies sien dreçades o alguna delles lla specialment hon sia lo Senyor Rey. E de tot lo que reportaran o per altra qualsevol via sabreu o sentireu nos feu avisos continuament. Hajauvoshi ab la diligencia ques confia de vos. Dada en Barchinona a XVII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.—

Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exerçit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt egregi. Sabut havem que sou encara en Cervera la qual cosa nos es stada a gran maravella car no podiem pensar que a les hores de ara no fosseu entrat en Leyda e vostra senyoria pot veure e conexer que lo negoci requer gran celeritat e la triga es vergonyosa e ignominiosa e al Principat importa gran inconvenient e dan. Perqueus pregam e requerim sots virtut del jurament prestat que de continent la present rebuda partiau ab tota la gent de peu e de cavall que aqui sia tirant la via de Leyda hon aturareu fins per nosaltres scrit vos sia. E en aço vos placia no metre dilacio ne falta. Lo Sant Sperit senyor molt egregi sia en direççio vostra e de tot lo exercit. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e molt savis senyors. Per informacio de mossen Johan Ramon embaxador vostre e per

letra de vosaltres a ell tramesa la qual comunicada nos ha havem vist e sabut com lo regent la Governacio e capita dels comdats de Rossello e de Cerdanya e lo castella del castell de aqueixa vila e procurador reyal dels dits comdats se serien enclosos en lo dit castell è com han requests e manat tots los castellans forans anar personalment regir e guardar lurs castellanies. Les dites novitats son a nosaltres cosa de molta admiracio per quant no es alguna cosa que sia feta nis faça per aqueixa universitat e tot lo Principat de Cathalunya sino a tota honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e per lo deute de la fidelitat degut a la sua reyal corona e per liberacio del Senyor Primogenit que es cosa a la qual deute de fidelitat streny granment aquest Principat. E los dits regent e castella fahent aqueixs senyals e preparatoris significarien ells esser de contrari voler e parer al Principat e voler tenir les dites forces per ventura a recullir o metre en aquelles algunes gents strangeres en deservici del dit Senyor Rey e de la sua reyal corona e contra lo be e tranquille stat de aqueixa vila e de tot lo dit Principat. Vistes donchs e considerades totes aquestes coses som de intencio e parer que si veurets los dits regent e castella star e perseverar en tal proposit e recullir gents ne vitualles ne fer guaytes ne altres senyals o demostracio contra la forma solita e acustumada que donets orde per aquells migans que les savieses vostres veuran e conexeran que no puixen haver vitualles de aqueixa vila ne de altra part ne algun socorriment o ajuda abans si les dites forçes porets haver a mans

vostres que hajats aquelles en manera que sia provehit a servar tota fidelitat al Senyor Rey e a la sua reyal corona e obviar totes coses que algun inconvenient en contrari donar porien. E per nosaltres es ya scrit al diputat local de aqui e encara li tornam scriure que hon los dessus dits façen alguns enantamens perturbants la liberacio del dit Senyor Primegonit la qual cosa redundaria en deservici del dit Senyor Rey e contra lo tranquille stat del Principat e en prejudici de les generalitats de aquell quels faça requesta de desistir de aquells e que si fer nou volran los publique per trencadors de sagrament e homenatge e privats de lurs oficis. La Sancta Trinitat molt honorables e molt savis senyors vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a XVII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Significamvos com en la ciutat de Tortosa de son propri motiu obrant per aquests respectes virtuosament han donat orde en pendre e haver a ses mans lo castell de la dita ciutat a fi que la fidelitat a la corona reyal sia servada e la liberacio del Illustrissimo Primogenit no sia empatxada per los enemichs e mal consellants a la dita reyal corona. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpinya e bisbat de Elna.

Honorable senyer. Ja per altra vos havem scrit e per

la present vos tornam scriure dir e manar que si lo regent la governacio e capitania e lo castella de aqueix castell e procurador reyal dels comdats de Rossello e de Cerdanya faran alguns enantaments o coses que sien vistes perturbar la liberacio de la persona del Senyor Primogenit los quals enantaments e coses per ells axi fets redundarien en deservici del Senyor Rey e contra lo bon stat de aquest Principat e en prejudici de les generalitats de aquell e la cosa sera axi vista als consols de aqueixa vila e a vos que façats requesta als dits regent e castella que dels dits enantaments cessen e desisten dins terme de hun dia o dos que per aço los assignareu. E aço sots virtut del sagrament e homenatge e seguretat per ells prestada de obtemperar e exequir nostres requestes. E si desistir no volran dins lo terme que assignat los haureu feulos publicar per trencadors de sagrament e homenatge e privats de lurs oficis. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy a les nou ores havem rebuda vostra letra de XVI del present per la qual nos avisau haver rebuda nostra letra ab la qual afectuosament prega-

vem a vostres grans providencies los plagues aci venir et cetera a quens responen sperar al reverent abat de Poblet e mestre Ferrando et cetera. E per quant la necessitat es urgent e grandissima vosaltres aci esser com stiguen moltes coses en suspensio que alias se deliberarien e star molt axi poden molts inconvenients parcurir vos pregam afectuosament per lo deute a que sou tenguts e obligats a la patria vullau cuytadament venir leixant carrech als pahers de Leyda diguen als dits reverent abat e mestre Ferrando quant tornaran vullen aci venir per fer relacio del que trobat hauran. E no venguen a creure ne gelosies concebre vostres grans savieses que nosaltres hajam tractats aci motius de conclusio ne ab los embaxadors del Senyor Rey ne ab altres ne james conclusio alguna sens vosaltres pendriem com la raho vulla vosaltres e nosaltres tots ab una boqua parlar e en hun voler esser e fer tots lo benifici e repos del Principat e de tots los poblats en aquell e encara specialment de complida seguretat dels tots qui en la prosecucio de aquest negoci entrevenim en lo qual sens dilacio cove stretament provehir. Als sobredits embaxadors del Senyor Rey solament es stada feta plena informacio dels negocis com han succehit e quina es la incomutable intencio daquest Principat en no tractar res sino liberament recobrada la persona del Senyor Primogenit. Pregamvos donchs per la gran necessitat que occorre molt promptament e expedita vos placia venir. Cavalls e totes coses que impediment o dilacio prestassen a la presta venguda podeu aqui jaquir e venir sens gran

multitut de companyia. E plaunos Nanthoni Lombard notari sen retorn e venga aci. La Sancta Trinitat vos haja molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt reverend senyor lo archebisbe de Tarragona hu dels embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend senyor. Nosaltres scrivim a tots vosaltres senyors embaxadors per letra comuna pregantvos afectuosament queus placia promptament e expedita venir aci per les causes en la dita letra contengudes. E perque la vostra reverendissima persona no dupte en res la venguda aci per causa de mercaders a cambis de la camera apostolica et cetera volents remoure tot dubte com sia molt degut qui per les generalitats o tant benifici publich treballe esser inmune e segur de aqueixes e semblants particulars congoixes havem delliberat ab la present encara pregar vostra reverendissima persona la sua venguda detardar no vulla per respecte algu car segurament e sens dubte algu de causa alguna particular pot venir e segurament aci stareu tant com vos plaura. La Sancta Trinitat vos tinga molt reverent senyor en guarda sua. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCC

sexanta hu. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoyda la creença en virtut de aquella a nosaltres explicada per lo honorable mossen Miquel de Boixadors a la qual vos responem que stants los afers que occorren de present en disposicio que son a nosaltres no es possible entendre en les coses per vosaltres demanades. Vostres savieses poden considerar e veure a quantes e quals coses ha a supplir e attendre vuy aquest General e quantes missions e carrechs li cove supportar. Quiscuns membres del Principat cove ne prenguen lur porcio e axi vos pregam ho vullau fer car tots los altres membres del dit Principat son en aquesta sentencia e parer. En les coses que lo dit General pora supplir al plaer e benavenir vostre e de aquexa universitat creheu noy fallira la nostra bona voluntat. E de aço havem dita al dit mossen Boixadors stesament nostra intencio lo qual laus pora referir. La Sancta Trinitat vos tinga molt honorables e molt savis senyors en la sua proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de

la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

18 DE FEBRERO.

Los despachos de que se dió cuenta en esta sesion son los que á continuacion se copian:

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy havem rebudes tres letres una de la Serenissima Senyora Reyna altra de la Senyora Infanta altra del abat de Poblet e de mestre Ferrandó translat de les quals vos tramatem dins la present e per quant veém aquest negoci pren alguna dilacio ab correu cuytat havem scrit als dits abat e mestre Ferrando segons veureu en la copia qui es dins aquesta. La nostra intencio es stada de no sperar sino fins a dijous a dinar per quant segons veureu nos desistim dalli avant de la oferta remetent aquella a vostres providencies com tostemps es stada aquella nostra voluntat e intencio. De totes les dites coses vos avisam per correu volant e intencio a fi hajau temps de havernos consultat si res vos occorrera circa les dites coses. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio del negoci concorrent. Scrita en Leyda a XVII de febrer

any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e honorables mossenyors. Vostra letra de XV del present havem rebuda ensemps ab una de la Illustrissima Senyora Reyna e altra de la Senyora Infanta les quals legides vist que aquest negoci pren alguna dilacio e nosaltres som licenciats e demanats anar en Barchinona com per correu vos havem scrit havem delliberat sperar aci fins a dijous a mig jorn per veure si haurem resposta conclusiva de apuntament mogut per la Senyora Infanta e per nosaltres en scrits redigit a fi que si sera tal com desijam e es apuntat nosaltres puixam fer lo que ofert es hon no dijous a mig jorn partirem la via de Barchinona e alli serem ab nostres principals per entendre en lo dit negoci ab intencio de endressar e conduir tot lo quens sera possible a benifici de aquell. Placieus de continent haver dita resposta si haguda no es e venirvosne car al dijous a mig jorn avant no es en facultat nostra restar en la oferta sens voluntat de nostros principals. Recomanantnos sempre en gracia e merce de la Senyora Reyna e de la Ilustra Infanta. Scrita en Leyda a XVII de febrer any Mil CCCCLXI.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs senyors. Forem aplegats a Burgalaros acompanyant la Senyora Infanta. Rebe aqui la dita Senyora Infanta hun home ab

letra de la Majestat del Senyor Rey e delibera del apuntament que portava fet ab les vostres providencies consultar la dita Majestat. Ensemps scrivi a la Serenissima Senyora Reyna la qual partint de Ceragoça per venir al encontre de la dita Senyora Infanta e en Alfajarí quasi ensemps entrarem air a les oracions nosaltres tostemps acompanyant la dita Senyora. Apres muntants al castell la dita Senyora Infanta e nosaltres a la dita Senyora Reyna notificam premisses degudes recomendacions de tots los embaxadors lo apuntament per les vostres senyories e magnificencies fet a la dita Senyora Infanta encara les grans voluntats que han les vostres providencies en lo servey del Senyor Rey e de la sua Serenitat ab tot repos del Principat e hagut son parlament ab los del consell ha mostrat hun gran enug com tant prestament com ella voldria no ha desempatxat a nosaltres. Per tant com la Senyora Infanta com dit es havia consultat lo Senyor Rey es vist al seu consell esser necessari sperar la resposta de la dita consulta e spera la altesa de la dita Senyora Reyna que aquest negoci no pora haver sino util e desigada conclusio. Certament vehem la grandissima e molt manifesta bona voluntat de la Senyora Reyna e apres nosaltres instants que aquesta dilacio era perillosa e mostrantnos voler partir som stats pregats per lo Senyor Archebisbe e per la Senyora Infanta hi darrerament per la Senyora Reyna que nosaltres degam plegar fins en Çeragoça per benifici dels negocis e perque havem per ordinacio de vostra senyoria dever seguir la Senyora Infanta som devallats a les dites pre-

garies e mes la Serenissima Senyora Reyna nos ha dit deguessem scriure a les vostres senyories e magnificencies que per expedir aquest negoci sius era ben vist ella molt volenterosament se acostaria fins a Fraga. Senyors de tots aquests fets e del nostre star e de totes les coses ordonau e nosaltres prests som a obeir. El Sperit Sanct conserve a tots en tota prosperitat e pau e rescriviunos de tota intencio del que voleu que façam ab correu volant. De Ceragoça a XV de febrer any LXI — A tota ordinacio de vostres senyories prests el abat de Poblet e mestre Ferrando com embaxadors vostres et cetera.

Dema tramet aquesta ciutat sis embaxadors al Senyor Rey. Crehem queus aprofitaran.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs e ben amats nostres. Per los afers occorrents es venguda a nos la Illustra infanta dona Beatriz nostra molt cara e molt amada cosina e axi mateix los venerables religiosos e amats nostres abat de Poblet e prior de Tortosa e nos anam a Alfajari hon havem conferit dels dits afers e perque de aquells la dita Illustra Infanta havia scrit e consultat la Majestat del Rey mon Senyor e marit nos e la dita Illustra Infanta e per semblant los dits abat e prior som aci venguts on haguda la resposta de la dita Majestat sera respost a les coses que han portades. Speram en nostre Senyor Deu e en la virtut del dit Senyor Rey e en

la innata fidelitat e bonea de vosaltres los dits afers rebran tot bon orde e expedicio en laor de nostre Senyor Deu servey del dit Senyor Rey benifici e repos de la cosa sua e de sos regnes e terres. E sab Deu quant per nos es desijat e procuram axi com per nos ab tota e afectada voluntat es stat fet e per tot nostre poder entenèm prosseguir. Vosaltres per semblant procurau ço que dit es ab la bona afeccio e axi com be speram ho fareu e vostres predecessors e vosaltres haveu loablement acostumat. Dada en la ciutat de Ceragoça a XV dies del mes de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs amichs. Per los afers occorrents per los quals som venguda a la Senyora Reyna segons havia acordat ab vosaltres so stada en Alfajari on la dita Senyora Reyna vench de fet e havem comunicat ensemps e per benifici dels afers es stat necessari consultar lo Senyor Rey e sperant la resposta havem deliberat esser pus expedient venir en aquesta ciutat on prestament haurem la dita consulta e havem ferma sperança en nostre Senyor Deu se acordaran totes coses al servir del dit Senyor Rey e benifici de sos regnes e vassalls. Perqueus prech y encarrech ab tanta afeccio com puch que usant de aquella virtut e prudencia que en vosaltres es e be haveu acostumat hajau paciencia si no so tornada aqui axi prest com crehia e en los afers nos faça algun moviment ne novitat mes totes les coses sien en

lo stat que les lexi lo que redundara en servey de Deu e del Senyor Rey e pau e repos de sos regnes e vassalls lo que molt desige. E si coneixeu que per benifici dels afers e pus facilment concordar aquells sia mester que la Senyora Reyna se atanças en aqueixes parts scriviumen de fet que yo supplicare sa Senyoria ho vulla fer e confiu o fara. E sia amichs meus la Sancta Trinitat en guarda de vosaltres. De Ceragoça a XV del mes de febrer del any LXI.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. Vostra letra de XVII del present ab copia de les letres de la Illustrissima Senyora Infanta e reverent abat de Poblet e mestre Ferrando per nosaltres rebuda ha donat a nosaltres causa de entrar en molts pensaments en los quals haviem deliberat no intrar fins vostres providencies aci fossen en presencia de les quals nostres motius fossen ubertament deduhits don comprenguereu quant ab recta justa e sancta intencio nostres deliberacions han procehit. Empero per fer resposta a vostra dita letra en la qual nos incautau ab gran attencio vos respongam ha convengut pensar ultra lo que delliberat haviem. E per ço dient alguna cosa per resposta del que nostre ingeni ha aconseguit vos certificam com la Majestat del Senyor Rey ha fetes empres e preparatoris

e continuament fa ab ses letres molt dures contra nosaltres e aquest Principat e ha provehit esser fornits castells e forçes en aquest Principat e altres municions fer per venir en lo que per vostres letres nos significas la sua Majestat havia dit e cominat. Don se ve a compendre los tractats quis practiquen esser mes per detenir temps e donar loch al enfortiment que consellen los enemichs de la cosa publica de aquest Principat que no per venir al efecte de repos e majorment considerades les pratiques en temps passat observades e les calliditats que tenen los dits perversos consellers les quals donen causa la Majetsat del dit Senyor anar axi deviant e incerta no prou honorosament pera la corona reyal. Nes pot dir los actes de aquest Principat esser commocions de pobles mas per auctoritat de aquells qui lo Principat de Cathalunya representen los quals per liberacio de la persona del Illustre Primogenit e conservacio de sos drets qui per la Majestat del Senyor Rey no li deuen ne poden de justicia esser levats e per observacio de les leys e privilegis de la patria repos e benifici de aquella han ordonat e procehit en fer dits actes sens jactura alguna e derogacio de la Majestat del dit Senyor si equament si aten. E volen les dites leys e privilegis esser primer lo prejudici reintegrat que en altres tractaments entrar. E per ço dignament es la deliberacio del Principat ya a vostres providencies scrita no entrar en tracte algu fins recobrada fos e liberada la persona del Senyor Primogenit. Ne james es stada intencio de aquesta plaça contra la Majestat del Senyor

Rey ben consellada e fahent lo que Rey es tengut fer delliberar o ordonar mas solament es stat provehit obviar al que per iniques e perverses informacions per la sua Serenitat se demostrava fer execucio en gran dan de aquest Principat e violacio de les leys de aquell e per consequent recau en gran dubte poderse donar nova seguretat sens gran nota de aquest Principat qui en fet no la ha car si nova seguretat se prestave senyalarie la primera fidelitat prestada no esser prou observada. Aquestes coses son de gran ponderositat en aquest Principat e tant mes per ço desigam vostres providencies que tant comprenen esser aci perque millor e pus segurament per tots si pogues deliberar. Per vosaltres se diu esser feta oferta de certa seguretat de la qual vehem se fa mencio en la letra dels dits reverent abat e mestre Ferrando que la porten ya ordonada e no podem prou entendre o percebre com stara perque tant mes nos par recaure en grandissima necessitat vosaltres cuytar la venguda per conclusio fer en aço e ya nons par lo maneig comport dos consistoris car prou sera en hu donem bon recapte al negoci per la gran arduitat que importe. E per quant som certs vostres grans industries bastaran molt aci en lo prospero succes e exit daquest negoci en lo qual tots havem obrat ab regulatissima e sancta intencio quant pus afectuosament podem pregam vostres providencies promptament vullen aci esser. E si alguna rabo de vostra venguda vos sera vist deure donar a la Senyora Reyna o a la Senyora Infanta poran vostres grans intelligencias aquella donar per miga

dels dits reverent abat e mestre Ferrando los quals apres de continent sen venguen o per letra segons millor vos semblara car aquesta per forma alguna no retornaria poder donar a sos missatgers e per tant seria de mes pus ya es vostra embaxada licenciada e absolta segons vos havem scrit tractar donarvos altre poder com lo poder de vostra embaxada sia extint e si pus tractar havieu convendria esser revocat e tornat donarvos lo que nos pot fer puys aquesta ciutat no vol a lurs missatgers poder donar per quant tots temps som stats conformes en deliberacio ab aquesta ciutat la qual no haventhi missatgers nos poria conclusio alguna pendre. Perque es molt e molt necessari prestament e ab molta cuyta vingau per honor benifici e repos daquest Principat al qual no haveu acustumat fallir ans virtuosament lo haveu consellat e ajudat en ses necessitats les quals a present majors li occorren que no han en nostres dies perque vullau dilatar en subvenirli venint aci consellant endreçant e ajudantlo com de vostra virtut e integritat se spera. E sia molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran providencia senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt honorables senyors los consellers de la vila de Berga.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda en la qual vehem vostra admiracio que nous hajam scrit ne appellats en aquests afers de la liberacio del Illustrissimo Primogenit de la Majestat reyal. E nosaltres segurament som axi be maravellats que no hajau haudes nostres letres car fenvos certs que en totes coses e memorials ques sien fets de universitats no havem oblidada aquexa universitat. E per aço encara que sia tart venguda havem rebuda una squadra de gent de aqueixa universitat pregant e encarregantvos segons be haveu acostumat en aquests afers que han tan gran sguart al servey de Deu e de la corona reyal e a la fidelitat de aquella e benifici e liberacio del dit Senyor Primogenit e utilitat de la republica e de la patria la qual toca e ha sguart a tots siau forts e units ab nosaltres car nosaltres en totes coses com dit es que sguarden honor e util vostre e de aqueixa universitat vos haurem a memoria. E sia molt honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Johan Ferrer general re-

ceptor de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per En Johan Dolivella sobrecollidor vos trametem los cinch milia florins dor per lo pagament del sou de la gent de Leyda de Cervera e del camp de Terragona e gent de cavall que aqui se acordara e altres coses juxta los memorials que teniu. Pregam e encarregamvos en tot vos vullau haver segons se confia de vos e que frequentadament nos scrivau de totes les coses que sentireu. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy entre les deu e onze ores ans de mig jorn havem rebuda vostra letra ab les copies de les letres de la Senyora Reyna e de la Senyora Infanta e dels reverend mossen labat de Poblet e de mestre Ferrando. E vistes totes les dites letres e copies havem deliberat que segons vos havem scrit vos placia venir e no sperar pus altra consulta ne resposta dels dits mossen labat e mestre Ferrando mas venint aqui lossia dit per los pahers de aqui tiren e vinguen la via dreta de aci segons vos havem scrit. E sia molt reverents egregi nobles e honorables senyors la Sancta Tri-



nitat guarda vostra. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al honorable senyer En Johan Ferrer ciutada de Barchinona rebedor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per En Johan Dolivella qui dema partira Deu volent vos son tramesos altres cinch milia florins dor e axi tindreu ara deu milia florins per pagar totes coses que aqui a pagar se hajen. E la gent de Cervera dien son CC homens de peu pagar los heu lo sou acustumat e fahentlos compte de XIen dia del present mes que som certificats partiren de aquella vila pero vejats vos si son CC homens e nols pagueu sino ab entreveniment de aquella persona que los pahers vos trametran aqui en nom llur per quant ells han feta bestreta a la dita gent e volem axi com es raho que ho cobren. Per los dits pahers de Cervera era stat posat capita a la dita gent hu quis diu Guillem Ramon Doluga lo qual nosaltres no admetriam per quant havem fets aci los capitans e no havem donat loch a neguna universitat de metren. E axi havem scrit als dits pahers. E per tant no doneu res al dit Noluga en nom de capita si empero volra romanir e pendre sou per home de cavall donauli son acostumat a la forma dels altres sens pus ne mes. E si romanir

no volia pagaulo a la dita raho de home de cavall e per tans rocins com haja tenguts e per tants dies com stat hi haja sens altre avantatge. Pero abans que nol pagueu sperau lo dit home que los pahers trametran per quant li han feta bestreta a fi que cobrar la puixen. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona al honorable lo batle de Vilanova de La Geltru e a altres oficials a quis pertanga e encara als cullidors e guardes del General al qual o als quals les presents seran presentades salut. Ab la present vos dehim que lexats carregar an Johan Lobet patro de calavera XXX botes de vi vermell per portar a Menorcha no obstant qualsevol letres e probibicions en contrari per nosaltres fetes. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoida la crehença en virtut de aquella a nosaltres explicada per los honorables Nanthoni Sola paher e En Johan Pere Dodena missatgers vostres.

Nosaltres aquella entesa e per experiencia vista la vostra voluntat e obra en totes coses concernents lo benefici de aquest Principat vos regraciam aquella e volem siau certs que sempre aqueixa universitat sera haguda per aquest consistori en special recomendacio en fer per ella quant per qualsevol principal membre del dit Principat se puixa fer. De aço es stada per nosaltres mes stesament dita la intencio nostra als dits vostres missatgers la qual ells vos poran referir. Venint apres al fet del sou dels CC homens per vosaltres tramesos en veritat sta que En Johan Ferrer partint cuytadament no pogue portarsen la quantitat que havia servir al dit sou e per ço nous sia marevella si no ha fet lo pagament aqui. Ara per nosaltres li es tramesa la quantitat e ab letra a ell dreçada la qual ab la present rebreu li dehim que de continent faça lo pagament als dits vostres CC homens per dues mesades que començaren correr a XI del present lo qual dia los dits vostres missatgers nos han afermat que la dita gent parti de aqueixa vila. Del fet den Guillem Ramon Doluga qui per vosaltres serie stat posat capita vos certificam que no es stat donat loch a deguna universitat posarhi tals capitans abans son stats donats e deputats per nosaltres e jatsia hajam molta voluntat en complaureus en totes coses pero per quant a totes les altres universitats qui aço mateix volien es stat dit de no redundaria en greuge vos pregam prengau a paciencia car lo dit capita no pot romanir en la dita capitania si empero volra servir per home darmes en lo tall ques vulle metre sera rebut e axiu scrivim al

dit En Johan Ferrer e si anar no volra li scrivim lo pach per tants dies quants ha stat en la companyia fahentli compte dels rocins que tenguts ha e axi com als altres homens a cavall se compta e no altrament. Pero per quant per vosaltres seria stada feta alguna bestreta la gent de peu e al dit En Guillem Doluga scrivim al dit Johan Ferrer que no faça lo pagament sino ab entreveniment de aquella persona qui vosaltres hi trameteu a fi que puixau cobrar ço que per vosaltres es stat bestret. La Sancta Trinitat vos tinga molt honorables e savis senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt savis senyors. Per quant havem sentiment que hun capella qui ha nom mossen Gabriel qui parti daci ahir mati e sen porta letres secretes e cosides en lo gipo les quals dubtam no sien avis de alguna perturbacio de aquests afers que menegam vos pregam e encarregam que prestament provehiu al pont que sia tengut esment al dit capella que sia scorcollat e sabut quines letres porta si seran de avis contra aquests afers segons es dit. E digau En Johan Ferrer qui es aqui per nosaltres que pach al

correu portador de la present si es aqui dijous a quatre hores apres mig jorn sis florins dor. E sia molt honorables e molt savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt reverent nobles magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. Aqui va lo molt honorable En Johan Agulla sindich e ciutada nostre ab certa companyia informat a ple de certs afers tochans lo util del Principat. Placieus donarli fe e crehença en tot ço e quant de part nostra per ell vos sera explicat. E sia molt reverend e savis senyors la Sancta Trinitat en custodia conservacio e guarda dels tots. De Leyda a XV de febrer any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Ja per altra letra miha feta en Cervera a XVI del present vos he scrit vos plagues ab totes vostres forçes spetxar la

gent darmes e los consellers per vosaltres a mi donats e fins vuy nom trop sino ab MC homens de peu o MCC e en Viladamany per home darmes ab qualque XX janets. E jatsia per mils aleujar los qui vingueren apres de mi sia partit de Cervera la present jornada e arribat en la present vila de Tarraga pero no tinch gens en voluntat de entrar en Leyda ab la gent que dit he sens alguna gent darmes. Perque placieus aquella spetxar e largament avisarme ab vostres letres de vostra voluntat que voleu face. Pregant la Sancta Trinitat vos tinga en sa guarda. Scrita en la vila de Tarraga a XVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. —A vostra honor prest En Johan de Cabrera.

Lo correu parteix daci a VIIII ores de nit deu esser aqui dema a III hores dauli tres florins. Si hi es a les cuatre II florins. Si per tot sol un flori.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Deus mijançant e lo glorios sant Georgi essent a cavall en la present vila per fer mon cami la via de Tarraga he pensat attes que aquesta vila es molt fort que algu en nom de conestablia del Principat ab bandera stesa no vingues per ferse fort en la dita vila contra lo dit Principat de scriureus que scrivau als pahers de la dita vila que continuament stiguen ab los portals tancats e que guarden qui entrara e qui exira ne lexen entrar e exir algu que primer no sapien qui es e encara sius

sera vist fahedor darlos algunes conestablies les quals stiguen a ordinacio dels dits pahers per guarda de la dita vila fahentvos certs com per bona diligencia e regiment de aquells jo ab tota ma gent som stats ben rebuts e provehits de vitualles. Perqueus placia esser prevists a tuicio de la dita vila car molt hi va segons havem vist al ull. Scrita en Cervera a XVII de febrer. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Als molt reverents nobles magnifichs honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverents nobles magnifichs honorables e savis senyors. Lo die de la dada de la present a les quatre hores apres mig dia per En Pere de Liaga correu havem rebuda una vostra letra ab la qual voleu e demanau vos trametam XXV homens armats per haver la persona del Illustrissimo Princep e Primogenit del Senyor Rey. La qual letra rebuda per nos e nostre consell es stat deliberat de continent treballar per haver los dits XXV homens e trametra aquells aqui a vosaltres en la forma e manera quels demanats. Perque si a Deu plaura lo pus prest que porem haurets aqui en Barchinona los dits XXV homens per fer a vostra voluntat oferintvosne solament haver XXV homens mes encara per satisfer a la honor e servici vostra e de la terra. E manaunos tot ço que plasent vos sia. Dada en Torroella de Montgri diumenge a XV del mes de febrer del any de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI.—Los que humilment se recomanen en vos-

tra gracia Barthomeu Proheta e Pere Mir consols de la vila de Torroella de Montgri.

Als molt reverend magnifichs e de gran saviesa mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Vuy dada de la present a una hora apres mig jorn que tenim a XVI del present havem reebuda una letra per lo correu portador de la present intimantnos que jatsia per altra·nos haguesseu scrit demanatnos certa gent de peu pero per lo present attes aquesta vila e terra es constituhida en frontera haveu deliberat la dita gent no anar per no voler evacuar aquesta terra de gent encarregantnos si res sentim de nou vos ne avisasem. E per quant ab gran afeccio e voluntat haviem deliberat satisfer a vostra ordinacio la dita gent per vosaltres demanada es stada partida daquesta vila e crehem dema que sera dimarts entraran en aqueixa ciutat per representarse a vostres reverencia magnificencia e honorables savieses per fer e exequir tot ço e quant per vosaltres sera ordenat e deliberat segons veureu en la letra del capita de la dita gent a vostres reverencia magnificencia e honorables savieses destinada. Perque pus axi es que la necessitat nou requer vos haurem en gracia que lo dit capita puixa la dita gent tornar per les causes en la dita vostra letra exharades. De novitats si avis ne sentiment algu haurem hajau per cert de continent ab

correu volant vos avisarem. Supplicantsvos per semblant de les novitats e sentiments qui pervindran a vosaltres nos vullau avisar. Oferintnos tostemps esser molt promptes en exequir e complir tot lo que per vostres reverencia magnificencia e honorables savieses sera ordenat. E sia molt reverend magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la Sancta Trinitat proteccio e direccio vostra. Scrita en Puigcerda a XVI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostres honor e servey apparallats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverend egregis magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat en Barchinona.

Molt reverend egregis magnifichs e molt savis senyors. Per dues letres la una de XI laltra de XIII del present vos havem scrit sobre los cent homens quens haveu demanats vos trametessem com volen saber lo sou quels sera donat e pera quin temps e quels sia bestreta aci alguna quantitat supplicantvos de les dites coses nos volguesseu certificar quels dits homens serien a punt e fins aci no havem cobrada resposta de que stam marevellats car aquesta ciutat ha bona voluntat en donar compliment en totes coses que per vosaltres seran deliberades e no stara per nosaltres de trametre los dits cent homens be a punt armats segons nos haveu scrit solament siam informats de vostra intencio sobre les coses dessus dites. Perque mossenyors placiaus res-

criurens prest de aquelles e provehir que aci sia bestreta alguna quantitat als que hiran e seran tramesos aqui los dits cent homens molt prestament axi com haveu scrit. Certificantvos com per home propri que per aquesta causa havem trames som informats certament com lo Senyor Rey lo divendres prop passat parti de Alcaniç ab lo Senyor Princep e ab mossen de Beamunt e vinga a dormir a Monroig e lo dissapte apres hoyda missa parti de Monroig e feu la via de Morella ab los dessus dits e lo dit home hoy dir al dit Senyor Rey com lo diluns que sera dema partira de Morella e fara la via Darago. De la Senyora Reyna crehem que haura lexat lo dit Senyor Princep en lo castell de Morella perque ne avisam vostres reverencies. E pus no dihem per la present sino que la Sancta Trinitat sia continuament en vostra proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XV de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio molt prests los procuradors de Tortosa.

Als molt reverent egregis magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat en Barchinona.

Molt reverent egregis magnifichs e molt savis senyors. Per altra letra tramesa per home propri de XI del present responents a una altra vostra letra de set vos havem scrit com los cent homens quens demanau volen saber lo sou quels sera donat e pera quin temps

supplicantvos nos vullau scriure de vostra intencio. Perqueus placia avisarnos de les dites coses car les gents seran promptes certificantsvos mes com som certament informats que lo Senyor Rey ha scrit al comenador de Ulldecona que tinga fornit e a punt lo castell e encara la dita vila lo millor que puixa e axi ho fa e que es certament en la vila Dalcanyiç. Lo dit castell e la dita vila Dulldecona segons saben vostres reverencies son clau e entrada de Cathalunya havemvosne volgut scriure perque vostres reverencies si ho deliberaran hi provehesquen segons conexeran. Certificantsvos mes com aquesta ciutat per causa de les coses provehides per vosaltres e scrites ab la dita letra ha provehit esser ben custodida e guardada la ciutat e lo castell de aquella ab guardes e persones havents de aço special carrech e axi ho fem guardar e per semblant farem be guardar lo castell Demposta per ço que ben guardada la ciutat e los dits castells puxam mils provehir en les coses que vostres reverencies e magnificencies deliberaran. E com aquesta ciutat haja molt necessari forments per sa provisio vos supplicam vullau fer dir e ben pregar a consellers de aqueixa ciutat que vullen permetre e donar loch que dels forments que deu fer portar En Johan de Pedralbes aquell nos ne puixa portar o fer portar dos o tres milia quarteres les quals coses vos reputarem a gracia singular. Oferintsnos fer tot lo que sera deliberat per vostres reverencies e magnificencies les quals nos rescriguen tot lo que plasent los sia e tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda.

Scrita en Tortosa a XIII de febrer del any Mil CCCC seranta hu. — A tota vostra ordinacio molt promptes los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors. Una letra havem rebuda lo dia de la present de vostres reverencies comemorantnos les congoxes en que aquest Principat es constituit per liberacio del Senyor Primogenit e per quant a vostra noticia seria pervengut que lo vaguer de aquesta ciutat so segramental farie certs enantaments contra lo loch de Sallent lo que seria a vostre parer perturbacio a la tranquillitat en la qual vuy aquest Principat es. E per quant lo dit loch de Sallent es del reverend bisbe de Vich hu dels embaxadors del dit Principat les coses del qual se deuen haver en sa absencia per recomanades nosaltres nos interposassem per donar sossech e repos en lo dit so e actes cominats contra lo dit loch de Sallent. Es veritat mossenyors que lo que lo dit vaguer de açi ha principiat e cominat contra lo dit loch de Sallent e oficials del dit reverent bisbe de Vich es stat procehit a instancia nostra e dels sindichs de aquesta ciutat per alguns grans interessos e prejudicis fets per los dessus dits a la ciquia reyal de aquesta ciutat membre principal e total sustentacio de la vida dels singulars de aquesta ciutat empero considerat per nosaltres lo contengut de vostra letra e motius de aquella jatsia no sia

algun tant interes empero per voler complaure a vostres reverencia e honorables savieses havem dat repos lo dia present ab lo vicari del dit reverend bisbe de Vich en lo dit negoci que noy sera mes avant anantat fins retornat lo dit reverend bisbe de Vich e apres per alguns dies si do conclusio tal com havem sperança que nosaltres e aquesta universitat reintegrats del que som stats interessats e dampnificats ne fassam conclusio pacifica. E avent a gracia tots temps vostra intervencio en lo dit fet com aquella qui sens tot dubte hi faran eficacia molta ordoneu de nosaltres tot lo que plasent vos sia. Scrita en Manresa a XVI de febrer any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordonareu apparellats los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell lur.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors. Segons per altra dada en la present vila a XI del present mes vos havem scrit com haviem reebuda una vostra letra en virtut de la qual per satisfer a vostra ordinacio e per la honor e exaltacio de la corona de Arago satisfahent a la deguda fidelitat havem elegit capita e ordonat e deliberat ab lo consell de aqueixa vila molt unidament e ab gran concordia que a vosaltres fossen tramesos los cinquanta homens demanats la qual deliberacio deduhint a degut e promptissimo efecte havem haguts aquells los quals ab lo

dit capita appellat Anthoni Mercader portador de la present vos trametem per star a manament e ordinacio vostra. Significantsvos ab gran dolor e tristicia de nostres coratges com hair que comptavem dotze del present mes a sis hores de nit rehabem hun correu del nostro sindich e hu dels vostros reverends magnifichs e honorables missatgers a la Majestat del Senyor Rey per lo qual som stats avisats de la partida e absencia del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e de la duccio e transportacio de la Illustrissima persona del Senyor Princep e Primogenit quens sembla tant com podem veure sia nova molt trista e lacrimosa per los grans perills e sinistres dans e inconvenients que restan en aquest Principat preparats. Placia a nostro Senyor Deus e a mossen Sant Jordi hi vullen provehir segons saben seria util necessari e opportun al dit Principat e que a vosaltres qui sou lo pern e la clau del regiment del dit Principat donen tal sforç consell e sana providencia segons saben en unes tals e tan ardues fahenes sa requiren. Avisantnos mes avant lo dit nostre sindich com per los dits reverends egregis magnifichs e honorables embaxadors vostres li era stat donat carrech nos avisas que attes aquesta vila e terra stan en frontera del regne de França e comdat de Foix e es una clau de aquest Principat fossem sollicits e diligents en custodir e guardar aquesta vila e terra sobre la qual custodia havem ab lo consell de aquesta vila deliberat en lo quens sembla per lo present a deliberar e provehir se degues. Supplicantvos del que mes avant haureu sentit ne sentireu nos vu-

llau informar e en son cas aconsellar e socorrer en tot lo que sera necessari e util per tuhicio e defensio de aquesta vila e terra com hi vage molt per les rahons predites a tot lo Principat. Mes per semblant vos supplicam nos vullats aconsellar e donar forma com nos devem regir en los oficials que novament per disposicio de les constitucions generals de Cathalunya en aquestes carnestoltes prop vinents se deuen mudar e crehem sien ja fetes les provisions per lo Senyor Rey. Supplicantvos en e sobre totes aquestes coses vullats donar fe e creença al dit capita dels dits cinquanta homens axi com farieu a nostres persones lo qual de nostra voluntat es plenament informat e instruhit. Oferintsnos en per tostemps fer e complir e exequir tot lo que per vostres reverencies egregies magnifiques e honorables savieses sera deliberat provehit e ordonat. E sia molt reverents egregis magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Puigcerda a XIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostres honor servey e ordinacio apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors los diputats del regne de Arago.

Molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors. No dubtam a la audiencia de vostres savieses esser pervenguda alguna part de les coses que novament occorreu en aquest Principat les quals son grans

e de molta importancia no solament concernents interes repos e benavenir daquest Principat e de la cosa publica de aquell mas encara de aqueix regne e de tots los altres subdits a la corona reyal. E per tant hoc encara per la unitat amor e benivolencia que entre aqueix regne e aquest Principat ha acustumat esser e bona fraternitat observada havem deliberat per letra succintament informar vostres providencies les quals havem creure de la veritat certificades faran en los negocis ço que virtuosament degen. Dimarts a dos de deembre prop passat en Leyda per la Majestat del serenissimo Senyor Rey fon detengut e levada libertat al Illustrissimo don Charles primogenit lo qual per la Majestat del Senyor Rey e en la sua fe reyal era vengut assignat e assegurat era anat a Leyda e dins pochs dies fonch tret del dit Principat e transportat fora aquell. E jatsia notori fos les dites captura e extraccio juxta les leys del Principat paccionades e jurades no deures fer nosaltres lo dit Principat representants crehent la Majestat del dit Senyor no plenament de tals leys certificada e informada havia fet les dites detencio e extraccio sperant que la sua Serenitat seria propicia e prompta en restituir lo dit Illustrissim son fill en lo Principat e aqui liberarlo fonch feta per lo dit Principat a la Majestat del Senyor Rey insigne embaxada de XV persones notables e de gran sapiencia e experiencia dotades. E ab tot la justicia manifesta que competia al dit Principat volgues per justicia lo dit Illustrissimo Primogenit esser promptament retornat en Cathalunya e aqui liberat juxta forma dels

usatges constitucions e privilegis del Principat en parte dedûhits e jurats hoc encara per ley divina e humana disposant fe reyal esser observada empero desigants nosaltres ab humils supplicacions e instancies obtenir de la Majestat del Seuyor Rey que en sa gracia amor e benediccio paternal rebes e entengues lo dit Senyor Primogenit fonch als dits embaxadors comissio donada ab reverents e humils supplicacions tractassen sollicitassen e procurassen filial reverencia e obediencia del Senyor Primogenit a la Majestat del Senyor Rey e de la dita Majestat paternal amor gracia e benediccio en lo dit Senyor Primogenit. Aquest ofici era vist molt pertinent degut e necessari no solament a aquest Principat mas encara a tots los subdits a la reyal corona e axi en altres temps es stat praticat e observat occorrent diferencies entre los Reys passats de inmortal memoria e los primogenits car com a media e cominal persona la terra tractava obtenia e donava orde de repos entre ells de que consta en los actes. E per ço aquest Principat imitant e inseguint los virtuosos actes dels passats vehent esser granment necessari al benefici e repos de la cosa publica de aquell unitat e concordia esser degudament observada entre tals pare e fill qui en lo mon son axi gran exemplar hoc encara per evitar tanta ignominia com a la reyal corona per la diferencia dells se segueix e per occorrer e obviar als grans perills e inconvenients qui per la dita diferencia en los subdits de la corona reyal promptes stan volent aquest Principat son deute retre a la reyal corona e a la Majestat

del Senyor Rey e al dit Senyor Primogenit ab molta instancia humilitat e perseverancia ha tractat sollicitat e procurat lo que dit es per mitga dels dits XV embaxadors a la Majestat del Senyor Rey no sens grans despeses e carrech tramesos. E jatsia los dits embaxadors ab molta reverencia prosternacio humilitat e devocio la comissio a ells donada hajen a execucio deduhida no solament no han pogut obtenir de la dita Majestat recepcio e admissio de son fill en amor e benediccio paternal e concordia mas encara suadint aço enemichs de la reyal corona e desservidors de la sua Majestat ha fet hoyr als dits embaxadors de aquest Principat ço que nos lig haver hoit de llur Rey e Senyor. Son stades en aquest temps moltes coses tractades sollicitades e procurades en aquest Principat per ministres e oficials del dit Senyor Rey en nom seu molt alienes al que pertinent es a la dignitat reyal en gran dan de la cosa publica de aquest Principat e ofensa de la reyal corona les quals per tant ommetem scriure com si ab veritat son designades sens derogacio de la Majestat del dit Senyor descriure nos porien si en tals coses sentia e auctoritat prestat havia e nosaltres desigosos del honor e servici de la Majestat del dit Senyor tals coses mes occultar volem e callar. Durant aquesta nostra sollicitacio e treballs certament nos ha constat lo que ab grandissimo dolor commemoram la dita detencio esser per apartar lo dit Senyor Primogenit de la successio dels regnes e abdicarli los drets de la primogenitura e totes les causes preteses de la detencio sua esser confictes e simulades per venir al

efecte sobredit suadint tractant e sollicitant açò alguns detractors del honor e corona reyal informants e importunants la Majestat del Senyor Rey indegudament e contra veritat e seduhint lo dit Senyor obsequir a ells e a tals informacions la qual cosa pervenguda a certitut de aquest Principat dona als poblats en aquell dolor e congoixa intollerables vehent lur Rey e Senyor lo qual ells tant revereixen e adoren esser aportat loch donar e via tant poch honrosa a la reyal corona e dampnosa a tota la cosa publica dels regnes e terres subdits a la dita corona reyal car no ha en oblit mes aquest Principat los irreparables dans e inconvenients que occorregueren apres morts dels Reys En Johan e Marti qui abdosos germans sens fills moriren. E hagut gran consell sobre lo dit fet e recensits las actes dels Reys passats examinat lo que a la dignitat reyal se pertany e per semblant quant importa la dignitat de la primogenitura e drets de aquella en los regnes discutit molt attentament e diligent los Reys en aquests regnes a que son obligats a sos vassalls e los vassalls en quant son als Reys obligats e axi mateix los vassalls a que son al Primogenit tenguts haguda complida raho e examinacio de totes aquestes coses fou delliberat pus stretament la Majestat del dit Senyor fos per los dits embaxadors supplicada e instada de gracia e justicia. E jatsia per moltes vegades los dits embaxadors explicant solament los grans interessos que en aquest negoci concorrien al dit Principat per causa de lurs privilegis usos e constitucions obmetent per bona causa subintrar en los

merits de la successio e primogenitura los quals son eguals e comuns a vosaltres e nosaltres e a tots los regnes e terres subdits a la corona reyal supplicat hajen de justicia molt stretament james empero gracia han pogut obtenir e axi poch lo efecte de justicia. E continuament en aquest Principat incercar e tractar vies de molts inconvenients e dans en la cosa publica per oficials de la Majestat del dit Senyor james en lo dit temps e ans es stat desistit. Perque considerades e molt ruminades e examinades totes les coses occorrents vist que per naturalesa e fidelitat tots los subdits a la reyal corona son tenguts salvar e defendre la persona del Primogenit qualsevol sia com aquell per Deus sia al poble donat e aquell apres lo genitor dege haver la administracio e govern reyal en los dits subdits e aquest dret essent nat primogenit ha en la terra sens esser necessaria disposicio del genitor o de algu altre vist que lo Rey qualsevol sia no pot dels regnes dispondre ans aquells han necessariament venir al Primogenit o succehint als drets de primogenitura e axi es stat inconcussament e inviolable usat e observat en aquests regnes e terres considerat los naturals subdits de la corona reyal lo dit us e singular libertat conservants quant delicadament e prima han acustumat satisfer al deute de la fidelitat a que son tenguts e per naturalesa innatament obligats a aquest Principat lo qual a present es de tanta virtut dotat quant en los temps passats stat sia vist que lo Senyor Rey qualsevol sia del primogenit no pot per si sols judicar ans per lo format interes de la patria deu

ella e ha acustumat entrevenir lo que es precipuu dret e singular libertat de la terra segons clarament en los actes dels passats reys se mostra car si en altra manera los reys procehir e per si dels primogenits judicar podien seria en lur facultat dels regnes dispondre en quis volrien. Totes aquestes coses considerades e molt diligentment atteses e examinades es stat vist a nosaltres aquest Principat representants per tots nostres treballs e ingenis deure provehir en salvar la persona del dit Senyor Primogenit e conservarli los drets a ell pertinents per la primogenitura en que no solament lo deute de naturalesa e fidelitat a nosaltres obliga mas encara a tots los subdits de la corona reyal e specialment a vosaltres qui lo cap e nom de aquella portau e sou acustumats virtuosament obrar e en los temps passats per defensio de primogenits haveu fetes coses dignes de laor e gran memoria. E no havem dubtat james aquesta empresa de donar orde en salvar e conservar la persona del Senyor Primogenit e drets seus esser per aqueix regne abandonada car no seria correspondre a la virtut de que aqueix regne ha acustumat usar. E molt menys se deu dilatar prosseguir aquesta empresa tant justa digna pertinent e necessaria al be publich de tots los subdits de la reyal corona quant se veu manifestament lo dit Illustrissim Primogenit esser detengut per calumnioses perverses e iniques informacions fetes a la Majestat del Senyor Rey qui en tal edat com es constituhit de aquelles procehints de adversants al benefici publich es sobrat e detengut ab humil raverencia

de la sua alta corona aço parlant no sens gran cruximent de nostres entramenes dolor e congoixa e per les dites calumpnioses informacions se proceheix es dona orde en condempnar e la successio levar al dit Senyor Primegenit humil e devot a Deus omnipotent just virtuos inmune de culpa e de gran consell e molta saviesa dotat humanissim e de la pus alta sanch de christians es ja en preso tant temps detengut sens legittima causa lo qui justament e recta deu succehir en lo domini e corona de Arago. O ignominia gran a la dita corona e a tots los subdits de aquella ques haja dir star apresonat sens causa lo qui lur Senyor se spera esser. E que sen dira en les parts de christians. Cert no coses honoroses a la corona reyal e axi poch als subdits de aquella. Per provehir donchs a evitar tantes ignominies e vergonyes e satisfer al deute que som tenguts dellibera aquest Principat trametre a la Majestat del dit Senyor altra embaxada de XXXXV persones qui unides ab les primeres XV son stades sexanta de molta industria e experiencia dotades les quals de totes dites coses han suplicat la dita Majestat a la qual axi poch ha plagut exaudir los dits sexanta embaxadors ne mourerse a atorgar les dites coses axi poch per lo particular de aquest Principat. Perque prevehent aquest Principat los grans inconvenients dans irreparables ignominies e altres congoxes ja suscitades e que se speraven si al dit negoci no era ab celeritat occorregut per donar repos a aquells e per satisfer al deute de la naturalesa e fidelitat delibera e provehi esser anat ab alguna potencia a Fra-

ga hon lo dit Senyor Primogenit en preso detengut era per forma que fos hagut e portat en la ciutat de Leyda hon era la Majestat del dit Senyor e aqui fos entre ells de tal forma de concordia tractat que lo dit Senyor Primogenit hagues filial devocio reverencia e obediencia portar a la Majestat del dit Senyor lo qual en la sua gracia amor e benediccio paternal admetes e tengues al dit Senyor Primogenit. Empero lo enemich de concordia e pau dona tal orde que la Majestan del dit Senyor pressentint tal deliberacio consellada e importunada per los detractors del benifici comu e de la reyal corona hora insolita e incogitada en forma no pertinent a reyal altesa se parti de Leyda e fahent la via de Fraga trague de alli lo dit Senyor Primogenit el feu mes dintre aqueix regne transportar a gran deservey de la sua Serenitat e perill de molts dans a tots sos regnes e terres car per ço no desistira aquest Principat e axi poch crehem dilataran o desistiran los altres subdits a la reyal corona son deute retre en salvar la persona del dit Senyor Primogenit ans ha deliberat aquest Principat seguir lo dit Senyor Primogenit quietament e pacifica e anarlo trobar e desliurar hon se vulla sia. E per aço degudament e segura poder a execucio deduhir es stada alguna gent de cavall e a peu conduida per obviar als qui impertineutment consellen e seduheixen la dita Majestat si en la salvacio del dit Senyor Primogenit e liberacio al dit Principat impediment prestar volien. E per quant aquestes coses seran variament reportades havem deliberat axi stesament e prolixa scriure a vos-

tres magnificencies la veritat de tot lo negoci no curant suadir pregar exhortar e considerar aquelles a la endreça o prosecucio del dit negoci lo qual per si vos hi ret convidats e obligats. E som certs per vostra integritat no oblidareu ço a que virtut vos obliga e satisfaccio de naturalesa e fidelitat e los vostros antecessors han be acustumat. E ab tot en aquesta materia per moltes promeses instancies cominacions pratiques e altres coses observades en prejudici del dit Senyor Primegonit se senten moltes passions e afeccions per interessos particulars apartant lo benefici comu per quant los tals son coneguts qual zel los porta havem ferma sperança dirigireu e ajudareu la dita empresa per lo honor e degut de aqueix regne qui james ha acustumat fallir al honor de la reyal corona. Som be certs no esser per vostres providencies ignorat los reys deure regir los pobles a ells comanats ab leys e molt mes aquells en qui paccionades son e de observar jurades. E si qualsevol rey acte algu digne de gran nota per la reyal corona e molt dampnos e prejudicial a sos regnes seduhit executar volia son obligats e tenguts sos subdits avisarlo en transgressio de tal acte a execucio passar no puixe car si permes o tollerat era succehiria en poch honor de la reyal corona grandissimo dan de la cosa publica e notori carrech dels qui la cosa publica regeixen los quals manifestament no satisfarien al deute lur e al que obligats son. E per ço degudament observar se mostren molts dignament e justa a efecte deduhits per aqueix regne aquest Principat e lo regne de Valencia comunament e molts ac-

tes particulars en cascuns regnes e aquest Principat virtuosament e digna exercits. E per quant prosseguint la restauracio de la persona del dit Senyor Primogenit e liberacio sua juxta la deliberacio daquest Principat conve seguirlo hon sera en tal forma que sia per defendres de qui impediment hi volra prestar per observar la fraterna unitat fins aci entre aqueix regne e aquest Principat observada desijam sentir vostre voler sobre la entrada per dita gent en aqueix regne fahedora la qual sens fer interes o dan algu satisfent planament a tot hom de tot ço que obs hauran e no en altra manera entrar enten. De queus pregam nos certifiqueu de vostra intencio e voler prestament avisantnos clarament de tot lo que en aquesta materia occorrera a vostres grans providencies al beneplacit de les quals som sempre apparellats. Tingaus molt magnifichs e honorables e de gran providencia senyor la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a XVII de febrer any Mil CCCCLXI.

De aço mateix e per semblant scrivim als magnifichs e honorables los jurats capitol e consell de la ciutat de Çaragoça. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Además se adoptaron en esta misma sesion los siguientes acuerdos:

Primo quod facerent boscare et scindere ligna necessaria pro dictis viginti quatuor galeis quas supra fieri ordinarunt et deliberarunt.

Item que totes persones del regne de Arago e de Valencia que volran fer valença a aquest negoci sien abrassades e tractades e hagudes en special memoria en totes coses com los cathalans e que per los dits diputats los puga esser fet aquell socorriment de peccunies del dit General que a ells sera vist fahedor e que a les dites persones e totes altres que als dits diputats sera vist poder fer utilitat e benifici al negoci axi per via de tractes com en altra manera puga esser feta per los dits diputats ofert e per obra socorriment e passa de tot ço e quant als dits diputats sera vist.

19 DE FEBRERO.

Acordóse ante todo, que por el subveguer de Barcelona, Miquel de Vilagayá, se publicase con las formalidades de costumbre el siguiente pregon:

Ara hojats tot hom generalment de part del molt honorable En Miquel de Vilagaya donzell sotsveguer e regent la vegaria de Barchinona. A requesta del molt reverend e honorables diputats del General del

Principat de Cathalunya qui aço fan axi en virtut de lur ofici per lo interes del dit General e dret de les generalitats com encara precehint deliberacio del consell en virtut de la comissio per la cort general del Principat de Cathalunya als dits molt reverend e honorables diputats feta assignat per causa de la detencio de la persona del Illustre don Carles primogenit de Arago e de Sicilia e princep de Viana et cetera la qual detencio notoriament redunda en gran deservey de Deu omnipotent y de la reyal corona e prejuhi dels naturals e feels de aquella e manifesta violacio de les constitucions usatges de Barchinona e altres libertats del dit Principat de que prove dan grandissim al dit General e dret de les generalitats per lo gran torb e impediment e diminucio que al dit dret de les generalitats prove per causa del qual dret de generalitats e coses concernents aquell axi incidents com emergents per capitol de cort e altres reyals concessions es atribuida jurisdiccio e potestat amplissima als dits molt reverend e honorables diputats de ordonar qualsevol ordinacions per lo be util del dit General e sia vist per lahor de Deu servey e honor de la Majestat del Senyor Rey liberacio de la persona del dit Illustre Primogenit verdader successor apres la longeva vida de la Majestat del dit Senyor Rey e per redres e reintegracio del dit dret de generalitats e exclusio del irreparable dan que al dit General e dret de les generalitats segueix e major provenir poria si no hi era degudament provehit que daci avant sots pena de mort e altres penes dejus scrites totes e qualsevol persones

e capitans consellers de aquells castellans e havents carrech de guardar castells e forçes per lo dit General e o dits molt reverend e honorables diputats capitans patrons de naus galeres e altres fustes e tots altres ministres e tramesos de qualsevol condicio o stament que sien als quals per los dits diputats e o General sia donat algun carrech de fer e exercir per los dits diputats sien tenguts ab tot compliment tenir complir e observar e a altres quant en ells sera fer tenir complir e observar qualsevol deliberacions instruccions letres avisos e altres provisions que manades e injungides los sien e seran per los dits diputats. E per lo semblant que no sia algu de qualsevol ley grau o condicio dignitat o stament sia qui tacitament o expressa directament o indirecta haja audacia o atreviment mal dir impugnar contradir improvar o en altra manera mal parlar o contrafer de les deliberacions instruccions letres avisos e altres provisions fetes e fahedores per los dits diputats e consell lur lo dit Principat representants. E si lo contrari en les dites coses o alguna de aquelles era fet publicament o amagada e axi de paraula o scrits com en altra manera incorreguen los contrafahents sens alguna merçe lo ultim suplici de mort. E encara los bens dels contrafahents sien confiscats ço es la terça part al oficial executant e la altra terça part al acusador e la restant al Ganeral e los fills e descendents de aquells imperpetuum sien privats de qualsevol honors e beneficis del General com tot aço se faça a honor e lahor de Deu omnipotent servey e honor de la reyal co-

rona e liberacio del dit Illustre Primogenit repos e tranquillitat del dit Principat e poblats en aquell conservacio e augmentacio del dit General e dret de generalitats.

Dióse despues cuenta de los siguientes despachos, el primero de los cuales se mandó circularle á todas las capitales de veguería.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona caveller diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Molt honorable mossen. Enviamvos copia de una crida la qual havem ja feta publicar per lo regent la vegueria de aci la qual crida volem que sia publicada e cridada en aqueixa vila solemnament segons es acustumat per los lochs de aqueixa vila. Perqueus dehim e manam que requirau lo veguer o aquell oficial de aqui al qual se pertanga en virtut del sagrament e homenatge que ha prestat o es tengut de prestar de obtemperar nostres requestes e executar aquelles sens dilacio consell o consulta que la dita crida faça publicar en aqueixa vila per los lochs acustumats segons es dit e fer observar les coses en aquella contengudes e ferla continuar en los libres de la sua cort. Dada en Barchinona a XVIIII de febrer any Mil CCCC LXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona a tots e sengles conestables e capitans de cinquantenes del exercit del dit Principat saluts.

Com nosaltres trametam lo honorable En Johan Dolivella sobrecullidor del dit General per alguns afers tocants la endreça e benavenir del dit exercit per tant a vosaltres e a quiscuns de vosaltres requerim en virtut del jurament prestat eus dehim e manam que lo dit Johan Dolivella jaquiats passar e anar liberament e sens obstacle algu e aquell o aquells de vosaltres qui per lo dit Johan sereu requests ab ses companyies assistau e aneu ab ell o li façau bona companyia e tota ajuda. Dada en Barchinona a XVIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes la una de XIII laltre de XV del present a la qual vos responem queus regraciam los avisos quens haveu fets axi del Senyor Rey com altres e ja per altra vos havem scrit com nosaltres havent voluntat esser avisats de noves del dit Senyor Rey e de altres parts scrivim al nostre diputat local que a consell de vosaltres senyors envias algunes spies en

diversos lochs per haver sentiments de moltes parts segons en les dites letres se conte. E crehem que ho haureu executat pregantvos que de tots avisos que hajau nos aviseu. De la gent de peu queus haviem scrit havent sguard segons nos scriviu que aqueixa ciutat es en frontera e en la bona custodia de aquella e encara del castell la apprehensio del qual e del castell de Amposta a vostres mans feta no poch comendam havem deliberat no esser expedient evacuarla de gent. E per ço no volem vinga la dita gent de peu de queus haviem scrit. De la de cavall es lo sou del home darmes ab pillart e patge de V florins corrents e del home darmes util XV florins corrents lo mes e eslos feta bestreta de dos mesos. Aquells quis volran acordar e anar vagen a Leyda que ja hi tenim persona qui pagara e pendra la mostra. Dels forments que demanau parlarem ab los consellers de aquesta ciutat e si fara lo que sia possible ab tot que es molt necessari aquesta ciutat haja gran provisio per lo gran poble que hi es e hi concorre. E sia senyors molt honorables e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchiuona a XVIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt egregi. Ja per altra vos havem scrit e per la present vos tornam scriure dir e requerir sots virtut de la seguretat per vos prestada que de continent rebuda la present vos placia partir ab tot lo exercit e entrar en Leyda. E aço vos dehim no contrastant la letra per vos tramesa ab la qual nos significau que haurieu poqua companyia de gents de peu e de cavall car en apres ha partida e sera ab vos attesa molta gent e com se vulla sia es vist que ab aquella companyia que tingau vos ne intreu en la dita ciutat de Leyda sens pus sperar car la tanta triga fins aci es vergonyosa e damnosa. Perque vos placia no metre en aço pus dilacio alguna. En la dita ciutat de Leyda fareu fer gran preparatori de vitualles e fareu fer scales e altres municions necessaries al dit exercit. Placieus donarhi la cura que de vostra senyoria se spera. La Sancta Trinitat senyor molt egregi sia guia vostra e de tot lo exercit. Dada en Barchinona a XVIIII de febrer any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda ensemps ab la dels sexanta e ab copies de les letres trameses per la Illustre Senyora Infanta e per reverent mestre Johan Ferrando. E sobre lo con-

tengut en aquella vos responem que a nosaltres es stada molta admiracio de la oferta que per aqueixs senyors e per vosaltres se diu esser stada feta e en scrits donada a la dita Senyora Infanta per quant nos es vista deviar de totes les deliberacions fins aci en lo negoci fetes que havien e han que abans de intrar en pratica de alguna concordia lo Senyor Primogenit fos tornat en aquest Principat e en libertat restituhit com altrament lo dit Principat no seria de sos prejudicis reintegrat. Aquesta restitucio es vista esser tant essencial que sens aquella a la bona e desijada fi de aquest negoci nos poria saludablament pervenir e los mitgans ab los quals se ha menejar es vist se degen en aquest consistori tractar del qual totes altres deliberacions han procehit. Scrivim per aço als dits sexanta segons per copia de la lur letra la qual copia dins la present vos trametem vostres savieses veure poran a les quals placia referir a aquest dit consistori tot lo que sobre aquest negoci vos occorrera car tota vegada en nostres deliberacions seran demanats sindichs vostres o aquells qui aci seran vists aqueixa universitat representar per manera que ab unanimitat de volers de tots a la fi del dit negoci se puixa loablement pervenir. La Sancta Trinitat vos tinga molt honorables e savis senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a XVIIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Vuy de mati entre sis e set hores es aci attes lo correu que trames nos haveu del qual havem haut plaer per los avisos de quens scriviu. Pregamvos siau diligent en tenir los exploradors e apres en scriure e avisar a nosaltres e en totes coses que acomanades vos havem. Per en Johan Dolivella vos trametem altres cinch milia florins dor per los pagaments que aqui se han a fer. Sereu recordant que lo sou dels homens de peu es sis florins corrents lo mes e vuyt florins semblants als conestables. Del que per vos era stat scrit e demanat a micer Taravau ja vos es stat per nosaltres respost. Dada en Barchinona a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. Vostra letra de XVIII del present ab copia de les letres de la Illustrissima Senyora Infanta e reverent abat de Poblet e mestre Ferrando per nosaltres rebuda ha donat a nosaltres causa de entrar en molts pensaments en los quals haviem deliberat no entrar fins vostres providencies aci fossen en presencia de les quals nostres motius fossen ubertament deduhits don comprenguereu quant ab

recta justa e santa intencio nostres deliberacions han procehit. Empero per fer resposta a vostra dita letra en la qual nos incautau ab gran attencio vos respongam ha convengut pensar ultra lo que deliberat haviem. E per ço dient alguna cosa per resposta del que nostre ingeni ha aconseguit vos certificam com la Majestat del Senyor Rey ha fetes empreses e preparatoris e continuament fa ab ses letres molt dures contra vosaltres e aquest Principat e ha provehit esser fornits castells e forçes en aquest Principat e altres municions fer per venir en lo que per vostres letres nos significas la sua Majestat havia dit e cominat don se ve a compendre los tractats quis practiquen esser mes per detenir temps e donar loch al enfortiment e consellen los enemichs de la cosa publica daquest Principat que no per venir al efecte de repos e majorment considerades les pratiques en temps passat observades e les calliditats que tenen los dits perversos consellers les quals donen causa la Majestat del dit Senyor Rey anar axi deviant e incerta no prou honorosament pera la corona reyal. Nes pot dir los actes de aquest Principat esser commocions de pobles mas per auctoritat de aquells qui lo Principat de Cathalunya representen los quals per liberacio de la persona del Illustre Primogenit e conservacio de sos drets qui per la Majestat del Senyor Rey no li deuen ne poden de justicia esser levats e per observacio de les leys e privilegis de la patria repos e benifici de aquella han ordonat e procehit en fer dits actes sens jactura alguna o derogacio de la Majestat del dit Senyor si equa-

ment si aten. E volen les dites leys e privilegis esser primer lo prejudici reintegrat que en altres tractaments entrar e per ço dignament es la deliberacio del Principat ja a vostres providencies scrita no entrar en tracte algu fins recobrada fos e liberada la persona del Senyor Primogenit. Ne james es stada intencio de aquesta plaça contra la Majestat del Senyor Rey ben consellada e fahent lo que Rey es tengut fer deliberar e ordonar. Mas solament es stat provehit obviar al que per iniques e perverses informacions per la sua serenitat se demostrava fer execucio en gran dan daquest Principat e violacio de les leys de aquell. E per conseguent recau en gran dubte poderse doñar nova seguretat sens gran nota de aquest Principat qui en fet no la ha car si nova seguretat se prestave senyalaria la primera fidelitat prestada no esser prou observada. Aquestes coses son de gran ponderositat en aquest Principat e tant mes per so desigam vostres providencies que tant compreneu esser aci perque millor e pus segurament per tots si pogues deliberar. Per vosaltres se diu esser feta oferta de certa seguretat de la qual vehem se fa mencio en la letra dels dits abat e mestre Ferrando que la porten ja ordenada. E no podem prou entendre e percebre com stara. Perque tant mes nos par recaure en grandissima necessitat vosaltres cuytar la venguda per conclusio fer en aço e ja nons par lo maneig comport dos consistoris car prou sera en hu donem bon recapte al negoci per la gran arduitat que importe. E per quant som certs vostres grans industries bastaran

molt aci en lo prospero succes e exit daquest negoci en lo qual tots havem obrat ab regulatissima e santa intencio quant pus afectuosament podem pregam vostres providencies promptament vullen aci esser. E si alguna raho de vostra venguda vos sera vist deure donar a la Senyora Reyna o a la Senyora Infanta poran vostres grans intelligencies aquella donar per mitga dels dits reveren abat e mestre Ferrando los quals apres de continent sen venguen o per letra segons millor vos semblara car aquesta ciutat per forma alguna no retornaria poder donar a sos missatgers. E per tant seria de mes pus ja es vostra embaxada licenciada e absolta segons vos havem scrit tractar donarvos altre poder com lo poder de vostra embaxada sia extint e si pus tractar havieu convendria esser renovat e tornat donarvos lo que nos pot fer puys aquesta ciutat no vol a lurs missatgers poder donar per quant tostemps som stat conformes en deliberacio ab aquesta ciutat la qual no haventhi missatgers nos poria conclusio alguna pendre. Perque es molt o molt necessari prestament e ab molta cuyta vingau per honor benifici e repos daquest Principat al qual no haveu acustumat fallir ans virtuosament lo haveu consellat e ajudat en ses necessitats les quals a present majors li occorren que no han en nostres dies. Perque no vullau dilatar en subvenirli venint aci consellant endreçant e ajudantlo com de vostra virtut e integritat se spera. E sia molt reverents egregi nobles e honorables e de gran providencia senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIIII de febrer any Mil

CCCC sexanta hu. —A. P. abat de Montserrat.— Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt reverent nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverent nobles magnifichs e honorables mossenyors. Per Johan de Sant Pere correu vuy tocades sis hores de mati havem rebuda vostra letra deprecatoria de continent anassem aqui per benifici del negoci concorrent e stants aplegats e ja deliberada nostra partida no obstant ir vos haguessem scrit que dema depres dinar es arribat hun correu de mossen abat de Poblet e mestre Ferrando lo qual nos ha portades dos letres una lur altra de la Senyora Infanta copia de les quals vos trametem dins la present. E per quant per gracia de nostre Senyor Deu la fahena par esser concordada a parer nostre a molta gloria e honor del Principat de que inmensament nos som alegrats nosaltres ab assentiment e voluntat dels honorables pahers de aci havem deliberat fervos lo present correu perque vejau lestat de totes les coses lo qual haurem per cert nos constitueix en tanta e tal obligacio que divertir de aquesta plaça nos poria sens grandissimo interes de la nostra oferta. Per observança de la qual a nosaltres cove en tota manera residir e asistir aci senyaladament venint la Senyora Infanta qui es tal

persona que dignament deu esser sperada e ja molt mes acostantse la Serenissima Senyora Reyna. Per la qual causa no obstant vostra dita darrera letra havem deliberat fer la present consulta creents fermament no donareu loch al carrech e vergonya intolerables que portariem daquesta absencia e menys a metre en perill la recuperacio del Senyor Primogenit en respecte de la qual tots nostres pensaments e treballs son ordenats. Placieus ab gran consideracio attendre e mirar per tot per manera sinistre algu subseguir nos puga car tot lo qui en aquesta plaça es fet ha principal fonament de aqueixs e tal es nostra intencio que ni en partits seguretats ne coses algunes qualsevol sien james fermarem praticarem ne concordarem sens vostra auctoritat voluntat ordinacio e expres consentiment e deliberacio. Pregamvos donchs per benifici e total repos dels fets ab gran attencio e prest nos rescrivau del que occorrera com vertaderament nosaltres cregam no poder ne deurer altrament deliberar del queus scrivim. Recordantvos senyors advertiau en la particula de que scriu la Senyora Infanta poder portar nocument e per lo semblant en la absencia dels missatgers de aqueixa ciutat qui son partits car juxta lo apuntament liurat en scrits a la Senyora Infanta missatgers de aqueixa ciutat hi han caber. E sia la Sancta Trinitat proteccio de tots e direccio del negoci que prosseguiu. Scrita en Leyda a XVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs amichs. He vist la letra per vosaltres tramesa al abat de Poblet e prior de Tortosa e segons ja per altra letra vos he scrit ab molta diligencia he continuament entes en portar a bona fi e conclusio los afers de la liberacio del Illustrissimo Princep e jatsia per la dita raho la Senyora Reyna fos anada Alfajari empero per major expedicio fonch vist quę deviam venir en aquesta ciutat e ensemps ab nosaltres los dits abat e prior hon havem contractat ab la dita Senyora Reyna la qual ab molta voluntat per lo servey de Deu e del Senyor Rey e benifici del dit Principat e pacifich estat e repos de tots sos regnes e terres per lo poder que ha del dit Senyor Rey encara que no havia hagut resposta de la voluntat del dit Senyor Rey ha donat loch a tota concordia e a procurar la dita liberacio segons pus largament per los dits abat e prior sereu certificats. E per aquesta raho e donar conclusio a la dita concordia e haver les seguretats que per aço se deuen prestar la dita Senyora se acostara en aqueixes parts. Perqueus prech axi afectuosament com puch que continuant lo vostre bon proposit al servey del dit Senyor Rey e usant de la virtut que haveu be acustumat perque los afers per gracia de Deu prenen bona conclusio façau cessar tots moviments e algunes coses no procehesquen pus avant ans les feu detenir perque dubtam que qualsevol enantament poria donar torbacio a la dita concordia la qual vosaltres e yo molt desigam.

E sia la Sancta Trinitat la guarda vostra. De Çaragoça a XVII de febrer any Mil CCCCLXI. — La infanta.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. Ab la ajuda de la letra darrera que havem hagut de les vostres providencies mediant la gracia de nostro Senyor Deu lo negoci es conduhit segons lo apuntament fet entre les vostres senyories e magnificencies e la Senyora Infanta ço es lo Illustre Senyor Primogenit sia liurat en poder de vosaltres ab les seguretats per vostres providencies ofertes a la Senyora Infanta. Perqueus suplicam que les coses per les vostres senyories complidores hajan prest apparellament perque prestament hajam lo deliurament del Senyor Primogenit e de aço nosaltres portam scriptura ab la obligacio pertinent e axi mateix la scriptura que havem fet levar ab acte publich de la resposta feta al partit que la Serenitat de la Senyora Reyna movia a les vostres providencies e tantost com serem dinats partirem per esser ab les vostres senyories lo pus prest que pugam. Empero ara per vostra consolacio e perquens spereu ab bona confiança vos fem la present. En Çeragoça a XII de mig jorn dimarts a XVII de febrer any LXI. — A la ordinacio de vostres senyories apparellats el abat de Poblet e mestre Ferrando com embaxadors vostres.

Als molt reverend e molt honorables e savis sen-

yors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e molt honorables e savis senyors. Stant yo a Vilafrancha de Penedes de manament de vosaltres vostre diputat local me requeri en virtut del sagrament e homenatge per mi prestat yo vingues a vosaltres segons larch es contengut en la dita requesta a la qual requesta e resposta per mi feta me refir. E dilluns que comptavem XVI del present a vespre reebi una letra per mans de hun notari vostre en la qual molt reverend e molt honorables senyors me scriviu que per lo present vosaltres no haveu necessaria ma venguda a Barchinona e que sou contents que yo men vaja a Altafulla e que en virtut del sagrament e homenatge no partescha del terme de aquella o de tres legues entorn en manera que com me hajau necessari per afers de les generalitats me tropiau alli segons aço e altres coses largament es contengut en vostra letra. E jatsia Senyor yo senta e he sentit alguns dies ha que vosaltres siau informats per algunes persones qui poch de be volen a mi e no es maravella a un oficial que de tant de temps haja regit un tant gran ofici haja malvolents e benvolents quels malvolents vos hajen informats segons lur intencio que yo no faria lo degut ne lo que so tengut per mon ofici e per obra haveu vist que request que so stat per vostre diputat local no contrestant fos mal dispost de ma persona no tardi en venir fins aci a Molindereig ne haguera tardat anar aqui sino que segons vos havia scrit sperava aci resposta. E pus viu que no ni havia pensi nom havieu axi necessari e encara per ma ma-

la disposicio me aturi açi e ara veig a vosaltres esser plasent segons dit es en vostra letra yo aturar en Altafulla e en aquelles parts. E podeu esser certs e be segurs que tots temps que necessari me haureu yo no falire a tot lo que tengut so e part del que so obligat he molt bona voluntat en complaureus e fer molt per vosaltres e encara que fos al pus luny de Cathalunya em haguesseu mester conexerieu yo nom tardaria. De star yo ara entorn de Altafulla tres legues e no partirme de alli me ve molt enujos part que he star en part on degun exercici de mon ofici no puch fer e yo e mos ministres nos seria forçat viure de nostres bosses e no de nostres salaris e mes quem par que no hauria libertat de poder venir aci a visitar ma casa. E per ço lo mes que puch ni se vos prech a mi e a mes coses vullau tractar segons yo faria a vosaltres e coses vostres e aqueixa casa ha acostumat de tractar los oficials qui obedients son e be serven lurs sagraments e homenatges e ja veheu quants dies ha que haveu request e quant dan mes e quant me seria star en Altafulla axi stretament. E per lo que diheu en vostra letra que si necessari havieu me poguesseu trobar yo sere content eus ho agrayre grantment no poder anar pus avant de Altafulla de tres legues mas que venint ença venir fins a Barchinona o aci a casa mia e siau certs que en aço nos pot seguir res desplaent a vosaltres e encara sere en part on si necessari me havieu sere pus prop que no seria stant a Altafulla a tres legues entorn. De la intencio de vosaltres vos placia yo haja presta resposta. Si res puch fer a vosaltres pla-

sent so prest. Scrita en Molindereig a XVIII de febrer. — Tot vostre prest a vostra honor Requesens Governador.

Als molt reverents nobles e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents nobles e honorables senyors. De sis del present mes de febrer he rebuda una letra vostra per la qual facilment he pogut compenre quant a vosaltres es stada molesta la malaltia e indisposicio de ma persona e encara ab quant desig speraveu personalment jom pogues conferir aqui perque en aquestes vigents congoixes e necessitats lo Principat de Cathalunya nativa patria mia pogues pendre aquell fruyt de mi e de mes operacions los quals los de la casa mia naturalment havien acostumat en aquell de donar. Pregantme ab summa afeccio e voluntat que lo dit Principat e les coses occorrents les quals son de molta importancia jo vulla pendre en special e afectada recomendacio segons de mi indubitadament confiaveu. E jatsia senyors molt reverends nobles e honorables per la vostra summa virtut confiu que ma infirmitat vos sia stada molesta pero ab tot de la singular amor e benivolença quem mostrau vos en ret infinides gracias eus ne vull restar perpetualment obligat. E quant se sguarda a la recomendacio de aquest Principat vull sia manifest a tots vosaltres que per la de-

fensio de les libertats de aquell sere sempre dispost oferirne la mia persona e bens a tots los perills que la fortuna ne sabes administrar car me semble cosa molt justa que per la honor e be de la patria propria negun perill nos dega evitar. E per ço deliberau que es lo que jo pore ne deure fer per la honor e be de aquell car sempre sere promptissimo pendre aquella porcio de aquesta congoixosa negociacio que per vosaltres mossenyors men sera disposta e ordenada e hajau per cert trobareu en mi mes efectes que no seran les oblacions de les paraules car jo he la empresa de vosaltres mossenyors circa la liberacio del Illustrissimo Primogenit nostre e encara en la defensio de les libertats de la patria per tant honesta e acompanyada de tanta equitat que no puch extimar Deus qui es director de les virtuoses operacions nous endreç a vosaltres en vostres actes. Exortantvos sempre ab la major afeccio e voluntat que puch que ab molta prudencia en les coses sdevenidores vos hajau segons de vostra singular virtut sa coufia perque del Principat nostre de Cathalunya qui sempre es stat singular norma e forma de virtut en lo mon non isques algun acte per lo qual la inmaculada fama nostra per directa o indirecta ne restas lesiada. Avisantvos per vostra consolacio com vuy dada la present la febra mes quasi del tot passada. Fa extimacio lo metge mestre Gibert dins breus dies sere liberat del tot. Crech Deus per jo fer algun servici relevat e honor a la patria don so nat me atorgara mes prompta curacio que lo metge ne yo no podiem existimar de que ne rest molt alegre e acon-

solat. Avisantvos que ultra sexanta jorns ma tengut febra continua ab algunes reprehensions pero no molt forts. Del senyor comte de Pallas mon nebot speraune aquell fruyt que sperarieu de la mia persona e per ço pensau a que sera fructuos car no mancara al que los seus no han acustumat de mancar. E sobre aquesta vos significara mes largament la sua voluntat e veureu es clara e neta e tal com es digna de ell. E per la present molt reverends nobles e honorables senyors nous scriu mes sino que disposau e ordoneu de mi com de cosa tota vostra.

Lo dit senyor comte de Pallas per provehir ses forces de la frontera no es pogut davallar aci on jo so. E appar esser molt necessari en aquelles coses se provehescha per lo perill que se ne poria seguir majorment per les noves que havem de França que mossen Bernat de Foys e altres capitans de Bordeles fan algun aparell. Pero dins tres dies lo dit senyor Comte sera ab mi e ell e jo ensemps nos ne devallerem en Sanahugá per tota aquesta semana que ve encara que en andes me sapia fer portar com indubitadament haure a fer perque de aqui pugam sperar lo qui disponreu de nosaltres car coneixereu no volrem mancar a honorar la patria e defensar les leys de aquella adquisides per molta virtut e traball dels cathalans. Lo present portador oficial de la mia vila de Tremp vos dira algunes coses de part mia. Placieus donarli creença com a la mia persona propria. Apres que hagui scrit lo senyor Comte es arribat aci en Salas. De Salas a XVIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — Prest a tota

vostra ordinacio e voluntat lo patriarcha de Laxandria bisbe Durgell.

Als molt reverents nobles e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents nobles e honorables senyors. Ab tot per algunes letres de vosaltres yo sia stat pregat e demanat transferirme en aqueixa ciutat e aço por lo maneig de les fahenes que aquest Principat te ab lo Senyor Rey yo crehia de jorn en altre poder satisfer a vostres voluntats e ordinacions segons per alguns meus amichs daqui poreu esser avisats. Pero la ventura no ha volgut lo senyor Patriarcha mon oncle esser stat en tal disposicio que yo per nenguna via haja pogut leixar per la molta indisposicio sua. E aquesta es stada causa de yo no poder attendre al que lo desig e raho me acompanya e majorment trobantse ell en ma terra. E per ço placieus haverme per excusat. Sentint yo les novitats que sobre aquest negoci se son seguides lo dit senyor Patriarcha ha deliberat trametre hun oficial seu e yo ensemps per comunicar los desigs e voluntats que havem en totes aquelles coses que tocaran liberacio del Senyor Primogenit e detencio de les leys de la patria e tot honoros augment de aquella. E per be que les vostres reverencies nobleses savieses sien certes per vostra discrecio e virtut dels actes e esser cascuns de aquest Principat pero nom vull callar retreus a memoria la singular afeccio e

amor que aquesta casa de Pallas ha haguda sempre en totes les coses que han concernit honor e benifici de aquest Principat e per ço no volentme delunyar de les petjades e bens comuns de aquells he deliberat per lo dit oficial scriureus e fervos certs de ma intencio la qual es oferirvos dispondrem en totes aquelles coses que consistiran liberacio del dit Senyor Primogenit e manteniment de les leys de la terra e fer tot ço que per vosaltres me sera ordenat si coneixereu en aquestes coses ne en qualsevol tenir alguna disposicio de poderhi fer algun be. E per tant yo so vengut algun tant cuytat de les terres mies pus acostades a la frontera per provehir aquelles de metre en orde que si lo cas ho aportave nom pogues sortir algun dampnatge e vergonya a mi e encara a tot lo Principat. No puch tant larch scriure com volria solament vos prech vullau creure ab molta afeccio e voluntat lo dit Senyor Patriarcha e yo nos haurem en totes les coses que per vosaltres seran dispostes confiant cadascuns sou dotats de tanta virtut e gentil animo condohireu aquestes fahenes e totes altres per los termens deguts e collocareu a cadascuns segons lur disposicio e merexer. E per ço placieus donar fe e creença al dit oficial per lo dit senyor Patriarcha e per mi a vosaltres trames de tot lo que de ma part vos dira. E ço a la ordinacio vostra tenintvos nostre Senyor qui de totes coses es sum director en sa guarda. De la vila de Salas a XV de febrer. — Lo comte de Pallas a la honor e ordinacio de vosaltres prest.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra he rebuda de XVI del present scrivintme sapia hon es stat portat lo Senyor Primogenit e de la disposicio del loch hon sta e de altres circunstancies e sapia per semblant lo quey entenen a fer la ciutat de Valencia barons e altres persones. Sobre les quals coses mossenyors per ço com se diu quel dit Senyor Princep e Primogenit es en lo castell de Morella he trames home ab sagrament ben discret per saber certament si es alli e quines gents lo guarden e com es armat e avituallat lo dit castell e la vila aximateix e que entenen a fer en la liberacio del dit Senyor Princep e de totes altres coses que per vostres reverencies mes estat scrit e aço e fet axi cautament e secreta com e pogut. Lo dit home es ja partit lo qual donara tot bon recapte en les dites coses e deu tornar prest e pus vengut sia scriure del quem referra a vostres reverencies e vuy per semblant trametre altre home a la ciutat de Valencia ab jurament de informarse be e diligentment de les coses a mi scrites cautament e secreta e vengut que sia vos informare del que reportara. Certificantvos com açis diu de tot cert quel dit Senyor Primogenit fonch portat al dit castell de Morella dissapte prop passat per lo Senyor Rey lo qual vingue ab be XXV ballesters viscahins e ab cinquanta o sexanta gincts e alguns homens darmes e es aturat en la dita

vila de Morella lo diumenge e lo diluns se diu es partit la via Darago ab la Senyora Reyna e ha lexat lo dit Senyor Princep en lo dit castell. La forma com ne com lo dit castell es armat e avituallat e de quines gents e lo que lo dit Senyor ha jaquit manat e la dita vila com se ha en les dites coses per la persona que he tramesa ne sere plenament certificat en scriure a vostres reverencies. Diuse mes que lo dit Senyor Princep entra en lo dit castell de Morella destrempat e quey feren muntar lo metge de la vila. E mes es cert que lo dit Senyor Rey fa tenir fornits e armats los castells e forçes e ha scrit a Orta e trames lo comanador tinga lo castell e la vila fornits de armes e vitualles. E axi mateix al castell e vila de Ulldechona e altres castells e viles. Del que sentire e sabre mossenyors ne scriure a vostres reverencies e treballare en totes coses que per aquells me sera scrit e manat ab tanta cura e diligencia com los fets requiren e vos fare presta resposta del que sabre em sera reportat per les dites persones. E ço tots temps prest e apparellat a complir los manaments de vostres grans reverencies. Les quals tinga la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Lo qui es prest a tots manaments de vostres reverencies e magnificencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. En aquesta hora es arribat aci hun home lo qual es de Vilafrancha aldea de Morella lo qual es stat trames per lo Senyor Rey a Mora ab letra als canceller vicecanceller e micer Jacme Pau que vajen de continent a la vila de Alcanyiç. Parti hair a les quatre hores de mati de la dita vila de Morella ab la dita letra que li feu donar lo Senyor Rey lo qual es alli e plega a Mora vuy per lo mati e dona la letra als dessus dits los quals rebuda aquella partiren encontinent la via de Alcanyiç. E mes conta lo dit home com ell ha vist lo Senyor Primogenit en lo dit castell de Morella dilluns prop passat lo qual guarden mossen Rebolledo y son fill e XXV ballesters navarros e noy guarde negun home de la vila. Diu mes que lo dit castell es provehit de cent cafiç de farines e cent cafiç de forment mil canteres de vi lenya e altres vitualles. E comte com don Pedro governador de Valencia e lo comte de Oliva sen han portat don Johan de Beamunt al castell de Xativa. E per ço com la vila de Morella esmal poblada e mal provehida que deuen manar trescents ballesters a la dita vila e CCC rocins per acompanyar lo Senyor Rey. E aço es lo que pus fresch et pus cert he pogut saber fins a la present hora no obstant vuy haja trames persones axi a Morella com a Valencia per saber e sentir dels dits fets lo que mes stat scrit per vostres reverencies a les quals informare de tot lo que certament pore saber sobre aquells. Mes vos he scrit com los comenadors de Ulldechona e de Orta fan fornir de armes e de vitualles los castells e universitats

lurs e aximateix lo castella en la castellania de Amposta. Si a vostres reverencies era ben vist fer letres als dits comenadors e oficials lurs e jurats e prohomens de les universitats que fossen a tota ordinacio de vosaltres totes hores quen serien requests per vigor del sagrament e homenatge que han prestat de enseguir totes vostres requestes crech que seria ben fet majorment que sent que los pobles han bona voluntat a seguir les deliberacions del Principat. Remetent aço e totes altres coses a tota ordinacio de vostres grans reverencies les quals me rescriuen e manen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio e manament de vostres reverencies e magnificencies molt prest Pere Jorda diputat local en Tortosa.

Als molt reverent e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent e magnifichs senyors. Lo noble e magnifich don Johan Dixer e En Johan Agullo ciutada de Leyda qui la present vos dara son stats ab mi los quals man dat sentiment e avis de algunes coses molt pertinents a la fi de nostra empresa en tant que sabudes aquelles me so molt alegrat segons som cert fareu la hora que per aquells sereu avisats en tant que so de parer que lo dit don Johan sia langel qui guia

Tobiolo. Placieus darlos fe e creença en tot ço e quant vos diran de part mia pregantvos que ells e la sua gent vullau acordar e ben conduhir fahentvos certs que la conducta del dit don Johan sera tant endreça del dit negoci com de cosa quis faça. Placieus spatxarlo prest que la tarda es molt contraria al nostre proposit. E sia lo Sant Sperit ab tots. Scrita en la vila de Cervera a XVI de febrer any Mil CCCCLXI. —A vostre honor prest Bernat Johan de Cabrera.

Als molt reverent nobles magnifichs e de gran providencia senyors deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit residents en Barchinona.

Molt reverent nobles magnifichs e de gran providencia senyors. La occasio de la present solament es per dues letres una de la Senyora Infanta altra del reverent mestre Ferrando les quals vos trametem interncluses. E per quant attes lo apuntament en que los fets son segons la continencia de les dites letres que los embaxadors partissen de açi tots seria vist portar gran inconvenient e disturbi a la liberacio del Senyor Primogenit e contrarietat a la oferta feta per los dits embaxadors e per nosaltres per tant es stat vist als tots ab assentiment de aquesta ciutat que los dits embaxadors restassen a present per donar raho e tenir la promesa. Axi empero que tots los tractes mijans e concordies que se hauran a tractar se fassen ab consulta mija e delliberacio de vostre consistori. Placieus

pensar senyors molt reverents e provehir en aquests fets a servey de nostre Senyor e honor del Senyor Rey benifici e repos e seguretat dels tots car nosaltres en res no pensariem ni entendriem per la vida que desvias de les voluntats e deliberacions vostres. E sia mossenyors molt reverents la Sancta Trinitat en custodia dels tots. De Leyda a XVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Rebuda vostra letra de la dada de XII del present avisam vostres reverend e insignes prudencies com de continent rebudes vostres altres letres juxta la seria de aquelles foren elets per nosaltres los XXV homens demanats de aquesta vila ço es quinze ballesters cinch empavesats e cinch lançes largues als quals haviem elet en conestable En Jacme Fares de aquesta vila e de continen foren stats aqui sino que la gent ses moguda molt lentament per quant lo sou que dihuen dan de sis florins corrents per mes los pareix poch e no hic havia oficial qui de aquells puxes stipular homenatge de seguir. Empero vuy que es diumenge quinze del present mes los dits homens parteixen ço es quinze ballesters sis empavesats e quatre ab lançes largues dels quals es conestable lo dit Jacme Fares supplicantvos aquells hajau per recomanats e metre en part que sia

honor de aquesta vila. E supplicam a Jhesus vostres reverent e magnifiches puudencies vulla dirigir e en sa proteccio haver. Scrita en Besalu a XV de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — Molt reverent e magnifichs mossenyors. — A vostres ordinacions desijats suplir los jurats de Besalu.

20 DE FEBRERO.

En esta sesion fueron leidas las cartas que á continuacion van copiadas; y en vista de la primera de ellas, se acordó que el portero Marcos Coll fuese á recibir y acompañar al maestre de Montesa y al virey de Sicilia, que venian enviados por el rey don Juan.

Als molt reverend e magnifichs senyors los senyors diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. De totes coses per lo vostre porter vos scrivim del que lavors nos occorria e partint de alli continuament havem cercat la Majestat del Senyor Rey ab la qual fins vuy a les VII hores part mig jorn no havem pogut esser. E feta aquella relacio de tot lo quens ha paregut servey seu e benifici dels afers de la qual havem optengut poder tornar aqui ab tals apuntaments e conclusions que al parer nostre son honestes justes e rahonables e que a vostres reverencia e magnificencies e a tots los altres

congregats devien esser grates e acceptes segons de nosaltres particularment compendreu. Avisantvos que per no donar dilacio als afers partrem dema apres dinar e farem nostre poder de esser aqui diumenge en cas sia lo primer de quaresma. Pero per tant de be e servey de la cosa publica plevirnos nem en cas que yo lo mestre de Montesa sia religios. Pregantvos pero queus placia provehir que novitat nos faça per vostres gents ni entren en Arago ne regne de Valencia ma armada ni potent car no seria benifici dels afers. Com nos haureu hoyts poreu fer lo queus placia. Als nons occorre dir sino queus pregam que la via de Tarragona nos trametau lo porter quens donas per acompanyarnos com partim de aqui. E perque lo Illustrissimo Senyor Princep lo jorn que arriba aci hac una poqua de passio coliqa sen poria dir alguna cosa sinistra vos avisam que es ben guarit e dema Deus volent lo visitarem. E si res voleu ordenau e sera fet. En Morella a XVIII de febrer any Mil CCCCLXI hora de miga nit.—A vostra ordinacio prests Lop Ximen Durrea. Lo mestre de Muntesa.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs honorables e de gran saviesa senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Ultimament vos havem scrit largament de la intencio de nosaltres solament la present sera per pregarvos molt promptament vullau venir car nosal-

tres avem avisos tals que axi es necessari sia fet per lo benifici del Principat e de vosaltres e nosaltres. La Sancta Trinitat sia custodia vostra. De Barchinona a XX de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Als molt reverend magnifichs e observandissims senyors los senyors de diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Una letra vostra reebi a sis del mes prop passat e volent satisfer e donar bon compliment a les coses en aquella contengudes segons vostres providencies desijaven per la occurrencia del negoci era per causa de la detencio de la persona del Senyor Princep e comissio per la cort se celebrava en la ciutat de Leyda a vostres magnificencies feta destini e tramis en aquexa ciutat de Barchinona en persona mia lo honorable micer Johan de Soldevila vicari general e oficial meu lo qual se representa endesemps ab los missatgers de aquesta ciutat e del capitol de aquesta mia esglesia fahent oferta sempre voler esser una cosa e hun cors ab tot lo Principat per defensio de les libertats constitucions e privilegis de aquell e de la cosa publica. Aqui stant segons jo volia dit vicari e oficial meu occorrech congoixa en huns lochs meus del regne de Arago e per donar sossech e repos subitament me covench scriure

sen tornas no del tot mas tro a tant tranquilitat fos posada en los vassalls dels dessus dits lochs meus per lo entreveniment del dit oficial. Scorrent aquest temps yo rebi tres o quatre letres de la Majestat del Senyor Rey ab les quals me pregava e encarregava si personalment no pusques almenys trametes algu en persona mia a la ciutat de Leyda a tres del present per quant men tenia parlar e dir algunes coses eran al servey seu e benavenir de la terra. No havia persona aquelles hores de qui yo pusques star al ferm en voler esguardar lo honor de ma persona e interes de la terra e la cosa publica tocant la part mia necessariament hagui a trametre lo dit vicari e oficial meu incautantlo sguardas per tots temps lo que bonament pusques fos en servey del Senyor Rey e del be publich. No hagut manera lo que lo dit Senyor Rey entenia a dir per occasio de la sua partida a feta de la dita ciutat de Leyda segons es vaticinat per tot lo Principat es cosa notoria a vostres providencies. Totes aquestes coses ayi stesament he deliberades posar en scrits per manera tal vostres magnificencies sien certes e hajen de creure ma voluntat e intent perduren ab la matexa constancia e fermetat que de primer tenia. Per tota via oferintme prompte al que de mi en persona e bens volran e sera ben vist disposar per defensio dels damunt dits Principat e cosa publica encara donant fe e plena creença al que per part mia lo honorable e discret lo senyor En Luis Pelicer de la present exhibidor explicara. Supplicant la suprema bonca del Redemptor nostre Jhesus de Natzaret vos vulla ben diri-

gir en tots los actes teniu entre mans eus son acomanats. Data en Tortosa a XVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A la ordinacio e beneplacits vostres Ot de Muncada bisbe de Tortosa prest.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Ja sia que per una vostra letra a nosaltres tramesa de aquesta vila sia ja procehida una conestablia de XXV qui ja es anada per servey de la armada ordonada per vosaltres e per lo honorable consell sobre la liberacio del Illustrissimo Princep e primogenit del Senyor Rey empero encara per la gran voluntad e bona afeccio que aquesta universitat e los singulars de aquesta vila tenen en los dits afers tres homens de aci ço es En Pere Riera e Ramon Soler e Bernat Roig alias Puiggros portadors de la present afectants anar en socors de la dita liberacio han fet preparatori de cinquanta homens ben abils e idoneus en semblants negocis. E per aquest sguart van a vostres honorables savieses per presentarse en aquelles e fer tota seguretat necessaria de haver los dits cinquanta homens los quals ja tenen prests e ben apunt. Per ço molt reverend e senyors molt honorables vos supplicam los vullats admetre en fer la dita servitut e de donar les conestablies als dits Ramon Soler e Bernat Puiggros e la capitania al dit Pere Riera certificantvos que ells son tals qui hi donaran bon orde e dels quals podets ben confiar. E

ab tant la Sancta Divinitat sia vostra guarda ordonan de nosaltres ço qui plasent vos sia. Scrita en Agulada a XVII de febrer any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio e servir prests los consellers de la vila de Agulada.

Al molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. Lo dia present havem rebudes dues letres vostres una de onze altre de dotze del present e abans de la dita recepcio haviem feta eleccio de dos capitans e de vuyt conestables dels dos cents homens quens havets demanats en virtut daltres precedents letres vostres e del consell. E per quant los dits diputats qui son los honorables En Guillem Sunyer e En Johan Marcho ciutadans daquesta ciutat son homens de honor e de gran disposicio per lo dit negoci e aquells havem elegit com dit es en virtut de la vostra comissio ab gran concordia e ja han fetes moltes despeses vostres grans providencies poden veure qne la eleccio dels dits capitans no pot pendre alteracio que si abans foçem stats certificats de vostra voluntat de tot forem stats contents. Axi mateix responem en vostres dites letres que per reebre la moneda per fer aci los pagaments als sobredits trematem aqui a vostres grans providencies. Fins aci stam en deliberacio que crehem conduhir que lo pagament se faça aqui

per pus presta expedicio del negoci en que fem e ferem tota nostra diligencia. Mes avant molt reverend e honorables mossenyors excitants la mantencio de les constitucions de Cathalunya notificam com en lo privilegi del trienni qui ara finira lo dia de Carnestoltes aci foren admeses en lo exercici dels oficis de veguer e batlle ensemps en bernat Guillem Daltarriba donzell e En Ramon Malarç en sotsveguer contra moltes constitucions de Cathalunya e privilegis specials daquesta ciutat segons ab diverses supplicacions la Majestat del Senyor Rey en aqueix vostre consistori per part de aquesta ciutat es stat supplicat. Donchs placia a la gran prudencia de vosaltres per vostre ofici sia provehit les dites constitucions sien observades e aquesta ciutat haja la reparacio deguda de tant prejudici per aquelles vies que a vostres grans savieses sera vist justament esser fahedor. Mes avant mossenyors no fretura replicar la arduhitat del negoci quant es gran que mes no pot esser. Placia a vostres grans providencies ab summa diligencia vullau attendre en la conservacio de la Majestat del Senyor Rey e de son Primogenit e daquest Principat ens vullau avisar continuament de totes coses necessaries per conservacio e repos de aquesta ciutat e vegueria qui sabeu concorre molt en aquest Principat. La Trinitat Sancta sia en proteccio vostra. Scrita en Gerona de XIIII de febrer del any Mil CCCCLXI.— A vostres ordinacions prests los jurats de Gerona.

Als molt reverent egregis magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat en Barchinona.

Molt reverent egregis magnifichs e molt savis senyors. Dues letres vostres havem rebudes una de dotze altre de tretze del present ab les quals som avisats que jatsia nos haguesseu scrit vos trametessem certa gent de peu empero apres seria stat deliberat per vostres reverencies per quant aquesta ciutat es en frontera e no la voleu evaçuar de gent que nons curem aquells trametre en tot ne en part certificantnos mes en son cas e loch haureu a bona recordacio en fer fer en aquesta ciutat algunes de les galeres deliberades fer per quant hi ha molts menastrals. Als quals responem per conformarnos ab vostres deliberacions serem prests fer aturar tota la gent la qual ab bona diligencia se preparava anar segons nos era stat scrit. E continuant los avisos vostres reverencies certificam com dissapte prop passat en la vesprada lo Senyor Rey ensemps ab lo Senyor Primogenit entra certament en la vila de Morella e mes lo dit Senyor Primogenit en lo castell de aquella les quals coses sabem per relacio de home quey fonch present. E dehia mes que lo dit Senyor Primogenit apres fonch dins lo castell se destempra de mal de passio colica e stava molt flach e ferenhi muntar un metge de la dita vila. E dehias que lo dit Senyor Rey puys havia leixat lo dit Senyor Pri-

mogenit en lo dit castell ben guardat sen devia partir de continent fent la via de la Senyora Reyna. E mes hauriem sabut com lo Senyor Rey hauria scrit a les universitats del maestrat de Montesa que tinguen los castells e les forçes de aquelles ben fornits e guardats e de fet forneixen aquells. E mes encara ha scrit que prohebesquen la treta de totes vitualles e si cathala algu entrara en lo dit maestrat que no li sien donades vitualles algunes. E mes vos avisam com lo Senyor Rey hauria scrit al Senyor bisbe de Tortosa castella de Amposta comenador de Ulldecona e de Orta que fornesquen e meten a punt lurs forces e castells de llurs terres les quals o la major part de aquelles son dins lo Principat e de fet sabem com se forneixen los castells e forçes de aquells los quals circuheixen aquesta ciutat. E per los dits sguarts e encara per quant aquesta ciutat es en frontera e una de les claus del dit Principat porta gran necessitat sia ben guardada e custodida e per ço hauriem molt necessari donar sou pera trescents o quatrecents homens. Perque supplicam vostres reverencies e magnificencies tremetre les pecunies necessaries e no resmenys vos sia plasent scriure als dits Senyor bisbe de aquesta ciutat castella Damposta comenador de Ulldecona e de Orta qui tenen los castells e forçes dins lo dit Principat ques vullen conformar a les matures deliberacions en vostre consistori fetes e fahedores e venirse en la defensio del dit Principat. E per quant lo negoci es tal queu requir havem deliberat trametre lo honorable En Luis Pellicer notari ciutada de aquesta ciutat al

qual si plasent vos sera donareu fe e creença en tot ço e quant a vostres reverencia e magnificencies per part de aquesta ciutat dira e explicara. Les quals tinga la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVII de febrer del any Mil CCCCLXI. —A tota vostra ordinacio promptes los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per quant frare Spilles qui era hu dels consellers del capita General no pot seguir lo exercit es stat posat en loch seu frare Oliver comenador de Torres al qual si sera a punt com a home de armes portant pilart e patge segons tenor de la crida del acordament donareu los XXXXV florins corrents per mes sino ferli heu compte dels rocins utils que tinga segons forma de la dita crida. Ha de prestar pero jurament de servir e de be consellar lo capita en quant en ell sia. Provehiu abans de donar diners lo dit jurament se faça. Dada en Barchinona a XX de de febrer any Mil CCCC sexanta hu.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de

Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt egregi. La present es per avisarvos com lo magnifich don Johan Dixer sera ab vos e fera a tota ordinacio vostra. Pero aço cove esser en secret. Mes Senyor vos certificam com en loch de frare Spilles qui no pot seguir lo exercit vos es donat conseller frare Oliver comenador de Torres. Perque Senyor pendreu lo dit frare Oliver e en nombre dels altres consellers vostres. E demanareu e appellareu lo vezcomte de Rochaberti ab sos consellers en les coses que occorreguen. En lo fet Senyor del socorriment que demanau hajauvos virtuosament que tots temps sera hagut en memoria lo virtuos treball vostre e en aço no poseu dubte. Havem entes a dir Senyor que haurieu creats algutzirs la qual cosa no veem se puixa fer perqueus placia remourels car ja hi son los conestables e capitans per denunciar e haveu lo veguer per exaccio de les coses que vos li direu el requerreu segons les instruccions queus son donades les quals vos placia attendre que ab aquelles vos es donada forma ab la qual vos deureu haver en totes coses. La Sancta Trinitat senyor molt egregi vos dirigescha. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor promptes.

Als molt honorables senyors los consellers de Agulada.

Molt honorables senyors. Vostra letra havem rebuda e vists los homens que havien desig de anar ab certa gent en aquesta armada a la qual vos responem queus regraciam e loham molt la bona afeccio e voluntat que haveu mostrada e de paraula e per obra en aquests afers qui toquen a tots. E quant a la gent que los qui son aci venguts tenian presta a nosaltres plaguera be los hi poguessem metre mas al present tenim la gent compartida e havemne prou. Empero bens plaura segons los havem dit stiguen prests que si obs es nosaltres volenterosament los demanarem. E sia molt honorables Senyors lo Sant Sperit vostra guarda. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend Senyor lo Castella Demposta.

Mol reverend Senyor. Per los afers de tanta importancia que de present socorren en aquest Principat vos haguerem scrit en dies passats si sabessem en lo dit Principat fosseu. E per quant lo proces dels afers exegeix consell de molta maturitat en loqual per nosaltres lo dit Principat representants se insisteix dia

e nit ab tota diligencia e cura e esnos vist degut e pertinent entre los altres se trobas aci vostra senyoria qui tant en aquest Principat representau per tant vos pregam quant mes afectuosament podem queus placia decontinent vista la present aci attenyer per manera que per vos qui de natura sou cathala axi com quiscuns de nosaltres sia retut lo deute a aquest Principat qui de tots es natural patria e per obra de tots la virtuosa empresa feta per lo dit Principat a servey de nostre Senyor Deu e de la Majestat del Senyor Rey e liberacio de la persona del Senyor Primogenit e utilitat e repos del dit Principat puixa esser a la desijada fi deduhida. E en aço Senyor vos placia no metre dilacio ni falla. E mes Senyor per tuicio e seguretat del dit Principat e de vostres pobles qui son en la frontera de aquest vos placia provehir que tota persona en disposicio de portar armes stiga ab ses armes preparada en manera que a la hora que occorregues necessitat essent axi previstes poguessen resistir e ofendre a qui damnetgar los volria e que per ço interim façen sos deguts preparatoris. La Sancta Trinitat vos tinga molt reverend senyor en guarda sua. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs hono-

rables e de gran saviesa senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de gran saviesa senyors. Air fem resposta prolixa a vostra letra quens scriveu com per causa de les letres que fetes havien a vostres providencies la Illustrissima Senyora Infanta e los reverend abat de Poblet e mestre Ferrando vos convenia aqui detenir. E per dita resposta vos pregavem que donada aquella raho que per dita letra es specificada a la Senyora Reyna e Senyora Infanta molt promptament donasseu orde en la venguda vostra. E per quant continuament som avisats de coses per les quals creix la gran necessitat de vostra venguda e vuy som certificats de coses que son a total prosternacio de vosaltres e de nosaltres si molt prestament no hi es occorregut e entre les altres coses som certs lo comte de Foix prepararse per entrar e altres coses se preparen en gran destruccio de aquest Principat tals que a ploma no son per comanar. E ab vostra presencia en les coses se pora remediar e lo stat daquest Principat salvar. Per ço vos pregam quant pus stretament podem que per aquell deute de naturaleza que sou tenguts al Principat vista la present totes coses lexades vullau venir no sperant de venir tots plegats sino que lo qui primer puixa sia per occorrer a la tanta necessitat del Principat. E sia molt reverents egregi nobles magnifichs honorables e de gran saviesa senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los dipu-

tats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt honorable e honest religios lo comenador de Orta.

Molt honorable e honest religios. Com se diga que algunes gents poch desijants lo honor del Senyor Rey e la tranquillitat e repos daquest Principat volrien empatxar e perturbar la liberacio de la persona del Senyor Primogenit la qual liberacio aquest Principat a servici de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e per deute de fidelitat e lo bo e tranquille stat del Principat dessus dit ha empresa e prosseguir enten e que les dites gents volents aço tolre delliberarien intrar en aquest dit Principat per dampnificar aquell e per ço sia necessari lo dit Principat e ses gents star preparades signantment les que son en frontera com son los lochs de vostra comanda per tant vos pregam que vullau fer preparar les gents de aquella qui sien per fer armes en tal manera que occorrent alguna necessitat sien previstes e dispostes per fer en tuicio lur e del dit Principat ço que la exhigencia del cas requerra. E mes vullau tenir guardades les forçes de la dita vostra comanda per manera que aquellas no fossen toltes ne levades per gents al dit Principat enemigues. Per lo dit negoci tant com a tots los poblats en lo dit Principat vos pregam vullau aci venir hon continuament se enten en les delliberacions necessaries sobre

aquell en manera que lo consell vostre ab los altres aprofitar hi puixa. E tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.— Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable e honest religios lo comanador de Ulldecona.

Nosaltres frare Anthoni Pere abat de Montserrat En Luis Divorra cavaller e En Miquel Cardona ciutada de Barchinona diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona considerants que per causa de la liberacio del Illustrissimo don Karles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera per la Majestat del Illustrissimo Senyor Rey son pare detengut no sens violacio e derogacio de les libertats e privilegis del Principat de Cathalunya e poblats en aquell ha convengut a nosaltres ab deliberacio del nostre consell en virtut de la comissio per la cort general de Cathalunya convocada en la ciutat de Leyda a nosaltres feta per la dita liberacio del dit Primogenit e conservacio e defensio dels dits privilegis e libertats e repos e tranquillitat de la republica del dit Principat lo qual ab lo dit nostre consell representam fer certa armada de gent de cavall e de peu e per conseguent acordar gent e fer e pagar moltes despeses per la dita raho per ço confiants de la industria saviesa e leal-

tat de vosaltres honorables mossenyors Johan Dalmau canonge e pabordre de la seu de Barchinona mossen Guillem Çamaso e de Monpalau donzell e En Bernat Dezllor mestre en art e en medecina oidors de comptes del dit General ab la present fem constituhim e ordonam a vosaltres dits oidors de comptes acordadors de la dita gent de cavall e de peu ab e de consell dels honorables mossenyors Arnau de Vilademany mossen Roger Alamany cavallers e Nartal de Claramunt donzell o de la major part dells donant e cometentvos plen poder que ab consell dels dessus dits o de la major part de aquells acordets aquell nombre de gent darmes de cavall e de peu que obs sia e sera per nosaltres delliberat ab lo dit nostre consell e paguets lo sou per nosaltres e lo dit nostre consell tatxat. E encara façats e fer façats ab consell dels dessus dits o de la major part de aquells paguets totes altres coses necessaries e opportunes a la dita armada e exercit de aquell car nosaltres sobre les dites coses e emergents e dependents de aquelles ab consell dels dessus dits vos donam e comanam plen poder e totes nostres veus. Volem empero que en lo dit acordament de la dita gent axi de cavall com de peu e pagament del sou de aquells e per les altres coses per la dita armada necessaries entrevingue algun jurat de la scrivania de la dita diputacio qui lo nom dels acordats per vosaltres e la seguretat que han a prestar e lo pagament del dit sou e de les altres coses que pagareu en virtut de la present comissio scriva e continuu en faça libre segons es acustumat. Dada en Barchinona a XX de

febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellania de Emposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Certa nova ha recitat açi En Pere Alamany de aqueixa ciutat que seria stada feta crida en Alcanyiç ab la qual era manat que los cathalans fossen squarterats com a traydors. Es cosa molt dura e cruel de hoir. Diuse letres particulars de particulars de Alcanyiç son aqui trameses contenents lo sobredit. Pregamvos prestament nos aviseu del que sia. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellania Demposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Vostres letres havem rebudes vuy de mati una hora apres miga nit ab les quals nos avisau de moltes coses que havem trobat plaer saber e sentir. E comendam vostra bona diligencia que mostrau retre en les coses queus acomanam fer segons la confiança que se ha de vos. Pus donchs haveu en cert que lo Senyor Primogenit seria mes en lo castell de

Morella es necessari cus pregam e encarregam cautament e secreta e de nit e de dia stiguen spies en la dita vila de Morella e per passos per saber e sentir si lo dit Senyor Primogenit seria tret del dit castell e si tret ne era per qual via seria portat e de totes les novitats que porien occorrer sobre aço. Per les gents que concorren en Morella si altrament nos pot intrar en lo castell se pora haver assats certitut si lo dit Senyor Primogenit sera detengut tota vegada aqui. De tot aço poreu encautar les persones que trametreu a fi quey donen bon recapte. En apres tindreu a prop los procuradors de aqueixa ciutat donen recapte promptament en les coses de que per nosaltres los es scrit. E vos feu requestes de part nostra als oficials de totes les coses que los dits procuradors vos diran per benifici de aquest negoci. Mes donareu orde sia fet manament al patro de la nau den Prats qui es aqui sots pena de cors e de haver que de continent partescha per venir aci ab la dita nau. En tot donau la bona diligencia fins aci per vos servada. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Per letra del diputat local de aqueixa ciutat e per altra via som avisats que a Morella deurien venir trecents rocins e trecents

ballesters. E per quant per lo dit avis e per altres se dubte no sia attemptada alguna novitat en los lochs de frontera de Cathalunya com es aqueixa ciutat nos es vist per vosaltres se dega donar orde que continent tot hom de aquexa ciutat que sia dispost per armes stiga prompte ab ses armes axi que dins spay de una hora sien apparellats per resistir e ofendre los qui intrar ne dampnetjar volrien. E no stigau senyors de fer e dispondre lo dessus dit creents que serieu avisats ab temps e que lavors hi porieu entendre car per avisos que nosaltres havem vos dehim ques porien tals coses seguir que es necessari stigau preparats en la dita manera e avisarnos heu sius plaura quin nombre de gent se pora trobar en aqueixa ciutat disposta pera armes. Nosaltres scrivim al diputat local faça totes aquelles requestes als oficials que per vosaltres li seran dites a benifici de aquest negoci. E per semblant scrivim a Ulldecona e a Orta e al castella de Amposta e lochs seus de Cathaluyna quiscuns stiguen preparats en la manera que a vosaltres es dita. Semblar nos hia si a vosaltres es vist que la barcha de Amposta fos levada perque tot hom hagues a passar en aqueix vostre pas e no altre. Aço sia remes a vosaltres que façau segons vist vos sia. La Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vos dirigescha. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Als molt honorables qualsevol oficials reyals en la ciutat e vegueria de Tortosa e en altres qualsevol lochs constituits e a lurs loctinents al qual o als quals les presents pervendran e seran presentades los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona salut.

Certificamvos com lo honorable En Johan Bonet ciutada de la dita ciutat de Tortosa se es acordat e es tengut anar per home darmes ço es ab hun pillart e hun patge ab tres rocins en la armada o exercit que nosaltres e nostre consell en virtut de la comissio a nosaltres feta per la cort general novissimament en la ciutat de Leyda convocada elet representants aquest dit Principat fem per la liberacio de la persona del Illustre don Carles primogenit de Darago e de Sicilia princep de Viana e per conservacio dels privilegis e libertats dels poblats en lo dit Principat e per utilitat e repos de la cosa publica del dit Principat per lo qual acordament ell e los dits pillart e patge anant e stant en la dita armada e exercit de aquella son guiats. Requerimvos que per los dits sguards lo dit guiatge als dits Johan Bonet e a son pillart e patge observen e observar façau. En testimoni de les quals coses li manam esser feta la present segellada ab lo segell comu e major de nostra diputacio. Dada en Barchinona a XX de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

## 21 DE FEBRERO.

Propúsose en este dia que se invitase á la ciudad de Barcelona á hacer acopios de trigos, anticipándole, si era necesario, los fondos necesarios; y que la diputacion levantase un empréstito para hacer frente á todas las eventualidades. Acordóse además no dar oidos á ninguna proposicion del rey, de la reina ni de nadie, sin que la precediese la libertad del Príncipe de Viana; y por último se dió cuenta de la siguiente carta:

### Por el Rey de Castilla e de Leon.

A los diputados ordinarios del Principado de Cathaluenna.

Nos el Rey de Castilla e de Leon embiamos mucho saludar a vos los diputados ordinarios del Principado de Cathaluenna como aquellos para quien mucha honra e buena ventura querriamos. Fazemos vos saber que Nos havemos sabido que despues quel Rey de Aragon nuestro muy caro e muy amado tio ovo perdonado e segurado al Principe don Charlos su fijo primogenito lo ha agora poquo tempo ha tomado preso assignando en la prision suya algunas causas e que la major sea porquel Principe toviesse e demostrasse haver voluntad de concluir el matrimonio con la in-

fante nuestra muy cara e muy amada hermana. Sea verdad que este matrimonio fue por Nos movidó asi con el Rey como con el Principe por el buen deseo que Nos havemos a la paz e concordia de aquestos regnos ciertamente otro tracto ni fabla alguna non se tovo con el dicho Principe nin aun en lo tocante al mismo matrimonio con el Principe aparte del Rey se fablo mas de aquello que al Rey su padre fue fablado. E si algunas otras cosas alla se han dicho o difamado sin dubda esto es fecho con mal proposito a fin de damnar la voluntad del Rey con su fijo por personas que el amor e concordia de entrellos non desean. Somos mucho maravillado de tal caso non menos havemos dello pesar e dolor por el grand amor e debdo que Nos havemos con los dichos Rey e Principe. Havemos assimesmo sabido quanto vosotros haveys trabajado e trabajays por la delliberacion del dicho Principe en lo qual fazeis como buenos e leales e aquello que la raczon vos obliga y corresponde bien a lo que vuestros antepassados siempre fizieron. Por ende quanto afectuosamente podemos vos rogamos lo continuedes asy fasta quel dito Principe sea libre ca Nos embiamos sobrello nuestra embaxada al Rey nuestro muy caro e muy amado tio e entendemos trabajar e procurar esta delliberacion. Certificandovos que nuestra intencion e proposito verdaderamente es de conservar e guardar la pacz destos nuestros regnos con esos. Fareys vosotros en esto vuestro deber e Nos vos lo agradeceremos mucho. Ayaos Nuestro Sennor todos tiempos en su special guarda. Dada en la muy no-

ble ciudad de Cordova XX dias enero anno de LXI.
— Yo el Rey.

22 DE FEBRERO.

En esta sesion se propuso y acordó que el ejército catalan reunido en Lérida pasase á apoderarse de Fraga, y luego se hizo lectura de los despachos que siguen:

Molt reverend magnifichs e honorables senyors los senyors diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. De Morella dimarts en la nit per correu propri vos scrivim avisantvos de nostra partida e axi partim ir a les onze hores ans de mig jorn. Ab no poqua fadiga arribam en aquesta vila com sia un lonch cami e de mala e asprissima via e volent partir aquest mati per prosseguir nostre cami havem rebut una letra de la Majestat del Senyor Rey per la qual nos mana tornar a sa Majestat. Veureu per aquella com persevera que comunicat que hajam ab aquella del que li han reportat Johan Ferrandiz e mossen Luis de Vich façam nostra via segons pus larch vostres reverencia e magnificencies per la dita letra compendran la qual vos sera comunicada per mossen Andreu Cathala loctinent de tresorer de la prefata Majestat. Hans paregut avisarvosne per ço que no essent aqui lo diumenge o dilluns

de mati no prenguesseu alguna admiracio. Pregantvos tota vegada que axi per honor e reputacio de la sua Serenitat quant per benifici dels afers vos pregam e persuadim nos faça novitat alguna axi en entrar gent ma armada en Arago e regne de Valencia com en spatxar missatgers extra les senyories e terres de la prefata Majestat car no seria benifici dels afers ans facilment los poria guastar e fer mudar la sua Serenitat del bon proposit que te avisantvos com per lo bon principi de aquell entre les altres coses perque ve lo dit Johan Ferrandiz si es perque la prefata Majestat lo vol leixar en custodia de la persona del serenissimo Senyor Princep e remouren tots aquells a qui fins aci ne havia donat carrech lo qual ir nosaltres visitam e fem reverencia. Sta molt be de la persona el leixam no poch aconsolat. Als nons occorre dir sino que som prests a vostra ordinacio e que de fet hoida missa partrem farem nostre poder si possible sera de tornar aci esta nit avisantvos que seran axi deu legues grosses e de mal cami com en Cathalunya pero yo mestre de Montesa volria fossen millors e pus longues. En Trayguera a XX de febrer a les tres hores apres miga nit any LXI. — A vostra ordinacio prest lo mestre de Muntesa Lop Ximenez Durrea.

Als molt reverend e magnifichs senyors e de gran saviesa los senyors diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vuy a les tres

hores apres miga nit scrivim a la reverencia e magnificencies vostres de tot lo que era necessari e de fet partim e som stats a la una hora apres mig jorn ab la Majestat del Senyor Rey la qual per sa humanitat nos ha comunicat tot lo que Johan Ferrandiz e mossen Luis de Vich li han reportat del apuntament que la Senyora Reyna ha fet ab los vostres sexanta missatgers per medi de la Senyora Infanta e dels reverents abat de Poblet e mestre Ferrando segons de aço deveu esser per aquells particularment informats. E puys per gracia de nostre Senyor Deus los afers stan en aquest apuntament ha paregut a la prefata Majestat nosaltres no prosseguir nostre viatge per les causes dessus dites. Hans semblat avisarne vostres reverencia e magnificencies les quals ordenen lo queus placia. En Morella a XX de febrer any LXI. — A vostra ordinacio prests lo mestre de Muntesa Lop Ximenez Durrea.

Als molt reverents magnifichs e honorables senyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverent e magnifichs senyors. Per una vostra letra dada en Barchinona a XX del present so avisat com lo magnifich don Johan Dixer sera ab mi e executara les coses per mi ordonades de quem so molt alegrat e rest molt aconsolat com yo havent un tal home en ma companyia non esper sino molta endreça per les coses qui fer se hauran per aquesta gloriosa e virtuosa empresa del Principat. Dieume mes en la dita letra com per les rahons en aquella contengu-

des en loch de frare Spilles me haveu donat per conseller fra Oliver comanador de Torres e que prenga aquell en nombre dels altres consellers meus. Dichvos que so content per obeir lo que per vosaltres es ordenat. En lo quem dieu sobre lo socorriment e bestreta per mi ab molta necessitat demanats vos haure a molta gracia aquells fer diferir no vullau com fahentme la dita bestreta de present ultra que fareu lo degut despendreu per mills obtenir pus acabadament lo honor de aquest Principat e vostra lo que no fareu si per apres de esser yo tornat dels dits fets porrogarho volcu. Pregantvos quant puch que si fer lo que dit he nous plau ferho com vull almenys los dits mil e cinch cents florins me vullau prestar aquells a censal com altrament a mi no sia possible fer prou lo degut en lo present negoci. Del quem dieu sobre la creacio feta per mi dels algutzirs la qual dieu vos sembla no duixa fer vos dich com yo he creats aquells ab consell e delliberacio de aquells consellers per vosaltres a mi donats qui aci se troben present e consellant mossen lo veguer e son assessor e aço mossenyors molt reverents e magnifichs yo no he fet gens per derogar a la preeminencia del dit mossen lo veguer ans per fer a ell major honor com no sia cosa deguda yom puiga ne degua plevir de un tant preeminent oficial como lo veguer de Barchinona com fare Deu volent de aquests algutzirs que yo he creats en mil coses que en lo dit exercit se poran seguir com de la execucio de la justicia e de proceir contra los delats que en lo dit exercici delenquiran. Yo so content lo dit veguer ho faça se-

gons per mi sera request venint lo cas. Perque placiaus remetre aquestes coses a mi com tots tirem a un senyal e una fi. E no dich senyors dos algutzirs mas quatre vist lo gran exercit e la molta gent qui es en aquell fora degut esser creats per mi. E la Sancta Trinitat sia en vostra guarda. Scrita en la ciutat de Leyda a XX de febrer.—A vostra honor prest lo comte de Modica.

Als molt reverents nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents nobles magnifichs e honorables senyors. Satisfent a vostra letra per un vostre correu portador de la present darrerament a mi tramesa dada en aqueixa ciutat a XVIIII dies del present segons ja per altra mia sou stats avisats vos dich com encontinent rebuda una vostra letra en la vila de Tarrega dijous prop passat de mati a set hores parti de la dita vila fahent la via de Leyda en la qual arribi e entri dit dia de dijous ja foscant e axi so stat fins ara e stare e de aquella no partire sens ordinacio vostra. E puys per mi es stat executat lo per vosaltres request per quant dels fets del mon e singularment de fet darmes no val tant la fama e reputacio per relacio de aquells qui dels absents parlen yo fora de contrari parer de vosaltres vist lo poch orde e compliment que yo tinch del exercit del qual som capita pero queus placia quant pus

prest poreu trametrem gent darmes tendes e altres coses les quals yo he haver daqui forçadament. De les scales e altres municions de vitualles forniments e tot quant per mi aci fer se pora som prest de obeir vostres requestes e per mills e pus prest aquelles dedubir en efecte havent rebuda vostra dita letra me fiu venir una conestablia que tinch de fusters de aqueixa ciutat e ab aquells ab sagrament de tenirho secret me so stret e aquells mes en certa orde ab certa companyia e consell dins una casa tanquats perque secretament e amagada les dites coses se facen per mills donar obra ab acabament en aquells. Resta vos placia proveir de alguna persona qui bestrague los diners per les dites municions armes vitualles e altres coses al dit exercit necessaries. Ir que era divendres tenint yo consell arribaren tres promens o pahers del loch de Algerri loch qui es de mossen Pero Vacha ab una letra de la muller del dit mossen Pero Vacha ab la qual me scrivia segons en aquella veureu queus tramet dins la present e encara la resposta que a la dita Senyora faç e minuta de aquella perque per vostres reverencies noblesa e magnificencies mills pertinentment delliberar se puixa en e sobre la provisio del dit castell fahedora e encara vos placia pensar e delliberar sobre la vila e castell de Balaguer del qual hoig algunes fames que castellans hi entrarien ab gent darmes e ab gent de peu e per semblant de alguns altres castells qui son en Cathalunya dels quals vos scriuran los pahers de Leyda a la letra dels quals sobre les dites coses me refir. E

com dit es dessus placiaus proveir que En Johan Ferrer o alguna persona per vosaltres sien en companyia del dit exercit e mia ab diners e poder de despendre aquells segons los casos ordonaran axi en correus exploradors municions del dit exercit per vosaltres requestes vitualles e altres coses al dit exercit necessaries com en altra manera. Dins la present vos tramet una letra que he rebuda de mossen Rebolledo jatsia sia de poqua importancia pero trametvos aquella perque nom ve be rebre letres de gent sospitosa e que vosaltres non hajau copia. E la Sancta Triuitat vos tenga en sa proteccio e guarda. Dada en la ciutat de Leyda a XXI de febrer any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Lo portador de la present parteix daci a tres hores toquades apres mig jorn. Perque siaus avis.

Al muy egregio e muy magnifico senyor lo senyor comte de Modica.

Senyor muy egregio e caro tio. Devidas recomendaciones precedentes senyor soy informada como la bandera de Barcelona es sallida para venir a las partes de aca y segunt me han dicho mas por venir a este mi lugar de Algerri para lo destruir en lo qual me seria fecho un grandissimo prejuycio per quanto este lugar es mio e me proviene por ciertos derechos que tenia mi sennor padre sobre el e ansimismo en el quitamiento que fizo del dicho lugar me han assegurado mi dote e por estas razones el dicho lugar perviene a

mi y es mio. E com vuestra senyoria bien puede presumir soy duenya posada en esta fortuna no por mis meritos nin guierra nin malos tractos que yo haya fecho en la tierra. Aunquel Principado tiene opinion contra mi marido sennor non lo causa sus meritos car por seer criado del Sennor Rey y el haver servido a su Alteza como la razon manda non merece seer mal tractado empero como quiere que sea yo nin mis vassallos non somos merecedores de la pena del peccado que non havemos cometido. E assimismo por quanto soy informada como vuestra senyoria viene capitan de la dicha gente de lo qual do gracias a nuestro Sennor Dios e considerando el deubdo de parentio que entre vuestra merced e mi es passado lo qual creo sennor non ignorays e que en esta tierra non tiengo a quien recorrer salvo a Dios e a vuestra senyoria demando en gracia e merced a vuestra senyoria aquella plega haverme por recomiendada en guisa e manera que yo nin mis vassallos non recibamos danyo car sennor como duenya soy aqui posada en lo mio e non para guerrear nin ofender a ninguno salvo por guardar lo mio e mi honra. E acerca desto he fablado largamente con el portador de la presente plega a vuestra senyoria darli fe e creença de lo queus dira de mi parte. E non resmenos vos demando de gracia sennor si seer pueda salva vuestra honra me embieiys dezir como me tengo de regir en este negocio. E en este medio vuestra senyoria de orden la gente non passe por aqui y que yo y mis vassallos quedemos indempnes. E esto sennor sea remetido a Dios e a vuestra senyo-

ria por quanto me tengo por dicho aquella fara lo que della confio. No mas por la presente salvo si a vuestra senyoria algunas cosas plazen complideras a vuestra honra será fecho de buena voluntat. Nuestro Sennor vos endrece en vuestros fechos. De Algerri a XVII de febrero. — Sennor.—Vuestra sobrina que en merced vuestra me mucho encomiendo Damiata de Luna y de Cabeça de Vaca.

A la molt noble e magnifica Senyora cara cosina dona Damiata de Luna de Cap de Vacca.

Molt noble e magnifica senyora ma cara cosina. Per vostres pagesos e promens del loch e castell de Algerri he rebuda una letra vostra ab la qual significau vos esser stat reportat com lo exercit del Principat de Cathalunya es exit contra lo dit loch e castell de Algerri lo que yo ignor fins aci ne que de tal empresa yo haja comissio e carrech algu. Com me demanau vos consell a mi no es possible podervos aconsellar sobre lo que per vos me es significat demanar consell com yo ignor lo esdevenidor ni axi poch los fets com succehiran ni mos principals que volran que yo faça en lo esdevenidor. Beus dich que daria en parer que vos pensasseu eus recordasseu be com lo dit castell de Algerri lo qual dieu que es vostre es situat dins lo Principat de Cathalunya lo qual vuy empren haver a mans sues e aquells fer punir e castigar segons sos demerits totes e qualsevol persones qui la Majestat del Senyor Rey contra Deu e veritat consellen e han con-

sellat la preso e detencio del Senyor don Charles primogenit de Arago et cetera e a tots aquells qui a la dita empresa resistiranse opposaran e faran empag en manera alguna remetent la resta del queus pogues consellar a Deu queus faça obrar en tal manera que fet lo seu servey lo restant vos hajau be e degudament segons de vos confiu. E sius plau res de mi ordonar so tots temps a vostre plaer. Dada en la ciutat de Leyda a XXI de febrer any Mil CCCCLXI.

Als molt reverent e molt magnifichs los senyors de diputats de Cathalunya.

Molt reverent e magnifichs senyors. Ja per altres vos he scrit de les coses quey occorrien e de vosaltres no he haguda neguna resposta e haure plaer per lo carrech quem haveu volgut dar me scrivau sovent. De la gent de peu quem haveu tramesa e tots jorns venen vos dich tot lo mon la ha per molt bella gent e ben en ordo solament som freturosos de gent de cavall mas yo be fiança a tot haureu dat bon recapte mes es necessari ferlos desempatxar. Ja sentim tot lo mon tremola de nosaltres. La senyora de Algerri nos trames a nit les claus del seu loch dient que vol star a comandament del capita e mes que li sia dada certa gent per guardar lo dit loch com ella sera contenta de aquells pagar e axi ja havem bons senyals. De Valencia havem nova si ha seguit cert insult qui tot es bona nova. Vuy he parlat ab Molins lo correu qui

venia de Morella del Senyor Rey e diu quel Senyor Rey forneix al mills que pot lo castell de Morella pero havia trames als lochs entorn li trametessen gent e que aquells no sen curaven ans se crehia que noy irien mas hom pot veure la bona intencio del Rey com se met en be proveir lo castell. Lo mestre e don Lop arribaren lo digous ab ell axi veurem que li diran. Hauriaus a molta gracia me volguesseu proveir de haverme una tenda car yom pensava haverne aci e no he pogut e hanme dit vosaltres ne teniu moltes perque agrair vos he molt men vullau proveir de una e haure plaer men vullau fer resposta si men calra fer comte o no. Axi mateix vos avis com la Infanta ha treta certa provisio contra tota justicia trahentme de possessio sens conegudá de dret e altres prejudicis molt grans qui son contra libertats e constitucions e ja veeu com tinch ara temps de revocarho del Rey per injust que fos. Perqueus placia provehirhi car Deus nom ajut sin vull sino la justicia mas no volria per favor desordenada me fos levat ço del meu ab tant prejudici. De aço per ma muller que pens sera prest aqui o per altri per part mia ne sereu pus larch avisats. E si negunes coses ordonareu de mi que fer puga sere tots temps prest. E sia la Sancta Trinitat en vostra guarda. De Leyda a XXI de febrer. — Lo qui es prest a ordinacio de vosaltres vezcomte de Rochaberti.

Al honorable En Johan Ferrer receptor general de

les entrades e exides del General del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Nosaltres provehim que lo capita vage a Fraga. Feu promtament haje recapte de vitualles fahent en aço lo necesari e trametenhi persones ben fiables que hi donen recapte e lo que sia necessari fahenthi vos aquelles provisions que de vos per vostra industria speram. Parlau de aço als pahers qui facen trametre les dites vitualles e quant obs sia ab molta diligencia. Dada en Barchinona a XXI de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Pagau lo que necessari sia per municions artelleries stables e altres coses que sien aptes e necessaries al dit exercit per entrada e defensio de Fraga e del castell de aquella. Pagau axi mateix tots exploradors necessaris per lo dit exercit. Data ut supra. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable En Johan Ferrer receptor general et cetera.

Molt honorable senyer. Lo noble religios frare Francesch Darill del orde de Sent Johan de Jherusalem se es acordat aci per anar en la armada e exercit de aquest Principat per lo qual acordament es guiat. Per çous pregam que treballeu no li sia feta alguna novitat ans li sia servat lo dit guiatge. Dada en Barchinona a XXII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de

Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt noble e magnifich baro don Johan senyor Dixer.

Molt noble baro. Nosaltres havem delliberat per liberacio del Illustrissimo Primogenit passar a Fraga e per ço scrivim a nostre capita es necessari vos siats ab lo dit capita e façats lo que de vos se pertany e aquest Principat confia. E tingaus la Sancta Trinitat molt noble baro en sa guarda. Dada en Barchinona a XXII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt noble senyor lo vezcomte de Rochaberti capita de la gent de peu del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt noble. Nosaltres scrivim al capita general largament del que volem ab delliberacio de nostre consell sia fet per liberacio del Illustrissimo Senyor Primogenit segons en dita letra veureu. Pregamvos ab molta diligencia vos hajau en dit negoci com de vos se confie e los vostres han virtuosament acustumat. De les altres coses quens haveu scrit sens dubte hi farem lo degut que ara no havem temps de scriure. Tingaus la Sancta Trinitat senyor molt noble en sa

guarda. Dada en Barchinona a XXII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general et cetera.

Senyor molt egregi. La present es per notificarvos com la voluntat e delliberacio nostra e de aquest consell es que decontinent rebuda la present sens alguna dilacio en forma cauta e discreta que no sen puixa haver sentiment e aço per utilitat del negoci ab bon orde partisquau ab tot lo exercit axi de cavall com de peu e ab aquell ab tota bona ordinacio aneu la via de Fraga cuytant lo cami quant bonament fer se puga en manera que de dia siau junt ab tot lo dit exercit davant la vila de Fraga sens algun descapdellamen. E quant serets davant la dita vila lo veguer de aquesta ciutat trametra a dir als regidors e promens de aquella com ell ensemps ab lo exercit del Principat de Cathalunya proseguint la liberacio de la persona del senyor don Charles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera es aqui volent haver alleujament e passatge en e per la dita vila per prosseguir la liberacio dessus dita lo qual alleujament e passatge vol e enten fer lo dit veguer ensemps ab lo dit exercit pacificament e quieta e sens molestia greuge e dan de la dita vila e dels singulars e habitants en aquella abans contentant e pagant planament tot lo que despendran los del dit exercit e que axi lo dit veguer los prega e requer que

donen lo dit alleujament e passatge de la qual requesta en scrits quels sera presentada juxta forma quens trametem interclusa dins la present lo dit veguer faça levar carta publica lo qual passatge e alleujament si volran atorgar e consentir liberament intrara lo dit veguer ab vos ensemps e dit exercit quietament e pacifica com dit es e aqui alleujareu e stareu en la dita manera pacifica pagant e contentant tot lo que lo dit exercit obs haja e aturareu en la dita vila fins que per nosaltres scrit vos sia. E hon lo dit passatge e alleujament atorgar e consentir no volran lo dit veguer ensemps ab vos e lo dit exercit entrara en la dita vila ab aquella força que obs sia. E en tot cas donant liberament lo passatge e alleujament o no donant provehireu en haver lo castell de la dita vila a ma del dit veguer qui aquell prenga per lo Senyor Rey lo qual a requesta vostra acoman aquell en aquelles persones del dit exercit qui per vos e vostre consell seran delliberades les quals persones lo dit castell tindran per lo dit Principat lo qual Principat lo tindra per lo dit Senyor Rey e per satisfaccio de la fidelitat del dit Senyor Rey deguda. E perque impediment no sie donat al exercit qui prossegueix la liberacio del dit Senyor Primogenit ne fareu expellir qualsevol gent qui lo dit castell volgues tenir. Tota vegada Senyor intrada la vila per grat o per força provehireu per miga del dit veguer que les gents del dit vostre exercit stiguen en la dita vila pacificament e sens greuge de la gent de aquella no permetent que en lurs persones e bens sia fet dampnatge. E tindreu aqui lo dit exercit provehint

en fer deguda guayta axi de dia com de nit e en totes vitualles e en totes altres coses que per salvacio del dit exercit sien necessaries les quals per quant la providencia vostra e dels consellers vostres sab e veu quals son pertinents e degudes a tal negoci remetem a aquelles. Tot aço senyor volem sia per vos executat e deduhit en obra en la qual nostre Senyor Deu sia director vostre e del dit exercit. E de tot lo succehiment nos certificareu com mes prest fer se puixa. Dada en Barchinona a XXII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Axi mateix senyor vos trametem certes instruccions ab les quals vos haveu a regir. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Jatsie no solament a vosaltres honorables jurats e promens de la vila de Fraga mas encara a tots los regnes e terres de Arago de Valencia e Principat de Cathalunya sia mes que notori la detencio de la persona del Illustrissimo don Charles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera Princep de Viana et cetera la qual detencio redunde en gran desservey de Deu e dan de la cosa publica de tots los dits regnes e terres e del dit Principat e violacio de les libertats al dit Principat atorgades per la qual detencio lo dit Principat ha observat totes aquelles practiques que degudament se devien observar e fins aci no haje obtengut lo fi desiderat tractants aço alguns consellants la Majestat del Senyor Rey no zelant lo honor de la dita Majestat e per la dita

rabo lo dit Principat e per aquell lo procurador del General per liberacio del dit Illustrissimo Primogenit e aquell reduir en bona amor pau e concordia ab la real Majestat haje mes e cridat viafors sometent e axi en virtut del dit sometent et alias yo Arnau Guillem Pastor regent la vegueria de Barchinona per lo molt alt e molt excellent lo Senyor Rey per execucio del dit proces e sometent en liberacio del dit Illustrissimo Primogenit vulla passar per aquestå vila e fer lo que necessari sia per compliment del dit proces per tant requer a vosaltres quem lexeu liberament sens contradiccio passar ab lo exercit e gent que a mi assisteix. Oferintvos que nous sera fet dan ni dampnatge ans vos sera planament pagat tot ço e quant sera de vosaltres comprat. En altra manera vos certifich que daquiavant sera procehit violentment e per totes les vies ques pertany talant e afogant e devastant axi persones com bens de tots aquells qui empatxament donaran en la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit la qual se fa a laor de nostre Senyor Deu servey e honor de la real corona e per satisfer a la fidelitat a la Majestat del Senyor Rey deguda e a tot profit utilitat e repos dels regnes e terres de la Majestat del Senyor Rey. E perque de aço sia memoria en lo sdevenidor man a vos En Francesch Bayona notari que en los actes continueu la present e a part de la present façats carta publica.

Molt egregi senyor. Jatsia a vos sien stades donades instruccions sobre lo modo de proceir en lo exercit ara per millor clarificacio de les coses en les ins-

truccions contengudes deveu molt attendre que mossen lo veguer de Barchinona es aqui per causa del proces de sometent e vos senyor sou aqui solament per ferli assistencia en lo que deura fer axi que quant per vos senyor sera delliberat ab vostre censell partir de algun loch per anar en altra part e donar algun assalt o fer qualque cosa en que haura necessaria alguna crida vos senyor pus ho haureu delliberat ab vostre consell requerreu al dit mossen veguer que faça fer la dita crida la qual crida sia feta del dit mosseu veguer per lo Senyor Rey.

Item mes avant quant algu se sera desordenat o haura fet algun mal e deura esser punit vos senyor pus ho haureu delliberat ab vostre consell requerreu lo dit mossen veguer face penjar o face executar lo criminos o face donar la pena al delat imposada.

Item per dar orde que los delinquents sien presos requerreu lo veguer que face fer una crida que tots los del exercit sien tenguts obeir a lurs conestables e capitans axi que los conestables sien superiors de lurs conestablies e los capitans de lurs capitanies e fragant delicte puixen e hajen a pendre e apresonar los dits conestables e capitans los tals delinquents encara que no sien de lurs capitanies o conestablies e aquells presos deuunciar a vos senyor a fi que feta per vos delliberacio ab vostre consell los tals presos sien castigats segons lurs demerits per lo dit veguer al qual que aço exequescha fareu requesta.

Item que los dits conestables e capitans de les lurs conestablies e capitanies sien tenguts diligentment

guardar e attendre que los de luts conestablies e capitanies no facen dan o injuria a algu e que de continent ho sapien hajen a denunciar a vos senyor en manera los delinquents sien punits e si seran negligents que sien be punits e castigats.

Item es necessari que vos senyor doneu orde que lo exercit no faça dan ni dampnatge algu e en aço deveu haver molta vigilancia e cura guardant molt algu no robe o furt squivant tota manera de avalot e qualsevol qui remor o brega axi en lo exercit com encara en los lochs que passara que sia vigorosament punit e castigat e ab pus vigoroses castigacions que en altres temps nos farien e feu fer crida de aço al dit mossen lo veguer ab imposicio de pena de cos e de haber.

Item si sera necessari mossen lo veguer pora crear alguns saigs e per res noy haje algutzirs car en aquest cas cessa tot e com es notori la empresa es a servey de Deu omnipotent honor e servey de la real corona e fidelitat deguda liberacio del Senyor Primogenit e repos del Principat de Cathalunya.

Data Barchinone die vicesima secunda februarii anno M.CCCC sexagesimo primo. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt reverent magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e honorables mossenyors.

Subjectes recomendacions precedents notifich a vostres reverencia e magnifiques savieses que lo dia present me es stada presentada per Ytach Adret jubeu secretari de la algama dels juheus de aquesta vila una cedula del tenor seguent.—Notori e manifest es a vos honorable mossen lo diputat local en aquesta vila de Cervera los grans perills scandels e inconvenients que han incorregut e incorren de present los juheus de la dita vila per la multitut e congregacio de les gents armades qui son passats e continuament passen per part dels reverent e honorables diputats de Cathalunya segons se diu e aquells molt avalotadament entrant per la dita vila ab diverses linatges de armes e ab gests e continent de ferir ab ballestes tirades ab colobrines parades ab grans crits e avalot cridant al call al call a foch a foch venint a les portes del call volentne metre aquelles no contrastant per lo capita ab veu de crida fos manat a tots no fessen molestia ni injuria alguna de fet ni de dit a algun christia ni juheu. Hoc encara que pigor es los qui vinent tots jorns se atuen en la present vila anant per aquella amunt e avall ab lances colobrines e ballestes dient palesament e uberta com han a matar e a robar los dits juheus e que axi es delliberat injuriant aquells de fet e de paraula no crehent haver superior ni temor de nostre Senyor Deu en tant que los dits juheus no gosen exir ne anar en part alguna ni en lurs casas ni habitacions poden segurs star les quals coses no es dubte als dits reverent e honorables diputats esser cosa molt desplasent e si a lur noticia venia fer tal provisio que

tals scandels cessarien. Per tant los dits juheus ab aquella major instancia que poden suppliquen e requiren a vos dit honorable mossen lo diputat local que en reverencia de nostre Senyor Deu per cessar los dits inconvenients tant cruels e tant forts e irreparables per vostre ofici e de part del General façats totes aquelles requestes que necessaries e congrues sien als senyors de pahers balle e veguer de la dita vila que facen totes aquelles provisions e coses opportunes en tal forma e manera que la dita gent no consenten ni permeten entren dins la dita vila com ja per lo capita sia stat manat e sia ja dit als dits senyors de pahers qne per tant que no haguessen occasio de metres entorn los fos donat aviament majorment com en los hostals dels frares menors poden haver les vitualles e lo que mester sera que nols cal pujar ni entrar en la vila majorment que clarament dien que lo sou tant bel se guanyen aturantse aci e fahent lo gallofo e jugant tot lo jorn. Perque mossenyor placiaus havervos en les dites coses ab aquella diligencia e calor que lo negoci requer majorment com per molts e quaix la major part de les dites gents han dit e ofert que indubitadament a la tornada han a destroir e a robar los dits juheus. E si en les dites coses vos dit mossen lo diputat erets negligent o moros en alguna manera la qual cosa no es de creure ab aquella reverencia e honor quis pertany los dits juheus protesten contra vos de tots scandels dampnatges e inconvenients que seguissen als dits juheus com venrien a culpa vostra. La qual cedula presentada encontinent lo

dit Ytach Adret me ha request que de les dites coses a vostres reverencia e honorables savieses degues consultar. Perque molt reverent e magnifichs mossenyors de totes les dites coses vos certifich supplicantvos placia manarme lo queus plaura sobre les dites coses per mi sia provehidor. Oferintme prest vostres manaments complir. Scrita en Cervera a XX de febrer any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta hu. — Molt reverent e magnifichs mossenyors. — A vostra ordinacio e manament promte Luis de Vilaplana diputat local de Cervera.

Als molt reverent nobles magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit residents en Barchinona.

Molt reverent nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Aqui va lo noble mossen Arnau Roger Darill qui es persona notable e experta en los afers e negocis occorrents placie a vostra senyoria reverencia e nobleses haverlo per recomanat en aquest exercit en alguna cosa que sie a sa honor. E com haje molt bona voluntat en aquests afers e com per lo honorable En Johan Ferrer siam certificats ell no haver instruccio alguna sobre los capitans de cada cinquantena de aquells CCCC homens tocants a la porcio de aquesta ciutat per consegueut no poderse provehir al present havem delliberat scriureus com aci haja gentils homens e ciutadans be abils e disposts a les

dites capitanies queus placia donar orde que aquestes capitanies sien aci per nosaltres donades a fi que aquests nostres CCCC ballesters sien regits per capitans nostres. E ultra que la raho ho port ho haurem a singular complacencia. Encara a major cautela de aquestes coses havem a ple informat dit noble e al honorable mossen Pere de Sentcliment donzell. Placiaus donarlos fe e creença en tot lo que per part nostra per ells vos sera explicat. E sia molt reverent nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en custodia dels tots. De Leyda a XVIIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverent e molt magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent e molt magnifichs senyors. Una letra vostra he rebuda a XVI de febrer la data de la qual fonch a XII contenent en efecte prengues la mostra de una conestablia de XXV homens de la vila de Prats del Rey la qual prengui presents alguns gentils homens e molta altra diversa gent e foren acceptats e molt bons e suficients e be a punt e feren lo sagrament e homenatge de be e lealment servir segons es acustumat e de la mostra que feren los fiu fer albara testimonial. E la present vos faç a les vostres molt reverent e magnifiques senyories per certificacio de la dita mostra e seguretat per ells prestada. Apres rebi una letra de mossen Sellent scriva vostre ab dues al-



tres la una dreçada al comanador de Barbens laltra al senyor de Loberola. Supplichvos que en lo que cuyta haura me designeu si les trametre per correu o per algu qui hi vaje de ventura. Les quals han hagut bon recapte ab poch cost. Mes avant vos tramet una altra letra hon es inserta una requesta que los juheus de aquesta algama me han feta ab carta publica e tant com a mi es stat migançant Deu yols he preservats de inconvenients en parli ab lo senyor capita e per lo mati feu fer una crida a tota seguretat de christians e de juheus e encara la gent no se stava de despendre prou paraules vanes envers los dits juheus. En apres que lo dit senyor capita es stat partit ha passada molta gent qui tot jorn passen qui despenen paraules continents e sguarts qui done raho als dits juheus haver aquella pahor contenguda en lur requesta. Perque vos supplich vos placia ferhi provisions tals e ordinacions que no solament als juheus sia seguretat mas encara als christians habitants en la dita vila segons a vostre prosperat regiment se pertany com hi haje molts mals parlants e meten fames indegudes referintse a concitacio de avalot segons he hoyt dir a persones dignes de fe e mossen Bernat Saportella hi satisfe. Scrita a XX de febrer. Les provisions que trametreu yo les fare tenir e servar o del contrari se mostraran actes publichs per ma scusacio.—Mos Senyors. — Luis de Vilaplana qui molt en gracia vostra se recomana diputat local.

Als molt reverent magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra de XVI del present rebi a nit vespre en que feu mencio do a frare Spilles comanador de Berbens e a mossen Luis de Monsuar paher de Leyda e a mossen Francesch Andreu de Perpenya consellers assignats al general capita noranta florins corrents per hom e an Bernat Johan Çacirera e an Andreu Bisbal donzells consellers assignats al capita de la gent de peu altres noranta florins e axi sera fet. He hagut gran plaer de la crida que he rebuda ordonada del acordament que encara no la havia hoyda e ham plagut lo motiu de aquella e mutatis mutandis vuy la he feta publicar. E mes he rebut la nomina dels acordats a cavall aqui e dels conestables e caps de cinquantenes. E es ver que aquests senyors de pahers de aci se apparellaven en provehir de capitans de cinquantenes e perque en lo memorial he vist fornit lo nombre hels dits que advertesquen que tot es provehit. Aqui ells se tenen per dit que faran ab vosaltres mossenyors quels ne complaureu. De aço yo men remet al que sera. Ells acorden vuy qui seran caps de XXVnes e dema començarem de fer pagaments. Es ver senyors que alguns de la sexantena me han dit que no deuria fer tal despesa que certament sera concordia e que sobresegues. Yols he dit que ço que dien a mi quen dignen

als pahers que yo no tinch altra comissio sino de pagar los homens que ells acordaran fins en lo nombre de CCCC e axi yo no so delliberat gens de sobreseure si donchs per vosaltres nom es manat o per altri qui de vosaltres ne haja potestat. Mossenyors en les struccions quem fes nom donau per pagar CCCC homens sino a raho de XII florins per hom e crech sia stada inadvertencia o cas obmes per los caps de vinticinquenes qui han de haver XVI florins per dos mesos e perque non stiga en dubte supplichvos men vullau avisar si be yo so delliberat de pagarlos al dit for de vuyt florins lo mes que puys la diferencia no es sino en XXXII florins yo ho arrisquare. La mestra de aci sera presa en la forma deguda e la dels qui venen de Barchinona sera presa en la forma per vosaltres mossenyors a mi scrita. Lom de Çaragoça es ja partit hel incautat quant en lo mon he pogut trametlo per un cami e tornara per altre ha comissio de mi de star en Çaragoça dos dies ab tot que tant me sabre ab un servidor meu qui sera diumenge en fira de Sarinyena hon haura de totes parts de Arago e aqui se sabra ques diu en cada part. A mi es forçat fer mes que la mia comissio no basta per squivar inconvenient. Lo capita es fama que deu entrar vuy aci per diverses gents que son vengudes vuy de la sua via e los pahers de aci non saben res. Si entra primer que la gent no sapia les posades ha de anar e los standaders les han a pendre ab tota la conestablia no sera sens gran perill de remor heli scrit que sia de sa merce que ans que entre ne avis los pahers e a mi e quem trameta

un hom per cinquantena per pendre posades a fi que entrant sapia quiscu hon ha de anar ja entrant per la vila e entre aci e les faldes seran aposentats com mills poran e crech per acordar lo modo del entrar hi haurem de anar vuy qualque un de Leyda e yo. Ara me es vengut un hom de Balaguer demanantme trellat de la crida de acordar per sforçar molts qui stan en Balaguer desconfortats. E perquem sembla la crida tal ques pot presentar davant Deu he dit al notari que lin faça un trellat. En Tarrega me fonch dit com mossen Pero Vaqua havia fornit lo castell de Algerri e que trenta adzembles havien tirar aygua a la sisterna dos dies. Vuy hen demanat a un qui es aci tot de mossen Pero Vaqua ham dit que noy ha neguna provisio ans que la muller del dit mossen Pero Vaqua vos deu trametre aqui a dir que ordeneu del castell a vostra voluntat. Mestre Ferrando e lo abat de Poblet seran aci a dinar e ab ells se sabra lo partit aquest de la concordia pus menut. Fins aci noy ha als de que fretur avisar vostres magnificencies. Feta en Leyda a XVIIII de febrer a X hores de mati. Los de Balaguer han trames embaxada al Rey per demanarli com se deuen regir. Ham dit hu de alli que ques vulla que ell respongue que ja sabeu que han de fer. — Quim recoman en vostra gracia e merce Johan Ferrer receptor vostre.

Als molt reverent magnifichs e molt savis senyors

los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis senyors. Air vespre me fonch donada una letra de XVI del present de vostres reverencies dreçada als honorables procuradors de aquesta ciutat per En Thomas Benedit la qual de continent doni als dits procuradors ab la qual vostres reverencies proveeixen e volen que totes coses que ab altra letra del dia mateix donada a mi son stades per vosaltres scrites e manades faça a consell dels dits honorables procuradors e no de altra persona e axi ho fare e complire. Es veritat que per vigor de la primera letra la qual rebi a XVII yo havia ja provehit e trames home a Morella per haver informacio de les coses a mi scrites e manades e altre a Valencia. E axi ho he comunicat ab los dits procuradors los quals ho han hagut per bo. E vuy en la present hora es vengut lome que havia trames a Morella ab plena informacio del que fins vuy se es pogut informar e saber. E es la sua relacio e lo que ha sabut que lo Senyor Rey dissapte proppassat que haviem XIIII del present hoyda missa parti de Montroig ab lo Senyor Primogenit e acompanyavenlo mossen Rebolledo e son fill comanador de Alcanyiç Lope Dambun e mossen Johan de Vilalpando ab ses companyies e XVI ballesters vizcahins o navarros e vuyt genets e ampraren de Montroig dotze homens ballesters qui anassen primers e descobrissen la terra fins a Morella. E axi lo dit Senyor Rey mena lo Senyor Princep a Morella e fonch hi lo dit dissapte a tres hores apres mig jorn

que no havien menjat. E lo dit Senyor Princep quant fonch a Morella pujarenlo al castell a descavalcar e hague mal de colica passio. E exint lo dit Senyor Primogenit del dit loch de Montroig li besaren la ma mes de cent persones e al Senyor Rey qui era exit primer no li besaren la ma deu persones. E a Morella entra lo Senyor Princep primer e tot lo poble al portal ab plors e gran tristicia com axi venia li besaren la ma e los qui noy bastaven lo peu. E com lo Senyor Rey fonch plegat al portal noy hague negu. La provisio del castell de Morella es que lo Senyor Rey hi ha fets parar deu lits e reparar totes les cases quasi de nou ha comprat cinquanta cafis de farina mesura de Valencia e haviay cent carregues de lenya e hani fetes dur creuse altres cent e ha amprat les aldeyes que ni porten docentes carregues e diuse que fa preparacio de bous cabrons e altres carns per salar. Mes ha fetes pujar al dit castell quatre o cinch botes grosses que caben en quiscuna docents canters e fetes defonar a la una part en que stiguen les farines e fay metre provisio de olis legums e ha fets salar quinze o vint porchs. Les armes que son en lo dit castell a present son poques que nos creu hi sien dotse ballesters de passa e pochs passadors. E en lo dit castell ha poques bombardes mas la vila ne esta ben fornida. E lo dit Senyor Rey ha amprada la vila de armes e homens per al castell. Hanli respost que de les armes ne tendran consell dels homens que lin donaran ell pagantlos. Nos pot saber de cert quantes cuyraces hi ha mas diuse que son poques. De la fortalesa del dit castell

es lo un dels pus forts del regne de Valencia es ver que a la dita vila de Morella poden esser levades les aygues naturals lehugerament que solament los romandran les aygues de sisternes quels seria poqua provisio. Lo Senyor Princep en lo dit castell sta ben guardat per los dits mossen Rebolledo e son fill e per mossen Johan Dembun e mossen Vilalpando e los dits XVI ballesters e pot anar per tot lo castell sens altra preso de sa persona e los missatgers quey venen hi pugen a parlar. E es ya guarit de la passio colica. La dita vila de Morella esta provehida en aquesta manera que la gent poderosa te pa e vi pera un any e la gent menuda fort poch. E ha en la dita vila treceuts fochs poch mes o menys e es mal provehida darmes excepto de bombardes e ballestes grosses de fust que restan be. Lo dit Senyor Rey ha amprats e requestes la vila e les aldeyes hanli oferta valença no per voluntat mas per força e mes ha amprats nobles e cavallers de Arago nos sab la resposta mas diuse seran en Alcanyiç ab lo dit Senyor Rey. Lo poble ha gran voluntat al dit Senyor Primogenit axi lo de la dita vila de Morella com del port e aldeyes e de tot cert seran un animo e voluntat en la liberacio e delliurament del dit Senyor Princep totes hores que Cathalunya la vulla fer e encara es fama que tota la major part de Arago te en aço gran voluntat. Dimecres proppassat lo mestre de Muntesa e lo visrey entraren en Morella a les tres hores apres mig jorn venints la via de Monroig feren reverencia al Senyor Rey lo quals los dix en presencia del poble qui alli era que nova. E ells

responguerен Senyor mala que Cathalunya es perduda e si aço dura perdras Arago e regne de Valencia. Senyor deusi molt pensar. E anaren a menjar e apres menjar tornaren al dit Senyor Rey e stigueren fins a les XII hores de miga nit. E apres lo digous mati proppassat pujaren al castell a parlar ab lo Seyor Primogenit e apres poch devallaren e prengueren comiat del Senyor Rey e partiren dients no menjarien fins fossen a Traygnera quey ha grans cinch legues e que diumenge havien esser en Barchinona. Lo dit dia de dijous a vespre entraren en Morella missatgers de Çaragoça don Lorenç Dalgar jurat ab gramalla de grana Domingo Agosti Savinya e Johan del Rio feren reverencia al dit Senyor Rey a les cinch hores anant ab sos verguers davant ab vergues dargent. Lo que sen es pogut sentir per los de casa dells es que demanan ab gran instancia lo dit Senyor Primogenit. E eren en parlament ab lo dit Senyor Rey e nos sab fins aci quina resposta los ha feta. Lo dit dia de dijous a vespre entraren en Morella mossen Johan Ferrandiz Deredia e mossen Luis de Vich. Diuse que venien de la Reina e de la Infanta e mes se diu quel dit Senyor Rey deu partir de Morella dins tres o quatre dies e venir a Alcanyiç. Diumenge proppassat parti de Morella lo comte Doliva don Pedro Durrea e Vallconxar e portarensen don Johan de Biaumont al castell de Xativa. Les quals coses lo dit home per mi trames ab jurament me ha referides. Es home discret e tal que ab tota veritat de aquelles se es informat e axi ho poden creure vostres reverencies. Yo volia fer preu ab ell e

no ho ha volgut sperant de vostres reverencies satisfaccio e remuneracio lo qual ha bon animo e voluntat de treballar en totes coses que sieu a servey de vostres reverencies. Los dits procuradors vista la disposicio e voluntat del dit home e la manera que ha de informarse axi en la vila de Morella com en totes aquelles parts consellen ques torne a trametre per saber certament quant lo dit Senyor Rey partira e la provisio que leixara en lo dit castell e vila darmes e gents e ab quina custodia leixara lo dit Senyor Primogenit e de totes altres coses ques pora informar e aço per testificarne prestament vostres reverencies e axi ho fare de continent. Lo dit home ha sabudes les dites coses de persones qui en aquelles son entrevengudes ço es justicia e jurats de Morella e altres qui aquelles han vistes e aço per la gran coneixença e parentiu que ha ab aquells ha haguda la dita informacio molt expeditament e molt cautament e secreta e axi com era mester. Placiaus mossenyors haver bon esguard en la remuneracio sua car home es de be e ho mereix lo qual presents los dits procuradors ha feta relacio de les dites coses e ab consell de aquells vos he feta la present. E encara fins vuy no he cobrat lome de Valencia. Cobrat quel haja vos scriure molt prestament del quem referra. E pus no he a dir per la present sino que vostres reverencies me scriven e manen tot lo que volran e delliberaran. E tinga aquells la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. Lo correu portador de la present parteix

dissapte a XXI de febrer entre les dotze e una hores apres mig jorn. Deu esser aqui en XXVIII hores preu deu florins corrents. — A tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Ir XVIII del present mes rebi una vostra letra dada de XVII del present e lo contengut en aquella posant en efecte vuy he trames un explorador a Çaragoça hon lo Senyor Rey se diu esser plenament informat de tots los caps e retornat de continent de aquells per ma letra haurets avis segons referra ab tot crega del esser del Senyor Rey e Reyna e Primogenit hajats suficient informacio per letres de mestre Ferrando. Mes vos deman en gracia me vullau provehir de una capitania de cinquanta de aquests de peu qui per lo present se acordaran en aquesta ciutat juxta la instruccio feta per vosaltres an Johan Ferrer lo quem par esser consonant raho puys aci se fa lo acordament ho hajen homens de ciutat almenys sino del tot part la qual vos deman en gracia. De Leyda a XVIIII de febrer any Mil CCCCLXI. — Quis comane en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra feta a XVI del present havem rebuda e vist lo contengut en aquella de continent per donar major textura en vostre proposit si dir calia com fins aci ja hi fos nostra voluntat experimentada comunicam del dit vostre proposit ab los honorables consols de aquesta vila los quals ab la semblant voluntat e nosaltres ab ells nos som tots referits ab lo concepte vostre mateix. Certificantvos que axi com fins aci havem inmutable proposit en fer totes coses que sien al fi desigat no obstant qualsevol presumida perturbacio quiy pensas obviar. Placia a la divina potencia vos tinga la ma e coratges en prosseguir tals actes e delliberacions que sien en la fi dessus dita. Nosaltres havem firmissimo proposit deduir en efecte tot ço que possibilitat adhibida ab deguda forma nos acompanyara. Supplicantvos lo mes podem lo magnifich mossen Dalmau Dez Volo embaixador nostre hajats en la memoria e recomendacio que per altres vos havem scrit de que de part nostra per lo magnifich mossen Johan Sampso vos es stat significat. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors lo Sant Sperit vostra continua guarda. Scrita en Perpenya a XVIIII de febrer any Mil

CCCCLXI. —Los elets per lestament militar del comdat de Rossello residents en Perpenya prests a vostra ordinacio.

23 DE FEBRERO.

Se despacharon en este dia las cartas que siguen:

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general et cetera.

Senyor muy egregi. La nit passada desempatxam correu per lo qual stesament vos digerem nostra delliberacio e voler sobre la intrada per vos ab lo exercit fahedora en la vila e castell de Fraga e per lo nostre scriure haureu pogut assats compendre la voluntat nostra la qual es tal com per lo magnifich don Johan Dixer explicada vos es ço es que no solament vos e lo exercit hajau vitualles e passatge per la dita vila mas encara statge e en tal manera que no puixa esser levat tal pas. E axi crehem si la disposicio del temps ho haura sostengut que per vos sera stat deduhit en obra e hon no ho sia vos pregam e encarregam que de continent se deduescha. Daquiavant Senyor loam e comendam les coses per vos e lo dit don Johan e vostre consell pensades ço es que haguda la vila e castell de Fraga trametau aquell nombre de gent que a vos e al dit don Johan e a vostre consell sera vist la via de les

barques de Ebro e que per miga del veguer qui es en vostre exercit se hajen los castells de mossen Vilalpando a les dites barques e sia provehit que los dits castells e barques sien a ordinacio e voler del Principat tota vegada havent esquard a conservacio del exercit. Es empero nostra intencio que necessitat es que se haje a fer per los castells de mossen Vilalpando per anar a Morella e si no eren apresos a mans del Principat los dits castells portas contrari en tal cas sia feta la aprensio car podent passar segurament per altra part no es intencio nostra voler pendre castells de algu. E hon la dita aprehensio sia per vosaltres com dit es delliberada guardau no sia fet dan ni dampnatge als poblats en los dits castells ans los sia fet planament la contenta en lo modo e forma queus haveu scrit en lo fet de Fraga. Per semblant comendam lo parer vostre e la provisio feta en haver lo castell de Algerri pero Senyor placiaus provehir e attendre que los homens qui tindran lo dit castell de Algerri stiguen ben avituallats e provehits a tenir lo dit castell. En apres vos avisam com dissapte proppassat partiren de aci cent cinquanta homens tramesos a la ciutat de Tortosa e vuy ne parteixen cent e ni trametem fins a compliment de cinch cents e havem scrit a la dita ciutat de Tortosa que preparen les gents de la dita ciutat en manera que sien promtes per executar lo que scrit los sera. Aço dehim a fi que quant sera delliberat anar lo exercit devers Morella la gent de Tortosa sia presta per seguir. E axi senyor Deu volent tot sera previst e apparellat per fer lo degut del

restant quc apres se delliberara del qual prestament vos scriurem. En lo mig stiga e alleuje lo exercit en aqueixa vila de Fraga pacificament e quicta axi com scrit vos havem. En lo quens significau que sia hòme en lo exercit per pagar artelleries municions e altres coses necessaries vehem dieu raho e axi per nos es scrit an Johan Ferrer que haja persona que tinga lo dit carrech e li don peccunies per les dites necessitats. E per semblant scrivim al dit Johan Ferrer que done a vos Senyor docents florins dor per vostre soccorriment. Placiaus contentarvos de aquells e obrar virtuosament com tota vegada se spera de vos car lo Principat no fallira en haver degut esguard a vostra virtuosa operacio. Mes senyor vos significam coṁ al altre nombre dels consellers vostres havem affigit lo noble En Roger Darill e los honorables En Pere de Sentcliment c En Johan Pere de Vilademany los quals vos placia pendre en lo consell vostre. La present vos placia comunicar a don Johan Dixer e que la prenga per sua. Ab tant Senyor lo Sent Sperit sia guarda vostra e director de tot lo negoci. Dada en Barchinona a XXIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al molt noble e molt magnifich baro don Johan Senyor Dixer.

Molt noble e molt magnifich baro. Per quant scrivim stesament al capita e li dehim vos comunique sa

letra no curam a vos particularment scriure sino remetreus a la dita letra e queus placia aquella pendre per vostra. E ab tot que hajam per cert que no afretura exhortar la virtut vostra en ço que per si ha en molta recomendacio pero per la nostra gran voluntat que havem al negoci no podem cessar dir e pregarvos que tota vegada vos placia fer axi virtuosament com se spera de vos. E daquiavant Deu poderos sie ajudador e director nostre e de tots los qui prosseguim tant honest e sant negoci com aquest es pregant e encarregantvos quant podem que continuament vos placia esser ab lo capita per quant speram que ab la companyia vostra Deu migançant haura tot bon succehiment. Don Felip de Castre vostre fill de quins scriviu per lo seu mereixer e lo respecte vostre sera hagut per aquest Principat en tota bona recomendacio. Molt noble e molt magnifich baro rescriviunos francosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al molt noble e molt magnifich baro don Felip de Castre.

Molt noble e molt magnifich baro. Crehem vostra gran noblesa es be certa del negoci que prosseguim de la liberacio de la persona del Illustre Primogenit en la detencio del qual e extraccio de aquest Principat han presa violacio moltes constitucions usatges e

libertats de aquest Principat. E jatsia fins aci nons hajam scrit ara empero reduhints a nostra memoria vos esser cathala e nat en Cathalunya e de gran e antiga progenie e posseir en aquest Principat gran part de vostre heretatge havem delliberat fervos la present pregants e exhortantsvos que en aquest negoci lo qual concerneix laor de nostre Senyor Deu servey de la real Majestat benefici e repos de tots sos regnes e terres e respon a la innata fidelitat dels cathalans vullau esser participant e coajudant com de vos plenament se confie. E ultra que fareu lo degut encara aquest Principat vos ho haura en aquella bona memoria que tots los altres cathalans virtuosament obrants son e seran haguts. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Donau per nosaltres al egregi comte de Modica capita general del exercit o a qui volra docents florins dor dels quals li fem socorriment e posaulos en compte vostre. Mes volem eus dehim e manam que hajats alguna persona que conegau fiable e a aço suficient e disposta qui haja carrech de seguir lo exercit e de pagar les artelleries e municions

que convindra fer a la qual donareu la quantitat que coneixereu esser necessaria per aço. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Luis de Vilaplana diputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Honorable senyer. Vostres letres havem rebudes sobre lo parlar que les gents acordades passants aqui fan contra lo call e juheus de aqueixa vila la qual cosa nos es molt enujosa e molt attentament volem que hi sia provehit e guardat que inconvenient no si puixe seguir. Perqueus dehim e manam que cascuna vegada que sentireu passar aqui gent requirau los oficials facen assistencia ab vos ensemps davant la juheria e guarden be que algu no sia tant arriscat que de paraula ne menys de fet se atrevesque a alguna tal cosa. E si en res se allarguen desordonadament sien los quiu faran presos punits e castigats segons lurs temeritats e demerits. Hajauvos en aço ab tota diligencia e encarregaune los oficials e encara los pahers als quals tots ne parlareu e que prenguen la present per sua. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Francesch de Santceloni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyer. Ab la present vos trametem letres dreçades a mossen Johan de Pau e an Johan e Uguet de Foixa. Volem eus dehim e manam que aquelles per persona certa les trametau de continent a fi que sien dades en lurs mans. E haguda relacio del qui les haura portades scriviunosne. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable mossen Johan de Pau cavaller.

Molt honorable mossen. Per afers granment concernents benefici de aquest Principat havem necessari ab vos parlar. Pregamvos afectuosament que de continent vista la present vullau venir aci per la dita raho. E per quant desigau lo benefici del dit Principat no vullau metre en aço dilacio ni falla. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Al molt honorable senyer En Johan de Foixa donzell.

Molt honorable senyer. Per afers concernents benefici de aquest Principat havem necessari ab vos parlar. Pregamvos afectuosament que de continent vista la present vullau venir aci per la dita raho. E per quant desijau lo benefici del dit Principat no vullau metre en aço dilacio ni falla. Dada en Barchinona a XXIIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Ab la present vos trametem una letra dreçada al veguer de aqueixa ciutat la qual volem li presenteu ab vostre scriva en façau levar acte a fi que lo dit veguer sia tengut anar e de fet vaja ab lo exercit axi com fa ab lo capita general lo veguer de Barchinona. Mes volem parleu ab los procuradors de aqueixa ciutat e sapiau dells en cert quanta gent se atrobara aqui disposta en armes per anar fora Tortosa. E en aço atteneu be prenent la nomina de aquells ab molta diligencia e provehint que no sien gent flacha car nosaltres volem saber en cert quanta gent sera axi util en quiscuna part de Cathalunya. E per quant los honorables En Johan Bonet e Pere Gil de Villoro han pres carrech per nosaltres de algunes coses volem que ara vullen anar a cavall o a peu en

lo exercit que nols sia fet impediment. Direu de part nostra au Ferriça que nosaltres havem obs parlar ab ell e quel pregam decontinent vinga. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

24 DE FEBRERO.

Presentáronse en este dia los sesenta embajadores que habian regresado de su embajada, dieron cuenta de todos sus actos, y el parlamento aprobó su desempeño. Fué despues elegida de entre los concurrentes una comision de veinte y ocho personas, encargada del despacho de los negocios mas urgentes, y se hizo por fin lectura de varias cartas concebidas en estos términos:

Als molt reverent e magnifichs mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Divendres a vespre proppassat rebi una vostra letra ab una crida la qual fiu publicar ir de mati solemnament ab trompetes. De les noves que si diu ir arriba un correu de aquesta ciutat qui ere vengut de Morella de visitar una filla sua lo qual segons diu volienlo pendre e ab gran afany es exit e comte que veu entrar lo Senyor Pri-

mogenit ab qualsque quaranta de peu e deu de cavall be a punt e lo Senyor Rey apres ab poqua gent de cavall e feu metre lo dit Senyor Primogenit en lo castell de Morella lo qual castell lo Senyor Rey fa provehir de carnalatges farines e totes altres provisions necessaries a lonch temps. Supplicant lo Jhesus omnipotent vulle esser en nostre auxili per obtenir fi e efecte de la causa que desigam ab tota prosperitat. Item mes diu lo dit correu veu exir don Johan de Biaumont de la dita vila de Morella lo qual sen porten lo comte de Oliva e don Pedro Durrea per metrel en lo castell de Xativa. De Leyda a XXII de febrer any Mil CCCCLXI — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

Als molt reverent e molt magnifichs e molt savis senyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverent e molt magnifichs e molt savis senyors. La causa de la present es que un home appellat Galceran Noguera es vengut ab provisions del Senyor Rey per regir aquesta vegueria. Som nosaltres certs ab collusio feta de dos germans de ço que lo dit ofici ha costat a comunes despeses de abdosos e ab companyia de guany o de perdua de ço quen exira. Remetem a la saviesa de vosaltres si los oficis ni lo regiment de la cosa publica se deu regir per aquest miga. La condicio dells es lo un carnicer laltre hostaler fills de un moliner que la vida sua tots temps mulnerejant ha passada e es exit de un dels sotils masos

de aquesta vegueria propri de remença de un gentil hom de aquesta vegueria appellat Jofre de Via e al exint del mas de aquell se reme de lur natural tals que aquells qui ab ells han a contractar sino ab força de cort raho no sen pot haver. Aquest publich aquesta vegueria ab molta temeritat sta de esser regida per miga de tals persones e per dos esguards recorrem a vostres grans savieses e lo primer per quant han hoit que per lo trentoll qui es entre lo Senyor Rey e la terra vosaltres haurieu provehit en remoure los oficials de aqueixa ciutat cap de nostre Principat e an aquells apres tornar los dits oficis fins a tant lo dit trantoll haje repos e sie vist per qui devien esser proveits. E per tant vos supplicam que axi com haveu provehit en aqueixa ciutat e cap provehiau en nosaltres qui som membre e a nosaltres sera remey saludable per quant aquest qui aquest trienni nos ha regits appellat Bernat del Graner de natura bona en aquesta vila e en aquest territori ha regits en forma de molta contentacio ha jaquits viure los qui planament volien viure e ha castigats los mals e aquells quils perturbaven e hans tenguts en pau e los pobles ab misericordia ha menejats ço quel temps requer. Supplicantvos promptament ab vostre diputat local sia provehit en laltre cap com vist sera qui provehira dels oficis de Cathalunya. Vosaltres qui sou sostenidors de les constitucions les quals creem proveeixen tals homens no hajen tal regiment e del tot sou defensors e sostenidors de la cosa publica molt afectadament vos supplicam no siau ajudadors aquest anomenat e tal romangue en lo dit

ofici e per tota via aquells sien spargits e foragitats. E part fareu vostre degut vos ho reputarem a molta gracia. E la Sancta Trinitat vos tinga en sa proteccio e guarda. Supplicantvos per lo portador hajam vostra resposta. De Berga a XX de febrer any Mil CCCCLXI. — Los qui humilment a les savieses de vosaltres se recomanen Camarer de Senta Maria de Serrateix Pere Ferrer Bernat de Cruylops Bernat Palanqua e Nicholau de Brotons procuradors de la vegueria de Berga.

Als molt reverent e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Degudes recomendacions precedents. Vostra letra haven rebuda ab aquella deguda honor e reverencia queus pertany continent en efecte que vullam fer preparar tota persona de aquesta vila que sia pera armes en tal manera que occorrent alguna necessitat sien previstes dispostes e apparellades a fer lo degut segons la exhigencia del cas requira. E mes vullam donar orde en tenir e guardar lo castell de la vila en manera que altri no si metes de qui la vila e lo Principat ne pogues haver dampnatge. E mes que del nombre de persones que seran en aquesta vila suficients a fer armes vos certifiquem per nostra letra. Avisam a reverend e magnifiques senyories com de continent sentint les diferencies subseguides entre la Majestat del Senyor Rey e Principat de Cathalunya e encara prenent exemple de

Tortosa e de altres lochs e viles del dit Principat per custodia e guarda de nosaltres havem provehit en tanquar les portes e guardar aquelles e adeenar e fer cinquantenes de totes les gents de aquesta vila per forma e manera que ab la ajuda de nostre Senyor Deu havem sperança per nostre poder que occorrent la necessitat que gents stranyes no hauran poder de dampnificar aquesta vila. Quant toqua á la guarda del castell no ignoren vostres reverent e magnifiques senyories com aquesta vila es comanda de Sent Johan e lo dit castell ha acustumat de tenir tots temps lo senyor Comanador de la dita vila e es en proteccio e custodia de aquell lo qual per lo dit senyor Comanador es ben guardat e custodit e som certs que aquesta vila no haura dan ni dampnatge de aquell com tots siam un animo e una voluntat. Quant toqua al nombre de les persones vist e levat aquell no trobam que res nos sia superfluo en la guarda e custodia de aquesta vila perque de persones dispostes tals com se requiren en armes faria prou que sen trobassen mes de cent. Oferintnos esser promtes a totes vostres ordinacions. En Ulldechona a XXII de febrer any Mil CCCC sexanta hu.— A totes vostres ordinacions e manaments prests los jurats e prohomens de la vila de Ulldechona.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una letra vostra de XVI havem rebuda a XX del present ab la qual

vostres reverencies nos han avisat com havien scrit e manat al diputat local de aquesta ciutat que trameta algunes persones en certs lochs per saber e sentir algunes noves e queu fes a consell nostre pregantnos volguessem attendre que les persones fossen discretes e haguessen disposicio a la cosa. Ans que la dita letra per nosaltres fos reebuda lo dit diputat local havia ja provehit en trametre persones a certs lochs per saber e sentir noves les quals persones apres que per lo dit diputat nos son stades notificades nos ha paregut esser discretes e dispostes a la cosa. Serem sempre prests en totes altres coses que serem demanats consellar lo dit diputat lo qual segons nos ha dit ha cobrat una persona de les que havia trameses e del que ha sabut e sentit certifica stesament vostres reverencies e aquelles ab la present encara avisam com lo balle de aquesta ciutat segons se diria frequenta en scriure e trametre correus al Senyor Rey e cobra respostes de aquell. No havem pogut saber ni sentir de quins fets e negocis. E mes vos certificam com ab tot haguessem provehit de metre certs homens per guarda del castell de aquesta ciutat ab sagrament e homenatge prestat en poder del dit balle de no leixar entrar en aquell sino tant solament la persona del Senyor Rey e lo dit balle e de star a ordinacio del dit balle com en altra manera no permetes esser meses guardes en lo dit castell empero per major tuicio e seguretat de aquell haviem delliberat metrey mes nombre de guardes lo que lo dit balle pregat per part de aquesta ciutat no ha volgut permetre ne tollerar e som-

nos mesos en delliberacio que sera fahedor. Plauraus mossenyors per major seguretat de aquesta ciutat que esta en clau e frontera e per lo gran forniment de les forces e castells circumvehins segons per altres vos havem scrit saber e sentir lo parer vostre e de vostre consell com sera provehit per haver mes segur lo dit castell. E sia molt reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Tortosa a XX de febrer del any Mil CCCC sexanta hu.— A tota vostra ordinacio prests e apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend e magnifichs senyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Dues vostres letres havem rebudes la una de XVIIII altra de XX del present e vists los avisos per aquelles vostres reverencies certificam havem hagut singular plaer de les coses ab aquelles notificades e de la oferta quens haveu feta de parlar de continent ab los honorables consellers de aqueixa ciutat sobre los forments a aquesta ciutat necessaris e per nosaltres demanats per provisio de aquesta ciutat avisant ab la present com havem sollicitat e incautat sollicitam e incautam continuament la gent de aquesta ciutat disposta pera armes com hora sia molt prompta ab ses armes per resistir e ofendre los qui entrar e dampnejar volrien segons nos haveu scrit e coneixem aquella se dispon virilment e ab gran voluntat. Certificam mes vostres re-

verencies com lo castell de aquesta ciutat esta en custodia de nosaltres en altra manera que no era ans de rebre les dites dues letres e aço per vigor de les requestes a instancia nostra per lo diputat local de aquesta ciutat fetes al balle e alcayt de la dita ciutat e castell. E axi mateix sta a mans e en custodia de aquesta ciutat lo castell de Amposta. Es veritat mossenyors per vostre avis que la nit prop passada En Franci Mas alcayt del prop dit castell qui sta en servey continuu del Senyor Rey secretament e hora captada fonch en lo dit loch de Amposta parla ab lo seu loctinent de alcayt e creem per informarse com stava lo dit castell guardat e si poria haver aquell a ses mans e vuy a posta de sol lo dit Franci Mas ab si terç es tornat al dit loch e dix al seu loctinent de alcayt e als qui eren en guarda del dit castell li retessen aquell e li donassen les claus al qual fonch respost si ell tot sol volia entrar eren contents e que no permetrien altra gent entrar ab ell. Creuse ell era vengut ab algun nombre de gent la qual havia jaquida cautelosament prop lo dit loch de Amposta per recuperar e haver a ses mans forcivolment lo dit castell e avisats nosaltres ab correu volant de les dites coses havem provehit de continent per lo riu socorrer aquell de gent a fi que sia ben defes. Del que sera seran vostres reverencies avisades ab tot aquesta ciutat sia fornida de bona gent disposta per armes la qual crehem haurem be mester per resistir e ofendre que aquesta ciutat no sia dampnejada la qual sta en frontera. Empero redubten molts spondres a perill sens sou. Per tant per provehir be

degudament e segura afectuosament vos pregam e supplicam sia plasent a vostres reverencies al pus prest trametre aci les pecunies necessaries per donar sou a la gent de aquesta ciutat que es clau del Principat de Cathalunya segons per altres vos havem scrit. De continent se es provehit en levar la barcha de Amposta per que tot hom passe per aquesta ciutat. E no occorrent altres coses per la present sia molt reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXII de febrer a les XII hores de miga nit Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests e apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverent magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Apres vos he scrit largament per correu de les coses que he sabudes e vostres reverencies me han manat saber he rebut un plech de letres vostres en les quals ne havia dues dels honorables procuradors les quals los he donades e dues mies ab una crida manant a mi la fes publicar e axi ho he fet e executat vuy hora de tercia e he feta fer la dita crida publicament e solempne axi com me es scrit e manat de la qual tot hom es stat molt content. E mes he rebudes letres per al castella Damposta e a la vila de Ulldechona e altres les quals he vuy trameses per homens propris a tots

aquells a qui son dirigides e he donat tot compliment bo en aquelles e me ofir fer e complir tot lo que per vostres reverencies me es scrit e manat e scriureus de tot lo que sabre e me pore informar certificantvos com aquesta ciutat ha provehit de metre XV homens en lo castell de Amposta per guardar aquell del qual es castella e alcayt un appellat Franci Mas lo qual aquesta nit es vengut ab si terç al dit castell dient que li obrissen e hanli respost que si ell sol hi vol entrar quel leixaran entrar e no ab altre. Ell los ha dit quel Senyor Rey li ha manat que fornesque lo dit castell e que loy buyden que ell noy pot venir a soles e que clls li tornen resposta fins al mati e axi no loy han leixat entrar mas hanne avisada la ciutat la qual dubtantse quel dit En Franci Mas no haje fet algun preparatori per haver lo dit castell hi tramet aquesta nit vint homens e dema ni entenen a trametre mes per guardar lo dit castell e ha request a mi yoy vaja ab oficial real e faça acomanar lo dit castell a aquella persona o persones que la ciutat delliberara e axi me so ofert de ferho. E mes la dita ciutat ha gran dubte quel dit Franci Mas no haje valences de alguns circunvehins axi com lo comanador de Ulldechona e lo castella Damposta e lo comanador de Orta per haber lo dit castell lo qual si a sa ma era nes tenia aquesta ciutat passaria gran perill e rebria molts dans. Perque es molt mester esser ben vigilant en la custodia e conservacio de aquell majorment quel dit Franci Mas ja altra vegada hi era vengut temptant si poguera haver lo dit castell. De totes aquestes coses mossenyors

vos he volgut avisar a consell dels dits honorables procuradors per ço que vostres reverencies vegen la necessitat en que stam. Tota la ciutat ha bona voluntad en provehir en la defensio de la terra tant com pora e vuy la ciutat me ha request yo fes requesta al balle e alcayt de aquesta ciutat per custodia del castell donas loch e leixas metre aquelles persones que ella volria e delliberaria e axi ho he fet e la ciutat hi ha mesos XV homens e es vigilant en la custodia del dit castell e altres lochs necessaris. Fins vuy no he cobrat lome que he trames a Valencia ne he sabudes altres noves pus certes de les que darrerament vos he scrit. Lo correu que haveu trames ab les dites letres rebi vuy a quatre hores de mati. Lo present correu deu esser aqui dins XXVIII hores parteix a les dotze hores de miga nit del present jorn que es diumenge que comptam a XXII del present mes de febrer del any de LXI. E rescriureu e manenme vostres reverencies tot lo que plasent los sia. Scrita en Tortosa lo dia e any dessus dit.

Vuy he trames home la via de Morella e de Monroig e Dalcanyiç per saber lo que pore per scriuren a vostres reverencies. Lo present correu pren deu florins. Donauloshi si compleix lo temps. — A tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en

la ciutat de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix.

Honorable senyer. No obstants qualsevol letres queus hajam fetes en contrari volem eus manam que leixeu carregar la nau den Miquel Prats qui es als Alfachs o a la Empola pero que prengau seguretat del patro que com haura carregat vendra aci ab la dita nau es presentara aci a nosaltres e en aço no haja falla com axi sia nostra voluntat e delliberacio. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable micer Pau Alamany diputat local en la ciutat e vegueria de Vich o a son lochtinent.

Honorable mossenyor. Trametemvos trellat de una crida sobre lo guiatge dels que sacorden en lo exercit ques fa per aquest Principat a liberacio del Senyor Primogenit. Manamvos que requirau lo veguer de aqueixa ciutat faça publicar la dita crida e que lo dit veguer e altres oficials tinguen e observen lo guiatge juxta forma de aquella. En apres volem doneu orde que los cent homens dels quals En Pujol e En Mantredon han pres carrech sien spatxats e vinguen aci de continent provehint que sien tals e vinguen axi a punt que facen honor a la empresa. E si la dita gent o alguns de ells hauran obs alguna cosa per bestreta fins sien aci digau an Galceran Prat que la dita bestreta faça axi com als altres e que vinga ab la dita gent ons

trameta memorial de ço que bestret los haura en manera quens ho puixam retenir e comptarne ab lo dit En Prat degudament. Donauhi bon orde. Dada en Barchinona a XXIII de febrer any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Ara hojats queus fa a saber lo honorable En T. regent la vegueria de la present ciutat per lo molt alt e molt excellent lo Senyor Rey a requesta dels molt reverend e honorables diputats del General del Principat de Cathalunya qui aço fan ab delliberacio del consell en virtud de la comissio per la cort general celebrada en la ciutat de Leyda assignat qui tot lo Principat representa e encara de consell dels molt honorables e molt savis senyors los consellers de la ciutat de Barchinona que com per gran servey de Deu omnipotent servey e honor de la real corona recuperacio de la persona del Illustrissimo senyor don Charles primogenit Darago e de Sicilia et cetera Princep de Viana e benefici repos e tranquillitat del Principat de Cathalunya e de la cosa publica de aquell sia stat delliberat per lo be pacifich del dit Principat que tots aquells de qualsevol ley stament o condicio sien qui se acordaran per causa del dit negoci sian guiats e de fet aquells guia. E mes encara denuncia e notifica a tot hom que los poblats en Cathalunya ara sien acordats o no e lurs enemichs son en pau e treua constituhits segons los usatges de Barchinona e constitu-

cions de Cathalunya en axi que si algu axi dels enemichs dels dits acordats com encara dels dits no acordats contra los lurs enemichs e encara qualsevol altres persones de qualsevol condicio sien dampnificara algu dels dits poblats en persona e en bens per si o per interposada persona incorreguen les penes de les dites constitucions e usatges e encara pena de mort sens tota merce declarat empero que en lo dit guiatge no sien compresos gitats de pau e de treua o bandejats.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt egregi. Segons per altres sou certificat entre los consellers donats axi a vos com al vezcomte es lo honorable En Andreu Bisbal donzell lo qual de present va al exercit. Rebreu dell jurament de be e lealment aconsellarvos e apres vos placia haverlo en bona recomendacio per quant es home ab disposicio e suficiencia de fer benefici e fruyt axi en la conselleria com en altres coses occorrents al exercit. E tingaus la Sancta Trinitat en sa guarda. Dada en Barchinona a XXIIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Galceran Scales diputat local en la vila de Castello Dampuries.

Diputat local. Per quant En Jaume Garriga qui sta en aqueixa vila e es gasco o gavaig porta un gonell vert e diuse Tirasal se es acordat aci en la armada que nosaltres fem per lo Principat de Cathalunya per la liberacio del Illustrissimo senyor don Charles primogenit de la Majestat del Senyor Rey e ab lo sou es fugit vos dehim e manam queus entrametats cautament si aqui sera lo dit Jaume Garriga e si hi es requeriu lo oficial de aqui en virtut de la seguretat que ha prestada de obtemperar a nostres requestes que de continent tota dilacio consell o consulta cessant meta en bona preso lo dit Jaume Garriga e si sera en algun loch aquent prop anauhi e requeriu lo oficial de aquell loch hon sera quel prenga el tinga ben guardat e puys sia pres avisaunosne ab vostra letra. Feuhi la diligencia que es ops. Dada en Barchinona a XXIIII de febrer any CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

25 DE FEBRERO.

Acordóse en este dia el nombramiento de diez personas por cada brazo, las cuales sirviesen de consultores á los

diputados y á su consejo de los veinte y siete; y aunque al cabo se conformaron todos con aquel nombramiento, no fué sin que hubiese precedido una discusion acalorada, que dió por resultado la prision de los abades de Ager y San Quirico que se habian excedido en sus palabras injuriando á varias personas. Fué leida despues la siguiente bula de su Santidad, en virtud de la cual pidió el obispo de Barcelona, y le fué concedida, licencia para ir á desempeñar el encargo que en aquella se le hacia; y luego se dió cuenta de los demás papeles que á continuacion se trasladan.

Venerabili fratri episcopo barchinonensi.

Pius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo Barchinonensi salutem et apostolicam benedictionem. Recipiet fraternitas tua cum presentibus litteras nostras ad carissimum in Christo filium nostrum Johannem Aragonum Regem Illustrem quarum copiam mittimus interclusam et etiam alias ab venerabilem fratrem nostrum episcopum Tiraçonensem et dilectum filium Ferdinandum priorem ecclesie Dertusensis. Volumus itaque ac tue fraternitati in vim sancte obediencie districte precipiendo mandamus quatenus statim visis presentibus cures per fidum litteras ipsas ad episcopum Tiraçonensem et priorem Dertusensem transmittere. Et nihilominus cum aliis nostris ad regiam serenitatem personaliter te conferre et vos tres vel saltem duo simul quorum scimus auctoritatem apud regiam Celsitudinem plurimum va-

lere omni studio totisque viribus vestris procurare debeatis ut dilectus filius nobilis vir Karolus princeps Viane regiusque primogenitus onmino libertati restituatur cujus capturam egerrime tulimus pro nostro et apostolice sedis ac Regis ipsius honore sub nostrá enim fide Regem adiverat quoniam illum sepe nos sumus hortati ut paterne obediencie se subjiceret. Que omnia quia tue fraternitati nota existimamus ea supervacuum ducimus recensere. Si rem nobis pergratissimam eficere cupis aut cogitasti unquam et etiam Sedis honori et nostro ac Regis ipsius debitoque tuo satisfacere in hoc studeat in hoc laboret fraternitas tua ac ingenio de sua solita prudencia utatur ut quod vehementer cupimus et pluribus respectibus maxime nobis est cordi ad optatum exitum perducatur. De singulis que gesseris et secuta fuerint curabis nos reddere certiores. Data Rome apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominice M° CCCC° sexagesimo decimo kalendas februarii pontificatus nostri anno tercio. — Jo. de Cremonensibus. — Ja. Papiensis.

Al honorable En Johan Ferrer de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Aci havem delliberat dar lo sou per dos homens darmes al noble En Roger Darill e ja ha rebut aci lo sou. Resta que dins vuyt jorns apres de la data de la present continuament comptadors ha a fer la mostra. Rebeula. Axi mateix havem pagat lo sou an Pere de Sent Climent e esli pagat lo

sou. Rebeune la mostra e la seguretat acustumada. Item donau lo sou an Francesch de Torremorell donzell per tres genets utils e preneune la mostra o la seguretat acustumada. Item an Franci Dosa per un roci util. Item an Johan de Casagualda ciutada de Leyda per un home de armes. Item an Anthoni Casagualda per un roci util. Item an Johan Sunyer per un roci util. Item an Pere Ramon Çabater per un roci util. Donaulos lo sou e preneune la mostra e la seguretat acustumada e sens comport que sien a punt e partesquen de continent fahent la via del capita. Haveuvoshi segons de vos confiam. Dada en Barchinona a XXV de febrer del any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als honorables senyors los procuradors de la vegueria de Berga.

Honorables senyors. Vostra letra havem rebuda a la qual vos responem que aquesta ciutat e totes altres del Principat de Cathalunya se regeixen per los oficials del Senyor Rey axi be com tots temps han acustumat e los dits oficials son haguts e tenguts en lurs preeminencies axi com degut es e no placia a Deu que a aquells sia en res derogat. Perqueus pregam e encarregam vosaltres façau per semblant. Si empero algun vostre oficial fara coses indegudes e contra constitucions e libertats del dit Principat scriviuno sne car fariasi la deguda provisio per observacio de justicia.

e de les constitucions e libertats. Dada en Barchinona a XXV de febrer any Mil CCCC sexanta hu. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt egregi. Per millor conduccio del exercit es vist que los capitans de cinquantenes stiguen menjant e durment entre la gent de lur cinquantena perqueus placia provehir sia observat en la dita manera. E per quant senyor vos haviem dat en conseller lo paher en cap de Leyda e aquell per indisposicio de sa persona se diria que no pot seguir lo exercit volem senyor que en loch de aquell hajau e tengau aquell dels dits pahers qui per la ciutat dessus dita vos sera trames. E sia la Sancta Trinitat guarda vostra. Dada en Barchinona a XXV de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al honorable En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides del General del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Dehim e manamvos que vista la present vejau e sapiau quanta gent de cavall ha ab lo

egregi capita axi de homens darmes com de genets e com stan a punt e quina disposicio tenen. E axi mateix quantes conestablies de gent de peu hi ha e de quin nombre son e de tot trameteunos la nomina en summa e nou diferau com sia necessari. Dada en Barchinona a XXV de febrer del any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona al honorable lo balle del loch de Vilanova de Çageltru o a son loctinent saluts. A noticia nostra es pervengut que venint en los dias prop passats a nosaltres e per nosaltres demanat per alguns afers concernents interes de les generalitats de aquest Principat lo honorable Nandreu Bisbal donzell e la causa de la venguda essent a vos nota e certa per la letra nostra que comunicada vos fonch volguets prohibir alguns homens de aqueix loch qui venien en la companyia del dit En Bisbal los quals apres tornats aqui havets detenguts e mesos en preso e aquells deteniu de present per la sola causa que de la companyia del dit En Bisbal no volgueren desistir les quals coses axi fetes son vistes esser en derogacio e prejudici del dit General e preeminencies sues e interes de les generalitats de aquell. Perque vos requerim en virtut de la seguretat per vos prestada e o que prestar sou tengut de obtemperar qualsevol requestes nostres que de continent vista la present liberéu o solteu los

dits homens que teniu presos per la dessus dita rahò no contrastant qualsevol instancia feta sobre aço per part dels jurats de aqueixa vila en virtut de la crida que era stada feta que algu no hisques de la vila. En altra manera siau cert que a carrech vostre hi seria per nos procehit segons per conservacio dels drets e preeminencies del dit General se pot e deu fer. Dada en Barchinona a XXV de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al molt alt e molt excellent Senyor lo Rey de Castella e de Leon.

Molt alt e molt excellent senyor. De vostra excellencia havem rebuda letra per Leon rey darmes de aquella a nosaltres donada ab la qual nos es significat de la embaxada que per la vostra Altesa se fa es tramet a la Majestat del Illustrissim nostre Rey e Senyor honcle vostre per liberacio de la persona del Illustrissim Senyor don Charles primogenit seu. La qual cosa es vista molt pertinent a vostra real dignitat per lo stret deute que es entre aquella e la dita Majestat del Serenissim Rey e Senyor nostre e lo Illustre son fill. E de aquella per quant speram fara benefici a la liberacio del dit Senyor Primogenit e a la bona unitat amor e concordia entre los dits Serenissim pare e Illustre fill es en los animos nostres summa consolacio e la dita embaixada e tota benivola intercessio e obra que per vostra Altesa se fa es fara per la unitat amor e concordia dessus dits summament regraciam

e regraciarem a aquella per tots temps. Esnos mes avant significat ab la dita letra de la bona voluntat que ha la excellencia vostra a la observacio de la pau la qual cosa per semblant es loable e digna de comendacio per quant entre tals e tant excellents dos Reys e de tant stret deute de sanch strets e ligats e los regnes e dominis de aquells no deu esser altre que pau concordia dileccio e amor que es cosa accepta al subiran Deu e pertinent al virtuos nom e fama de la real corona de quiscu e succeeix a tranquillitat repos e gran benefici dels dominis e regnes dessus dits. Nosaltres e nostre consell aquest Principat representants inseguints e imitants los vestigis dels predecessors nostres qui res pertinent a la fidelitat de la real corona Darago no obmeteren james e qui per honor e exaltacio de aquella han fetes glorioses empreses e virtuosament sostenguts inmensos treballs incitats e destrets per deute de fidelitat la qual en los animos nostres e de tots los poblats en aquest Principat es radicada no menys que en los passats insistim e treballam per deguts e pertinents remeys a la liberacio del dit Senyor Primogenit al qual apres los lonchs dies de la dita Majestat real es degut sobre nosaltres dominar e haver e tenir lo ceptre e corona reals. E la dita liberacio salva tots temps la fidelitat honor e reverencia degudes a la dita Majestat real proseguir entenem e ab molt studi procurar entre la predita Majestat e Illustre Primogenit seu amor concordia e una unitat de volers. Sperants en lo poder divinal qui veu e coneix nostra recta intencio sera director e protcctor de

aquella e no permetra lo nostre sant proposit del desigat efecte esser frustrat. Som e serem tots temps devots e prests a tot quant salva fidelitat al dit nostre Rey e Senyor e a sa real corona per nosaltres a beneplacit e servey de la excellencia vostra se pora fer. La Sancta Trinitat molt alt e molt excellent senyor tinga vostra real persona en la sua proteccio. Scrita en Barchinona a XXV de febrer any Mil CCCCLXI. — De la excellencia vostra devots servidors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

26 DE FEBRERO.

Reunidos los diputados y todos sus consejeros se obligaron bajo juramento á lo siguiente :

Que observaran e tendran secret e no revellaran directament o indirecta lo vot o vots de qualsevol del consell.

Item que tindran e observaran secret totes les coses que per los dits diputats los seran injungides tenir secret.

Item que algu del dit consell no partira de la present ciutat de Barchinona terme o territori de aquella ab animo de no tornar en la dita ciutat dins XXIIII

hores apres que sera partit sino ab licencia dels dits diputats.

Dispúsose despues el pago de varias cantidades que se estaban adeudando, y se adoptaron en seguida los acuerdos y fueron leidas varias cartas del tenor que sigue:

Primo fuit deliberatum quod comittatur domino archidiacono de mari domino de Viladecans militi et Anthonio Pujades civi Barchinone quod ipsi cum dominis deputatis faciant et provideant de victualibus frumenti eo modo quo utilius et facilius videatur eis dictis tribus et dominis deputatis insimul.

Item quod acordentur tot homines armorum qui fuerit necessarius ad complementum ducentorum hominum armorum computatis his qui jam sunt acordati et quod habeant armari secundum memoriale mittendo domino capitaneo.

Item etiam acordentur tot janetarii qui sunt necessarii ad complementum sexaginta janetariorum computatis his qui jam sunt acordati. Et quod janetarii qui acordabuntur ab inde habeant armari de cuyrassa canyeres e guarde cuxots salada e mija bavera e darga si portar ne volra et quod detur solidum pro quatuor mensibus cum caucione quod si non serviverint pro dictis quotuor mensibus restituant id quod restaret ad serviendum prout in memoriali domino capitaneo mittendo continetur.

Als molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell elet per comissio de la cort de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverents spectables egregis nobles e magnifichs senyors. No sens gran displicencia e contristacio de nostres animos havem entesa la disconveniencia e novitat en la ciutat de Leyda a VIII dies del corrent mes de febrer seguida entre la Majestat del molt alt Senyor Rey e vosaltres e tots los habitadors dequeix insigne Principat no solament perqueus hi obliga la comuna e innata fidelitat singular entre totes altres nacions dels habitadors del regne de Arago de vosaltres del dit Principat e dels habitadors daquest regne de Valencia deguda a la reyal corona de Arago e a la reyal Majestat mas encara perque la unio indissoluble e fraternitat dels dits regnes e Principat fins aci tant excelsa e prosperada nos constituheix en gran dubte qualsevol inconvenient preparat seguir en aquest cors politich del qual la prefata Majestat es lo cap e vosaltres e los altres sotsmesos de la dita reyal dignitat e nosaltres som los membres per la conservacio dels quals per natural instint e inclinacio cascuna part se deu exposar a tot perill e daquiavant la unitat axi com es disposta produhir augment e prosperitat del univers se done orde que lo inconvenient no obre diminucio e desolacio de be de potencia e de virtuts car segons la evangelica doctrina tot regne en si divis sera desolat e per ço no creguen vostres reverencies

Senyor Princep e per la bona concordia dels dits senyors pare y fill ans ab summa diligencia hi havem entes e obrat no gens divisos ans concordants ab vosaltres en aquest desig e afeccio. Empero no havem aquest comu desig proseguit ab demostracions extrinseques e senyaladament de embaxades perque es stat necessari a nosaltres axi fer e practicarho jatsia cregam que vosaltres senyors a bona fi e intencio hajau fetes per la dita raho moltes embaxades. E nosaltres volents donar raho a vosaltres per una fraternal complacencia de la dita nostra pratica e per tolre a les vostres penses tota manera de admiracio vos significam que en aquest regne totes semblants demostracions per la malicia del temps foren e son stades vistes donar moviment per una erronea opinio causada en les gents del realme de Castella les fronteres del qual axi com a nosaltres son propinques e confinen ab aquest regne axi son molt distants del vostre Principat en tant que haviem nova que certa gent darmes era venguda a les dites fronteras e devia entrar en aquest regne per fer guerra a aquell prenent concepte e audiencia jatsia falsa de divisio seguida entre la dita Majestat e los habitadors daquest regne per les quals coses succehia alguna rumor e murmuracio entre los nostres pobles les quals han cessat apres que han haut silenci les dites demostracions de embaxades. Encara havem considerat que aquest regne sens convocacio de cort feta per lo dit Senyor e sens comissio de la dita cort la qual vosaltres dieu haver de la cort del dit Principat no podia fer instancia en lo

tre los nostres pobles les quals han cessat apres que han haut silenci les dites demostracions de embaxades. Encara havem considerat que aquest regne sens convocacio de cort feta per lo dit Senyor e sens comissio de la dita cort la qual vosaltres dieu haver de la cort del dit Principat no podia fer instancia en lo dit negoci mas solament aço podien fer com ja han fet les universitats e altres persones particularment als quals es permes segons los furs e privilegis del dit regne. E mes avant en lo dit cas tot lo dit regne o de present aquells a qui es permes solament poden supplicar del deliurament del dit Senyor Princep per via de una gracia justa humana e rahonable e no poden pretendre motiu de infriccio de libertats furs e privilegis daquesta ciutat o regne com vosaltres afermau de vostres constitucions libertats e usatges. E aquesta ciutat ha feta continuament aquella deguda instancia ab lo dit Senyor per humils supplicacions que fer devia juxta la exhigencia dels dits fets. A les quals supplicacions la dita Majestat ab bones peraules e ofertes tots temps se es dignada respondre en tal forma que aquesta ciutat crehia obtenir la fi desijada. E apres sobrevenint la disconveniencia e los actes que havem enteses de convocacio de hosts e de gents darmes fets per vosaltres ha paregut a nosaltres esser cosa pertinent e deguda ab tot nostre esforç interposarnos en aquest fet de tanta arduitat e importancia e tant necessari a la conservacio de la reyal corona de Arago e al be e repos de tots los regnes a aquella sotsmeses quant cascu pot veure e major del qual gran temps ha

que sia fet contra vostres libertats e constitucions e concordarse ab vosaltres e vosaltres instar pregar exortar de ço que es vostre desig ço es de obeyr lo dit Senyor virtuosissim nostre Rey e Senyor e de tota unitat e concordia los quals embaxadors partran indubitadament plaent a nostre Senyor Deu molt prest. E entretant vos pregam exortam ab la major afeccio que podem eus demanam de gracia per lo servici de nostre Senyor Deus e de la dita reyal corona e amor e contemplacio encara de nosaltres vullau sobreseure en qualsevol euantaments fahedors per vosaltres e senyaladament no vullau permetre passar avant les hosts e gents darmes vostres de aquell loch on seran quant la present a vostres mans pervendra car ab tota aquella major acceleracio que lo temps comportara seran ab vosaltres los dits nostres embaxadors per medi dels quals obrant e disponentho la Potencia divina en la qual summament es nostra confiança e la qual en aço specialment invocam speram se fara tota bona concordia entre los dits Senyors pare e fill e vosaltres senyors e los habitadors daqueix Principat tant util e necessaria a la prosperitat e exaltacio de la reyal corona de Arago. E de aço multiplicades veus vos exortam pregam e instam. Supplicants la divina Majestat nos faça dignes de acabar e obtenir la fi que desijam. E tingaus molt reverends egregis spectables nobles e magnifichs senyors la divina Providencia en la sua direccio e custodia. Scrita en Valencia a XXI de febrer del any Mil CCCCLXI. — A tota honor e complacencia de vostres grans reverencies e magnificen-

cies be apparellats los jurats de Valencia.

Al muyt magnifico et egregio senyor el comte de Modica capitan de la gent del Principado de Cathalunya.

Muyt magnifico et egregio senyor. Sobra algunes coses concernientes servicio de nuestro Senyor Dios e del Senyor Rey e beneficio e reposo desti regno e de aqueix Principado enviamos a vuestra magnificencia el honorable e magnifico mossen Johan de Torrelles cavallero exhibidor de la present informado de nuestra intencion. Rogamosvos quanto mas afectuosament podemos querades dar fe e creença al dito mossen Johan de Torrelles en todo aquello que de part nuestra vos explicara. Et en aquello vos placia havervos segund el caso lo requiere et de vos śespera e bien e reposo de todos los regnos e senyorias del Senyor Rey. Et sia nuestro Senyor Dios vuestro protector. De Çeragoça a XXI dias del mes febrero anyo de Mil CCCC sexanta hu. — A todo vuestro honor prestos los diputados del regno de Aragon.

Als molt reverents magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Ab letra queus he tramesa per correu de XXII del present vos he scrit de les coses que occorien sig-

nantinent com En Franci Mas alcayt del castell Damposta era vengut per haver lo dit castell per fornir aquell de gents e darmes per manament segons deya del Senyor Rey e com aquesta ciutat hi ha tramesa gent ab la que jay era per major custodia de aquell. Apres ses seguit que a requesta de la dita cintat jo so anat al dit castell Damposta e en lo cami he trobat lo dit En Franci Mas qui sen anava del dit loch e ell request quem prestas sagrament e homenatge de inseguir totes requestes que li sien fetes per part del General lo qual apres alguns rahonaments presta lo dit sagrament e homenatge. E apres ell feu sa via dient que anava al Senyor Rey e jo ani a Emposta e requeri al lochtinent dalcayt del dit Franci Mas que era en lo dit castell ab certes gents per virtut del sagrament e homenatge que ell jam havia prestat de exequutar totes requestes que li serien fetes per part del General que cancellas e hagues per cancellats los sagraments e homenatges que ell havia preses de les guardes del dit castell. Lo qual lochtinent de alcayt encontinent cancella e hague per cancellats los sagrament e homenatge a les dites guardes. E apres daço encontinent jo fiu requesta a hun capdeguayta de la dita ciutat qui ab mi era vengut que prengues sagrament e homenatge de certes persones que be e feelment guardarien lo dit castell e que excepta la persona sola del molt alt Senyor Rey no lixarien entrar alguna persona sino aquells que per la ciutat hi serien trameses e los del dit loch si era cas que fos mester per lur restauracio e axi ho feu lo dit capdeguayta en

insegui. E mes los honorables procuradors daquesta ciutat han provehit de fer venir la barcha del dit loch per manera que algu alli no puixa passar e tots hajen a pujar a la present ciutat axi com vostres reverencies los han scrit e axi lo dit castell vuy no es en poder del dit En Franci Mas ne del dit son loctinent axi com era de primer e açó ha request e fet fer la ciutat per ço com lo dit Franci Mas trebalava per haver lo dit castell lo qual de present sta ben provehit e ben segur. Certificantvos mes com certament lo Senyor Rey es partit de Morella e parti dissapte prop passat ab los missatges de Çerogoça qui alli eren e lo diumenge apres partiren de la dita vila lo mestre de Muntesa e lo visrey fahents la via de Çeragoça e ha lexat lo Senyor Primogenit en lo castell de la dita vila e guarda mossen Johan Ferrandis de Heredia. Mossenyors Thomas Benedit passant per aquesta ciutat me dix que anava trames per vostres reverencies e de Morella ham enviada una letra dreçada an Johan Feriça la qual vos tramet ab la present e ham scrit que pagas al portador de aquella XI solidos. Perque mossenyors placiaus scriurem si es vostra voluntad que yo pague lo dit salari e port e tots altres que lo dit Thomas me remetes a pagar car yo sere prest fer lo quem manareu. Mes certifich vostres reverencies com he trameses les letres quem trametes per al castella Damposta pera Ulldecona e altres. E la vila de Ulldecona fa resposta per letra la qual vos tramet ab la present. E al comanador de la vila Dorta e als jurats de la dita vila foren donades les letres a ells directes diumenge prop

passat per home qui jura en mon poder fer verdadera relacio los quals de paraula respongueren que haurien consell e farien lo degut e trametrien a mi la resposta. E lo diluns apres foren donades les letres als jurats de Bathea e de Vilalba e de Gandesa los quals feren semblant resposta. E vuy que es dimarts es stada donada la letra al castella Damposta en lo loch de Benicave e ha feta la matexa resposta. Mes encara mossenyors yo he trames lo sotsveguer daçi a la nau den Prats per manar al patro sots pena de cors e daver que encontinent partis e anas dreta via aqui ab la dita nau axi com per vostres reverencies mes manat lo qual ha respost que per passar lo cap del riu per venir dels Alfachs al port de Lampolla ab lo temps quey es stat ha tranquat les antenes e de fet es pujat aci per fer antenes a la dita nau. Fetes aquelles diu que es prest. Jol tendre a prop el cuytare perque vage axi com per vostres reverencies es stat provehit. Fins ara no he cobrat lome que he trames a Valencia ne he sabudes altres coses necessaries descriure. A Morella he trames home per saber com nesta fornida la dita vila de gents e darmes e de totes les persones que son en lo castell de aquella e de altres coses que saber se poran per informarne vostres reverencies. E altres coses al present no occorren sino que rescriuen e manen vostres reverencies tot lo que plasent los sia. Les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio. Scrita en Tortosa a XXIIII de febrer del any Mil CCCCLXI.—Mossenyors lo qui es prest a tots vostres manaments Pere Jorda deputat local de Tortosa.

27 DE FEBRERO.

Adoptáronse primeramente los acuerdos que siguen :

Primo quod scribatur capitaneo de la nova que es venguda e que stiga en Fraga providament e que quant la gent no fassa mal e nos mostra fins li sia scrit o trames.

E que sia trames tantost envers Tortosa home discret que amonesta la gent que trobara de la armada del que deuen fer encontrant la Senyora Reyna e lo Senyor Primogenit e que los fassa anar à Tortosa e dalli nos mogan fins altrament sia deliberat e quant los encontraran posen les armes que portaran ço es la balesta o la lança els besen les mans en la forma acustumada e sens dir paraules deshonestes sino lahor a Deu lahor a Deu.

Item que los qui son pagats del sou que fassen lo servey que fer son tenguts los qui no son pagats e son perpresos o soldejats e vendran açi dins lo temps quels es donat sialos pagat lo sou per hun mes. Los homens de cavall qui han pres sou que de continent vagen be à punt a servir lo capita sots pena de la dobla o sino van tornen lo sou. E que sia sobresegut en donar pus sou o paga a gent de cavall o de peu fins altrament sia deliberat.

Item que sien adobades les quatre galeas entro a poderles verar e sia sobresegut en lo verar fins altrement sia deliberat.

Item que sia scrit a les universitats de aquesta bona nova e nos mogan car altres coses se han a fer.

Item que sia sobresegut en la tramesa de Sicilia fins altrement sia deliberat.

Item del scriure del Papa.

Tratose despues de la libertad de los dos abades que estaban presos, y últimamente se dió cuenta de las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. La present es per notificar a les savieses vostres com la nit passada a hora de mija nit es açi arribat correu ab letra de don Lop Ximeniç al senyor archabisbe de Terragona son frare e ab letra de persona qui nosaltres tenim en cort del Senyor Rey los quals scriuen que lo Senyor Rey a supplicacio de la Senyora Reyna feta per part sua e de aquest Principat hauria atorgada libertat al Senyor Primogenit e que ja la dita Senyoria seria partida anant la via de Morella per portar lo dit Senyor Primogenit liberament en aquesta ciutat segons tot açо veureu per tenor de la letra tramesa al dit senyor archabisbe quiu scriu stesament copia de la qual vos

trametem dins la present. De aço senyors fins hajam lo dit Senyor Primogenit e vos sia per aquest consell scrit no cal fer per lo present alimares ne menys cove partir o desistir de tots los preparatoris que eren e son fets per prosseguir la liberacio del dit Senyor Primogenit e per conservacio de les llibertats de la patria e benifici de aquella abans en aquelles stareu e perseverareu axi be com de primer fins tant vos sia scrit per aquest consell altrament com axi sia necessari per benifici del negoci e de tot lo Principat. Tingaus la Sancta Trinitat molt honorables e molt savis senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a XXVII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al honorable senyer En Francesch de Sant Celoni deputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyer. Per certs sguarts que no curam açi explicar volem eus manam que dels diners que hajeu a distribuir non distribuhiau pus anant ans los reteniu e si En Ramon Raset vos ha dats ous dara alguns diners retenlulos axi sagellats com lous dara que nols distribuhiau. Dada en Barchinona a XXVII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per certs sguarts que no cu ram aci explicar volem eus manam que no acordeu pus gent de peu ni de cavall e sobresegats en fer despeses en artellaries ni municions entro que de nos hajau altre manament. Dada en Barchinona a XXVII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell eu virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vuy havem haguda bona nova de la liberacio del Senyor Primogenit segons veureu per copia de una letra que dins la present vos trametem pero per molts sguarts es deliberat que tots los preparatoris fets per prossequucio de la liberacio del dit Senyor Primogenit sien stigueu e algu no desista de aquells fins tant que per aquest consell ne sia feta delliberacio. Tingaus la Sancta Trinitat en sa guarda. Dada en Barchinona a XXVII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Axi mateix vos enviam copia de una letra de la Sen-

yora Reyna que havem reebuda vuy. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Als molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Abir que comptavem XXIIII del present vos scrivi per correu de les coses que occorrien. Apres vuy he rebut de vostres reverencies una letra de XXI del present ab dues altres altres la una dreçada al reverend bisbe de aquesta ciutat la qual li he donada e ham dit que fara resposta e laus trametra laltra al comenador de Ulldecona la qual li he tramesa e no he cobrada encara resposta. Cobrada que lage vos rescriure. Certificantvos mossenyors com un home de fe e creença es vengut vuy aci de Morella do la qual parti ahir e compta com lo Senyor Rey parti de la dita vila dissapte prop passat de mati segons vos he scrit per la dita darrera letra e vansen ab ell los missatgers de Ceragoça e portassen los XV o XX ballesters vischains o navarros e fa la via de Ceragoça. Compta mes quel dit Senyor Rey lo jorn de Carnestoltes puja al dit castell de Morella e volgue veure totes les forçes de aquell e avallasen sens veure lo Senyor Primogeuit e anantsen de la dita vila ha lexat mossen Johan Ferrandis de Heredia per guardar lo dit Senyor Princep e que en lo dit castell noy ha lexat altre gent sino los ser-

vidors del dit mossen Johan Ferrandis que poden esser entre tots qualque vint o vint y dues persones e quel dit Senyor Rey hi ha fet portar tres bombardes per certs moros del regne de Valencia e polvara e passadors e quel fa fornir de vitualles e que la vila de Morella no sta armada ne provehida de gents ne darmes sino axi com se solia ne hi han vengudes gents daltra part e axi sta lo dit Senyor Primogenit en lo dit castell. Es presumpcio de alguns quel dit Senyor Rey volra traure lo dit Senyor Primogenit del dit castell e portarlo en altra part empero jo tinch home a Morella a consell dels honorables procuradors daquesta ciutat que de tot lo ques fara me ha scriure e yo ne informare vostres reverencies. Mossenyors per alguns mes dit que jo dega pendre informacio si algu mal diu ne fa e ve contra les coses per vostres reverencies fetes e provehides ni ques faran es provehiran contra la crida que aci ses publicada jo he duptat de ferho per ço com no mes manat. Perqueus suplich me vullau scriure si es vostra voluntat que jo inquerescha e procehescha contra los que faran o vendran contra les dites coses car tots temps sere prompte en complir e inseguir lo quem sera rescrit e manat per vostres grans reverencies les quals nostre Senyor Deu conserve en tota honor e tenga continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXV de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Mossenyors lo qui es prest a tots manaments de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

28 DE FEBRERO.

Despues de haberse tratado de la prision de los abades, sin que se tomase ningun acuerdo definitivo, se dió cuenta de las cartas que á continuacion se transcriben:

Als molt reverends noble magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends noble magnifichs e honorables senyors. Per hun correu lo qual huy dada de la present he spetxat largament podeu haver vist com en quina manera la vila present de Fraga e lo castell de aquella son venguts a ma mia e vuy los tinch per lo Principat en nom del Senyor Rey segons es stat per mi scrit e encara de les coses que ladonchs occorrien de les quals a la dita letra me refir. Apres del qual per lo magnifich don Johan Dixer e nostro consell es stat delliberat que per supplir als homens de aquesta vila qui mostraven no esser contents que lo castell dessus dit fos acomanat an Renard Perayre qui es en lo consell attes que no es home de condicio com encara per altres sguarts que jo devia comenar lo dit castell si a vosaltres era vist fahedor eus playa a mossen Johan Torrelles cavaller senyor de Sant Boy e pera compan-

yia e guarda del dit castell li fossen donats doscents o doscents cinquanta homens vist lo gran siti e circuhit que lo dit castell ha e encara la vila e que de aço fos scrit per mi a fi que del que es dit sabesseu la dita deliberacio e per vosaltres de vitualles e altres coses al dit castell necessaries mills e pus degudament si pogues provehir. Per semblant es stat deliberat que lo magnifich don Johan Dixar parta dema qualque hora acompanyat de quatre cents o sinch cents homens la via de Penyalba perque del dit castell de Penyalba per ell sia vist lorde en que sta e partit de aquell faça la via de Statro per haver les barchas a sa ma per lo dit Principat en nom del Senyor Rey deliberat empero que partint ell del dit castell de Penyalba faça hun home açi per dar avis de sa partida e lo vescomte de Rochaberti partescha de aquesta vila ab altres quatrecents o sinchcents homens per star als dits lochs e castell de Penyalba e tenir aquell per lo dit Principat en nom del Senyor Rey. Mes es stat deliberat que En Galceran Merquet de Sabadell ab letra de creença sia trames a Miquinença a don Matheu qui jau malaut splicadora per lo dit Galceran la qual en efecte sera semblant e quasi daquella que es stada tramesa a la ciutat de Balaguer de la qual largament fou avisats per la letra derrerament spatxada trametentli mes a dir que si e hon per cas jo deliberava ab mon exercit passar per la dita sua vila de Miquinença si en aquella haurë passatge vitualles e statge e lo que mester ne haure a fi que segons lo quem trametra a dir vos puixa scriure e avisar e en-

cara jo ab mon consell desliberar. Mes es stat delliberat que seria molt necessari socorrer la gent per una mesada car alguns ni ha qui no tenen que menjar e han hagudes empenyorar les armes per lur viure hoc encara se son atravits en pendre o furtar moltons gallines e obre de menjar de que los he fets pendre e destrenyerlos per grat o per força han pagat lo que han pres en manera que los que han rebut dan romanen contents. Per via de Leyda he rebuda una letra dels jurats de Valencia de la qual vos tramet traslat dins la present a fi que si resposta los volreu fer en aquella fer ho puixau com jo no haja voluntat ferlos resposta alguna o si lals fas sera semblant daquella que fiu a mossen Piquer quim era vengut per part de Balaguer poch mes o menys. E la Sancta Trinitat vos tinga en sa proteccio e guarda. Dada en Fraga a XXVI de febrer any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest Bernat Johan de Cabrera comte de Modica.

Molt spectable magnifich e noble baro. No sens gran displicencia e contristacio de nostres animos havem entesa la disconveniencia e novitat en la ciutat de Leyda a VIII dies del corrent mes de febrer seguida entre la Majestat del Senyor Rey e alguns habitadors de aqueix insigne Principat e de la dita ciutat no solament perqueus hi obliga la comuna e innata fidelitat singular entre totes altres nacions dels habitadors del regne de Arago del dit Principat e de aquest regne de Valencia deguda

a la reyal corona Darago e a la reyal Majestat mas encara perque la unio indissoluble e fraternitat dels dits regnes e Principat fins aci tant excelsa e prosperada nos constituheix en gran dubte qualsevol inconvenient preparat seguir en aquest cors politich, del qual la prefata Majestat es lo cap e los altres sotsmesos de la dita reyal dignitat e nosaltres som los membres per la conservacio dels quals per natural instint e inclinacio cascuna part se deu exposar a tot perill e daquiavant la unitat axi com es disposta produhir augment e prosperitat del univers se done orde que lo inconvenient no obre diminucio e desolacio de be de potencia e de virtuts car segons la evangelica doctrina tot regne en si divis sera desolat. E per ço no creguen vostre virtut e noblesa que nosaltres nos hajam oblidat en los proppassats dies venint a nostra noticia la detencio feta per la dita Majestat en la dita ciutat de Leyda de la persona del Illustrissimo Senyor don Carles princep de Viana primogenit del dit Senyor instantment supplicar la sua Serenitat per lo delliurament del dit Senyor Princep e per la bona concordia dels dits senyors pare y fill ans ab summa diligencia hi havem entes e obrat no gens divisos ans concordants ab vosaltres en aquest desig e afeccio. Empero no havem aquest comu desig proseguit ab demostracions extrinseques e senyaladament de embaxades perque es stat necessari a nosaltres axi fer e practicarho jatsia cregam que lo dit Principat a bona fi e intenció hajau fetes per la dita raho moltes embaxades. E nosaltres vo-

lents donar raho a vos e als altres per una fraternal complacencia de la dita nostra pratica e per tolre a les vostres penses tota materia de admiracio vos significam que en aquest regne totes semblants demostracions per la malicia del temps foren e son stades vistes donar moviment per una erronea opinio causada en les gents del realme de Castella les fronteres del qual axi com a nosaltres son propinques e confinen ab aquest regne axi son molt distants del vostre Principat en tant que haviem nova que certa gent darmes era venguda a les dites fronteras e devia entrar en aquest regne per fer guerra a aquell prenent concepte e audiencia jatsia falsa de divisio seguida entre la dita Majestat e los habitadors daquest regne per les quals coses succehia alguna rumor e murmuracio entre los nostres pobles les quals han cessat apres que han haut silenci les dites demostracions de embaxades. Encara havem considerat que aquest regne sens convocacio de cort feta per lo dit Senyor e sens comissio feta de la dita cort la qual aqueix Principat diu haver de la cort del mateix Principat no podia fer instancia en lo dit negoci mas solament aço podien fer com ja han fet les universitats e altres persones particularment als quals es permes segons los furs e privilegis del dit regne. E mes avant en lo dit cas tot lo dit regne o de present aquells a qui es permes solament poden supplicar del deliurament del dit Senyor Princep per via de una gracia justa humana e rahonable e no poden pretendre motiu de infriccio de libertats furs e privilegis daquesta ciutat o regne com los del dit Principat

afermau de lurs constitucions libertats e usatges. E aquesta ciutat ha feta continuament aquella deguda instancia ab lo dit Senyor per humils supplicacions que fer devia juxta la exhigencia dels dits fets. A les quals suplicacions la dita Majestat ab bones paraules e ofertes tots temps se es dignada respondre en tal forma que aquesta ciutat crehia obtenir la fi desijada. E apres seguida la disconveniencia e los actes que havem enteses de convocacions de hosts e de gents darmes fetes per lo dit Principat ha paregut a nosaltres esser cosa pertinent e deguda ab tot nostre esforç interposarnos en aquest fet de tanta arduitat e importancia e tant necessari a la conservacio de la reyal corona de Arago e al be e repos de tots los regnes e terres a aquella sotsmeses quant cascu pot veure e major del qual gran temps ha som certs no han vist nostres antecessers. E per tal procehint matura deliberacio trametrem al dit Senyor nostres embaxades e apres a vosaltres e creem lo semblant faran altres staments e universitats daquest regne per supplicar lo dit Senyor vulla deliurar lo dit Senyor Princep e tornar a degut orde tot ço que sia fet contra vostres libertats e constitucions e concordarse ab aquells instar e pregar exortar de ço que es vostre desig ço es de obeyr lo dit Senyor virtuosissim nostre Rey e Senyor e de tota unitat e concordia los quals embaxadors partran indubitadament plaent a nostre Senyor Deu molt prest. E entretant vos pregam exortam ab la major afeccio que podem eus demanam de gracia per lo servici de nostre Senyor Deus e de la dita reyal corona e amor

e contemplacio encara de nosaltres vullau trebellar e serbar orde ab tot efecte que sobreexquan e sia sobrecebit en qualsevol enantaments fahedors per part del dit Principat. E senyaladament no vullau permetre passar avant les hosts e gents darmes ques diu serien sots vostra capitania de aquell loch hon seran quant les presents a vostres mans pervendran car ab tota aquella major acceleracio que lo temps comportara seran ab los dits embaxadors los nostres e per medi dels quals obrant e disponentho la Potencia divina la qual en aço specialment invocam speram sera feta tota bona concordia entre los dits pare e fill e los habitadors del dit Principat tant util e necessaria a la prosperitat e exaltacio de la reyal corona de Darago. E de aço multiplicades vens vos exortam pregam e instam. Supplicants la divina Majestat nos faça dignes de acabar e obtenir la fi que desijam. E tingaus molt spectable noble e magnifich senyor la divina Providencia en la sua direccio e custodia. Scrita en Valencia a XXI dies de febrer del any Mil CCCCLXI. — A tota honor e complacencia de vostra noblea e magnificencia be apparellats los jurats de Valencia.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyor los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends noble magnifichs e honorables senyors. Perque de negligencia per vosaltres nó puixa esser increpat e més per satisfer al que per vosaltres mes scrit que quant pus prest pore de totes coses e actes com succehiran en aquest benaventurat exercit gloriosissima empresa vos avise jatsia vuy dada de la present tan prest com fuy arribat en la present vila per correu de ventura ab avantatge vos haja scrit de la exequucio dels actes fins en aquella hora seguits no res menys per lo que dit es e encara perque es degut que del que scriure siau avisats perque mills e pus prest deliberar e provehir puixau he deliberat fervos hun correu volant avisant vostres reverencies noblesá e magnificencies com esser dinat jo e los del dit exercit nom fuy alsat que tots aquells foren sus les armes huns cridant al pont al pont que castellans venen altres al castell al castell que los castellans sen vau en tant que jo duna part e mossen lo vaguer ab alguns altres gentills homens qui ab mi eren ab spases tirades hisquem en la carrera e viu de la porta de ma posada fins al castell mes de sinchcents ballesters de que ab grans crits e senyalant en aquells cultellades e donant splanissades entre tots apenes los poguem fer tornar atras oferintlos que de continent se donaria obra ab acabament de haver lo dit castell a ma mia per vosaltres o Principat qui per lo Senyor Rey lo tingues. E axi ells reposats quant mills poguem fonch deliberat en lo consell que los jurats e prohomens de la dita vila de continent anassen a mossen Marti de la Missa qui tenia lo dit castell e per part

mia lo desenganassen que per son repos me liuras hem lexas lo dit castell. E de continent los dits probomens e informats per mi com dit es foren ab lo dit mossen Marti los quals per part de aquell me faeren resposta que eren contents buydarme lo dit castell e aquell lexarme del qual fes a ma voluntat e lo que bem vingues e havent haguda la dita resposta ab deliberacio del dit consell mossen lo vaguer fonch request per mi liuras lo dit castell per lo dit Principat an Renard Perayre hu dels consellers acompanyat de una sinquantena de homens de peu del dit exercit lo qual tingues per lo dit Principat fins altrament del regiment e govern de e sobre aquell e de la dita vila per vosaltres mossenyors fos provehit perque quant en aquest cap no he pus a dir sino sperar aci lo que per vosaltres sera ordonat voleu que faça. E perque en vostra letra dada en Barchinona a XXIII del present me dieu que loau e comendau lo parer meu de don Johan Dixar e de mon consell sobre lo que scrit vos he de les barques de Ebro dient que puys mossen lo vaguer es açi per mija seu trametes aquell nombre de gent que a mi e al dit Johan e a mon consell sera vist per haver les dites barques a ma mia de Ebro volria haver vostre parer com se fara ni si voleu que yo reste aci e mossen lo vaguer vaja alla e com e per semblant si aquesta vila he dexar aquella e lo castell com ho fare e aqui les comanare significantvos com segons les rahons que passades havem don Johan Dixer e jo en lo consell per ventura master nos sera haver los lochs de mossen Vilalpando a ma mia o no car de aquells

per ventura nos porem flixar. Remetho en lo sdevenidor segons los fets succehiran e com segons per letres altres dades en la ciutat de Leyda vos haja avisat com jatsia ladons lo exercit del Principat essent en Leyda per relacio dels pahers e habitans en aquella yo stigues en una gran gelosia de la ciutat de Balaguer la raho perque no obstant sapiau be encara per altres laus haja dita no resmenys gelos de aquella stich vuy per quant lo exercit es fora de la dita ciutat de Leyda e totalment divertit en aquesta vila. E no res menys com per mossen Johan Torrelles e mossen Andreu Despens cavallers los quals ab deliberacio de mon consell a la dita ciutat he tramesos ab creença per aquells als jurats de la dita vila explicadora qui era jo solament voler sentir de aquells si ver era lo ques dehia publicament que dins lur ciutat ells tinguessen gent de peu e de çavall strangera e encara fossen deliberats e preparats de acollirni molt mes de aquells e aço per correr damnejar e anujar los circumvehins de aquella e menyspreu e vilipendi de aquest exercit per empatxar e perturbar aquell en gran dan de la cosa publica del Principat e loch de ferme resposta per part de la dita ciutat de hoc o de no sobre les coses a ells explicades han dit en aquells ques aturaven acort e deliberacio sobre la resposta fahedora per ells a mi per la qual fer e respondrem me han trames mossen Piquer depres dinar lo qual en loch de ferme resposta com dit he me ha demanat per part de la dita ciutat jols donas temps per consultar la Majestat del Senyor Rey sobre la resposta a mi fahedora e en-

cara com haurien viure e regirse ab lo Principat e rebre o no rebre gents strangeres dins en aquella als quals yo he respost que ells fratura poch demanarme temps per consultar e a mi menys de darlols com yo no haja fer pus sino del que veig e hoig consultar vostres grans reverencies nobleses e magnificencies e exequtar lo que per vosaltres sera deliberat. Sobre lo quem dieu del castell de Algerri lo haja a ma mia e de vitualles lo tenga be provehit attes que segons som informats per En Johan Mayans quey tramis la vila e castell son cosa molt dolenta e derrocats he deliberat no empatxarmen per no fer despeses superflue e scampar la gent que he mester fins altrament per vosaltres me sia scrit. De la provisio de Tortosa me alegre molt per lo temps que sera master. Pregantvos que si en mes letres som massa lonch me hajau per scusat com dues rahons mi condoheixen esser tant larch la una es que vull ho sapiau tot laltra que saber les coses particularment com se segueixen son de mes delit en aquells qui per lo interes quey han desijen saber com passen. E comanvos al beneyt Jhesus qui vos haja en sa guarda e direccio. Dada en Fraga a XXV de febrer any Mil CCCC sexanta hu.—A vostra honor prest Bernat Johau de Cabrera comte de Modica.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends e magnifichs senyors. Ja per altra

vos he scrit com esta vila e castell es a comendament del Senoyr Rey e general lo qual castell es deliberat a vos plahent lo tinga mossen Torrelles ab CC homens. Apres lo capita ha tengut consell e la conclusio es stada jo vaja ab CCCC homens la via de Estatro a pendre lo pas del riu en les spatles. Per segurar lo cami vindra lo vezcomte ab D homens. Es ver que en lo pas en hun loch que a nom Penalba esta hun castell quens defendria la aygua e si aquella aygua nos mancava encara que per altra part pot la gent be passar pero no seria sens gran fadiga de nostra gent. Hair hagui nova que los del loch savien levat e tenen lo castell a peticio mia jan enviat a mi que jo lis envias capita e tantost yo he provehit pero Johan Ferrer de algunes coses necessaries per al castell que no valien deu florins ma dat mal recapta. Senyor si aquestes coses que fan tant de profit en la despedicio de aquesta empresa se fan mancament a vegades lo flori pora pujar a escut suplichvos per lo honor vostra hi provehisquau per mi si fa tant en ço que yo haure a fer com si yom hagues de salvar sperant que haureu sguart al treball meu. Ja haveu les noves com la Regina e larchabisbe son partits la via de Morella diuse per liurar lo Primogenit. Senyors puix anant anant la fahenas millora ab licencia vostra me planire de consellar que devem anar avant. Aximateix so avisat per ma muller com los de Çaragoça servidors meus lan enviat a dir que mon fill stiga prest que no trigara gayre que la ciutat estara en orde que enviaran per ell. Scrichho a vostra saviesa per que sia avisat de la

voluntat nostra a fi que metam foch a la polvara de la bombarda. E manau ço queus placia. A Fraga a XXVI de fabrer. — Prest a ço que ordoneu Johan senyor Dixar.

Als molt reverend e magnifichs los senyors de diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. La present es sol per avisarvos com vuy que tenim XXVI havem intrat en Fraga sens colp ni costada havent vist sol lo nostre poder hi lo exercit daquell de queus dich que res nons sta al davant que al gran turch sereu de la Infanta. Crech sien avisades vostres saviescs dels bons tractes hi concordias que managava hi aço podeu haver vist per lo correu que li ha destroçat don Johan Dixar en que podeu haver vista la sua bona intencio quina es ne quala. Ma muller crech sera davant vosaltres per algunes sobraries e per judicis quis son fets placiaus haverla per recomanada en vostra justicia ni no pus que maleyt sia de Deu qui mes ne vol. E per la present no pus que ordoneu de mi a la voluntad de vosaltres. Scrita en Fraga a XXV de fabrer. —Lo quim recoman a vosaltres vezcomte de Rochaberti.

Als molt reverend e magnifichs senyors los dipu-

tats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifich e honorables senyors. La causa de la present es avis com en regne de Valencia lo governador general del dit regne ha fet manament general e en quiscuna vila axi de la sglesia com del realench special als senyor ho senyors de aquella vila ho viles guarden llurs castells e forçes e aquelles adoben e facen adobar he provehir de vitualles e armes e adehenar los pobles perque si lo Senyor Rey mester los haura ells lo seguesquen. E aço ab grans cominacions de ocupacions de castells e rendas si lo contrari sera fet. E com aquesta sglesia de Tortosa tinga la tinença de Miravet dins la qual son los lochs seguents Cabanes Belloch Torra-Blanuba e Albalat e daltra part Almaçora ab sos castells qui tots aquests lochs e castells son de la mensa capitular episcopal ab moltes altres rendes spargides per lo dit regne e mes avant huyt pabordries que son de la mensa capitular e lo dit castell de Almaçora qui esta en loch que pot llevar totes les aygues de Castello de la Plana e les de la dita vila de Almaçora de que ad aquesta sglesia sen speren molts enuigs e grans dans. Ab tot que per grans anugs e dampnatges que sobrevenguen fins a capcio de nostres persones inclusive e totes perdues soportarem per lo sant stament lo qual Deu mantinga en tota prosperitat del General de Cathalunya. Es ver que per consolacio nostra haurem a gracia e merçe vos placia comunicar quines vies tendrem ni com nos regirem car aquelles entenem ense-

guir ad unguem. En altra manera tememnos no venguessem en algun error contra la obediencia e observancia del Principat de Cathalunya. E aquesta es la sola causa de la present expedita ab correu cuytat. Placiaus donarnos breu resposta. Data en Tortosa a XXV de febrer any Mil CCCCLXI. — De vostres reverencia magnifichs e honorables savieses devots bisbe e capitol de la Seu de Tortosa.

Als molt reverend e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e honorables senyors. Vuy mati scrivi a vostra reverencia e honorables savieses e crech haja errat loch a valar que en loch de metre XXVI meti XXV. Lo capita ha tengut consell vuy e parme han deliberat de pendre a sa ma alguns lochs e barques segons ell crech vos scriura que yo no entre ara en sos consells. Ham dit que vituallas lo castell de aquesta vila e reste quem do lo memorial. En aquestes despeses jo veig inconvenients que si començam a pendre castells e fornirlos de gents e de vitualles e armes haurem master molts diners sils prenem e nols fornim es cosa perillosa entrar en Arago lexantse res de sospita a les spalles. Si la nostra fe es axi com crech haver lo Primogenit noy havia tal cami a mon juhi com aygua avall de Leyda o per terra anar la via de Ascho e de alli a Morella o tirar via de Ulldecona car anant per aquest cami passa lo camp per lochs molt sterills

e mal avituallats e corrent molt. Yo nom se aquest orde si es deliberat per vostra reverencia e honorables savieses o sil se ordona lo capita. Senyors aquesta nostra gent esta disposta a gran scandol perque negu no ha vergonya ni temor del altre marevellme molt que los consellers de aqui tarden tant car certament hi starien be. Letres del Rey e de alguns altres sich son trobades en ques diu esser entrat lo Rey en Çaragoça dimarts a vespre e que la Reyna ab don Lop e mestra de Montesa van a Morella per traure lo Princep. Huns dihuen quel portara en Leyda altres quel portara en Arago en poder de les LXXII persones. Si sera ver ho sera fama tot se veura. Jo mossenyors dimarts a mija nit rebi dues letres vostres la una en que manavau donas al capita CC florins dor per soccorriment los quals li he donat en laltra manaveu que elegis en lo exercit una persona disposta a coneguda mia e que en aquella donas una quantitat a ma discrecio per pagar artellaries e altres coses necesaries del camp. Jo mossenyors perque havia ja fet preparatori per venir aci e havia fet fer ja schales e dues carregues de ferramenta crehent que Fraga se hagues a combatra en cert e lo camp havia master gran forniment de vitualles delliberi de venir aci car ab tot que mon venir noy fes molt fruyt noy faria negun mal e aquests senyors foren tant bons que nons feren questio a ço e dit al capita en consell que elegis ell la persona ell ni son consell nou han volgut fer e puix axi es a nit ho dema jo hi provehire ab tot quey ha pocha gent per aquest master. Aqu ests senyors del

camp se donen a robar sia de vostra merçe ferne al comte qualque letra e vinga prest de aqui lo consell e gent de cavall. Feta a Fraga a XXVII de febrer a VIII hores apres mig jorn. — Quim recoman en gracia e merçe de vostres reverencia e honorables saviescs Johan Ferrer.

A los reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs e ben amats nostres los diputats del Principat de Cathalunya XXVII e altres per los dits diputats congregats residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs e ben amats nostres. Venguts aci los venerable religios noble magnifichs e ben amats consellers nostres lo mestre de Muntesa e don Lop Ximenez Durrea visrey de Sicilia ab la Majestat del Rey mon Senyor per ells som avisada de tot lo stament dels occorrents fets e nos continuants tots temps la afectada voluntat que havem haguda e havem en la liberacio de la persona del Illustre Princep nostre molt car e molt amat fill per ço ques sguarda al servey de nostre Senyor Deu del dit Senyor Rey e de Nos e al benifici del dit Illustre Princep nostre fill be repos e sossech dels regnes e terres del dit Senyor Rey e signantment de aqueix Principat havem eficacissimament

continuat e supplicat la Majestat sua de la dita liberacio e sa excelença usant de sa clemencia acustumada per les dites consideracions es stat content a les dites suplicacions condecendre. E axi Deus mitjançant nos aquesta nit partrem de aci la via de Morella e delliurarem de manament del dit Senyor Rey lo dit Illustre Princep nostre fill e ab ell ensemps farem la via de aqueix Principat. Perque tots resteu aconsolats e siau participants en nostra consolacio e goig vos ho notificam esperants en nostre Senyor Deu aquest acte axi digne de memoria sera causa de tots bons efectes. Dada en la ciutat de Çaragoça a XXV de febrer del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverends nobles e magnifichs e savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya XXVII e altres e altres per los dits diputats congregats residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs e savis senyors. Per la letra que la Majestat de la Senyora Reyna vos fa compendreu com lo Illustrissimo Senyor Princep es delliure a supplicacio de aquella feta per sa part e per la vostra avisantvos com aquella partra Deu volent vuy apres dinar per esser a Morella e de alli conduhira lo dit Senyor Princep en aqueixa ciutat per la qual compendra quant la sua Altesa ha treballat en aquests afers e de quant aqueix Principat principalment e apres tots los altres regnes li son obligats. E per no detenir lo correu nons alargassem a mes

scriure sino sols a pregarvos de dos coses jatsia no calega ne fos necessari a tanta prudencia com es de les reverencies providencies nobleses e magnificencies vostres pero per nostra contentacio les vos recordassem. La primera que novitat nos fassa puix la cosa es conclusa a servey de nostre Senyor Deu a servey de la Majestat del Senyor Rey a util e benefici de la prefata Senyora Reyna e del Senyor Princep e de tots sos fills e a pau e quietura de aqueix Principat e altres regnes e no ha menys honor e reputacio de aquell. La segona que aqueix Principat sia gratisimo a la dita Senyora Reyna per havervos fet tanta de honor e benifici axi en lo dessus dit com en resecar qualseyulla desdenys e descontentaments que fossen succehits los quals ab reintegracio de amor e devocio singular singulis referendo serau reparats e entregrats. E ordenau lo queus placia e sera fet. En Çaragoça a XXV de febrer any LXI. — A la ordinacio de vosaltres prests lo mestre de Montesa e Lop Ximeneç Durrea.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Senyor molt egregi e strenuu baro. Molta consolacio e plaer es stat a nosaltres de la benaventurada entrada per vos e lo exercit feta en la vila e castell de Fraga e tant mes quant aquella es stada pacifica e sens inconvenient de algun scandol ne dan car jatsia en les coses bellicoses aquella sia mes gloriosa que admes

gran strepit darmes e major dificultat se obte pero tot aço cessa en lo nostre cas present en lo qual la nostra gloriosa empresa es solament a servici de nostre Senyor Deus e servey e honor de la reyal Majestat e liberacio del Senyor Primogenit a la qual deute de fidelitat nos streny e les gents e terres per les quals se ha de passar pus empero en aço no presten impediment no altrament san a tractar que la patria propria e com a nostres frares e germans. E per tant summament regraciam a nostre Senyor Deu per gracia del qual aço tant be succebeix e regraciam a la senyoria vostra qui ho administras ab tanta prudencia e virtut. Sera doncs egregi senyor lo ofici vostre aço continuar tota vegada com fins açi haveu fet e feu tant loablament e tots temps persuadir amonestar manar e destrenyer les gents del exercit que aqui e en altres benivols lochs e no obviants com dit es a la empresa nostra hon los convindra passar sien e stiguen sots tal disciplina e moderacio que no solament no sien vists esser gent molesta ço que de multitut moltes vegades sdeve mas que capten lo amor e benivolença de aquells per manera que de la justicia e humanitat de la nacio nostra se parle en bon nom honor e fama de aquest Principat de la qual vos senyor qui conduiu lo exercit haureu no pocha part. E sobre aço quals exhortacions e manaments degen esser fets a capitans conestables e altres gents del exercit ne ab quals mitgans se dega en observancia deduhir per quant la senyoria vostra ha molta pericia e experiencia de tota disciplina militar e ha moltes images dels

seus predecessors que en tals coses se son haguts ab molta circunspeccio e virtut remetentho a aquella no curam mes dir en aquesta part avisantvos senyor que vuy al fer de la present es attes correu de Çaragoça per lo qual havem nova que lo Senyor Rey haurie atorgada libertat al Senyor Primogenit segons per tenor de la letra copia de la qual vos trametem dins la present veure poreu. E per quant no es encara vist aquesta nova qual efecte produira es deliberat que vos senyor ab lo exercit stigau en aqueixa vila sens passar avant ne moureus fins que per nosaltres e aquest consell vos sia scrit. E axi de dia en dia sereu avisat de les coses que succehiran. Per la nova sobrevinguda havem volgut sperar en resprondreus fins vuy dissapte de mati a XXVIII del present la qual hora havem rebuda letra de la Senyora Reyna confirmant la dita nova de la libertat del Senyor Primogenit segons veureu per copia de la dita letra queus trametem. En apres la hora mateixa havem rebuts dos correus ab letres vostres en la una nos dehiu molt stesament la intrada de Fraga e algunes vostres deliberacions en lo fet de les barques e de Balaguer e de Algerri. Ab laltra nos significau com lo magnifich don Johan Dixer seria ja partit la via de les dites barches e apres de ell lo vezcomte de Rochaberti per certa empresa a feta. A totes les coses sobredites vos responem que per quant speram que aquesta bona nova de la liberacio del Senyor Primogenit se metra en obra e aquella migantçant lo negoci pora peudre bon assossech e repos a servici de Deu e del Senyor Rey e benifici de

aquest Principat que volem que façau axi com ja dessus vos haviem dit ço es que pacificament e quieta stigau en aqueixa vila ab lo exercit guardant la dita vila e lo castell. E no passeu daquiavant ne procehisquau en altre fins per aquest consell ne sia feta deliberacio e aquella a vos hajam significada. Al vezcomte de Rochaberti e a don Johan trametreu per correu volant les letres sues que ab la present rebreu ab les quals los dehim que posant al segur los passos e coses a que seran pervenguts no passen daquiavant ne en alguna cosa enanten. E per cosa del mon Senyor ne per vos ne per ells no fos fet ne attemptat res en contrari. Esnos fet report que gents del exercit se atrevirien a furtar moltes gallines e altres vitualles esnos cosa enujosa de hoir e plaunos la esmena e castich que fets ne haveu. E tota vegada vos pregam e encarregam ho vullau axi be squivar que sia pena als delinquents e refrenament als altres per benifici e tranquille stat del exercit. No es vist que no donets loch que los capitans de cinquantenes se puixen ajustar sens vostra permissio e licencia. Del fet dels algutzirs vos scriurem prest nostra intencio segons la deliberacio que per lo consell sera feta. Tingaus Senyor molt egregi la Sancta Trinitat en guarda sua. Closa a XXVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte de Rochaberti capita de la gent de peu del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt noble e molt magnifich baro. Vuy de mati havem rebuda letra vostra de XXV del present ab la qual nos certificau de la bona entrada feta en Fraga sobre la qual molt loam e comendam la prudencia e virtut vostra e de tots los altres qui lo exercit governen. Som en apres per altres letres certificats que vos e don Johan Dixer ab cert nombre de gent devieu partir per certa empresa. Sobre aço vos certificam com per letra que havem de la Senyora Reyna e de altres persones som avisats que lo Senyor Rey hauria atorgada libertat al Senyor Primogenit e que la dita Senyora deu esser aci prestament ab lo dit Senyor Primogenit de que prenem sperança que aquests afers pendran asossech e repos a servici de nostre Senyor Deu del Senyor Rey e a benefici de la terra. Per tant es nostra delliberacio e voler que jaquint les coses en lo stament que seran al rebre de la present e aquelles posant al segur no procehischau o anenteu en alguna novitat mes avant fins per aquest consell ne sia feta deliberacio e de aquella scrit vos sia. Pregam e requirimvos sots virtut del jurament per vos prestat sia axi observat e res en contrari nos faça car no seria benifici del negoci. E de aço mateix scrivim al capita general e a don Johan Dixer. La Senyora vostra muller si vindra o altri quis vulla en nom vostre e vos-

tres afers seran haguts per nosaltres en molta recomendacio en la justicia. La Sancta Trinitat molt noble e molt maguifich baro vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a XXVIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al molt noble e molt magnifich baro don Johan Dixer senyor Dixer.

Molt noble e molt magnifich baro. Vuy de mati havem rebuda vostra letra feta a XXVI del present ab la qual nos dehiu de la feta que vos partisseu tirant la via de Statro ab cert nombre de gent de peu. E mes nos dehiu algunes altres coses a les quals totes vos responem que per quant havem letra de la Senyora Reyna e de altres persones sobre la libertat atorgada per lo Senyor Rey al Senyor Primogenit e que la dita Senyora deu esser aci ab lo dit Senyor Primogenit prestament crehem los afers pendran assossech e repos a servici de Deu e del Senyor Rey e benifici de tota la terra e per tant es nostra deliberacio e voler que jaquides les coses en lo stament que seran al rebre de la present e aquelles posades al segur no proceesquau ne enanteu en alguna novitat ni mes avant fins per aquest consell ne sia feta deliberacio e de aquella scrit vos sia. E de aço vos pregam e requirim per virtut del jurament per vos prestat sia axi obser-

vat e per vos o fill o coses vostres o ab vostre assentiment res en contrari nos faça car no seria benifici del negoci. De aço mateix scrivim al capita general e al vezcomte de Rochaberti. La Sancta Trinitat molt noble e molt magnifich baro vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a XXVIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt reverent e molt honorables e savis senyors los bisbe e capitol de la Seu de Tortosa.

Molt reverend pare en Christ e molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda ab la qual nos significau lo manament fet per lo Governador del regne de Valencia a quiscuna vila axi de la sglesia com del realench del dit regne e als senyors de aquelles de adobar e guardar castells e forçes de provehir de vitualles e armes e adhehenar los pobles perque sien a manament del Senyor Rey quant manat los sia e que per causa dels lochs e pabordries que la mensa de aqueixa esglesia ha en lo dit regne vos redubtau de algun perpleix e congoixa les quals virtuosament vos oferiu sostenir per lo benifici e honor de aquest Principat. E demanaunos vos digam lo parer nostre com vos degau regir en lo dit negoci. A que molt reverent e molt honorable e savis senyors vos responem molt regraciantvos tot primer la vostra bona voluntat

virtut e sforç que mostrau al benefici de la patria en que quiscuns feu segons de vosaltres es pertinent e signantment vos dit Senyor bisbe qui imitau los predecessors de la casa vostra los quals per benifici e honor de la dita patria han fetes coses de lahor e de conmemoracio dignes. Venint apres al consell o parer nostre per vosaltres demanat vos significam som per letra de la Senyora Reyna e per altres certificats que ló Senyor Rey inspirat divinalment e de reyal e paternal clamencia mogut hauria e ha atorgada libertat al Senyor Primogenit e que la dita Senyora Reyna es ja partida de Çaragoça anant la via de Morella per traurel e manarlo en aquexa ciutat ab libertad plenaria. Passara Deu volent per aqueixa ciutat e axiu veureu. Speram puys lo dit Senyor Primogenit sia en libertat que tot lo negoci pendra assossech e repos a servici de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e de tota la patria e axi cessaran totes congoixes tant que no afreturara per lo present altre dir sino fervos certs que en lo honor e benavenir vostre e de aqueixa esglesia serem tota vegada molt voluntaris e prests e per obra ho coneixereu en qualsevol cas que occorrega. Tingaus la Sancta Trinitat molt reverend e molt honorables e savis senyors en proteccio sua. Dada en Barchinona a XXVIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per altre correu vos havem ja scrit qui parti la nit passada. Es ver quens han dit no pot passar una aygua e per tant per aquest trames per altra via vos tornam a dir lo mateix de que vos scriviem ço es que no acordeu pus gent de peu ne de cavall e sobresegau en fer despeses en artelleries ni municions fins que per nos altrament scrit vos sia. De aço mateix nosaltres scrivim al capita e al vezcomte e a don Johan Dixer als quals per semblant dehim que en res mes avant no procehesquen sino que stiguen en lo stament en lo qual se atrobaran al rebre de nostres letres. E pregam e encarregamvos sia per vos donat orde en quant en vos sia que axis faça. Al que dehiu de la persona elegidora que seguis lo exercit a pagar les municions et cetera vos significam que per quant crehiem a vos no vingues be seguir lo dit exercit e queus convingues aturar en Leyda per los acordaments vos habiam axi scrit ab tot que hi amarem mes a vos que a altre pero essent la cosa en los termens que vuy es nous cal haver la tal persona ne de altre curar sino que sobresehint en tot spereu altra nostra resposta e fareu segons vos direm per aquella. Dada en Barchinona a XXVIII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los dipu-

tats del Ceneral de Cathalunya residents en Barchinona.

Nosaltres frare Anthoni Pere abat de Montserrat En Luis Divorra cavaller En Miquel Cardona ciutada de Barchinona diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona considerants que per causa de la liberacio del Illustrissimo don Carles Princep de Viana e primogenit Darago e de Sicilia per la Majestat del Senyor Rey son pare detengut no sens violacio e derogacio de les libertats e privilegis del Principat de Cathalunya e poblats en aquell ha convengut a nosaltres ab deliberacio de nostre consell en virtut de la comissio per la cort general de Cathalunya convocada en la ciutat de Leyda a nosaltres feta elet per la dita liberacio del dit Primogenit e conservacio e defensio dels dits privilegis e libertats e repos e tranquillitat de la republica del dit Principat que representam ab nostre consell aquell que les quatre galeas sotils que son en la Dreçana de aquesta ciutat ço es dues de la ciutat una del General e una que era de don Johan Dixer ab lo mes breu temps ques pora fer sien adobades verades e armades migançant aquells ministres que los dits diputats e consell lur determenaran e encara fou deliberat ques posassen stepes pera XXIIII galeres e que fessem boscar lenyam per aquelles e volents nosaltres deduhir a efecte e metre en obra les dites debiberacions confiant de la industria e lealtat de vos honorable En Pe-

re Steve drecaner de la Dreçàna del dit General al ofici del qual es propri e pertinent fer les coses davall scrites ab la present a vos dit Pere Steve dehim cometem e manam que les dites quatre galeres façats adobar e metre a punt entro a poderles varar e metre en mar. E axi mateix hajats stepes per les dites XXIIII galeres e façats boscar lenyam per aquelles e hajats persones necessaries a fer les dites coses e paguets a aquelles los salaris e altres coses per aço necessaries cobrant apocha de les quantitats que per àço pagareu segons lo stil de la casa de la dita diputacio car nos sobre les dites coses e cada una delles e incidents dependents e emergents de aquelles vos donam e comanam plen poder e nostres veus. E nosaltres requerim e pregam als hoidors de comptes o altres qui de vos per aquesta administracio hoir han compte e raho vos admeten totes aquelles quantitats que per aquesta administracio haureu pagades cobrant de vos les dites apoques de aquelles quantitats que segons stil e pratica de la dita casa de la Diputacio es acustumat cobrar e haver segons es dit. Dada en Barchinona a VIII de febrer any Mil CCCC sexanta hu. —A. P. abat de Montserrat.

Al honorable lo batlle de la vila de Cobliure.

Batlle. Jatsia per altres nostres letres haguessem scrit e manat no leixasseu partir fusta alguna de aqui ara per certs sguarts que no curam aci splicar vos dehim e manam jaquiats varar e partir de aqueix port e

anar hon se vulla lo lahut den Françesch Valenti carregat de lli e altres coses de aquesta ciutat lo qual es aqui. E noy haja falla com axi vullam se faça. Dada en Barchinona a XXVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

1.° DE MARZO.

En este dia se acordó anticipar tres florines á cada uno de los alistados en el ejército que se hallaba en Fraga, y se recibieron, ó despacharon las siguientes cartas:

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Ja per altres quascu de nosaltres vos ha scrit com per letres dels diputats de Arago e per altres particulars letras som stats certs que la Senyora Reyna per manament del Senyor Rey es partida la via de Morella per dellìurar la persona del Illustrissimó Primogenit nostro e ab aquell ensemps fer la via de Barchinona e retrel en libertat en poder vostro. Are senyors perque siau mes certs de la dita liberacio vos trametem una letra del Senyor Rey dressada a mi don Johan Dixer la qual ha portada un gentil hom quis nomena Berenguer de Jas-

sa embaxador per lo Senyor Rey a mi dit Johan trames. E no obstant que en la dita letra del Senyor Rey mostra la dita liberacio encara mes afectadament en virtut de la crehença ho ha splicat lo dit Berenguer pregant afectuosament a mi treballas ab lo capita e ab vosaltres senyors que aquest exercit no passas de aquesta vila en forma que carrech nos pogues donar pus la libertat del Illustrissimo Primogenit teniu en ma. Empero havem tengut consell e havem acordat no obstant lo manament per vasaltres fet de passar avant de consultar a vosaltres e aturar en aquesta vila fins per la resposta vostra serem avisats la qual vos pregam molt prestament nos sia tramesa. Axi mateix senyors per altra vos havem scrit com aquesta gent se donave es planie pendre algunes coses de menjar e conexem tots que summa necessitat los ho fera fer car hom veu que per los mes de aquells pagades les armes poch los ha sobrat e per tant vos tornam pregar per la honor vostra o per tornar o passar ells sien socorreguts per una mesada car altrament veig gran perill de gran guast e insult lo qual no seria en ma nostra poderlo tollerar. E trametemvos la letra que lo dit Senyor ha feta al dit don Johan. E si algunes coses ordonareu som prests a la ordinacio vostra. Dada en Fraga a XXVII de febrer any CCCCLXI. —A vostre honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica. — Lo qui es prest a la ordinacio de vosaltres vezcomte de Rochaberti. — Priesto a lo que ordoneys Johan senyor Dixer.



Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends noble magnifichs e honorables senyors. Poch apres vos hagui scrit e spatxat correu de e per una letra que rebut havia dels diputats del General del regne Darago sobre les noves quis dien de e sobre la liberacio de la reyal persona del Senyor Primogenit ab hun treslat que de aquella vos he trames he rebut hun gentil home appellat Anthoni dou Elfa ab letra dels reverent e magnifichs senyors mestre de Muntesa e visrey de Sicilia los quals ab sa letra me referman la dita nova em dien com som partits ab la Senyora Reyna per desliurar lo dit Senyor perquens pregaven que nos passas mes avant nes fes novitat alguna de la que feta havia de esser entrat en Fraga e en lo dit regne de Arago als quals jo he respost per lo dit gentilhom metex de la qual resposta e letra de aquells vos tramet translats ab la present. E perque so avisat que los diputats del dit regne de Arago deuen esser ab mi dema per tot lo jorn creu jo per fer querela e querimonia de la apprensio per mi feta de aqnesta vila e castell e encara per la entrada que jo he feta en lo dit regne. Haure a molt gran pler que no obstant que ab lo consell que jo tinch qui es la menor part de aquell per vosaltres a mi donat vos placia scriurem ab correu volant e pres t com e en

quina manera als dits diputats de Arago se deu respondre e satisfer si del que dit es ells parlen. Axi mateix perque vist e ben regordat lo siti e disposicio de aquesta vila e encara del castell de aquella en mon consell segons serit vos he per altre es stat deliberat e provehit de capita e encara de doscents cinquanta homens e de e sobre la provisio per aquells necessari fahedora per temps de dos mesos la qual parlant parlant se es trobat esser mester fins en summa de mil florins o en torn e axi es stat consellat e delliberat per lo dit consell que de les dites coses se fes recort e memorial e aquell vos fou trames perque sobre la provisio fahedora e bestreta de aquella per vosaltres mils se deliberas attes que en Johan Ferrer ni altri de fer tant gran bestreta no havia comissio. E encara per les noves quis continuen sobre la liberacio del Senyor Primogenit per la qual la present empresa fetanons es vist fahedor passar a tant grans despeses sens que primer sobre aquells per vosaltres fos desliberat e a nosaltres scrit. E per ço vos tramet ab la present lo memorial o recort del qual aci jo nom retinch original ni translat perque si per vosaltres fer es deliberat placiaus trametrem lo dit memorial. E la Sancta Trinitat vos tinga en sa guarda e custodia. En la vila de Fraga a XXVII de febrer del any Mil CCCCLXI.— A vostre honor prest En Johan de Cabrera.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e con-

sell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends noble magnifichs e honorables senyors. La present sera per avisarvos com la nit passada una hora apres mige nit he rebut correu ab letra dels diputats del General del regne de Arago ab la qual so avisat segons per aquella veureu de la qual vos tramet translat interclus ab la present. E jatsia lo contengut en la dita letra al parer meu tots nos ne degam alegrar per esser nova significant lo que desijam e per que la empresa es feta pero jo creure que obrare segons per vostres reverencies noblesa e magnificencies a mi sera scrit e ordonat. E la Sancta Trinitat vos tinga en sa proteccio e guarda. Dada en Fraga a XXVII de febrer any Mil CCCCLXI.

Occorrem esser necessari siau avisats com per tota aquesta nova per la qual vos tramet lo present correu jo no stich ne stare exequtar les coses delliberades segons ab letra mia derrerament feta sou stats avisats. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica.

Al molt noble baro molt magnifich senyor e car frare lo senyor comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt noble magnifich senyor e de nosaltres car frare. Haven sabut la partida de la Senyora Reyna e de nosaltres que la acompanyam a aquest mati havem sabut la novitat feta per la magnificencia vostra e per

don Johan Dixer de comissio vostra en Fraga la qual sab nostre Senyor Deu nos plaguera fos per fer no solament per lo interes e reputacio de la Majestat del Senyor Rey mas per lo respecte del Principat de Cathalunya e de vostre interes e del Senyor don Johan Dixer vostra noblea majorment essent les coses en aquesta disposicio pero algun tant vos scusa esserse feta la dita novitat ans de saber la partida de la dita Senyora Reyna que va per delliurar lo Illustrissimo Senyor Princep e conduhirlo personalment a Barchinona per donar e metrel en poder del dit Principat e no contrastant siam certs que pux haureu sabut la dita nova cessareu de totes novitats. Per los dits respectes e per lo molt que en vos nos va havem deliberat avisarvos que gens per aço nos altera lo proposit dessus dit e per pregarvos que novitat pus avant nos faça car seria causa forsa de fer dan en aquests afers los quals per gracia de nostre Senyor Deu e no per nostres merits stan en punt de tots repararse e tornar al primer stament e per mils informar de tot vostres magnificencias vos trametem Anthon don Elfa al qual donareu fe e crehença com a la persona nostra e per ell nos respondreu de vostra intencio. En Fuentes a XXVI de febrer any LXI. — A vostra ordinacio prests lo mestre de Muntesa lo visrey de Sicilia.

Als molt reverent noble e magnifichs senyors los senyors mestre de Muntesa e visrey de Sicilia.

Molt reverend noble e magnifichs senyors. Una vos-

tra letra he rebuda dada en Fontes a XXVI del present la qual letra vos responch que jo ignor que per mi e lo magnifich don Johan Dixer per comissio mia sia feta novitat alguna majorment que de res que per nosaltres fins en la present jornada sia stat fet la Majestat del Senyor Rey sia en res ni per res interessada ni del que es fet fins aci se puxa pretendre per algu interes de la corona reyal ne axi poch del Principat de Cathalunya del dit don Johan e de mi. Del que per vosaltres es avisat sobre lo desliurament e liberacio de la reyal persona del Illustrissim Senyor don Carles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera fahedora rest molt alegre no solament per la leticia e consolacio del dit Senyor Primogenit mes encara per lo repos de la Majestat del Senyor Rey qui vehent lo dit son fill Primogenit per mals consells e falsos testimonis pres e oppres nos poria ni devia creura sa reyal corona no portar passio e tristor infinida. E per semblant per lo be avenir de la Serenissima Senyora Reyna e Illustrissimos fills seus e encara benifici inmens del Principat de Cathalunya regnes de Arago e Valencia e altres terres del dit Senyor sens gelosia alguna que jo haja per res que haja fet la exequcio de la dita liberacio desliberada seguir e exequtar nos dege e aço per lo que dit es dessus. Regraciantvos quant en mi es vostre bon avis e letra de aquell per lo que dieu queus va molt en mi com me pregau e diheu dequiavant pus novitat fassa com dit he e es que jo face en aquesta empresa. Jo per novitat non he que sie de aquelles qui vulgarment son dites novitats pero si

dir ho enteneu per jo passar avant ho no dichvos que ab mon exercit so aci per lo dit Principat per assistir al proces de sometent per part del dit Principat iniciat instat e prosseguit ab sagrament e homenatge de star a ordinacio dels diputats del dit Principat e consell a aquells en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat e axi a mi no es en facultat de star e anar sino segons per part de aquell sera instat e request fentvos certs que de res que fos en libertat e facultat mia pus liberalment que algun altre vassall de la Majestat del Senyor Rey jo seria prest de exequtar pus servey fos de sa Majestat e pler de vosaltres los quals la Sancta Trinitat continuament tinga en sa proteccio e guarda. En la vila de Fraga a XXVII de febrer Mil CCCCLXI.

Al noble amado consellero e majordomo nuestro don Johan senyor Dixer.

El Rey.

Don Johan noble amado consellero e majordomo nuestro. Por nos vos fue scripto en estos dias passados de la vila de Alcanyis en la forma que viestes por nuestra letra a la qual por vos fue respondido bien. Creemos que si algo es stado fecho por vos vos siays movido por la afeccion e zelo que haviays a la delibrança del Illustrissimo Principe don Carlos nuestro fijo pero es la verdat que ayer miercules a gran instancia e supplicacion de la Illustrissima Reyna nuestra muy cara e muy amada mujer e assi mesmo de los

diputados e otros grandes del regno e encara de los jurados ciudadanos e universidat de aquesta ciutat de Saragoça por nos fue acordada la delibrança del dicho Principe nuestro fijo e por dar obra con efecto a la exequcion de aquella de continent la dicha Illustrissima Reyna nuestra muy cara muller partio la via de Morella por constituhir la persona del dito Principe en plena liberdat e hir con el ensembre a la ciudat de Barchinona por los quales nos son stados fechas diversas instancias e supplicaciones sobre aquesto. E pues cessa la causa que fasta aqui vos ha movido esnos visto seyer complidero a la honor vuestra de mas insistir que otras novidades se fagan car vos faziendolo assi siempre vos tendremos en aquella stima e reputacion que siempre tovimos a don Johan que Dios haja vuestro padre e apres muert suya a vos car del contrario lo que de vos no se spera segunt quien vos soys e de la casa que devallays no se vos poria seguir sino gran nota e cargo. E porque mejor siays instructo de la volundat nuestra sobre aquestos fechos Berenguer de Jassa va a vos por el qual de aquella sereys mas largament informado. Dada en Çaragoça a XXVI dias de febrero del anyo Mil CCCCLXI. —Rex Johannes. — A. Nogueres prothonotarius.

Al muyt noble senyor don Johan senyor Dixer.

Muyt noble senyor. Porque sabemos havreys consolacion vos certificamos que oy data de la present el Senyor Rey con gran liberalidat ha deliurado al Sen-

yor Principe e lo ha mandado posar en libertat donde le placia. E de aquesto se ha feyto grandes alimares aqui. Et de continent son partides la Senyora Reyna e lo senyor Archabispe el visrey e otros por deliurar el dito Principe. E encara todos desembre yrse en aquexe Principado primo a Lerida e dalli a Barçalona. E assi pues lo por todos deseado es obtenido rogamosvos que innovidades algunas no se fagan porque no fuesse occasion de desturbio en los negocios. E sobre aquesto scrivimos a los capitanes e conselleres e prestament haureys axi embaxadores por part de aqueste regno por notificarvos lo sobredito e otras cosas. Pero porque aquellos no iran tan prestos fazemos el present correu porque tomeys consolacion de aqueste negocio. E sea nuestro Senyor Dios vuestra guarda. De Çaragoça a XXV de febrero del anyo Mil CCCCLXI. — A vuestro honor prestos los dipputados del regno de Aragon.

Al molt reverend e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverent e magnifichs senyors per letres que son vengudes vuy a set del present al comte e a don Johan Dixer les quals vos son trameses sebreu com la Senyora Reyna es anada per la liberacio del Senyor Primogenit. Es cosa quens ha molt alegrats e es ver stant jo sobre dinar mes vengut un gentil home daquesta vila dient com ell ha letra de don Johan Delriu dien com lo Senyor Rey fa molt preparatori de

gent ço es la justicia per una part e lo governador per altra e mossen Guerau Despes per la via de Ribagorça per altra e aço per soccorrer aquesta vila. Es ver havem parlat don Johan Dixer e jo he vista la letra veem es feta ans de ells saber nosaltres fossem dins la vila e per ço crehem mudaran dintencio mes don Johan e jo som dintencio quel anar avant es la salut daquests afers car nosaltres per raho no devem aturar fins tant lo Senyor Primogenit sie present ab vosaltres o ab nosaltres e si altres coses ordonau sera fet ab molta voluntat. De Frague a XXVII de fabrer. — Lo qui es prest a la ordinacio de vosaltres vezcomte de Rochaberti.

Senyors. Per ço que lo vezcomte mon frare vos scriu en la present letra e per ço que lo capita vos scriu sabreu totes les noves solament vós tramet dintre la present algunes letres particulars perque sabreu algunes particularitats per spes en la letra de Miguel Homedes a la qual jo he respost e fet traslat la qual va dintra la present. Si mes li dege satisfer la saviesa vostra men scriga e sera satisfet en la forma que per vos sie ordonat. De Fraga a XXVII de febrer. —Prest a ço que ordoneu Johan senyor Dixer.

Al molt reverent e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell.

Molt reverent e magnifichs senyors. Vostra letra fe-

ta en Barchinona a XXI de febrer he rebuda a XXV ab aquella honor e reverencia ques pertany per la qual rest avisat la deliberacio feta per lo Principat en la liberacio de la persona del Senyor Primogenit e com algunes gents poch desijants la honor del Senyor Rey e la tranquillitat e repos de aquest Priucipat voldrien empatxar e perturbar la dita liberacio del dit Senyor Primogenit e encara deliberarien entrar en aquest dit Principat per dampnificar aquell e per ço ha necessari lo dit Principat e ses gents star preparades signantment les que son en frontera com es aquesta comanda e per tant me pregau vulla fer preparar les gents de aquella qui sien per fer armes en tal manera que occorrent alguna necessitat sian previstes e dispostes pera fer en tuicio lur o del dit Principat ço que la exhigencia del cas requira. Notificant a vostres reverent e magnifiques senyories que de continent sentides e sabudes les diferencies subseguides entre la Majestat del Senyor Rey e lo dit Principat prenent eximpli de Tortosa he fet metre en orde e en punt lo millor ses pogut aquesta vila e lo castell e de jorn e de nit les guardes be ordonades en tal manera que jo he sperança en nostre Senyor Deu que aquelles nom seran levades ne toltes per gents enemigues del dit Principat que nom cost la vida e tot quant tinch. Quant tocha a la mia anada aqui per lo present me deveu haver be per scusat vist lo gran carrech que en aquestes parts me donau attes que so en frontera e de ma anada aqui no sen poria seguir molt fruyt e de ma absencia sen poria seguir hun gran dan. E sia la divi-

na Providencia en vostra custodia e guardia. Dulldecona a XXV de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — Prest a tots vostres manaments fra Johan Ram comanador Dulldecona.

Als molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Vuy he rebut lome que havia trames a Valencia per manament de vostres reverencies lo qual en presencia dels honorables procuradors de aquesta çiutat del que ha trobat e ha pogut saber me ha feta la relacio seguent ço es que partint daci quant foneh a Trayguera e a Sant Matheu no troba ques fes alguna novitat ne preparatori o provisio darmes ne de gents ne de altres coses e quant fonch a Vila Reyal troba alli lo gobernador de la Plana lo qual parla ab los jurats e prohomens de la dita vila e hoy dir quels havia dit que sabessen quines ne quantes armes se trobarien en la dita vila e stant axi veu venir en aquella set besties ab carregues en les quals ne havia quatre carregues de passadors e XVIII spingardes e sach de polvora e dos sitis de bombardes les quals coses portaven moros per al castell de Morella. E apres de aço lo dit home tira a Valencia e no troba per los lochs del cami que si fes preparatori de gents ne de armes e quant fonch a Valencia sabe quel gobernador de Valencia portava don Johan de Beaumunt pres a Xativa

lo qual de un loch prop Valencia vingue a la dita ciutat e micer Jacme Aguilar vingue ab ell lo qual dit governador vingue a parlar ab los jurats e despres que per part del Senyor Rey ampra la ciutat que li fessen aquella valença quel dit Senyor Rey e no sen pogueren concordar e que hoi dir al dit micer Jacme Aguilar que los jurats e consell ho erraven de no fer missatgers al Senyor Rey car ell sabia la voluntat del dit Senyor Rey que si ells hi tramatien missatgers el supplicaven de la liberacio del Senyor Princep que ell lols donarie. E mes diu que en la dita ciutat no ses feta alguna provisio darmes ne ordinacio de gents e que la gent comuna e lo poble tots han gran voluntat en lo deliurament del dit Senyor Primogenit e que no entenen en res contrestar en la dita liberacio. Diu mes que es certament informat que lo comte Doliva es stat emprat per lo Senyor Rey e li ha oferta valença de cent rossins e gent de peu la que pora e per semblant mossen Pero Sanxis de Centelles e don Johan de Proxida e mossen Caroç e mossen Johan de Vallterra e altres li han oferta valença mas nos sab cert de quants rossins e aço es lo que lo dit home ha sabut e referit ab jurament lo qual per causa de les grans pluges que son stades e dels rius no es pogut abans venir. Mossenyors lo comenador de Ulldecona ha feta resposta a la letra que vostres reverencies li han tramesa la qual resposta vos tramet ensemps ab la present certificantvos mes com aci ha un home ciutada de aquesta ciutat home savi e de bona discrecio qui ha molt bona voluntat en la exequcio de les coses pro-

vehides sobre la liberacio del Senyor Primogenit lo qual es home molt aparentat en lo port de Morella e ha grans noticies amistats e conexences en aquell e sab totes les provisions que son en aquella terra e tot lo que les gents darmes quey hiran hauran mester e es home per saberlos fer dar provisio e recapte de totes coses necessaries coneix tota aquella terra e tots los passos e entrades de aquella e hon les gents se poran retraure e collocar e encara la entrada e entrades de la vila e castell de Morella e donara tota bona endreça en los dits fets de les quals coses los honorables procuradors de aquesta ciutat han hagut per bo e consellat que jou scrigues a vostres reverencies per ço com vehen lo dit home abil e dispost pera les dites coses. Perque mossenyors de aquells vos certifich e si vostres reverencies volran quel dit home vage aqui per ço que vegen la disposicio de aquell e coneguen per ell matex lo que sabra e pora fer en les dites coses scrivenmen car ell sera prest de anar aqui per darvosne plena informacio e sens dupte vostres reverencies hauran plaer de ço que aquell los dira e del que veuran e conexeran en aquell per quant es e que sabra fer en les dites coses si lin es donat carrech. Mes mossenyors per causa de algunes despeses que he hagudes fer aci axi en los oficials que he fets anar a mar per fer manament als patrons de les fustes que no partesquen daçi axi com mes stat scrit com per tramesa domens per ordinacio vostra en algunes parts vos sopplich vullau scriure al receptor daquesta ciutat que bestrague aquelles quantitats que

per pagar les dites despeses e altres fetes e faedores per manament vostre seran necessaries. E altres coses al present no occorren sino que vostres reverencies me rescriuen e manen tot lo que plasent los sie. Los quals tingue la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVI de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — Mossenyors. —Lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors. Aquesta ora he rebut correu de Morella ab letra del home quey tinch feta dijous prop passat a les sis hores de nit e havia esser aci ahir divendres a dues hores apres mig jorn diu no es pogut plegar a la ora per les moltes pluges que son stades. Scriume com a la dita sisena ora de nit del dit dijous entraren en Morella dos correus los quals han portat nova com lo Senyor Primogenit es desliure de la preso e han toquat campanes e feta professo per la sglesia e los del castell cridant alegria. E mes scriu que ahir que era divendres devia muntar la professo de la vila al castell e axi devallar lo Senyor Primogenit del castell e mes que la Senyora Reyna devia esser alli ahir divendres. No scriu de la forma e manera del dit deliurament ne ques deu fer apres ne daltres coses crech

per ço com en la dita hora que feu la letra no havia havís. De les coses que apres sabre nescriure a vostres reverencies axi com pus prest pore. E altres coses fins aci no puix scriure com de mes no sia estat avisat. Certificantvos com lo dit correu a bocha compta que no parti de Morella fins divendres proppassat a les VIII ores de mati per la molta pluga e neu que diu feye e compta mes quel Senyor Primogenit era ja devallat del castell e posava en la casa de micer Ram e que era vengut a la sglesia a hoir missa e que en aquella ora entra la Senyora Reyna e parlaren en la sglesia. Nosaltres crehem segons la manera queu recita que debia esser la Senyora infanta ab tot que ell se referma que era la Senyora Reyna e axi diu ques parti per venir a la present ciutat. E per saber milor la veritat de les dites coses a consell dels honorables procuradors daquesta ciutat he trames home propi ben discret per haver e portar plena informacio de aquelles e de tot lo que saber pora. E manaume mossenyors tot lo que a vostres reverencies plasent los sia. Les quals tenga la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVIII de febrer a les VIII ores de mati del any Mil CCCCLXI.

Lo correu portador de la present partex vuy que es dissapte a les X hores ans de mig jorn ha esser aqui dema qui es diumenge a dues hores apres mig jorn. E darli heu deu florins corrents si complex. — Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda deputat local de Tortosa.

Perque la gent de peu la qual es desdinerada e lo sou los era ja reduhit e diminuit als sis florins et cetera no sia forçada per necessitat fer coses indegudes es deliberat esser bestret a cascun home de peu dels qui son en Fraga o ab lo capita tres florins corrents exceptats los capitans de cinquantenes als quals no sia res donat pero que presten nova seguretat aquells a qui sera bestret de servir lo mig mes.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per quant nos havem fet capita de cinquanta homens de peu de aquells qui son aqui lo honorable En Guerau dez Palau donzell lo qual vos remetem aqui vos pregam e encarregam lo hajau per recomenat que ell es tal persona qui es apte en semblants actes e mostrarho ha experiencia axi com mostrat ho ha en los actes en que ha entrevengut. Dada en Barchinona lo primer dia de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Als molt egregi nobles e magnifichs senyors lo comte de Modica capita general vezcomte de Rochaberti e

don Johan senyor Dixer en lo exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi nobles e magnifichs senyors. Vuy primer dia de març es attes vostre correu ab letres vostres de XXVII del passat ab les quals nos certificau de la nova que haveu de la liberacio del Senyor Primogenit e de les letres que sobre aço haveu rebudes axi del Senyor Rey com del mestre de Muntesa e visrey de Sicilia e dels diputats de Arago e altres persones. E havem vista la deliberacio per vosaltres feta de no passar mes avant de aquexa vila la qual molt loham car segons haureu vist per correu que jaus havem trames tal es nostra deliberacio e voler ço es que entes no fos procehit ne enantat pus avant pus per gracia de nostre Senyor Deu los afers tenen cami de pervenir a la desijada fi de la liberacio del dit Senyor Primogenit e de tota tranquillitat e repos. Avisantvos sobre açò com de home que teniem en Morella havem avis que divendres proppassat lo dit Senyor Primogenit fonch tret del castell ab la professo de la vila qui hi munta ab grans alegries e axi lo dit Senyor Primogenit devalla en la vila ab tota libertat e que de continent ensemps ab la dita Senyora Reyna devia partir e venir aci dreta via. Puys donchs a nostre Senyor Deus ha plagut axi be dispondre lo negoci placiaus que novitat alguna no sia feta mas que pacificament e quieta stigau en aqueixa vila ab tot lo exercit axi com per altres letres scrit vos havem e aço fins tant que altrament vos sia scrit. E per quant nos avisau que la gent de peu es desdinerada que per ven-

tura seria occasio de fer algunes coses indegudes vos certificam es delliberat esser fet socorriment a quiscun home de peu de tres florins ultra lo que ja tenen. Perque vos placia provehir que la dita gent sia refrenada de pendre en dampnatge res de algu en manera que en aquexa vila no romangue querela sobre aço. E al que dehiu vos digam nostre parer sobre la resposta fahedora als embaxadors del regne de Arago fins tan querela de la intrada per vos feta en lo regne e en la vila de Fraga etcetera es nostre parer que facilment los pot esser respost com a vos senyor comte ab les gents de aquest Principat seguint lo veguer de Barchinona en virtut del proces de sometent fet per prosseguir la liberacio de la persona del Senyor Primogenit ha convengut fer aquella via que era vist esser necessaria a pervenir a la fi de la dita liberacio e que axi vos ha convengut intrar en la dita vila de Fraga no ab ma hostil ni es stada vostra intencio de damnejar algu de la dita vila ne del dit regne de Arago puys a la prosecucio del dit negoci no hajau prestat impediment. E axi per obra es stat vist com plenament e pacifica hajau stat en la dita vila sens dan ni molestia de algu. E si algun tal dan es stat donat per algu del exercit direu que sou prest de strenyer aquell o aquells del exercit qui fet o donat lagen a la deguda esmena o satisfaccio axi que no serie loch de greuge a querela alguna. E daqui avant poreu dissentir a totes protestacions que sien fetes sobre aço: En lo fet de la capitania del castell la qual haurieu deliberat esser comanada a mossen Torrelles remogut En Renart

qui primer hi havieu deputat vos significam esser nostra intencio que per quant lo dit Renart es aqui en nom de aquesta ciutat que tant compren per attendre a la honor de la dita ciutat volem que non sie remogut mas que ensemps ab lo dit mossen Torrelles nou prenga a molestia car al sguard de aquesta ciutat quis vulla que en nom de aquella li sia dat en companyia no li es sino molta honor. Hans plagut molt veure la resposta per vos Senyor don Johan feta an Gabriel Homedes de Çaragoça vostre servidor en la qual vehem com haveu parlat com a cavaller e qui degudament amau la vostra honor e de aquest Principat ço que molt vos agrabim. Del fet del forniment del castell del qual nos haveu trames memorial es nostre parer que sobresegau en fer aquell fins per nosaltres scrit vos sia. De continent nosaltres trametrem aqui En Johan Ferrer diners per fer la bestreta e soccorriment volran haver e pendre ab obligacio e seguretat de servir XV jorns ultra les dites mesades. Per desempatxar prestament lo correu havem feta la present comuna resposta a tots tres vosaltres ensemps. Ab tant molt egregi nobles e magnifichs senyors sia vostra guarda la Sancta Trinitat. Scrita en Barchinona lo primer dia de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al molt honorable mossen En Pere Ramon de Vilanova.

Molt honorable mossen. Nosaltres per servici de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e repos e benefici de aquest Principat de Cathalunya havem entes e continuament entenem en pacificar totes gents de aquest Principat e en tolre e levar totes diferencies que entre aquells sien e assenyaladament nos es molt a cor levar la diferencia que es entre vos e fills vostres de una part e en Gerona e mossen Galceran Oliver de la part altra. E sobre aço desigam molt parlar e comunicar ab vos. Perqueus pregam quant mes afectuosament podem que vista la present vullau venir fins aci ensemps ab los dits vostres fills per parlar ab nosaltres per la dita raho certificantvos com a requesta nostra per lo regent la vegueria de aquesta ciutat es fet e atorgat guiatge a vos e als dits vostres fills perque liberament puixau venir star e tornar. Tornamvos donchs pregar vulgau en totes maneres car per nosaltres son pensats expedients per los quals Deus volent sens carrech de algu se pora levar vostre negoci o aquell posar en alguns bons termens e tals que seran servici a nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e ensemps ab los altres qui son ja quietats redunderan a benefici e repos de la terra la qual cosa que sia per vos attesa ultra quen fareu lo degut vos haurem a complacencia molta. Dada en Barchinona lo primer dia de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat

de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

2 DE MARZO.

En esta sesion se dió cuenta de los documentos que siguen:

Als molt reverends noble magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends noble magnifichs e honorables senyors. Vuy dada de la present son stats a mi los embaxadors per los diputats e regne de Arago tramesos ab letra de crehença la qual explicada per part dels dits diputats e regne so stat avisat de la liberacio de la persona reyal del Illustrissimo Senyor don Carles primogenit de Arago de Sicilia et cetera e de la forma e manera que de aquella per la serenissima e molt alta Senyora Reyna se ha a servir ço es que com sa Majestat ensemps ab lo Senyor Primogenit partint de Morella deuen fer la via dreta de aquexa ciutat e que puys que axi era que lo fi desijat per lo Principat de Cathalunya e per tots los regnes e terres era stat ohtes plagues a mi no passar avant ne fer pus novitat alguna ans me plagues tornar atras la via de

Leyda e de Leyda a Barchinona. E fahent jo resposta en aquells segons apres dire es arribada una altra embaxada dels jurats e ciutat de Çaragoça en la qual entre los altres es stat ambaxador don Lorenç Dalgas hu dels dits jurats ab letres de crehença de la dita ciutat en la qual explicada per lo dit don Lorenç de e per tots sos companyons en efecte es stat intimat e reportat sobre la liberacio del dit Senyor Primogenit allo matex que era stat dit per los embaxadors dels deputats e regne de Arago. Passant empero mes avant ço es com de la dita ciutat de Çaragoça havia supplicat la Majestat del Senyor Rey plagues en aquella dequiayant per ells se pogues dir Primogenit al dit senyor don Carles segons se dehia per lo dit Principat e com lo dit Senyor Rey ab cara molt alegre es stat molt content dient mes lo dit don Lorenç e demanant per la dita ciutat segons per los dits ambaxadors dels deputats e regne de Arago ere stat demanat plagues a mi no passar avant ne fer novitat alguna ans fos content ab nostro exercit tornar atras la via de la ciutat de Leyda. Los quals embaxadors axi del dit regne de Arago com de la dita ciutat per mi a ple hoits los es stat respost precehint deliberacio de nostro consell com de la embaxada e report per ells a mi fets de la liberacio del Senyor Primogenit tot lo Principat los ho regraciava molt e jo per aquell pero que com me demanaven jo tornas atras que de allo me haguessen per scusat com anar avant o atras sens consulta vostra fer no podia ne devia majorment que de sobre la liberacio del dit Senyor Primogenit per part vostra no

havia avis ne certitud alguna mas que per ells vessen que per los dits regnes e ciutat jo fabia e volia fer lo que podia que jatsia hagues requesta per part vostra passas avant de la present vila pero que per jo haver rebuda una letra per correu de sos principals de sobre la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit no havia volgut fer e que era content ab correu volant de e sobre les dites coses consultar vostres reverencies noblesa e magnificencies e pregar aquells jo ab lo dit exercit no hagues anar mes avant fins que per vosaltres fos haguda plena certitud lo dit Senyor Primogenit esser restituhit en sa primera libertad o no e que de aço fosseu contents. Los quals per sa gran virtut e providencia son stats contents significantme no voler partir de la present vila fins tant de e sobre les dites coses jo haja vostre resposta. Perque placiaus ab correu volan trametram aquella. E la Trinitat Sancta vos tinga en sa proteccio e guarda. Dada en Fraga a XXVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica.

Als molt reverent magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Per tant com se que de la tremesa feta per la ciutat de Çaragoça e deputats del regne de Arago separadament al nostre capita sereu largament avisats per letra del dit capita e de son consell no cal de scriuren gens ma-

jorment com tinch la ma gastada per una exidura e no he forma de scriure de ma ma. La present es solament per dir a vostra reverencia e magnificencies com fins aci jo so aturat aci en Fraga mes per necessitat que occorre en lo exercit que per pler que haje de star hich e si altre loch fos treballare en fer major scusa pero crech quant sereu informats del stat de Fraga e de les occupacions en que me he veure per aquest exercit crech no dubtareu en creurem daquiavant. Mos senyors jo fas compte de dema o laltra si puch tornarmen a Leyda per sperar alli vostre resposta axi per lo dar dels diners per la provisio del castell de aquesta present vila de la qual yo he ja consultat com encara per haver resposta de tots los caps que he scrit e fahent segons ordinacio de vostra letra lex-carrech aci de les despeses qui occorreran en lo exercit an Johan Mayans notari de aquexa ciutat conseller per vosaltres elegit al capita com la placia sia streta per poderhi haver altri e aquest he presentat al dit consell lo qual es hagut per bo. Fins aci lo dit exercit vostro no ha hagut mancament de viures neguns ab tot sia molt afanyos de provehirlo per lo gran desorde que es e poch castich de furtar vitualles que envides se troben pagesos qui vullen res carregar. Placia Deu que la fi de aquesta nova del deliurament del Senyor Primogenit concort en lo principi segons ses divulgada car si aço havia molt durar convendria fer prestech nou o licenciar les gents anar per ses cases e soldejarne altres tants per reprimir los excessos de aquests de Leyda. Si plaura a Deu scriure pus larch e pus

ubert de ma ma a vostres reverencia e magnificencies los quals prech Deu vulla ben aconsellar e conservar. Feta en Fraga a XXVIII de febrer entrant de nit.

Lo senyor bisbe de Gerona conseller del Senyor Rey deu entrar aci a nit o dema de bon mati. Crech jo si nostre parer cregues li valguera, mes que noych entras per la opinio en que tots los consellers del Senyor Rey axi justs com peccadors son tenguts.

Jo nom se lo Senyor Rey que se ha al cor de fer que apres que ha deliberat soltar lo Senyor Primogenit hi tramesa la Senyora Reyna se per hu qui es passat Scarp com hun comissari del Senyor Rey es passat per totes les barques de Ebro per ferlas cremar e si aquesta comissio es vera o falsa nom se be se cert que les han levades de les sirgues e desbaretades. — Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencia e magnificencies Johan Ferrer receptor vostre.

A los muy reverendes nobles magnificos senyores los diputados del General de Cathalunya hi el consejo en virtut de la comission de la cort sleydo e assignado.

Muy reverendes nobles e magnificos senyores. Por comission e mandado del capitan del Principado fue a Çaragoça e oy so aqui ribado en Fraga e jo he explorado e inquirido en Çaragoça de saber la disposicion de aquella en la endrecha de Cathalunya e particularmente la trobo en buen punto sil caso se feece al servicio del Primogenito hi a la complacencia e or-

dinacion del Principado e si caso sera que los fechos se diferesen en no concordarse por la vĩa de delibrar al Senyor Primogenito creet que con la voluntad quel pueblo creue a los que tant virtuosa empresa tienen cavo vosotres senyores de darles todo auxilio en special con la intervencion mia e con la yda que alla he fecho con suma diligencia me so levado e vistome en asaz periglo por servicio de aquell sancto Primogenito e apres por el del Principado. Al capitan largamente he informado de lo que ma corrido por avis suyo e por lo semblant he deliberado a vosotros senyores fas la present e mandat de mi lo que a vuestras senyories placient sia. De mi mano en Fraga a XXVIII de febrero. — A la ordenança e mandamiento de vosotros senyores muy presto vuestro Ferrando de Bollea e Galloz.

Als molt reverends nobles magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit residents en Barchinona.

Molt reverends nobles magnifichs e de gran providencia senyors. La ocasio de la present solament es per causa de aquesta fama procehida extesament que la Senyora Reyna es partida de Çaragoça fahent la via de Morella per menar lo Senyor Primogenit en Cathalunya. E axi encara nos ho ha dit la Senyora Infanta que es açi e en aço concorren moltes letres per diverses vies entre les altres ne ha venguda a nostra ma

una del conservador del Senyor Rey a son frare mossen Johan Torrelles la qual vos remetem ab la present e crehem que vostres reverencies e nobleses ne hauran hagudes. E jatsia nosaltres envides ho podem creure porien esser causa lo bulgar dit que de tant ho volriem no ho podem creure ans havem molt dubte e sospita si la Senyora Reyna es anada no sie per transferirlo en altra part mes remota e pus dificil per obtenir nostre desig. Pero per provehir al sdevenidor en cas que placia a nostre Senyor haver mes al cor de la Majestat del Senyor Rey lo deliurament del dit Illustre Senyor Primogenit vos pregam queus placia scriure vostra intencio en los duptes quens occorren. Primo venint la dita Senyora Reyna ab lo dit Senyor Primogenit en aquesta ciutat com nos hi haurem car crehem venra acompanyada de moltes gents de Arago Valencia e altres. Item crehem que de continent essent aci la Senyora Reyna per semblant venra lo Senyor Rey e sens falta molt acompanyat e tots jorns que ni arribaran mes. Crehem nosaltres que arribant volran aleugar al palau del bisbe e castell segons han acustumat los quals huy stan a ma de la ciutat guardats per seguretat de aquesta ciutat com sie gran força. Placieus scriurens de vostra intencio clarament e al larch e si algunes altres coses vos occorreran de tot vos placia scriurens e sia la Sancta Trinitat director e protector dels tots. De Leyda lo derrer de febrer any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Al molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Aqui va lo honorable En Jorda de Sebra ciutada nostre qui es persona abil experta en los afers e negocis occorrents. Placieus a vostres reverencies e nobleses haverlo per recomenat en aquest exercit en alguna cosa que sia a sa honor com hage molta bona voluntat en aquests afers. E sia molt reverent nobles e magnifichs senyors lo beneyt Jhesus en custodia dels tots. De Leyda a XXV de febrer any Mil CCCCLXI. —A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverent egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Incessantment pensam e treballam en toldre e tedar totes diferencies bandositats e inimicicies per occasio de les quals inconvenients ni dans se poguessen seguir entre qualsevol habitants de la dita vila ni en les circunstancies de aquella attesa la poblacio de molts prelats barons cavallers e altres homens qui son heretats e poblats entorn e assats prop de

aquella. On com ara novament sie pervengut a noticia nostra que per vostres reverencies per posar en repos e tranquillitat los poblats dins aqueixa insigna ciutat e encara los qui son poblats dins lo Principat de Cathalunya serie fet un edicte general e ja en aquexa ciutat publicat posant e metent aquells tals en certa seguretat o treua de que si axi es molt reverent egregis nobles magnifichs e molt honorables senyors vos reputarem a gracia singular los dits edicte e ordinacions per vosaltres fets nos vullats prestament trametre a fi que aquells hauts per nosaltres o per vostre diputat local aquells sian publicats per la dita vila a fi que migensant aquells los qui dins aquesta vila e encara los circemvehins qui son amichs e valedors dels dits reverent bisbe Durgell del comte de Cardona durant aquest temps sien posats en repos. Significantvos com nosaltres havem arrestats aci alguns valedors del dit bisbe e comte e aquells arrestats voliem metre en alguna seguretat e launs de la una part e altra qui son valedors dien e alleguen que ells son amichs e que no volen alguna seguretat la uns dels altres en tant que fins avuy nosaltres nols havem pogut entreuar ni metre alguna seguretat. Perqueus placia al pus prest que fer se puxa hajam vostra resposta a fi que hauda aquella puxam provehir saviament. E sia la Sancta Trinitat custodia vostra. De Cervera a XXVIII de febrer any Mil CCCCLXI. — Molt reverent egregi nobles magnifichs e molt savis senyors a tot honor e servir vostres apparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residens en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors. Vuy he rebudes dues letres una de vostres reverencies dreçada a mi e altra del honorable sotsveguer de aquexa ciutat dreçada al veguer o a son loctinent de aquesta ciutat la qual he presentada e donada al lochtinent de veguer com lo veguer noy sia e en fet fer acte per mon notari axi com mes scrit e manat en la letra dessus dita lo qual ha respost de paraula que es prest e apparellat inseguir e complir les coses en la dita letra contengudes totes hores que per mi sera request. E occorre dupte sobre la dita letra si lo dit veguer fara convocacio de hosts per tota la vegueria perque mossenyors placiaus de rescriuren per los primers. Mes mossenyors he comunicat als honorables procuradors de aquesta ciutat les coses en la dita letra a mi tramesa contengudes axi com en aquella per vostres reverencies mes manat dientlos que vullen reguonexer e saber quina e quanta gent hi ha en la present ciutat abil e disposta per armes per anar a la recuperacio e liberacio del Illustrissim Senyor Primogenit e que stiguen apparellats ab ses armes e be a punt pera la ora que seran demenats. Los quals me han respost que ja hi han treballat e treballen hey faran tot lo possible mas que molts stan de no volersi oferir per ço com noy ha aci algu quils conduescha e done sou e

dien serie molt necessari que aci hagues alguna persona per acordar que sens tot dupte si trobaria molta bona gent ben disposta per als dits fets. Perque mossenyors placiaus hi provehir. Certificant vostres reverencies com he dit al honorable en Barthomeu Feriça que anas aqui axi com en la dita letra mes stat menat lo qual va ab la present. Certificantvos mes com los de Bathea fan resposta a la letra que vostres reverencies los han tramesa la qual vos tramet ensemps ab la present. Ahir mossenyors vos scrivi largament de les coses que occorrien. Perque a present nom resta mes scriure sino que so prest a tot lo quem sera scrit e manat per vostres reverencies les quals tinga la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVII de febrer del any Mil CCCCLXI. — Mossenyors. — Lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres reverencies Pere Jorda deputat local de Tortosa.

Als molt reverent e molt magnifichs mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverent e molt magnifichs mossenyors. Perque en dies passats jo so stat absent de ma comanda fins aci no he haguda opportunitat significarvos de quanta lahor e gloria son comendats en lo per forçar e cobejar la feeltat dels poblats en lo Principat de Cathalunya. E perque occorren la necesitat ab la present vos ofir que si ma persona mos bens ne ma comanda seran bons per la honor servey e benavenir de

vostron bon proposit ordonaume a tota vostra voluntat ab fiança de complir. E perque en aquesta ciutat ma comanda apres la dignitat episcopal es pus preheminent e encara de religio militant per la qual no es permes laxercici de les armes e que en sdevenidor nô puxa esser constituit en culpa com dit vos he serê prompte al servey e conservacio de nostres libertats e privilegis e haver a cara la faeltat nostra. E sia la Sancta Trinitat en vostra proteccio e guarda. En la ciutat de Tortosa a XXVII de febrer. — A totes vostres ordinacions e manamants prest fra Pere de Biure comenador de Tortosa.

Als molt reverent honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors molt reverent honorables e de molt gran providencia. Dijous pus prop passat per correu rebi una vostra letra e dins tres letras quis dreçaven a mossen Johan de Pau e an Johan e Huguet de Foxa les quals de continent per home propri tremeti e cobrat aquell certificaré vostres savieses com les hauran rebudes segons me manau. Axi matex mossenyors vuy a les dotze ores tocades per correu he rebuda una vostra letra ab la qual voleu no destribueschа los florins que per lo senyer En Raset me haviets tramesos e axi jols retinch segons vostre manament. Los jurats de assi sabent tal letra han deliberat scriura al honorable mossen Francesch Sampso sindich daquesta ciutat

sia devant vosaltres per sopplicarvos los capitans e conestables qui se hau feta tota la despesa per anar servir lo General e vos placia sian remudats. Alguns dells men han parlat elś feta resposta que aquex consistori es tal que may no permet que negu qui treball per ell no sia satisfet els trametam lo portador de la present qui es hu dels dits conestables lo qual sen porta les letres dels dits jurats remeses al dit mossen Sampso. E per la present mossenyors no he mes a dir sino quem maneu ço que plasent vos sia. De Gerona dissapte a vespre. —Mossenyors de molt gran providencia a vostra ordinacio apparellat e manament lo diputat local de Gerona.

Als molt reverend pare en Christ e molt honorables e savis senyors lo bisbe e capitol de la Seu de Tortosa.

Molt reverent pare en Christ e molt honorables e savis senyors. Jatsia cregam fermament que per la libertat atorgada per la Majestat del Senyor Rey al Senyor Primogenit segons per nova certa vosaltres e nosaltres havem sera tranquillitat e repos en la terra e per ço vos hajam axi breument respost com haveu vist a la consulta per vosaltres feta sobre lo manament que lo governador de regne de Valencia fet ha de adobar e fornir les forces e muralles e de adeenar los pobles et cetera pero en apres nos ha occorregut que per mostrar tota obediencia al Senyor Rey a sos oficials axi com es pertinent e degut façats fer en vos-

tres lochs e de la mensa episcopal los manaments e crides de star les gents adeenades avituallades e preparades axi empero que per res nos moguen fins los fos per vosaltres scrit. E mes que fassats alguna demostracio de refer e adobar les forces e muralles axi e segons havem vist que altres universitats e lochs e senyors de aquelles en lo dit regne fet hauran. Aço dehim a fi de tolre e levar a vosaltres tota conguoxa si per ventura en lo temps venidor vos ne era attemptada fer alguna per lo dit governador o altres oficials reyals per no haber observat lo dit manament. E axi provehireu a la seguretat e repos vostre. Ab tant la Sancta Trinitat molt reverent pare en Christ e molt honorables e savis senyors vos tinga en sa bona guarda. Rescrivintnos francosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a dos de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor.

Als molt honorables a savis senyors los pahers de la vila de Çervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda ab la qual nos certificam de la bona voluntat diligencia e obra que donau en pacificacio de les gents de aquexa vila e dels lochs circunvehins e demanau vos trametam treslat de una crida per instancia nostra sobre aço feta en aquesta ciutat. Nosaltres comendam molt la bona intencio e voluntat vostra en la

cosa tant sancta com aquexa es eus pregam e encarregam la prossegnescau ab tot efecte e per tant trametrem al diputat local de aqui la dita crida o treslat de aquella dient e manantli requira los oficials de aqui la façan publicar en la qual cosa sera pertinent per vosaltres se fassa assistencia com per los honorables consellers de aquesta ciutat aci es stat fet. E siats diligents en fer observar lo contengut en aquella axi com acis fa. E per quant la Senyora Reyna ab lo Senyor Primogenit se diria venen en aquesta ciutat e no sab hom lo cami que faran si vindran la via de Leyda e axi passarien per aquexa vila vos pregam e encarregam que si aqui passaran vos disponguau en fer tota aquella honor axi a la dita Senyora Reyna com al dit Senyor Primogenit que possible vos sia e segons de bons e feels vassalls se pertany e fins aci loablement haveu acostumat. La Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a dos de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Responentvos a vostra letra de XXVIII del proppassat vos dehim nos ha be plagut com sou stat en lo exercit cor som certs hi haveu fet

benefici e fruyt e tota vegada vos pendrem a plaer que hi vullats esser tant com a vos vindra be e bonament ho poreu fer e havem per bo En Johan Manyans en les coses que en absencia vostra en lo exercit occorreran. Nosaltres per la nova que havem de la liberacio del Senyor Primogenit havem deliberat que lo exercit stiga en la vila de Fraga sens passar avant ne tornar atras fins per nosaltres sia scrit altrament segons per altres havem ja scrit e de present tornam scriure al capita. Per semblant havem deliberat que en fer provisions del castell de Fraga nos enante e axi vos ne havem scrit e per aquesta encara vos tornam dir aço mateix e volem que per vos sia scrit al dit En Johan Manyans que no cur res fer de les dites provisions del castell. En aço que dieu de la necessitat de la gent de peu vos havem ja scrit com havem delliberat ferlos socorriment per XV dies e per ço vos trametem de continent la quantitat de la qual fareu emprestança de tres florins corrents a quiscun home de peu qui pendren vulla obligantse ab caucio de servir XV dies ultra los dos mesos per los quals sou ja pagats. Havem plaer de tots los avisos quens feu. Nosaltres no havem altra nova sino que lo Senyor Primogenit seria stat tret del castell de Morella e devallat en la vila juxta lo que apres sabrem se faran nostres delliberacions e de aquelles sereu avisat. Dada en Barchinona a 11 de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barhinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Vuy de mati es attes correu ab letra vostra de XXVIII del passat ab la qual nos certificau de la venguda de aquexs senyors de embaxadors dels diputats e regne de Arago e de la ciutat de Çaragoça e com vos han fet cert de la liberacio del Senyor Primogenit e pregat per part de lurs principals daqui avant nos fes novitat alguna abans ab lo exercit vos ne deguesseu tornar la via de Leyda e mes nos certificau de la resposta per vos a ells feta dientlos que no partirieu sens nostra delliberacio per la qual nos haveu consultat e que los dits embaxadors haurien delliberat aqui aturar la nostra delliberacio e resposta sperant. A que senyor breument vos responem axi com per altres moltes vos havem dit ço es que pacificament e quieta siau e stigau ab tot lo exercit en aqueixa vila de Fraga sens passar pus avant ne tornar atras fins altrament hajam delliberat e a vos scrit car la cosa no es encara en termens que altre vos puxam dir. Del que succehira e denostres deliberacions sereu en apres certificat. Ab tant la Sancta Trinitat molt egregi senyor e strenuu baro vos tinga en sa guarda. Dada en Barchinona a II de març any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la

comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Rebuda havem vostra letra ab la qual nos denunciau lo recel e dubte que haveu de les noves que vengudes son sobre la liberacio del Illustre Senyor Primogenit delliberada o publicada per la Majestat del Senyor Rey lo qual matex recel e dubte habite en nosaltres e stam per ço molt attens en sentir e veure les coses com succehiran car segons lo proces de la dita liberacio axi sera pertinent e convendra deliberar e provehir e per ço no stigau en admiracio si prou delliberadament nous podem scriure car los animos de tots stan ab tanta suspensio per les coses varies e diverses que son vistes e dubten subseguir que reposada conclusio nos pot scriure e per tant havem a molt propri ab molta prudencia e caucio stigau per manera que a la indempnitat de aquexa ciutat sia ben provehit. Havem bona sperança que puys a la Majestat del Senyor Rey ha plagut delliberar la liberacio del Senyor Primogenit deduida aquella a efecte seran les restants coses en tal manera provehides que succehiran a laor de Deu repos benefici e indemnitat e justa dita liberacio ha empresa e proseguida. En lo restant quens scriviu quina forma sera per vosaltres servada en la entrada de la Senyora Reyna e Senyor Primogenit si aqui ve-

neu jatsia a nosaltres no sia prou facultat tant digestament a present en aquesta materia delliberar com volriem per quant lo temps e cuyta nons ho comporta e la multitud dels negocis nou permet pero movent nos semble que per quant no ignorau la venguda e entrada del Senyor Primogenit en lo Principat de Cathalunya es desigada no pot portar contrari axi a la dita Senyora Reyna com Senyor Primogenit qui tots venen ensemps esser observada la pratica acustumada e jatsia vosaltres siau savis e prudents per pensar en lo esdevenidor es vist a nosaltres com dit havem deveu usar de tanta contela e seguretat que la indempnitat de la ciutat sia attesa a fi que tots perills sdevenidors sien lunyats. Pregamvos afectuosament que de continent siau certs la dita Senyora e Primogenit entrar per aquexa via ab molta cuyta nos avisen. E sia la Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vostra guarda. Dada en Barchinona a II de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera.

Al molt honorable mossen e honest religios frare Joham Ram comenador de Ulldechona.

Molt honorable mossen e honest religios. Vostra letra havem rebuda responsiva al que per nosaltres vos es stat scrit. E vist lo quens dehiu en la dita vostra letra vos havem que regraciar e per part del Principat vos regraciam la bona voluntat e afeccio que mostrau haver en les coses concernents honor e servey del

Senyor Rey liberacio del Senyor Primogenit e tranquillitat repos e benefici del dit Principat ab lo qual vos voleu confirmar com a part que sou de aquell al qual tots los membres deuen esser conformes en unanimitat de volers. Vehem e sentim la virtut vostra ab la qual entenem en aço perseverar en que feu e obrau com de cavaller se pertany e segons de vos se spera es creu. Plaunos vostra delliberacio de esser e star aqui per tuicio e bona guarda de vostre castell e comanda. Veritat es que havem bones noves de la liberacio del dit Senyor Primogenit pero per quant encara no vehem lo efecte vos pregam no vullau de vostres preparatoris desistir fins la dita liberacio e la tranquillitat e repos en lo dit Principat sien en efecte deduhits. En lo mig e tota hora molt honorable mossen e honest religios scriviunos francosament de tot ço que a plaer e honor vostra per nosaltres fer se puxa. E tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a dos de març any mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell et cetera.

Dirigitur deputato locali civitatis Illerde.

Diputat local. Enviamvos copia de una crida la qual ses feta aci per lo regent la vegaria a gran servey de Deu e del Senyor Rey e repos è tranquillitat de aquest Principat. Manamvos per ço de continent requirau lo veguer o altre oficial de aqui a quis pertanyne en virtut de la seguretat que han prestada o son tenguts pres-

tar de obtemperar a nostres requestes que la dita crida fassen fer per los lochs acustumats de aquexa ciutat e que la facen servar e feula continuar en lo libre de la sua cort a fi que aparega. E pregam de nostra part los honorables pahers de aquexa ciutat que hi facen assistencia. Dada en Barchinona a II de març del any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat.—Los diputats sols et cetera.

Ara hojats queus fa asaber lo molt honorable . . . . . . . . regent la vegaria de la present ciutat per lo molt alt e molt excellent lo Senyor Rey a requesta dels molt reverent e honorables diputats del General del Principat de Cathalunya que aço fan ab delliberacio del consell en virtut de la comissio per la cort general celebrada en la ciutat de Leyda assignat qui tot lo Principat representa e encara de consell dels molt honorables e molt savis senyors los consellers de la ciutat de Barchinona que com per gran servey de Deu omnipotent servey e honor de la reyal corona recuperacio de la persona del Illustrissimo don Carles Primogenit de Arago e de Sicilia et cetera Princep de Viana e benefici repos e tranquillitat del Principat de Cathalunya e de la cosa publica de aquell sia stat delliberat per lo be pacifich del dit Principat que tots aquells de qualsevol ley stament o condicio sien qui se acordaran per causa del dit negoci sien guiats e de fet aquells guia. E mes encara denuncia e notifica a tot hom que los poblats de Cathalunya ara sien acor-

dats o no e lurs enemichs sien en pau e treua constituhits segons los usatges de Barchinona e constitucions de Cathalunya en axi que si algu aixi dels enemichs dels dits acordats com encara dels dits no acordats contra los lurs enemichs e encara altres qualsevol persones de qualsevol condicio sien damnificara algu dels dits poblats en persona e en bens per si o per interposada persona incorreguen les penes de les dites constitucions e usatges e encara pena de mort sens tota merce. Declarat empero que en lo dit guiatge no sien compresos gitats de pau e de treua o bandejats.

3 DE MARZO.

Ocupóse la sesion de este dia con la lectura de varias cartas, cuyo tenor es como sigue.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors. Jatsia per lo correu a nit passada per mi spatxat siau avisats com los embaxadors per los diputats e regne de Arago e ciutat de Çaragoça quiscuns per si eran stats a mi e explicada sa crehença la resposta

que per mi los ere stada feta no resmenys per quant lo magnifich don Johan Dixer per certa letra de avis que vuy de mati dada de la present reebuda havia de la senyora sa muller ab la qual li dehia com mossen Rebolledo se metie en tall de correrli ses terres e entre aquelles volerli cremar e afogar lo loch de Bellxit volgues partir de la present vila ab una flota de gent axi de peu com de cavall de aquest exercit del Principat dient e pretenent com jo dijous prop passat volent seguir aquella crebença que per vosaltres a mi era stada tramesa ab vostra letra dada en Barchinona a XXIII de febrer prop passat la qual rebi en Leyda a mitge nit la nit que de aquella parti essent per cavalcar e venir en aquesta present vila era stat deliberat per ell e per mi e mon consell ab tanta o mes gent de aquella ab la qual de present ell partir volia ell partir la via del castell de Penyalba e de aquell stacio e de aqui havent les barches de Ebro segons la donchs fos avisats ab letra mia dada en la present vila a XXVI del mes prop passat he deliberat fervos la present per avisarvos com per reposar lo dit don Johan so stat molt pregat per los dits embaxadors axi dels deputats e regne de Arago com dels jurats de la ciutat de Çaragoça e singularment per part dels dits jurats volgues ajustar mon consell e ab aquell deliberas e provehis lo dit don Johan no hisques ne partis e vehent que les rahons per lo dit jurat de Çaragoça fetes eren molt degudes e ajustat lo dit consell en lo qual lo dit jurat es entrat ab sos companyons e present lo dit don Johan per satisfer e donar raho al

dit don Johan de les dites noves que hagudes havia de la dita senyora sa muller per les quals stava axi mogut dix que era veritat com divendres proppassat en la nit volent ell ab alguns altres jurats de la dita ciutat companyons seus fer la via de la Serenissima Senyora Reyna qui anava per desliurar la persona del Senyor Primogenit de preso e exequtar la gracia de e sobre lo dit Senyor a la dita Senyora e jurats de Çaragoça per lo dit Senyor Rey per ells supplicat atorgada per lo dit Senyor Rey qui la donchs havia nova com jo era junt en Fraga e havia haguda aquella a ma mia fonch convocat consell en lo qual foren appellats e demanats los dits deputats de Arago jurats de Çaragoça e molts altres barons e senyors del dit regne axi lechs com ecclesiastichs als quals lo dit senyor explicada la nova que sa Majestat havia de aquesta vila sobre dos caps demanava consell. Lo primer si fora degut sa Majestat fes tornar la dita Senyora Reyna e sobreseure en aquella gracia que per ell tant liberalment era stada atorgada. Laltre que attes que per mi ab la host e exercit del Principat ere entrat en lo reyalme de Arago e de aquell havia pres aquesta vila que es clau e porta del dit regne e de la qual a peu pla se pot anar e entrar fins en la ciutat de Çaragossa com e en quina manera per sa Majestat e encara per lo regne e los qui aqui eren se devia provehir que tal e tanta gent darmes no talas ne afogas lo dit regne e lochs de aquell. A la Majestat del qual per lo dit consell fou respost quant al primer cap que per res sa Majestat no volgues revocar la gracia per ell liberal-

ment atorgada sobre la liberacio del dit Senyor Primogenit ans aquella prosseguir com fos per sa Majestat be e degudament feta a servey de Deu e sa reyal corona benifici de sos fills e repós de tots sos regnes e terres la qual no revocar ne en aquella sobreseura sa Majestat reyal fou contenta. Quant al segon cap fonch deliberat e conclos en lo dit consell e respost al dit Senyor que les hosts del regne se convocassen los sobrejunteros e altres gents darmes segons los furs usos e costums del dit regne. E perque la dita host e exercit del dit Principat ignorant la gracia per lo dit Senyor feta no passassen Ebro que totes les barques del dit riu fossen preses e afonades o cremades. De que ells ço es lo dit jurat de Çaragoça e altres embaxadors per la dita ciutat havien per ferm que la nova que lo dit don Johan havia de la dita Senyora sa muller no ere gens en fet segons a ell era stat donat entendre mas que si remor o moviment hi havia de gent darmes axi de peu com de cavall era tant solament lo que era stat deliberat en lo consell reyal havent per ferm de e sobre les barques de Ebro lo ques dehia que eren afonades e cremades. Com axi fos deliberat e hoit a ple lo dit jurat e altres de sa companyia per mi e mon consell absents los dits jurat e companyons es stat deliberat que attes lo que dit ere per aquells com encara lo quis dehia de la liberacio del Senyor Primogenit lo qual es fi a nostra empresa e encara per esser avisat en Johan Ferrer per letra vostra no acordas pus gent ne fes algunes altres coses significants algun sobresehiment de prosseguir la dita em-

presa que no obstant los motius e rahons del dit don Johan Dixer ni ell ni home del dit exercit nos mogues nis partis en manera alguna. E perque si per ventura per alguna altre via vostres grans reverencies noblesces e magnificencies de les dites coses ço es dels moviments de les gents darmes del dit regne e barchas cremades eren avisades ignorant la veritat del fet en deliberar alguna cosa no fossen enganades e encara per lo descarrech del dit don Johan de res que per vosaltres li pogues esser donat carrech vos fes la present segons dessus es dit. Per semblant vos avisas com los diputats de Arago qui aci son han pres comiat de present per partir de mati e aço perques diria que los seus condiputats del dit regne absents ells haurien donats deu milia florins al Senyor Rey. E perque fahent la present he rebut hun home de don Matheu de Muncada ab una letra sua quim par molt desonesta e tal que es degut vosaltres la vejau dins la present vos tramet aquella la qual vista deliberareu segons trobareu fahedor. Dada en Fraga lo primer de març any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica.

Als molt reverent magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona

Molt reverent magnifichs e honorables mossenyors. Apres de havervos scrit la letra que va ab la present es arribat a mi hun hom qui laltre jorn jo havia tra-

mes en Gascunya en la vila del Oro per la nova quem havien dita de la gent darmes que lo comte de Foix ajustava en Gascunya lo qual home no es pogut plegar en la dita vila per tant com poch ha que ell arriba del port lo port sera tant carregat de neu que lavors ni daquells bons dies se poguera passar e axi puys no podia passar esse hagut informar com mills ha pogut dels qui derrerament eren venguts de aquella terra. Les novitats quey eren hi encara senyaladament de aquesta de gent darmes hi ha trobat per homens conexents seus que saben prou en los fets de aquella terra com en Gascunya nos fa ajust de gent darmes. Es be ver que la comtessa de Foix los ha trames a dir en Biarn que li trameten dos milia ballesters per guart de sa persona o quels li trametan per via de Pamplona significant que la terra los hi dega trametre a ses despeses e aquests o que creguen de no anarhi a ses despeses o que nols vingue be axir de llurs cases per be que fins aci no hajen feta molta remor de anar no sen son mesos en neguna orde ni aparell. E veus aci mossenyors molt reverent e molt magnifichs en suma tot quan aquest hom ha pogut sentir dequi avant per satisfer a la opinio de alguns durs en creura que sia la liberacio del Senyor Primogenit reyalment e de fet en la opinio del Senyor Rey los quals huy han donada aci fama que lo dit Senyor ha hagut del General de Arago deu milia florins molt scaldadament e contra forma acustumada los quals vol convertir en soldajaments de gents e ha trames a nit hun hom a Çaragoça per quen vinga informat de la veritat e lo

haver hagut en los deu milia florins del General se ha aci per cert e volerlos per soldejar gents darmes e altres necessitats es vulgar parlar e fama incerta. Lo capita significa ahir a hun gentil home de don Matheu de Muncada que la voluntat sua fora aleujar de aquesta gent del exercit de aquesta vila quiy carregaven massa e de trametrelin huns quants a Miquinença perque fossen aleujats pagantlus lurs vitualles segons es acustumat. Lo dit don Matheu ha respost que nols li trameta que de son grat noy entraran e algunes altres rahons en ques mostraria ell no esser prou aderent a la voluntat del Principat. Es stat fins aci deliberat no ferli neguna resposta ni moviment nos sapia si aquesta deliberacio del Senyor Primogenit sera deduhida en exequcio. E manenme vostres reverencies e honorables savieses ço que plasent los sia. Dada en Fraga lo primer de març a deu hores apres mig jorn. — Del quim recomau en gracia e merce de vostras saviesas Johan Ferrer.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend noble magnifichs e honorables mossenyors. Anit passada per correu vos scrivi a compliment del que occorria. La present es per dir a vostres reverencies noblesa e magnificencies com huy don Johan Dixer ha rebut letra de sa muller en que li diu com ha sentit com mossen Rabolledo e alguns al-

tres de Arago li volien correr algunes terres sues specialment donarli a sacho Bellxit de que lo dit don Johan ha fet demostracio ab part de aquesta gent del exercit fer aquella via axi per defensar los dits lochs seus com encara per ofendre los de aquells quel volien ofendre e de aço se ha fet raho al capita e consell per los diputats Darago e jurats de Çaragoça qui son huy en aquesta vila pregant lo capita no ho permetes fent fonament que aquesta sospita es voluntaria e no vera e que trametra gent en Arago en aquesta manera seria scandalitzar Arago e torbar la liuranza del Senyor Primogenit. Entre los altres ha dit a mi apart micer Johan de Gurreya hun dels diputats del dit regne ab lo qual jo ja de entich he conexença que lo Rey ha volgut provar en Arago les gents quin animo tenien e tots lan desenganat que en aquesta materia del desliurament del Senyor Primogenit tots seguiran lo Principat de Cathalunya e si ells no son stats començadors de aquest fet es que la preso e infraccio de libertats e privilegis ses feta en Cathalunya e no en Arago pero que prosseguir la dita deliuracio del dit Primogenit cosa es que tothom ha en voluntat e que axi lo Senyor Rey vehent ço que en Cathalunya se fehia e sentint lo coratge dels aragonesos ses hagut a inclinar a les supplicacions de tots e que ara stant les coses en aquests termens entrar gent cathalana en Arago per fer guerra majorment ab tant pocha causa com es aquesta sospita causada sens alguna raho seria pervertir la voluntat dels aragonesos e donar occasio al Rey de mudar son bon proposit. Aquest

matex me ha donat rabo de la provisio feta per lo Rey en lo cremament e tot lo desbaratament de totes les barchas de Ebro dient que essent desliberada per lo Senyor Rey la libertat del Senyor Primogenit ell tench consell en que ell dit deputat fonch present e alli lavos fonch ja deliberat fer aquella provisio en les barchas per provehir al pus segur en cas que aquesta host volgues passar avant e que no ses fet gens per partir segons lo Senyor Rey de la gracia atorgada al Senyor Primogenit e la conclusio que feta es stada que tengut consell per lo capita al qual me ha demanat es stat conclos no esser spedient gens moures alguna de aquesta gent de aci per entrar en Arago. E jatsia que axi sia conclos si vostres reverencies noblesa magnificencies e honorables savieses han la conclusio per bona de volerla significar clarament e streta al capita car jatsia ara sia conclos axi poch moviment bastaria en portar altra deliberacio. E manaume mossenyors vostres reverencies noblesa e magnificencies ço que plasent los sia. Feta en Fraga lo primer de mars Mil CCCCLXI.

Vostra letra de XXVII del passat en quem es manat que no do sou a gent de cavall ne de peu ni que pach monicions artellaries et cetera rebi la nit passada a XII hores de mitge nit. Fare segons mes manat.—Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencies noblesa e magnificencies Johan Ferrer.

•

Al molt reverend e magnifichs senyors los diputats

del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una letra vostra havem rebuda continent en efecte pregantnos que per benefici nostre e del Principat de Cathalunya conformantnos ab aquell vullam fer preparar las personas de aquesta vila que sien dispostes per fer armes perque si necessitat occorria sien previstes e aparellades en fer lo degut segons lo cas requerra en defensio del dit Principat e nostra com siam constituhits en frontera en resistir contra qualsevol gents que volran intemptar de entrar e tenir contra lo dit Principat feta entenent prosseguir aquella per recuperacio e liberacio de la persona del Senyor Primogenit e que del nombre de persones que son en aquesta vila suficients e dispostes per fer armes vos dejam certificar per letra nostra fahent en aquest negoci per lo be comu e del dit Principat la diligencia ques pertany axi com de nosaltres sperau. Hon nosaltres satisfent a la dita vostra letra a la reverencia e magnificencia de vosaltres certificam com de continent que havem sentit per veu e fama que los fets tractats entre lo Senyor Rey e los senyors de embaxadors del dit Principat no venien en concordia e lo dit Senyor Rey ab lo dit Senyor Primogenit se apartaren cautament de la ciutat de Leyda essent en Fraga mana establir la vila e castell nos som preparats en aquesta vila en fer fort nostra muralla guaytant nit e dia aquella ab portals tancats e ben guardats en manera que no pugam esser decebuts ab la millor diligencia que podem provehint

la dita muralla de bombardes buçons pedres e altres furniments segons nostra possibilitat com millor havem pogut e mes havem arreglat les persones de aquesta vila per dehenes e cinquantenes ab manaments per part de la senyoria sots la feeltat son tenguts en aquella que tota hora que sentran e oyran so de viafos o de campana sien prests ab lurs armes per resistir contra aquells quins volran ofendre e mes encara havem preparat de vitualles axi per nostre mester com encara per refresch de alguna esquadra de les gents del dit Principat ques diu que per ordinacio vostra seria deliberat trametre la on lo dit Senyor Primogenit sera e aquesta provisio havem feta per tant que si lur passatge de dites gents sera per aquesta vila sien ben reculits e servits. Certificantvos dels homens de aquesta vila los qui son en disposicio de fer armes son en nombre de cent ab tot son mal preparats e provehits de arnesos dels quals no som en possibilitat o facultat en provehirnos de aquells com mester seria per la gran inopia que es en nosaltres axi per occasio del incendi seguit en la nostra esglesia parroquial per reparacio de la qual portam gran carrech com encara per altres oppresions e afanys urgents en nosaltres axi en universal com en particular. En totes coses a nosaltres possibles per la honor del dit Principat del qual membre e de vosaltres senyors de qui fem cap e speram subvencio consell e ajuda en son cars e loch nos proferim promptes ab tota una voluntat e efecte complir. La SanctaTrinitat vos prospere en gracia e vostron bon regiment. Dada en Bathea a XXVIII

del mes de febrer any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio e servir de vosaltres prests los jurats e prohomens de la vila de Bathea.

Als molt reverent e magnifichs diputats residents en Barchinona de Cathalunya et cetera.

Molt reverent e magnifichs senyors. Una vostra letra havem rebuda en que significau que algunes gents poch desigants la honor de la magestat del Senyor Rey e la tranquillitat e repos del Principat de Cathalunya volrien empatxar e perturbar la liberacio de la persona del Senyor Primogenit et cetera e que per lo benefici nostre e de tot lo dit Principat conformantnos ab aquell del qual som membre volguessem fer preparar tota persona de aquesta vila qui sia per armes en tal manera que ocorrent alguna necessitat sien provistes e apparelladas a fer lo degut en aquella segons la exhigencia del cars requira e que del nombre de persones que seran en aquesta vila suficients a fer armes vos certificassem per nostra letra segons que en la dita vostra letra que dada fonch en la ciutat de Barchinona a vint del present mes de febrer largament es contengut. A la qual responent certificam vostra reverencia com en aquest loch ha cent trenta homens per combatre e fer armes pero preparats e disposts al present nich ha cent per ofendre e defendre. Es veritat que no sich trobe al present poch mes de deu cuyraces. Oferintnos promptes en totes coses que toquen a la honor e servici del Principat la feeltat salva. Dada

en Vilalba a XXVI del mes de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — A vostre servey prests jurats e prohomens de Vilalba.

Als molt reverents egregis e magnifichs senyors lo General diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis e magnifichs senyors. Degudes recomendacions premisses a la reverent senyoria e magnificencia de vosaltres yo tramet aqui a mon nebot En Galceran Çacirera portador de la present informat largament de ma intencio e voluntad les quals a vostres reverencies e magnificencies ha de part mia extensament explicar. Perque suplich quant mes afectuosament puch ni se en aquelles los sia plasent donarli fe e creença en tot quant per aquest los sera explicat tal com tinch sperança donarieu a la mia propria. E ordon de mi la reverent senyoria e magnificencia de vosaltres lo que plasent los sia. De Azco a XXVII de febrer any Mil CCCCLXI. — Lo qui en gracia de vosaltres senyors me recoman lo castella Demposta.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors. Aqui va mon frare En Johan Jorda e son cunyat En

Pere Luis Garridell ciutadans de aquesta ciutat exhibidors de la present per pendre sou per cinch rocins e cinch homens de peu los quals foren anats aqui ab los dits rocins e homens sino per quant aci se apleguen totes les gents darmes. Son homens disposts e habils segons veuran vostres reverencies. Suplichvos mossenyors los vullau haver per ben recomanats car sens dubte ells compliran lo que oferran es dispondran en totes coses que ordonaran vostres reverencies les quals me rescriuen lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVII de febrer any Mil CCCCLXI. — Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverent e magnifichs mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent e magnifichs mossenyors. Ab correu vos he scrit del avis he hagut de Morella a Deus sia plasent los fets prenguen bona fi. En Jordi Arbones de aci home ben dispost pera armes va aqui per pendre sou pera ell e XXIIII homens. Es tal que baste a donar recapte en una conestablia. Diu ell e los altres son be a punt de armes a homens de peu necessaries. Placia a vostres reverencies haver aquell per recomanat les quals tinga la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVII de fe-

brer any Mil CCCCLXI. —Mossenyors lo qui es prest a tota ordicacio e manament Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis mossenyors. Certifichvos com en aquesta hora he cobrada letra e resposta de una de les persones que he trameses a Morella la qual scriu com air que era diumenge primer dia de març entre dues e tres hores passat mig jorn la Senyora Reyna entra en Morella acompanyada ab lo Senyor archebisbe lo mestre de Muntesa lo visrey lo comanador de Montroig e molta altra gent e dreta via puja al castell e al peu de la scala descavalca e puja ab tota la gent e a la porta del castell feren sos actes e tots ajustats entraren en aquell e la dita Senyora Reyna entra en la cambra hon stava lo Senyor Primogenit e a poch distant hisqueren abdosos e devallarensen del dit castell e al peu de la scala la Senyora Reyna cavalca en les anques de la mula del senyor archebisbe e lo Senyor Primogenit en la sua mula vestit ab capapuç morat capell de sol burell ab la xia de seda negra e axi sen devallaren a la sglesia hon los rebe la professo. E daqui hisqueren e sen anaren a la posada de micer Pere Ram e alli restaren la dita Senyora Reyna e lo Senyor Primogenit. E diuse que deu fer la via de aqueixa ciutat segons lo dit home



scriu e que partiran vuy que es dilluns e que deu passar per aquesta ciutat. Perque mossenyors aço es nova certa de la deliberacio del dit Senyor Primogenit e axi ho poden creure vostres reverencies com la persona que de aço scriu es persona digna de fe. Los de Gandesa e de Orta fan resposta a les letres quels son stades trameses remetles a vostres reverencies ensemps ab la present les quals me rescriuen e manen tot lo que plasent lós sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a dos de març del any Mil CCCCLXI.

Lo portador de la present parteix a les tres hores après mig jorn de vuy que es dilluns. Ha esser aqui en XXVI hores. Darli heu si compleix XII florins e per quiscuna hora que avançara mig flori. — Mossenyors.—Lo qui es molt prest a vostra ordinacio e manaments Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell per comissio de cort elegit e assignat en Barchinona.

Molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors. Rebuda havem una letra vostra scrita en Barchinona a XVIII del present mes per la qual nos significau axi lo cas de la detencio feta per la Majestat del molt alt Senyor Rey de la persona del Illustrissimo Senyor Princep fill primogenit de aquell de la qual ja per moltes vies nosaltres haviem hagut no-

ticia com encara los actes per aqueix insigne Principat per causa de la dita detencio fets ab tot lo que ha succehit en lo dit negoci fins a la data de la dita vostra letra. E finalment nos dieu queus preparau entrar en aquest regne per obtenir delliurament e restauracio de la persona del dit Senyor Princep e aço enteneu a fer ab potencia de alguna gent per obviar a aquells detractors del honor real los quals a les dites coses vos volran donar impediment algu volents sobre aço clarament la intencio nostra saber. A la qual vos responem que a nosaltres ha donada molta congoixa molestia e enuig la dita gran novitat de la detencio del dit Senyor Princep no solament per los respectes en la dita vostra letra recitats mas encara per molts altres dignes de consideracio los quals a present ommetem e per ço es stat e es tots temps nostre desig ab summa e continua diligencia entendre e procurar amor e concordia e mutua dileccio entre los dits senyors pare e fill e axi per obra ho havem fet per aquelles vies millors e pus acceptes quens ha paregut deures fer segons ja havem scrit a vostres reverencies per altres letres nostres. E apres havem hagut enuig e desplaer de les diferencies que entre la Majestat del dit Senyor Rey e lo dit Principat per la dita raho son seguides de les quals per la fraternitat indisoluble unitat e amor que es e tots temps es stada entre lo dit Principat e nosaltres havem gran sentiment per que encara de les dites coses vehem preparats molts dans e inconvenients a tots los sotsmesos a la real Majestat e corona de Arago. Perque a present no

vehent altra via pus disposta o saludable a be obrar e remediar en lo dit negoci que tractar e procurar concordia amor e benivolencia entre los dits senyors pare e fill per medi e intercessio de embaxades e encara per aquella mateixa via tractar e comunicar per tot nostre esforç entre la prefata Majestat e vosaltres molt reverents nobles e magnifichs senyors de repos e assossech e concordia en les dites diferencies havem delliberat trametre e de continent trametem nostres embaxadors a la prefata Majestat los quals apres comunicaran ab los sexanta embaixadors vostres residents en la ciutat de Leyda si alli seran atrobats e sino ab aquelles persones que per vosaltres hi seran destinades pregantvos aquelles vullau designar e trametre en aquella part del dit Principat que propinqua al loch hon la Majestat del dit Senyor Rey se trobara per major facilitat e expedicio dels dits fets. Al queus scriviu de la entrada de vostra gent fahedora en aquest regne vos responem que no esta en nostra facultat qui sols havem carrech de aquesta ciutat e terme de aquella e no de tot lo regne. E aço es fins açi lo nostre proposit e intencio e lo que a vosaltres per nostres letres havem a comunicar. Quant plaent a Deu nostres missatgers seran ab los vostres poran ab aquells comunicar los quals pus stesament los poran dir e recitar nostre bon afecte e intencio molt promptissims a les dites coses. E per a present nons resta pus a dir sino que nostre Senyor Deu conserve vostre consell e nostres al servir sen e de la real Majestat e del dit Senyor Princep e primogenit e benavenir de la republica nos-

tra. Recomanantnos a les grans reverencies nobleses e virtuts vostres les quals nostre Senyor Deus tinga en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Valencia a XXVII de febrer del any Mil CCCCLXI. — Los Justicia jurats e consell de Valencia promptes a tota honor e beneplacit de les vostres grans reverencies.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Ahir que era dissapte vos fiu correu eus scrivi de la nova que havia de Morella de la liberacio del Senyor Primogenit e jatsia per saber pus plenament la veritat de la dita nova e de totes altres coses que si sien fetes hi haja trameses dues persones a consell dels honorables procuradors de aquesta ciutat empero fins ara no he cobrada alguna resposta ne avis ne alguna de les dues persones mas vuy que es diumenge apres dinar es vengut de Paniscula lo honorable En Pere Dez Puig veguer de la present ciutat e ha portat letra del mestre de Muntesa que fa al comanador major feta en Çaragoça a XXV del mes de febrer scrivintli com la Senyora Reyna venia a Morella per la liberacio del Senyor Primogenit la qual letra es del tenor seguent. — Lo mestre de Muntesa e de Sent Jordi comanador major per consolacio vostra e de tots nostres subdits e vassalls de nostra religio vos avisam com a Deus infinides gracies la Majestat del Senyor Rey en

lo dia de vuy ab molta liberalitat ha feta gracia a la Senyora Reyna a supplicacio sua per part de tot lo Principat feta a la liberacio del Illustrissimo Princep lo qual aquella ensemps ab lo senyor Visrey e nos anam vuy per delliurar de la detencio e per portarlo en Cathalunya Speram esser en Trayguera dilluns primer vinent ensemps al lo dit Senyor Princep hon feu fer tota provisio per ben recollir alli los dits Senyora e Senyor Princep. Seretshi e avisareu aqueixs pobles. De Çaragoça a XXV de febrer any Mil CCCC sexanta hu. — Perque mossenyors avis vostres reverencies de les coses dessus dites. Es vengut en aquesta hora un frare de la vila de Morella e parti air a les deu hores de mati e compte que la Senyora Reyna encara no era entrada en Morella com ell parti mas que los jurats e prohomens de la dita vila eren exits per rebre aquella com ja haguessen nova que venia e era prop e quel Senyor Primogenit encara era en lo castell de Morella e aço per quant speraven que la Senyora Reyna vingues el delliuras e tragues del dit castell. E axi la nova dita de paraula per lo correu que porta la letra de Morell de la qual ahir scrivi a vostres reverencies no es exida vera segons lo que aras compte per lo dit frare mas esta nit mossenyors spere rebre correu e saber nova certa de les dites coses e altres que saber se poran. Rebut quel haja prestament ne scriure a vostres reverencies. Certificantsvos mes com los de Vilalba han feta resposta a la letra quels es stada tramesa la qual vos tramet ab la present. E altres coses mossenyors no occorren scriure

sino quem manen vostres reverencies tot lo que plasent los sia los quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa lo primer dia de març del any Mil CCCCLXI.

Lo correu portador de la present parteix vuy que es diumenge primer dia de març a les set hores de nit ha esser aqui dins XXVIII hores. Si compleix daüll deu florins corrents. — Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda deputat local de Tortosa.

Als molt reverent magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis senyors. Vuy data de la present lo honorable deputat local de aquesta ciutat nos ha comunicat e notificat una letra de XXIII del present de vostres reverencies a ell tramesa la qual vista certificam aquelles com havem hagut e havem a memoria e a diligencia en fer diligent investigacio quanta gent util e disposta en armes se trobaria en aquesta ciutat encautant aquella com hora fos stigues presta per anar lla hon seria delliberat oferintlos haurien sou del General del dia que exirian de la present ciutat. E per quant mossenyors molts de aquesta ciutat qui han disposicio en armes no veen aci les pecunies del General promptes per haver lo sou o prorata de aquell per provehirse de algunes armes quels son necessaries no volen donar paraula ne

prometre de esser prests com fossen demanats ab ses armes ab tot que mostren haverhi bona voluntat e axi bonament nous poriem fer certs del nombre de la gent de aquesta ciutat util en armes empero creem que essent aci realment les pecunies e que de fet se done lo sou de continent de la present ciutat se trobaran pus de trecents homens molt disposts en armes. Placieus donchs mossenyors provehir se done lo sou aci e ab tota certinitat poran vostres reverencies esser avisades del nombre de la gent disposta en armes no solament de aquesta ciutat mas encara de molts lochs circunvehins qui ab gran voluntat si dispondran. Lo honorable En Berthomeu Ferriça exhibidor de la present qui segons entes havem va aqui demanat per vostres reverencies informara aquelles de les dites coses en les quals aquesta ciutat diligentment ha provehit. Placiaus a aquell donar fe e creença en lo que per part de aquesta ciutat sobre les dites coses vos sera dit e explicat. E sia molt reverent e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en vostra continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVII de febrer del any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Als molt revereud egregis nobles e honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverents egregis nobles honorables e de molt gran providencia mossenyors. Vuy baixa hora havem rebuda una vostra letra per correu ab interclusa de una letra de don Lop Ximen Durrea de les quals per les coses en aquelles contengudes nosaltres e tota aquesta ciutat havem molt gran alegria regraciantvos molt vostre avis. E volents executar mossenyors la tramesa dels docents homens de quens havieu scrit los quals ha dies stan preparats per partir sabut que part del sou es stat trames aci per vosaltres al diputat local qui a present recusa dar aquell per letra que diu ha de vosaltres fins altrament hi hajats scrit. E perque mossenyors los dos capitans e vuyt conestables per comissio vostra per nosaltres elegits han fetes totes les despeses necessaries per ço vos supplicam que si la anada de la dita gent havia a romandre vostres grans providencies vullen provehir e remunerar los dits capitans e conestables condecentment segons de aqueix consistori virtuosament es acustumat. Sobre les quals coses vos placia donar fe e creença a mossen Francesch Sampso sindich de aquesta ciutat al qual largament ne scrivim. E placia a vostres grans providencies si la necessitat dels fets concorrents ho comportara vullau licenciar lo dit mossen Francesch Sampso alguns pochs dies per venir fins en aquesta ciutat tornantsen prest a ordinacio de vosaltres com hajam molt per accepte havem entes lo haveu elegit en vostre consell. E sia la Trinitat Sancta en vostra guarda e proteccio. Scrita en Gerona a XXVIII de febrer del any Mil CCCC sexanta hu. — A totes vos-

tres ordinacions promtes los jurats de Gerona.

Als molt reverent e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Muy reverent e magnifichs senyors. Apres que a la saviesa vostra es stat scrit quels diputats nos havien scrit e axi mateix lo Senyor Rey de la bona nova de la libertat del Primogenit e com la hagui per correu vos fo tramesa e non havem haguda resposta. Air arribaren los diputats e los jurats de Çaragoça per mes certificar la dita nova la qual si vera sera per tot dimecres vos deu esser certa e per tant lo capita ha hagut de consell que no devie moure de aci fins que per vos fos ordonat lo contrari. E de aço ja per altra vos es stat consultat. Apres de aço es a saber a nit e vuy yo he hagudes letres de ma muller per la qual so avisat com lo Rey ha fet rompre les barques de Ebro e sino la de Miquinença noy ha leixat. Lo capita na scrit a don Matheu e ell ha respos prou descortesament si lo Primogenit hix noy ha necessitat de passar lo riu. Si rompen per mes rompre e nons manchara expedient. Axi mateix so avisat com lo Rey e aço es cert ha presos deu milia florins del General ab acte de cort fals e no valedor a consell dels bons consellers seus e . . . . . tots partits e diu que puys yo he feta la guerra que ell destruira ma terra yo volria que ja sen hagues leixat. Perque si vos senyors me defeneu com haveu ofert yo bastare be a pendre mes en un jorn que ell a mi en un mes. A gracia haure per la sa-

viesa vostra sia scrit al capita que en cas que a mi hajen corregut e cremat qualque loch que ab consentiment vostre yo sia de aquesta gent ajudat e defes que vostres fets senyors encara que façan lo degut nos desfaran abans sen faran e milloraran. Yo senyors he sabut com per la saviesa vostra es manat que aquesta gent no sia soccorreguda e si Deu me endreç parlant sens passio yo veg gran inconvenient per quant aquesta gent sta pobre e no sera pera passar pus avant ni pera tornarsen atras sens gran inconvenient del General perque faran mal e no si pora dar recapte. Aço senyors vos ho dich per mon descarrech e ordonau ço queus placia. De Fraga lo primer dia de març. — Prest a ço que ordoneu Johan senyor Dixer.

Als molt reverent magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra de XX de febrer proppassat havem rebuda ab la qual nos amonestau e encautau per les causes en aquella contengudes que nosaltres en la liberacio de la persona del Illustrissim Senyor Primogenit la qual ha empresa lo Principat de Cathalunya e enten a prosseguir nos vullam conformar ab lo dit Principat e vullam fer preparar les persones que sien per fer armes perque sien previstes e apparellades a fer lo degut segons la exhigencia del cas requerra e vullam donar orde en tenir e guardar lo castell e vos vullam

certificar del nombre de les persones que aci seran suficients per fer armes. A les quals coses vos responem que nosaltres havem bona voluntat en lo dit fet e negoci e volem e entenem esser conformes a les ordinacions e delliberacions vostres e ab vosaltres viure o morir nens entenem separar ne apartar del dit Principat axi com aquells qui som part de aquell al qual entenem fer e donar quant en nosaltres sia tota favor e ajuda quens sia possible. Certificantsvos com fem estar preparades les persones de aquesta vila quiscuns ab ses armes les quey son e seran dispostes axi com per vosaltres nos es scrit. Del nombre de les persones utils per fer armes vos certificam com les que son fornides de totes armes en aquesta vila fem compta seran trenta homens. Esta en veritat que si aci havia forniment darmes axi com cuyraces ballestes lances e cervelleres porien esser cent homens disposts per fer armes. Quant al castell vos certificam com lo Comanador nostre que es aci sta en aquell el te provehit e guardat ab homens de aquesta vila e nosaltres nol poriem haver a nostra ma per quant ell lo fa guardar el te e hi sta segons es dit. Daqui avant vegen vostres reverencies a lo que es fahedor. E som prests en lo dit negoci e tot altre fer lo que ordonaran vostres reverencies les quals nos rescriuen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Orta a dos de març del any Mil CCCCLXI.—Qui son prests e apparellats a tot lo que ordonaran e manaran vostres grans reverencies los jurats e prohomens de la vila Dorta.

Als molt reverend e magnifichs senyors los senyors diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una letra havem rebuda de vostra reverencia en la qual nos certificau la perturbacio que alguns volen fer en la delliberacio de la persona del Senyor Primogenit la qual lo Principat per serviy del Senyor Rey e per tranquillitat e pacifich stat del Principat ha empresa e que algunes gents delliberarien entrar en lo dit Principat per dampnificar aquell e que es necessari lo dit Principat star preparat e ses gents signantment los qui stan en frontera com nosaltres e pregats a nosaltres per lo benefici del dit Principat e nostre conformantnos ab aquell del qual som membre vullam fer preparar tota persona de aquesta vila que sia per fer armes en tal manera qne occorrent necessitat sien promptes e apparellades a fer lo degut segons que aquestes coses pus stesament en la dita letra son contengudes a la qual nos referim. E aquella lesta a vostres reverencies certificam que ja abans de vostra letra haviem preparats tots aquells qui son per fer armes per la cominacio que a nostres orelles es pervenguda e havem trobat que aci en aquesta universitat se troban per fer armes cent cinquanta persones. Empero per quant havem per gracia de Deu viscut molt pacifichs e ab gran fraternitat la gent no ses mirada en armes de cors e no si porien armar de cors pus de quoranta e axi aquells com tots los altres ab aquelles

armes que tindran volem viure e morir ab lo Principat axi com a membre seu e del qual desigam tota prosperitat e honor. Supplicants lo bon Jhesus conserve lo loable e bon stat vostre e don compliment al desig dels pobles del Principat e exalç aquell e face finar en be vostre salutable proposit e per vostres reverencies començat. De Gandesa a XXV de febrer any Mil CCCCLXI. —Mossenyors de vostra reverencia humils servidors los jurats e consell de la vila de Gandesa.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per Nanthoni Folgues vos trametem cinch milia florins dor de nombre dels quals fareu soccorriment a la gent de peu qui es ab lo capita general ço es a quiscun home de peu qui pendren volran XXXIII sous obligantse pero e donant caucio de servir per quinze jorns ultra los dos mesos per los quals son pagats. No es empero intencio nostra doneu res a capitans de cinquantenes. Perque meteuho axi en obra e stalviau tot ço que salvar sen puscha car lo soccorriment se fa per subvenir a la dita gent e no per necessitat que de aquella se haja. E per fer aço es necessari vos aneu personalment a Fragh car no volem per altri se menege. Dada en Barchinona a III de març any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Mont-

servat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delua.

Honorable senyer. Debim e manamvos que no assoldejeu pus gent darmes daquiavant ne volem que per aço se façen pus despeses e levau la taula del acordament si per la dita rahò ne tenieu parada. Dada en Barchinona a III de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend senyor lo castella Damposta.

Molt reverend senyor. Vostra letra havem rebuda e hoida la creença a nosaltres en virtut de aquella explicada per lo honorable En Galceran Çarriera donzell vostre servidor la qual entesa vos regraciam molt vostra bona voluntat e oferta que feu a les coses concernents servey e honor del Senyor Rey e liberacio del Senyor Primogenit e benefici de aquest Principat. Feu senyor lo pertinent de vos e segons la confiança que de vostra reverencia se ha car cathala sou com quiscu de nosaltres e aquesta patria es la natural vostra e nos poria creure que en lo benefici e honor de aquella fosseu james oblidant. E daqui avant no fretura pregar ne encarregarvos de la bona guarda e custodia de vostres castells e forces per guardar aquells

de gents enemigues del Principat car per cert havem hi sera per vos fet lo degut. E per quant se han bones noves que lo Senyor Rey per sa clemencia e merce hauria atorgada libertat al Senyor Primogenit e creem e speram que ab tot efecte la dita nova se seguira no afretura per lo present donarvos faticha de venir aci. Si necessitat occorrera vos sera scrit. Per semblant no afretura vostra senyoria anar al Senyor Rey per intercedir en aquest negoci segons havets ofert la qual cosa per semblant vos regraciam car speransa tenim en nostre Senyor Deu que ab la liberacio del dit Senyor Primogenit ques seguira ab tot efecte totes coses hauran bona quietacio e repos. Ab tant la Sancta Trinitat vos tinga senyor molt reverend en continua proteccio sua. E rescriviunos françosament tot quant a honor e beneplacit de la reverencia vostra per nosaltres fer se puscha. Dada en Barchinona a III de març any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Johan Montornes receptor de les pecunies de intrades e exides del General de Cathalunya.

Receptor. Per quant lo diputat local de aqueixa ciutat per ordinacio e manament nostre diu ha fet anar lo veguer o altre oficial de aqui a mar per arrestar les fustes qui lla eren e per semblant ha trameses algu-

nes persones en algunes parts per saber e sentir algunes coses sobre lo delliurameut del Senyor Primogenit e es rahonable a aquells esser feta satisfaccio per tant vos dehim e manam que ensemps ab lo dit diputat local vejau quines ne quals persones han treballat ne quals treballs han fets e de les pecunies de vostra recepcio pagareu e satisfareu a aquells ço que rahonablament haver degen haventvoshi ensemps ab lo dit diputat local segons de vos e dell se confia. Dada en Barchinona a III de març any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Diverses letres havem de vos rebudes en les quals nos han plagut los avisos que fets nos haveu. E sens falta es stada vista e coneguda vostra bona voluntat e diligencia ab la qual havets entes en les coses que vos havem acomanades en sereu hagut en tota reputacio bona. Resta que daqui avant e tota hora continuets en fer be com fins aci. Signantment nos aviseu si ja fet nou haureu com sapiau en cert que la Senyora Reyna ab lo Senyor Primogenit sien partits de Morella e del loch hon seran e del cami que faran quant vos ne hajats la nova certa. A les altres coses en vostres letres contengudes no afretura per la present respondre solament en aquella part que

dehiu façam pagar lo veguer que haveu fet anar a mar per arrestar les fustes e les spies e persones que havem trameses dehim gran rahó. E per tant nosaltres scrivim an Johan Montornes receptor que ab vos ensemps veja los treballs dels qui en açó han treballat e quels ne faça satisfaccio. Comunicaune ensemps e feuhi segons de vos e dell se confia. Les letres que ab la present vos trametem donareu orde sien be donades. Dada en Barchinona a III de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

4 DE MARZO.

En este dia se recibieron ó despacharon las cartas que siguen:

Als senyors e vertaders amichs meus los diputats e XXVII del Principat de Cathalunya.

Senyor e bons e vertaders amichs meus. Per vostra consolacio vos certifich vuy a hora de vespres vingue la Senyora Reyna la qual tantost me ha mes en ma pura libertat e abdosos anam a aqueixa ciutat on presencialment vos retre les gracies degudes. Ab cuyta en Morella primer de març. — El principe qui tot be vostre desige. — Charles.

Als molt nobles e molt magnifichs senyors don Francesch de Pinos e mossen Marti Guerau de Cruilles.

Molt nobles e molt magnifichs senyors. Nosaltres scrivim als capitans e conestables de la gent de peu qui es en Tortosa asoldada per aquest Principat sien e stiguen a ordinacio de vosaltres segons veureu per letra que ab la present vos donara lo diputat local de la dita ciutat de Tortosa. Es nostre parer e voler que de la dita gent prengau cent los disposts que hi seran los quals de la dita ciutat de Tortosa fins a la present ciutat per hon se vulla lo Illustrissim Senyor Primogenit vinga e passe ab vosaltres ensemps lo seguesquen el acompanyen e la restant gent romanga e stiga en la dita ciutat de Tortosa fins per vosaltres scrit los sia. Pregamvos per vosaltres axi sia dispost provehit e deduhit en obra. E rescriviunos sius occorreran algunes coses. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix.

Honorable senyer. La present es per significarvos que volem la gent de peu qui en aquexa ciutat es at-

tesa assoldada per aquest Principat sie e stigue a ordinacio e voler dels nobles don Francesch de Pinos e mossen Marti Guerau de Cruilles e seguesquen aquells e facen ço que per ells ordonat sia. Nosaltres ne scrivim als capitans e conestables de la dita gent. Donaulos la letra als dits don Francesch e mossen Marti Guerau e feu que los dits capitans e conestables per obra cumplen ço que per nosaltres scrit los es. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a tots e sengles capitans e conestables de la gent de peu del exercit del dit Principat fet per liberacio del Senyor Primogenit e tramesa a la ciutat de Tortosa saluts.

Significamvos esser nostre voler siau e stigau ab vostres companyes e gents a ordinacio dels nobles e magnifichs don Francesch de Pinos e mossen Marti Guerau de Cruilles e de aturar aqui o anar en altra part ensemps o departidament façau axi com per aquells comandat vos sia. Perqueus requerim dehim e manam sots virtut de jurament e seguretat per vosaltres prestada stigats a la ordinacio dessus dita e aquella complischats per obra. Dada en Barchinona a IIII de març any mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al molt noble e molt magnifich baro don Matheu de Moncada.

Molt noble e molt magnifich baro. Vista havem copia de una letra per vos tramesa al egregi comte de Modica capita general de les gents del exercit fet per aquest Principat a liberacio del Senyor Primogenit. Vehem per aquella per vos esser dit que attesa la bona nova ques ha de la liberacio del dit Senyor Primogenit deu esser cosa sensada trametre a vostres terres algunes de les gents del dit exercit e que si per vitualles ni altre allehujament lo dit capita les hi trametia com vos havia significat que de bon voler no hi serien acullides e per tant pregau lo dit capita no les hi trameta altrament vos serie dada occasio de fer cosa que no streuyentvos no la farieu segons tot aço pus stesament es contengut en la vostra letra. A nosaltres es stada molta admiracio lo tal vostre scriure ne qual occasio vos ha induhit al dit capita qui de tant honesta e benivola cosa vos havia pregat e request axi respondre car no obstant que per lo vostre home qui es stat en lo exercit hajau hagut report segons dehiu de algunes coses que alla se dirien a vos no acceptes fora stat a vostra noblesa gravitat e condicio pertinent abans saber nostra intencio qne attendre al parlar de gent popular la qual encara que variament parle com es de costum pot e deu esser per vos cregut es sots regla per nosaltres statuida e que sens nostra ordinacio a res en acte nos procehiria. Nosaltres havents en

recordacio los vostres antecessors qui per honor de aquest Principat e per defensio de les libertats de aquell han fetes coses dignes de molta laor e la casa vostra no altrament que una de les precipues e mes insignes del dit Principat reputants e venerants no altre pensariem e delliberariem que tota honor e benefici vostre e de la dita vostra casa. Desigam molt la voluntat vostra a la nostra correspondre. E no contrastant lo per vos scrit al dit nostre capita e que vos comogue lo report del dit vostre home segons creem no dubtam que lo efecte e obra no fos altre en totes coses concernents honor del dit Principat e axi vos pregam e requirim en lo present o altre cas que occorregues car en nosaltres com dit es no cau altre sino amor benivolencia e veneracio a la casa vostra e axi nos podeu franςosament tota vegada scriure. Havem sperança que vos corresponent a la virtut de vostres antecessors no recusareu ab bona voluntat les empreses de aquest Principat prosseguir car com lo contrari fesseu ço que no creem pot e ha acustumat aquest Principat prestar qualsevol impediments que fossen opposats a ses virtuoses empreses. Tingaus la Sancta Trinitat molt noble e molt magnifich baro en guarda sua. Dada en Barchinona a IIII de marς any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de

Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per diverses letres nostres que fins aci haveu rebudes vos havem significada nostra delliberacio e voler que ab tot lo exercit fosseu e stiguessen pacificament en aqueixa vila de Fraga sens passar pus avant ne tornar atras fins per nosaltres vos fos scrit altrament. E aço mateix confirmam e tornam a dir encara per la present. E responentvos breument a vostra darrera letra del primer de aquest ab la qual nos significau la convocacio de les hosts feta en lo regne de Arago e cremament de les barques dels passos e la nova que lo magnifich don Johan Dixer haurie haguda que mossen Rebolledo vindria sobre ses terres e la delliberacio que per vos e lo dit don Johan serie feta sobre aço de no moures e a nosaltres certificar per que no creguessem alguna fama repentinament et cetera nosaltres loam e comendam molt vostra dita delliberacio feta ab molta maturitat ens plau lo avis que fet nos haveu. Crehem axi com vosaltres que la convocacio de les dites hosts solament es stada per obstar al exercit nostre si dampnejant volia entrar en lo regne ultra lo pas de Fraga e que per levar los passos del riu son stades levades e cremades les barques. Creem daqui avant e tenim per cert que puys sera stat vist e sentit que lo nostre exercit no sera passat de aqui avant e de la nostra delliberacio e voler hauran hagut sentiment que per semblant les dites hosts nos seran mogudes e que axi vos e lo exercit poreu star aqui repo-

sadament fins com dit es per nosaltres altrament vos sia scrit. Axi donchs stareu molt attentament sens res moure. Si empero sentieu que la convocacio de les dites hosts se continuas e que aquelles o mossen Rebolledo significassen venir dampnejar la terra del dit don Johan en tal cas no moventvos encara per la fama que moltes vegades mancha del ver mas la veritat sabuda per home vostre que volem trametau per aquella investigar e saber plaura a nosaltres e volem que per vos senyor sia donat al dit don Johan aquell nombre de gent del exercit que ell volra puys vos ab la altra part romangau aqui en segur. La qual gent que al dit don Johan sera donada seguesca lo dit don Johan a defensio de ses terres provehit e attes que no fes alguna altra empresa de dampnejar e ofendre algu voluntariament si ja donchs lo dit don Johan apres la intrada de Fraga no era stat dampnejat car en tal cas nos plaura no solament la dita gent lo seguescha a defensio sua e de coses sues com dit es mas a ofensio del dit mossen Rebolledo o de altre qui dampnejat lo haura fins a la reparacio deguda. Aquesta nostra delliberacio e voler vos pregam e requerim sia per vos senyor atentament com vos dehim guardada e observada. E poreu comunicar la present al dit don Johan perque sapia e senta que la oferta a ell feta per aquest Principat li sera ab tota integritat observada. Fins aci havem nova que la Senyora Reyna serie attesa en Morella e haurie tret lo Senyor Primogenit del castell e que devien de continent ensemps venir la via de aquesta ciutat. Speram en nostre Sen-

yor Deus totes coses se reposaran en tot be. Del que succehira sereu avisat de hora en hora. Trametemvos trellat de una letra per lo dit Senyor Primogenit a nosaltres tramesa e de sa ma scrita. Vista havem la copia de la letra que don Matheu de Moncada vos ha tramesa a la qual havem delliberat respondre juxta forma de la qual vos trametem copia ab la present. Donareu orde nostra letra ab una altra del comte de Prades que ab les presents rebreu al dit don Matheu sien donades. E si cas sera haver anar pus avant en aquesta virtuosa empresa de que vos scriuran juxta la occorrencia del temps vos significarem lo que en sguard del dit don Matheu fer se hauria. E la Sancta Trinitat senyor molt egregi vos tinga en proteccio sua. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor appareIlats.

Als honorables senyors los jurats de la vila de Cambrils.

Honorables senyers. Pregam e encarregamvos que poseu guardes en algun pas del cami real prop de aqueixa vila per lo qual de necessitat se ha de passar anant e venint de aci a Valencia e provehireu que tota persona que passe sia scorcollada e sien ubertes e legides totes letres e scriptures que qualsevol persona porte. E si algunes sen atrobaran sospitoses retendreu aquelles e per persona de fiança les nos trame-

treu aci ab los portadors. E en aço no haja falla com axi per repos e benefici del Principat sia necessari. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor general dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. A vostres letres darrerament trameses no afretura respondre per quant sobre lo contengut en aquelles scrivim stesament al capita. Solament vos avisam com vuy es partit de aci Nanthoni Folgues ab diners dels quals fareu socorriment a la gent de peu segons per letra que per ell rebreu vos debim. Hajau les coses a vos comeses en bona recomendacio. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Pregam e encarregamvos provehischau al pont de aqueixa ciutat que tota persona que intre e hisqua sia scorcollada e sien ubertes e legides totes les letres e scriptures que quisvulla sia porte. E si algunes sen atrobaran sospitosas

sien retengudes ab los portadors de aquelles e sia tot remes aci a nosaltres segurament noy haja falla com axi per benefici e repos vostre e nostre e de tot lo Principat sia necessari. La Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Lo dia present havem rebuda letra del Senyor Primogenit scrita de la sua ma copia de la qual ab la present vos trametem perque siats certs de tot ço que de la sua liberacio perve a nosaltres. La Sancta Trinitat vos tinga molt honorables e savis senyors en custodia sua. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residens en Barchinona al honorable lo balle de Cobliure salut.

Jatsia per altres nostres letres e en altra manera haguessem ordonat que no leixasseu e permetesseu

exir de aqueix port o plaga fustes algunes ara es nostra intencio e voluntat que qualsevol temps barques lahuts e altres fustes que vinguen o vullen aci venir per descarregar e majorment que aporten qualsevol vitualles a la present ciutat prestant sagrament los patrons de aquelles que vindran aci descarregar lo que aporten los leixeu partir e venir aci sens algun contrast o empatx. E en aço no haja falla. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat.

Als molt noble e molt magnifich baro don Johan senyor Dixer.

Molt noble e molt magnifich baro. Vista havem vostra letra ab la qual nos significau la nova a vos pervenguda de la convocacio de les hosts de Arago e de la empresa de mossen Rebolledo e dehiu vos sien dades de nostres gents per vostra defensio segons la oferta a vos feta. Sobre aço nosaltres scrivim stesament al capita lo qual vos comunicara sa letra segons li dehim per aquella veureu nostra intencio. Hajau en ferm que lo queus es ofert per aquest Principat vos sera ab molta integritat servat e complit e per observacio de allo exposarem nostres persones e bens. E no solament en lo cas present mas per tots temps sereu en los animos nostres en molta benivolencia e sera entre la casa vostra e lo dit Principat fraternal companyia e aço remes a la obra no mes paraules. Al que dehiu del soccorriment de la gent per nosaltres

hi es ja provehit e lo dia present parteix lo qui porta aqui la moneda. Les noves que havem fins aci de la liberacio del Senyor Primogenit veureu per la letra del dit capita e per copia de una letra del dit Senyor Primogenit la qual al dit capita trametem e per ell vos sera comunicada. Tingaus la Sancta Trinitat molt noble e molt magnifich baro en custodia sua e rescriviunos tot ço queus placia. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Responents a vostra letra de XXVIII del passat e en lo que mossen Francesch Sampso per part nostra vos ha dit e instat sobre la satisfaccio per vosaltres demanada sia feta als capitans e vuyt conestables dels docents homens aqui preparats per venir aci vos dehim que fins aci per les moltes e innumerables occupacions que occorren no havem pogut delliberar sobre les dites coses pero molt prest Deus volent hi delliberarem per manera que cascu haura lo degut. E per aquesta no havem mes a dir sino que la nova de la liberacio del Senyor Primogenit se continue e vuy ne havem rebuda una letra de ma sua feta en Morella diumenge prop passat. Scrita en Barchinona a IIII de març any Mil

CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Trametemvos copia de la letra del Senyor Primogenit. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e aquella entesa nos ha plagut haver informacio de la manera ab la qual lo honorable En Gabriel Puig sindich vostre se es hagut e portat en la embaxada tramesa per part de aquest Principat a la Majestat del Senyor Rey per liberacio del Senyor Primogenit en la qual lo dit En Gabriel Puig es anat e entrevengut en nom de aqueixa universitat. E per la dita informacio la qual suficientment havem feta fundar nos ha be constat e consta com lo dit En Gabriel Puig se es hagut e portat lealment diligent e be en aquella e en tots los actes apres subseguits tant que vosaltres podeu esser dell be contents axi com nosaltres som. E deveu creure que lo report a vosaltres dell en contrari fet segons scrit nos haveu no subsistex en veritat e que proceeix de alguna voluntat malivola. E per quant es digna cosa fer testimoni a la veritat havem volgut de aço certificar les savieses vostres. La Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los di-

putats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

5 DE MARZO.

Fueron leidos en esta sesion los siguientes papeles.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors. Si per les rahons en vostra letra dada en Barchinona a XXVII del passat largament dedùhides alterant mon natural desig militar menys alegre reste de esser intrat e haver hagut a ma mia per lo Principat la vila e castell de Fraga sens colp ne ferida àlguna e sens aquell strepit que de cavallers voler e desigar se deu del que fera si expugnant aquell hagues vençut no menys es causa a mi de leticia infinida com veig les coses succehir segons voler e dellibèració vostra a la qual complaure e satisfer faç e fare tot mon studi. E per seguir aquella dels dits vila e castell de Fraga dins los quals de present so partir ne moure nom entench yo ni res de ma gent fins a tant per vostres reverencies nobleses e magnificencies sera delliberat e a mi scrit segons per moltes altres le-

tres mies vos es stat ofert. E jatsia que aquella innada fidelitat de la qual expressament ab vostres letres es feta mencio naturalment desigas la liberacio del Senyor Primogenit per lo be e leticia de aquell comencara per aquell esser reconciliat e reduhit en amor e benivolencia de son pare Rey e Senyor nostre poch avis de aquella per incert que fos fos a mi molta occasio de creure e crehent la dita liberacio de sa real persona cause en mi molta raho de molt alegrarme. Sens comparacio me so molt mes alegrat e reste molt mes aconsolat com per letra vostra dada en Barchinona lo primer del present so stat certificat de la nova sobre la dita liberacio que autenticament per lo home de Morella haven baguda. Regraciant a Deu omnipotent tants e tant grans beneficis com per aquella tots aixi en comu com en particular speram de que no solament per lo que per vosaltres es dit en la letra closa a XXVIII del passat ço es que per quant sperau que aquesta bona nova que haveu de la liberacio del Senyor Primogenit se meta en obra e aquella migançant lo negoci pendra bon assossech e repos a servici de Deu e del Senyor Rey e benefici de aquest Principat voleu que pacificament e quieta stiga en aquesta vila ab lo exercit guardant aquella e son castell. Son content tenir e guardar la dita vila e castell mes encara don en parer se deu fer tant e tant longament fins no obstants les coses enantades per aquest Principat qualsevol persona qui per los dits enantaments sera stada irada de aquella ira tal persona sia mitigada e los qui dan o congoixa speraven haver de no haver aquella

sien mesos en segur. E de aço a prima faç ne amare mes lo hoc que lo no tots temps remetent lo que a la delliberacio e parer de vostres gran reverencies nobleses e magnificencies. E tinch a molt santa e propici delliberacio la de que per vostres letres so avisat del soccorriment a cascun home de peu fahedor de tres florins com ma creença sia que de mil dels acordats los DCCCCLXXXXVIIII en cas que fossen desarmats se son acordats a fi de armarse del dit sou e daqui avant sperar una de dues coses o que lo seguir aquest exercit no durara vuyt jorns o que si ho fahia poguessen furtar e anar a roba de tot hom. Los quals vehents neguna de aquestes coses fins aci no seguirse resten molt desesperats e en tant que tots los capitans de Italia no bastarien en governarlos sino quels sia fet lo dit soccorriment per vosaltres delliberat. Entes empero que si la hora que los diners seran tramesos per En Johan Ferrer e a ell donada la comissio de fer la dita emprestança provehischau que ans que aquella no sia liurada se hajen a pagar alguns furts e occisions de moltons ovelles cabrits anyells que segons la remor qui en aquesta vila sen fa prenen summa passats docents florins. Quant al parer vostre quem trameteu sobre la consulta per mi a vosaltres feta de e sobre la resposta fahedora als embaixadors dels diputats e regne de Arago e ciutat de Çaragoça si per ells era res demanat de ço que a vosaltres ab aquella consulta fon scrit regraciat lo dit avis vos dich aquell no freturar com segons ab letres ab les quals de sa venguda son stats apres consultats podeu haver vist

no han demanat res del que yom pensava perque fretur respondrets res del que scrit haveu. Mas per quant los embaixadors de la dita ciutat de Çaragoça segons per altra vos he ja scrit delliberaren no moures de la present vila ans aturar dins aquella fins tant yo haja vostra resposta de aquella consulta que per mi de e sobre la sua venguda vos es stada feta majorment com per lo Senyor Rey ab letra sua de la qual vos tramet trellat ne son pregats vos haure a singular plaer vos placia la dita resposta quant pus prest poreu me trametau. Avisantvos com micer Stopinya me ha dit parlant ir lo dit micer Lorenç Dalgas jurat de Çaragoça ab lo dit Stopinya e Johan Ferrer lo dit micer Lorenç los dix com lo Senyor Rey donant causa e raho a ells jurats de Çaragoça e als aragonesos de la preso e detencio del Senyor Primogenit los dix entre les altres rahons que la una de les causes per les quals sa Majestat havia pres lo dit Senyor e aquell tenia si era perque lo dit Senyor Primogenit havia delliberat fer lo matrimoni de Castella e aquell fet tornar en Cathalunya ab molta gent darmes de Castella e vivint sa Majestat ab la dita gent darmes e Principat de Cathalunya se levara es fera Rey e axi convinguera fer a ell ab los realmes de Arago e de Valencia guerra als dits son fill e Principat la qual cosa sa Majestat avorria. E perque tal discordia entre sos regnes e terres nos seguis per occasio del dit son fill la persona de aquell presa tenir volia. Al qual micer Lorenç segons micer Stopinya me ha dit fonch amplament respost per ell e per lo dit Johan Ferrer singularment que era una

gran maravella que la Majestat del Senyor Rey dels cathalans hagues baguda tal creença com de algun temps nos pogues dir los cathalans a son Rey e Senyor no esser stats obedients leals e feels axi be com valencians e aragonesos e com qualsevol altres vassalls de sa corona real fahent certa sa Majestat que si may lo Senyor Primogenit vivint lo Senyor Rey son pare tal pensament se metia al cap que en la execucio de aquell se opposarien e aquell empatxarien axi prest e pus prest que aragonesos e valencians e encara de ells mateixos en haver treballat en la liberacio de sa persona feta de present e ab sa real Majestat viurien e morrien. Sobre lo ques diu per part vostra de e sobre la provisio del castell de aquesta vila de mossen Johan Torrelles e den Renard vos dich que jatsia ladonchs com vos fou scrit de la nominacio e eleccio del dit mossen Torrelles per castella fos feta segons fon scrit pero may lo dit En Renard ha leixat lo castell ne lo dit mossen Torrelles lo ha pres. Del quen sera en lo sdevenidor sobre lo que per vosaltres a mi es stat scrit ara derrerament quant sera fet per letra sereu avisats. E la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Fraga a III de març any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

El Rey.

Ximeno Gordo amado nuestro. Recibimos vuestra letra con Sancho Paternoy vuestro fijo el qual have-

mos hoido en todo lo que de vuestra parte nos ha querido dezir. Tenemosvoslo en mucho servicio porque los de Barchinona significaron al maestro de Muntesa e al noble don Lop Ximeniz Durrea visrey de Sicilia que haurian a plazer que delliurado el Principe la Serenissima Reyna nuestra muy cara e muy amada muger lo levasse a Barchinona. La dicha Reyna partio de aqui de Çaragoça despues que hovimos delliberado de dellibrar el dicho Principe miercoles mas cerca passado e aunque dubdamos que las grandes pluvias que ha fecho no hajan dada alguna dilacion a su camino pero somos ciertos que a noche tarde e hoy hora de comer la dicha Reyna es stada en Morella e a la hora de agora el dicho Principe es dellibre e assi de la delliberacion que se fizo para librar el dicho Principe como de la partida de la dicha Reyna para dellibrarlo e levarlo a Barchinona como es dicho los de Barchinona ne son avisados con correu. E por esso nos parece e assi vos lo rogamos e encargamos que vos e los otros que sodes ydos assi por part del regno como por part de la ciudat de Çaragoça devedes star con essas gentes e no partir dende mas significar-les aquestas cosas que vos scrivimos por muy ciertas e instarlos e tener manera con ellos que se detengan e no fazer cosa alguna mas avant fasta que les sea scrito del que sera delliberado por los de Barchinona despues que aquellos hauran sopido las dichas cosas. Car si otra cosa fizieren sera procurar por ventura inconvenientes en los aferes e pues dende no partades como es dicho poredes nos mejor avisar assi de lo que

los sera scrito por los de Barchinona despues de sabidas las dichas cosas como de lo que aquessas gentes faran e querran fazer. De Çaragoça el ultimo de febrero anyo Mil CCCCLXI.

Als molt reverents egregi nobles e magnifichs senyors los diputats vintisetena e altres del Principat de Cathalunya congregats en la ciutat de Barchinona.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs senyors. De Çaragoça vos scrivim una letra dimecres passat que comptavem XXIIII del mes passat e ab aquella vos ne trametem una altra de la Senyora Reyna de aquell mateix kalendari les quals degues rebre per mans de mossen Andreu Cathala loctinent de tresorer. Per aquelles haureu vist com la dita Senyora devia partir per anar a delliurar e traure lo Illustrissimo Senyor Princep del castell de Morella. Per aquesta vos avisam com vuy diumenge a les tres o quatre hores part mig jorn aquella arriba en aquesta vila e sens descavalcar ne aturar un moment sen munta al castell hon ja havia miga hora nosaltres erem junts perque de manament seu nos erem avançats per donar noticia de sa venguda al dit Illustrissim Senyor lo qual li ixque al encontre fins a la porta del dit castell hon la dita Senyora apres que lo molt magnifich Johan Ferrandiz hac fet totes ses cerimonies per son descarrech entra e lo dit Illustrissimo Senyor volentli besar la ma ab molta voluntat e la dita Senyora Reyna resistint de no stigueren tant fins que nosaltres supplicam e

quant tenintli lo braç lo dit Senyor li besa la ma e apres la bocha e altra vegada la ma. E perque lo loch era indispost sen muntaren en una cambra e alli en presencia del senyor archebisbe de Çaragoça e de nosaltres dos la dita Senyora ab molta humanitat e virtut li feu un breu rahonament no altrament que si li fos propria mare e lo dit Senyor li respos com a obedientissimo fill per forma que nosaltres dos haguem prou a fer a podernos contenir de plorar. En les particularitats dels dits rahonaments no curam intrar remethentho a la relacio queus ne farem puys tant prest havem a esser aqui e de altra part per no detenir lo correu. Fet aço de fet sen devallaren abdosos ensemps e ma per ma fins a la posada de la dita Senyora hon stigueren per miga hora e delliberaren de scriure abdosos a la Majestat del Senyor Rey e a vostres reverencies providencies e magnificencies. E per ço dins la present sera una letra de cascu de les sues senyories e axi mateix parlaren de la partida. E en cas la prefata Senyora Reyna fos venguda a jornades tirades per malissimos e aspres camins e ab indispost temps de pluges e vents delliberava partir dema sino que lo dit Senyor Princep la ha supplicada que restas e reposas dema tot lo dia e axi es stat delliberat. E per ço plaent a nostre Senyor Deu partrem dimarts per lo mati a dinar e a dormir a Trayguera que es un loch de mi lo mestre de Muntesa hay cinch grossissimes legues e de mal cami. Dimecres irem a Tortosa e son altres cinch legues grans e de alli prosseguirem nostre cami segons hon nos porem be allehujar. E sien cer-

tes vostres senyories e magnificencies que nons tardarem en lo cami car tots tenen e tenim voluntat de esser aqui prestament maxime que aquests afers han un tant gran e bon principi e no sen pot ne deu sperar als sino gran servey de nostre Senyor Deu servici e util de la prefata Majestat del Senyor Rey benefici e utilitat dels dits Senyora Reyna e Senyor Princep pau quieta e repos de tots los regnes e terres de la sua Serenitat e signantment de aqueix Principat. Avisantvos per vostra consolacio que los dits Senyora e Senyor mare e fill se principien a portar per forma e ab tanta de contentacio e aquella reciproca que no sen pot sperar sino tota contentacio alegria e consolacio e axi placia a la misericordia de nostre Senyor Deu la clemencia del qual no solament los hi conserve mas a ells dos e a la prefata Majestat los hi augmente. Del ques seguira continuament vos avisarem e ordonau lo queus placia e sera fet. En Morella a II de març a les cinch de mati any LXI. — A la ordinacio de vostres senyories è magnificencies prests lo mestre de Muntesa Lop Ximeniz Durrea.

Als reverend e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats XXVII[na] e altres del Principat de Cathalunya congregats en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. Per altra nostra letra que

de Çaragoça vos havem feta sots kalendari de XXIIII de febrer pus prop passat vos havem scrit e avisat de la partida que de alli fahiem e causa de aquella per aquesta vila per traure la persona del Illustre Princep nostre molt car e molt amat fill e per aquesta vos certificam com vuy diumenge datá de la present entre tres e quatre hores apres mig jorn encara quens siam plevida de la festa per fer tal e tant benefici som arribada en la present vila e muntada al castell del qual havem tret lo dit Illustre Princep e ab ell ensemps som devallada baix en la dita vila hon per la gran indisposicio del temps de pluges e vents los quals fins aci nos han acompanyada e detenguda per lo cami e esser venguda a jornades tirades e per malissimos e aspres camins per condecendre als prechs del dit Illustre Prince qui per los dits respectes nos ha vist cansada e fatigada havem delliberat aci en aquesta vila reposar dema per tot lo dia. E lo dimarts subseguent Deus volent ensemps ab lo dit Illustre Princep partrem proseguint nostre cami fabent aqueixa via en la forma e manera per la Majestat del Senyor Rey senyor e marit nostre molt car e molt amat a nos manada e que per altra nostra letra vos havem scrit e axi havem delliberat per avis vostre parentnos degut e expedient de les dites coses per esser tals e tant essencials e de plaer a tots fervos la present. Dada en la vila de Morella lo primer dia de març any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

A los egregios reverendos nobles venerables caros y bien amados mios los diputados y XXVII del Principado de Cathalunya.

Egregios reverendos nobles venerables caros y bien amados mios. Por vuestra consolacion vos aviso oy por mano de la Senyora Reyna como la que mes verdadera Senyora y madre he seido puesto en mi pura libertad y su Senyoria y yo seremos presto en essa cibdat donde de la mucha merced que ma fecho con mi le deveis render infinitas graeias. De mi mano en Morella primero de març̧o. — El Principe que vuestro bien desea. — Charles.

Als molt reverent egregi nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs. Vuy he rebuda una letra vostra de XXVIII de febrer de la qual he hagut subiran plaer e stava maravellat com nom havieu serit o respost en moltes letres queus he fetes. E responent en vostra letra vos avis sera servat lo que per vosaltres es comandat. E mes vos grahesch la bona voluntat me significau haveu en ferme administrar la mia justicia. Mes avant mossenyors per lo carrech que per vosaltres me es dat avis com alguns se atreveixen en fer alguns robatoris e tachanyeries e esne causa la gran pobresa que es entre la gent e so-

posat que lo capita e yo ho vullam castigar no hi bastam car la gent diu que faiem sino havem diners o licenciaunos que puixam vendre larnes o donaunos a menjar. E dichvos que yo son cert que gran necessitat los fa fer ço que no volrien car los homens de peu los mes quant son stats fornits de armes poch los ha sobrat e axi mossenyors es de gran necessitat la gent haver algun soccorriment si voleu que scandels cessen los quals veig venir si-lo dit soccorriment prest no es fet. Açó mossenyors dich per la bona voluntat e endreça que tinch les coses succehissen en la honor del Principat e de aquest exercit. E axi placiaus volerhi dar orde car yo no puch pus fer sino avisarvosne e haureus a grat sovint me vullau scriure. Oferintme tots temps a la ordinacio vostra. Dada en Fraga a III de març any Mil CCCCLXI. — Lo qui es prest a la ordinacio de vosaltres vezcomte de Rochaberti.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Vuy de mati he trobat quem han portat una vostra letra feta a XXVIII del passat la qual no he pogut saber qui lam ha portada en casa dins la qual ha una anima en la qual me es dit que do prestament orde que les letres del vezcomte de Rochaberti e de don Johan Dixer los sien prestament trameses. Les dites letres no son vengudes en ma ma ni ells tant poch son

absents de la present vila car des que hi entram non son exits. Crech yo que lo capita les haura donades e encara ho sabre ab ells de cert. Responent mossenyors a vostra letra vos dich que yom tinch ja per dit de obtemperar vostre manament ço es no acordar home degu de peu ne de cavall en despendre res en municions de castells ni de artelleries. E sien certes vostres reverencies e honorables savieses que de aci avant no si despendra diner si donchs per vosaltres nom era scrit. Es ver que nom puch abstenir de fer desavanços en provisions en lo camp car attes que aquests soldadats son tant mal ordonats los pagesos venen forçats en portar provisions e yo perque lo camp no vingue en destret he a fer portar pa de Leyda e lochs circunvehins e hey a fer tornes lo port e a les voltes la aygua travessem lo sach e axi tot lo pa se pert. Algunes voltes he provat de tenir amagat vuyt o deu carregues de pa per provar si sens provisio del General se poguera sostenir lo camp e veig que nos pot fer que tantost se comença de afamar. Mil voltes men so volgut anar a Leyda per levarme de aquest treball e despesa del General mas duptantme que qualque nit per manchament de viures nos seguis qualque scandel de aquesta gent nostra ab los de la vila nou he volgut desemparar fins se sia mes en tret la gent de aci de poder pastar a compliment de la gent forastera qui hi es. Del que scriviu al capita vezcomte e don Johan Dixer que mes avant no proceesquen sino que stiguen en lo stament ques troben jatsia que ells ho facen pero tots temps haure a bo que en cada le-

tra ne sia fet un capitol al capita e specialment que castich furts de bestiars tales e robaries que si fan de les quals si fa poch castich e esmena e encara crech de aço iran clams en vostre consistori. Es ver que perque laltre dia quant don Johan Dixer vench aci al cap del pont e la vila li feu traure pa e vi sens pagar ab delliberacio del consell del dit capita yo ho he pagat als mostaçafs de la vila perque no haguessen a creure que aquest exercit vingues per robarlos. Pero si quant apres si ha fet hagues a pagar dubtem que al dar del compte no fos prou embaraçat. Perque mossenyors placiaus hi pensar e provehir car encara que cobrem lo Senyor Primogenit e totes les coses sien ben aplanades tots temps sera bo que los poblats en aquest regne de Arago no se hajen a desloar de la gent de vostre exercit o siu fan coneguen almenys que los presidents son disposts en castigar los mals ques fan. Al quem dien vostres reverencies e honorables savieses que a mi no vengues be seguir lo exercit me havieu scrit que donas carrech a qualque persona disposta qui hagues carrech de les municions et cetera de mi mossenyors no cal dubtar que no vinga be tot quant vosaltres me manareu. Es be ver que volria aquest exercit fos ordonat en manera quel meu aturar hi pogues fer mes fruyt que noy fa car practiques si tenen stranyes. Han dat alguns entenent a la gent que yo tinch comissio de vosaltres de soccorrer tot hom de una mesada e que nou vull fer. Ja veheu aquest quin article es pera menejarlo entre una gent tan rahonable com aquesta pero com se vulla sia quant aci

quant en Leyda yo donare recapte a les coses necessaries per lo dit exercit. Haure be a plaer ques pens be al temps si cas sera axi com crech Deus volent sera que lo Senyor Primogenit sia delliure aquestes armes e artelleries que tinch aci de les quals he venut molt poques empero mes les am tenir que barrejarles que les fare si les que tinch aci tornare a Leyda o si restaran en lo castell en cas que dellibereu tenir alguns dies sperant lo temps en que donara e si les que son en Leyda volreu que les leix aqui comanades en Leyda per vendre per discurs de temps o si voleu que les port aqui per aygua o per terra e que servesquen en part a fornir la botiga del General que sta molt pobra e miserable segons vostres reverencies e magnificencies saben. Aci mossenyors he entes a dir que vostra intencio es que les crides e actes que se hajen a fer en lo exercit se hajen a fer per manament de mossen lo veguer de Barchinona e a requesta del capita. Jo no se aço quant benefici o quant dan porta al vostre proces car yous se dir que nos fa axi ans se fan per manament del capita e si aço es perjudicial o no remetmen a vosaltres. Be se que per lo consell li es stat dit que fes segons per vosaltres es stat ordonat pero no veig que res sen faça. No se vosaltres si li haveu donada altra comissio. Per molts que venen de Çaragoça se advera que diumenge proppassat lo Senyor Rey feu publicar ab crida lo Princep per primogenit. Tot aço sou judicis indubitats de be. Dada en Fraga lo segon de març any Mil CCCCLXI. — Si per vostres reverencies magnificencies e honorables savie-



ses era delliberat que encara que lo Primogenit fos aqui lo vostre exercit tot o part nos degues partir de aci e era factible que you fos avisat hauriau a gracia perque ab altre avantage poria proveir ab provisio de un mes o de dos o de XV o XX dies que no fo ab provisio de cada dia car stich ab les orelles altes si partirem vuy o dema. — Del quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverent magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra de dos del present e vuy rebuda en lo cami veniut de Fraga a Leyda en la qual veig vostra reverencia e honorables magnificencies se reposen en la oppinio que en la municio del castell de Fraga no sia res despes fins per vosaltres no haje altre avis e axi sera fet com manau e non cal scriure gens an Johan Mayans sobre aço segons me diheu car com rebi vostra primera letra en quem manaveu no despengues res en nom de homens darmes e de peu ni en municions de castells e artelleries me scrivis que nom calia lexar carrech a negun de aquestes en ma absencia. E axi no he curat pus de dir res al dit Johan Mayans. Es ver que per aquest hun jorn o dos que al pus larch stare assi per fet del exercit e leixat hun meu en Fraga qui les armes e artelleries qui son alli te en una botiga a peticio del capita tota hora que mester

les hage. Veig mes mossenyors en vostra letra que per la nova que haveu dela deliuracio del Senyor Primogenit voleu que lo capita ab lo dit exercit stiga en Fraga fins per vosaltres li sia scrit lo contrari avisantvos mossenyors que des que En Lorenç Dalgas jurat de Çaragoça es en Fraga ell e jo havem parlat familiarment diverses voltes de aquest material e mostra be esserse trobat en part on ses ben cartejat lo usatge *Quoniam per iniquum et cetera* e tots los altres usatges e constitucions fahents per aquest fet que tenim entre mans. E ham dit vuy senyaladament que puys lo capita era informat e certificat del deliurament del dit Senyor Primogenit la qual nova e letra de sa ma ha haguda vuy de mati que volia dir que no sen tornava e com no buydava Fraga en la qual stava a carrech del regne de Arago e jo li digui que yo ignoraba la causa del seu aturar e del seu pertir pero quem semblava que attes que Fraga reportava tan gran util de star alli lo exercit per los grans diners que hi despenia que nos devien cansar dell e que fins alli yo no creya que lo Principat de Cathalunya cregues que lo regne Darago hagues a greu lo star del dit exercit en Fraga car no havia raho e sabieu jo be que era stat present com lo vaguer de Barchinona acompanyat solament de tres o quatre en termens juridichs requeri los jurats e oficials de la vila de Fraga que li obrissen les portes e aquells tant be responent juridicament les li obriren e axi nos podia causar greuge ni interes negun. Apres moltes rahons que passaren entre ell e mi jo comprench que pus lo primogenit es solt e ell

veu que cessa la causa perque lo vaguer es entrat en Fraga jo crech que ell haje consultats sos principals a Çeragoça per dar qualque requesta al dit vaguer e capita e exercit que li buyden la vila. De aço jo no so cert siu fara mas parlant ab ell me semble que haja poscut compendre aço de ses rahons. Perque placieus mossenyors pensar ab temps quina resposta pora fer lo dit vaguer e capita en cas que li fos feta requesta semblant. Encara me ha feta lo dit don Lorenç Dalgas mencio dels dans e robaries fetes en la dita vila e termens de aquella dels quals dans a veritat parlar ne han mes los cathalans que los aragonesos car dues cabanes hi ha de homens de Puigcerda de bestias qui son stades mes dampnatjades que negunes altres. Aço la veritat es hun poch en carrech del capita qui siu volgues ben scusar nos fera. Pero en aço que yo he entrevengut pens haver prou assegurada la honor del Principat car primerament la nit que don Johan Dixer vench al cap del pont de Fraga la vila li feu traure vitualles per ell e per la sua gent de les quals sen furtaren de pa e de vi per XXXXIIII . . . . . Arribat jo alli lo sendema ab lo exercit he vista fer clamor davant lo capita de aço attes que la vila tant amigablament havia trames lo mostassaf per casa de cascun per traurels vitualles per los de fora. Jo no obstant no hagues tal comissio me oferi de pagarho per part del General e de fet ho pagui e tinchne apocha dels dits mostassafs los quals compartiren aquells diners entre aquells de la dita vila a qui eren stades preses les dites vitualles. E apres congoxantse lo justicia de Fraga

de aquella gent mateixa que aquella nit prou indegudament hi havien barrajada una terra que tenia en la orta de Fraga en la qual hi havien mort cent parells gallines e deu de pagos e molta civada e encara alguna roba vehent que al principi de nostra entrada era mester que entrassem ab mel en boça e no ab vinagre me volgui allargar a mes que no havia comissio faent compte que havia a fer ab vosaltres mossenyors qui havieu sguard tots temps als meu zel e intencio e digui al dit justicia en presencia del dit vaguer de Barchinona e daltres que tota volta que lo dit mossen lo vaguer de Barchinona volgues inquirir de aquells quis dehien havien dat aquell dan en la dita terra em volgues comunicar lo proces per lo qual se mostras que eren aquests qui haguessen fet que yo li oferia pagar tot lo dan donat si fossen homens del exercit. E axi aquestes ju stificacions com altres de crides apres fetes de part e manament del dit capita e dites al dit don Lorenç Dalgas les quals he plaer que vostres reverencies e magnificencies sapien perque sen puixen servir en cas que per lo dit regne o particulars de aquell ne fos feta clamor. Del soccorriment mossenyors que dieu haverme ja scrit fins aci non he haguda mencio alguna en vostres letres quant me scriureu em trametreu forma pera ferho obehire vostres manaments ab tot que en ma fe crech que tant dolents se seran ab soccors com menys de soccors e de aci a XV dies tornareu en lo treball mateix e molts ho han mester e molts sen poden fluxar pero sis fa sera forsat ferla alli egual. Hun home he cobrat devers Ribagorça Barbas-

tre Muntço Serinyena e de aqueixa terra e son certificat com lo Rey dema haura VIII jorns feu manar al procurador de abat de Sant Victoria que diluns passat li hagues D homens dels vassalls del dit abadiat e del comdat de Ribagorça altres D. Aquests se son scusats que dos anys ha que no han cullit res e que no han diner ni malla e que no poden anar. A Oscha lo Rey ha trames per saber en quin orde staven e ferlosne anar e sermonar e molts li han respost absolutament que faran ço que sa Senyoria ordonara. Los altres li han respost ab condicio que son contents pus no hagen anar contra lo Primogenit. Lo castell de Barbastre lo qual te mossen Rebolledo per lo Rey e lo castell de Muntço se fornexen tots jorns de vitualles. Nom se aço a que pot tirar. Los de Muntço han dit al comanador que ells son huns ab cathalans e que ab ells han a viure. Aquest los ha respost que ell es llur senyor e quel han obeir. Los dits homens a la derreria li han dit que encara quel hagen obehir es en les coses degudes mas que si ell per dar bons o mals consells al Rey se vol perdre que ells nos volen perdre. Aquest home ses volgut molt informar de la causa per que aquesta empressa fa e hanli dit mercaders de Basbastre hon mossen Rabolledo te sa casa que homens del dit mossen Rabolledo han dit moltes voltes que si mossen Rabolledo tenia en Balaguer mil homens de peu e CC rocins que correria tot Urgell. Altres dien que les treues de mossen Rabolledo de la casa de Castre son passades e que es fama que don Phelip es aqui e que per ventura que mossen Rebo-

lledo se vol metre a punt per garrejar la casa de Castre e axi sots aquella colór ab una pedra matara dos perdals. De aci no sen ha al present sino conjectures si res hi haura pus cert avisarne vostres reverencies e magnificencies. Aquesta ciutat sta be en temor del Senyor Rey tanque molts portals a pedra. Ir sich mogue en horat hun avolot lo major del mon dient que III M. homens havia al portal de Sant Anthoni. Los quis veheren mal fornits darmes sabent que jon tenia aci prou del General en una casa anarenhi e per força feren obrir e fornirense de les lances e paveses mes a ma. Manquenni algunes. Feu compte que stan tan storats que no ve negun que nols porte armes contra ells pero lo moviment del avalot no fo res ni hi havia causa. E he entes a dir que volen trametre aqui per demanarvos algun socos. Feta en Leyda a IIII de març a X hores de nit. — Quim recoman en gracia e merçe de vostres reverencies e honorables savieses Johan Ferrer.

Al molt reverend e magnifichs senyors los diputats de Cathalunya.

Mossenyors. Hair que teniem tres del present mes lo Senyor Primogenit vos scrivi de Traiguera e no trobi correu per trametreus les letres. Esta nit que comptam quatre del dit mes es arribat lo dit Senyor en Tortosa e ham manat que pus nous havia trames les letres que esta nit les vos trametes ab daltres queus na fetes. Perque mossenyors jous tramet hun correu ab

les dites letres lo qual parteix esta nit a les XII hores de nit. Ha de esser junt aqui divendres a les sis hores de mati e donarli eu vuyt florins dor. En Tortosa a quatre de març. — Del vostre Franci de Santmenat prest a vostra ordinacio.

Als molt rverend e magnifichs mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Lo capita general no creent lo Senyor Primogenit fos liberat acorda ab son consell trametre a mi per ferlo cert de la cosa e encara veure quin cami deliberave fer lo dit Senyor per entrar en lo Principat de Cathalunya e diumenge arribi en Morella e trobi la Senyora Reyna que havia soltat lo Senyor Primogenit e mes en sa libertat e de continent fiu correu al dit capita avisantlo de la libertat del dit Senyor. E vuy que comptam tres del present mes a hora tarda arribam ab la dita Senyora Reyna e lo Senyor Primogenit a Traygera e han deliberat partir dema de mati per anar a Tortosa. Ham manat lo dit Senyor vos scrivis per quant tots quants venen de aqui diuen que vosaltres no creeu sia veritat la deliberacio del dit Senyor. Ell vos scriu una letra e altra als consellers de aqui e prohomens les quals van dins aquesta. Hajau per certa la cosa. Ell ha deliberat segons ma dit de no aturar en neguna part fins sia arribat aqui. No he mes a dir sino quem coman a vosaltres. Scrita en Traigera a III de mars.

— Senyors. — Del vostre prest a vostra ordinacio Franci de Santmenat.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors. Per letres dels magnifichs mossen Dalmau dez Volo e de mossen Johan Sampso cavallers embaxadors de aquest nostre stament militar som avisats de la bona e desijada nova com lo Senyor Rey hauria mes en libertat lo Senyor Primogenit de Arago e de Sicilia et cetera e que la Senyora Reyna cavalcava la via de Morella per portar lo dit Senyor Primogenit en aqueixa ciutat en poder vostra per lo Principat e jatsia de vosaltres letra no hajam haguda vehem la raho es suficient per dits nostres embaxadors ne siam stats avisats als quals los fets son stats comunicats fahents gracies e lahors a Deus omnipotent del bon conduiment e fi de dita liberacio havents plena sperança sera gran repos e benavenir del dit Principat axi en lorde de la justicia qui tota era alienada e perduda com en altres coses que hauran necessaria reformacio e reparacio. Placieus voler a tot attendre e provehir en manera que lo dit repos sorte son efecte. Aço nou dihem sino per una explicacio de afeccio car creem en cert que vostres deliberacions son e seran tals que axi bones per altres nos porien divinar e que tot lo Principat axi com es fins aci nestara aconsolat. E sia molt

reverend egregi nobles e magnifichs mossenyors la Trinitat Sancta vostra continua guarda. Scrita en Perpinya a dos de març del any Mil CCCCLXI.—Lo vezcomte de Roda. Los residents en Perpinya dels quinze elets per lestament militar del comdat de Rossello prests a vostra ordinacio.

Als molt reverend magnifichs e molt honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt honorables senyors. Vuy lo primer de març al mig jorn rebem una letra de vostres reverencies ab la qual romanem avisats de la bona nova de la liberacio del Illustre Primogenit Darago segons en hun trellat interclus en la dita vostra letra se conte significantsnos que per molts sguarts los preparatoris fets per la dita rabo se stiguen e de aquells algu nos desiste fins a tant que per vostre consell sia feta altra deliberacio. A fer quals coses molt reverend magnifichs e honorables senyors vos significam que en tots los actes e preparatoris axi urgents hi toquants los dits negocis que en esta vila se son fets sempre es stada e sera nostra voluntat en res no desestir ans sempre perseverar en aquella fins a tant per vosaltres sia deliberat. E sia la Sancta Trinitat proteccio e custodia vostra. De Cervera diumenge lo primer de març any Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e honorables senyors a tota ordi-

nacio vostra apparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Diumenge comptavem lo primer del mes corrent a sis hores apres mig jorn rebem per correu una letra de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses de XXVII del passat mes de febrer notificant nos era arribat correu ab letra de don Lop Ximenis al senyor archabisbe son frare per lo qual e per letra de persona que tenits en cort del Senyor Rey era scrit lo dit Senyor Rey a supplicacio de la Senyora Reyna feta per part sua e de aquest Principat hauria atorgada libertat al Senyor Primogenit. E ja la dita Senyora seria partida anant la via de Morella per portar lo dit Senyor Primogenit libert en aqueixa ciutat segons havem vist per la copia de la letra feta al dit senyor archebisbe a nosaltres tramesa dins vostra dita letra interclusa. Nova es de molt gran consolacio e leticia e es ben raho segons vostra dita letra no fer per lo present alimaries ne menys partir o desistir de tots los preparatoris fets per prosseguir la liberacio del dit Senyor Primogenit e per conservacio de les li-

bertats de la patria e benefici de aquella fins hajam lo dit Senyor Primogenit ans en aquelles star e perseverar axi be com primer e en aqueix proposit som nosaltres. Supplicant la gracia del Sant Sperit li placia conduir lo negoci per lo present e sdevenidor en tot be. E placieus molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors de continent quel dit Senyor Primogenit sera libert en aqueixa ciutat avisarnosne per correu per saciar lo gran apetit que sempre havem hagut en la sua liberacio e per aquella retre laors e gracies a nostre Senyor Deu. Supplicant la Santa e infinida Trinitat sia proteccio continua de vostres molt gran reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies. Scrita en Perpinya a III de març del any mil CCCCLXI. — Sabuda la dita nova mossen lo diputat local a consell de nosaltres ha sobresegut en acordar gent segons vos scriu largament — Los consols de la vila de Perpinya a tota vostra ordinacio sempre prests.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Diumenge passat per home expressament trames vos scriu largament de totes coses necessaries fins en aquella jornada axi com per aquella haurets vist apres altres noves de França ni de Foix no he haudes que fossen de importancia de scriure. Dit diu-

menge intrant de nit aquesta vila resebe lo vostre correu ab la bona nova del Senyor Primogenit de que tots havem hauda una grandissima consolacio e lesperam major com siam certs sia en aqueixa ciutat. Deus per la sua merce loy port com es desijat. Ab lo dit correu ha haudes letres de mossen Thomas Tequi embaxador de aquesta vila qui diria als honorables consols que vosaltres mossenyors deliberaveu de no mes acordar e axi mes stat aconsellat per los dits consols que yo sobresegues en lo acordar en degues consultar vostres reverencies si continuara en lo acordar o no e axi he deliberat sobreseure e fer a vosaltres la present consulta. Ver es que dissapte passat yo acordi dos homens darmes als quals he bestret lo sou de hun mes per metres en orde. Diumenge deuen partir e a la partida convendra darlos lo sou per altre mes. Perque placieus deliberar e manarme ans de llur partida yo com me regire. Ir se volia acordar don Marti Johan de Rochaberti senyor de Vinsa ab XII rocins lo qual no he volgut acordar per dita raho. E a present molt reverend e magnifichs mossenyors no he mes a dir. Manenme vostres reverencies ço que plasent los sera. E sia Lesperit Sant vostra continua guarda. Scrita en Perpinya a III de març any Mil CCCC sexanta hu. — A vostre ordinacio e manament prest Gabriel Girau diputat local.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossen-

yors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. La present hora que son set hores apres mig jorn es entrat en aquesta ciutat lo Illustrissim e ab ell ensemps la molt excellent Senyora Reyna lo senyor archebisbe de Çaragoça lo mestre de Muntesa lo Visrey lo castella Damposta e molta altre gent de be es stat rebut per aquesta ciutat molt honorificament. Tots los capitans e conestables que son aci hi son volguts exir quiscuns ab ses gents e ab ses armes ben ordenats axi com son venguts e tots los oficials de aquesta ciutat ab ses banderes axi mateix armats hi son exits pero ab tota submissio reverencia e humilitat besant la ma a la Senyora Reyna e al Senyor Primogenit. Sonse fetes grans alimaries e alegries. No ha volgut lo dit Senyor Primogenit permetre que sia stat rebut ab pali mas la sua recepcio es stada feta ab tota altra honorificencia deguda e pertanyent. Laors e gracies sien fetes a nostre Senyor Deu com lons ha donat axi com vosaltres mossenyors e tot lo Principat desijava. Diuse que deu aturar aci dema e apres partir dreta via a aquesta ciutat. Perque mossenyors vos avisam de les dites coses ab la present. E manennos vostres reverencies tot lo que plasent los sia. Les quals tinga la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a IIII de març del any Mil CCCCLXI. —Lo correu portador de la present perteix huy qui es dimecres a les vuyt hores apres mig jorn. Deu esser aqui dins XXVI hores. Darli heu XII florins si cum-

pleix. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prests Pere Jorda diputat local e Guillem de la Bruna.

Als molt reverend magnifichs savis los senyors diputats de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Tota nostra voluntat e deliberacio es stada es y sera sempre de tenir servar e fer totes aquelles coses que sien benavenir del negoci tocant la deliuracio del Senyor Primogenit e de star e exequutar la voluntat e ordinacio de vosaltres e de les vinteset persones per vosaltres sobre lo dit negoci elegides e en aquest negoci no fallir ni mancar per via alguna. Es veritat que alguns de nostra braç han suscitats alguns actes que a parer de nosaltres nos devien aceptar. E nos volent grantment que repos hi fos mes erem stats molts contents de la interposicio per los consols de aquesta vila sobre los dits actes feta pero fins aci no ha culpa de nosaltres aquesta discencio no ha repos. E per quant molt desijam la bona fi del negoci damunt dit havem deliberat de tots los actes trametreus copia fe portant per tal que aquells vists e regoneguts per vosaltres a quis pertany puscam deliberadament als qui es necessari e a nos scriure. Supplicam per ço a vostres reverencia magnificencies e savieses de vosaltres senyors queus placia prestament veura e regonexer tots los dits actes e als qui es necessari a a nos rescriure car lo que per vosaltres sera deliberat e a nos scrit

crehem indubitadament que sera conforma a les libertats e privilegis de nostre braç als quals per neguna via no falirem ni permetriem esserhi derogat en neguna manera. E sia la Deytat increada vostra proteccio e guarda. Scrita en Perpinya a XXIIII de febrer any Mil CCCCLXI.

Molt reverend e magnifichs senyors. Apres feta la present havem deliberat trametre En Thomas de Vivers a vostres savieses per tots los qui discentim eus clamam de la desordonada sobreria quens fan e volen fer. Perqueus placia donar fe e creença en tot ço e quant per lo dit Thomas de Vivers de nostra part vos sera explicat e suplicat. — Qui a les reverencia magnificencies e savieses de vosaltres molt se recomanen los nominats al discentiment fet a la XV$^{na}$.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverent nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy demati entra vuyt e nou hores es attes a mi hun correu trames per lo Illustrissimo Senyor Primogenit ab una petita letra tota scrita de ma sua ab la qual per jo e lo present exercit participar la leticia sua e dels altres de sa companya per la liberacio de sa persona reyal tant desijada me fa cert de aquella segons per seria de la dita letra veure poreu com de aquella vos trameta translat interclus dins la present·

De aquesta molt reverends nobles e magnifichs sera portador lo noble e magnifich don Johan Dixer lo qual anar aqui a vostres grans reverencies nobles e magnificencies es stat deliberat a fi que per ell a bocha siau plenissimament e veridica informats de algunes coses qui porten significacio de enteniment contrari a la dita liberacio del dit Senyor Primogenit e demanda feta per letres e embaxadors aci atesos quel present exercit de ci partir e tornas atras e encara a les ofertes fetes si aços feya de total repos tranquillitat e seguretat dels bens e persones dels habitans en lo Principat de Cathalunya. E mes lo dit noble e magnifich don Johan anar aqui es stat deliberat per visitar e besar la ma al dit Senyor Primogenit qui aqui sera crehent e sperant la persona del dit don Johan esser tant accepta al dit Senyor que sa reyal persona veure aquell no pora sino molt alegrarse e daquiavant per intercessio del dit don Johan lo dit Senyor en molts bons efectes esser supplicat conduhit e persuadit perque de e sobre les dites coses placieus al dit don Johan donar plena fe e creença axi amplament e ab veritat com si per mi vos eren dites e de vosaltres confiu en companyia del qual leix anar e ha donada licencia En Viladamany En Torrelles e Jofre Çariera los quals he presos ab sagrament que de continent se hajan a presentar a vosaltres mossenyors de diputats e presentats façan segons per vosaltres sera ordenat. Comanant les persones vostres inteniments de aquelles a nostro Senyor Deu qui en les coses deliberades e fahedores per vosaltres vos sia director e protector.

De la vila de Fraga a IIII de març anÿ Mil CCCCLXI.
— A vostra honor prest En Johan de Cabrera.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Càthalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. Lespia que yo he tramesa en lo comdat de Foix es tornada en lo qual comdat nengun moviment de gents darmes no si fa. Ver es comte que cent sinquanta fins en docents macips del dit comdat sen passaven per lo vezcomte de Castellbo en Arago. Debies anaven en ajude de les bandositats que son en Arago. Entre los dits macips no habia nenguna persona de cap que axi de deu en quinze sen son passats. Lo comte de Foix es en la cort del rey de França. Havia demanada licencia e tots jorns demanave. Fins aci no la havia obtenguda. Lo jutge de Foix es vengut de la cort del Rey de França poch ha e creu que lo comte obtendra licencia de venirsen. Lo que sen sabra per avant de continent ne sereu avisats. Les gents darmes del Rey de França stan per garnions en Bordales e en Guiayne altre moviment del acostumat no fan. Diuse embaxada del Delfi sespere al Rey de França per concordar del tracte ques manege de concordia. Creuse segons dihen los francesos seran de cort. Yo fins aci no son stat consellat dels consols ni encara en part fos necessari trametre les spies en Prohense ni en

França pur jo crech les trametre. Del que portaran si cas es que vagen sereu de continent avisats.

La gent de cavall que fins aci es acordada son XVI rocins ço es IIII homens darmes e quatre homens utils segons veureu per les letres que cascun dells sen porten exceptat hun qui es per dos homens utils. Se deuen presentar aqui davant vostres reverencies dama que es diumenge. Lo dels dits dos homens utils se deu presentar dimecres. Vuy man dit se acordaran X rocins. Yo fas tot jorn diligencia en haver la mes gent que puix. Los Ortafans e los Lupians crehie prenguessen lo sou qui son XXX rocins abdosos. Fins aci no son venguts ni crech que vinguen.

Mossen Johan de Pau ab alguns altres adharents han donada una certa requesta als quinze elegits per testament militar. Ab tot que significa unitat en lo bon stament e tranquillitat del Principat yo no he duptat e dupte no sia causa de cisme a tracte meu. Dos voltes los consols daquesta vila entreveninthi yo ab ells ho han tengut en lurs mans. No es stada sort de poderlos acordarse cascuna de les parts han occorregut en vostre consistori. Supplichvos ab lo menys sentiment fer se puga se senten lurs diferencies e per vostres reverencies sia prest aplanat. Sap Deu que congoixa tinch de mort que aqui hajen anar pur com dit he cascun signifiquen en lo concorrent negoci esser hun cor e hun voler ab lo Principat quant yo puix compendre no es per pus sino com en la quinzena son tants Lopians sis podia donar orde lo nombre dels XV se amplias. Vejau aqui ab lo vezcomte Dilla Philip

Albert mossen Jordi Batlle mossen Sampso Berenguer Dolius e En Romeu de Rochafort qui son tots de la quinzena e son aqui si ab meneix de aqueix la cosa se poria concordar com altrament lo contrari seria veri. Supplichvos per amor de Deu aqui hi sia diligentment treballat pus tots son en vostres mans.

Los consols daquesta vila man presentada certa raquesta sobre lo castella del castell daquesta vila e procurador reyal e a consell del loctinent de mon assessor li he feta certa requesta treslat de la qual vos tramet ab la present e per lo semblant de la resposta quey ha feta lo dit castella copia lo qual ma feta hostencio de tot lo castell. Vejau en aquestes coses com me deig regir. Aci ses comptat com aqui seria stada feta una crida per part de vostres reverencies que tots castellans de castell haguessen star sots pena de mort a vostres requestes. Los consols daquesta vila man demanat si yo tenia tal crida que la fes publicar els dit que tal cosa yo no tinch. Vejam si es expedient e necessari ferla en aquesta vila trametessen lam. Daquiavant no he mes a dir. Manenme vostres reverencies lo que plasent los sia. Supplicant la divina Potencia vos vulla tenir en la sua bona guarda. Scrita en Perpinya a XXVIII de febrer del any Mil CCCCLXI.

Tots los oficials trienuals e altres reyals daci stan molt attents que fins no havien mostrat en observar les raquestes del General.

La present ses tradada per no haver portador fins vuy que es lo primer de març. A mig jorn deu esser aqui per lo portador della. Dimarts per totlo jorn fets

lo pagar aqui axi com es acostumat com vage solament per aquesta e per altra qui va a vosaltres.

6 DE MARZO.

De acuerdo con los concelleres y consejo de Ciento de la ciudad de Barcelona, se resolvió enviar á la reina una embajada, con el objeto que expresan la credencial y las instrucciones que aquí se trasladan; y luego se dió cuenta de los demás papeles que siguen:

Molt alta e molt excellent Senyora.

Sobre alguns afers concernents servici de nostre Senyor Deu servey e honor del Senyor Rey e de la Excellencia vostra e benefici e repos de la cosa publica de aquest Principat e dels altres regnes e dominis de la real corona son per nosaltres tramesos a la excelencia vostra los magnifichs mossen Nicholau Pujades ardiacha de la Mar mossen Arnau de Vilademany e de Blanes En Francesch del Bosch ciutada e sindich de la ciutat de Leyda stesament informats de algunes coses que a vostra dita Excellencia explicaran. A la qual humilment supplicam los placia donar fe e creença en tot quant per part explicaran axi com si per nosaltres dit era. La Sancta Trinitat molt alta e molt excellent Senyora tinga en proteccio sua vostra Illustrissima senyoria. La qual a nosaltres man tot ço

que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a VI de març del any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria. — Humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment re recomanen. — Los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya congregat en Barchinona.

Instruccions dels molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables deputats e consell en virtut de la comissio de la cort elegit lo Principat de Cathalunya representants fetes e donades als magnifichs micer Nicholau Pujades ardiacha de la mar e canonge de Barchinona mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller e En Francesch del Bosch sindich de la ciutat de Leyda embaxadors per lo dit Principat a la Illustrissima e molt excellent senyora la Senyora Reyna tramesos.

Primerament los dits tres embaxadors ab aquella mayor cuyta que poran ensemps ab los embaxadors per la ciutat de Barchinona elegits faran llur via e cami vers la Illustrissima Senyora Reyna la qual ab lo Senyor Primogenit ve de Morella per lo cami e via de Tortosa. E faran tot lo possible en tal forma arreglar lo temps que prop Vilafrancha o en tal part façen la exposicio de les coses dejusscrites per manera que la dita Senyora elegis en Vilafrancha romandre o aturar. E en aquell loch o temps que pus acomodadament poran en tal forma e manera que nos puixa haver suspicio que comunicat hajen ab lo Illustre

Senyor Primogenit. Los dits embaxadors se presentaran a la dita Illustrissima Senyora Reyna apart o separada del dit Senyor Primogenit si axi trobaran la sua Excellencia sino en presencia del dit Senyor Primogenit e de tots los qui si trobaran segons la facultat se los oferra faran la exposicio seguent a la Altesa de la dita Senyora.

Ço es feta reverencia besada la ma e donada la letra de creença a la dita Senyora de continent sens divertir a altres actes explicaran a la sua Excellencia com sentida per lo dit Principat la venguda del Illustre Senyor Primogenit han grandissima alegria per aquella e regracien a Deus omnipotent a qui talment ha plagut ordonar que la liberacio del Illustre Primogenit efectualment seguesque ab complit benefici e repos del dit Principat e encara regracie a la sua Excellencia qui lo dit Primogenit ha menat e restituhit en Cathalunya e es stada lo mitga de la tal divina ordinacio.

E mes li diran com per gran servey e honor de la Majestat del Senyor Rey e de la sua Excellencia e per donar complidament perfeccio a la liberacio del dit Illustre Primogenit e per repos e benavenir de la cosa publica es vist al dit Principat la dita Illustrissima Senyora deure plaure ordonar e esser contenta que lo dit Senyor Primogenit venga en la ciutat de Barchinona sens la sua Altesa e alguna altra companyera la qual fos vist o en manera alguna dir se pogues lo dit Senyor Primogenit no esser constituit en plenissima libertad. E per tant supplicaran a la sua

Excellencia placia abstenir de entrar en la dita ciutat e fer romandre los qui en sa companyia venen.

E si la dita Senyora plaura esser tantost contenta pora restar a Vilafrancha o en aquell loch que millor elegis ab los qui venen del consell del Senyor Rey. Hon per ventura la sua Altesa mostras no contentarse com es dit ordenar lo sobre dit los dits embaxadors ab aquella reverencia e pertinencia que mereix deduhiran a la dita Senyora les causes e motius urgents per los quals lo dit Principat es mogut en fer dita supplicacio dels quals es feta larga informacio als dits embaxadors e veura la dita Illustrissima Senyora quant lo dit Principat zela lo honor e servey de la dita Majestat e de la sua Excellencia. E per tant la supplicaran esser contenta ordonar com dit es car en altre loch donar seria desservey de la dita Majestat e de la sua Altesa e perillos de dans e inconvenients al Principat de Cathalunya los quals desservey e perills cessaran plahent a la sua Senyoria com dit es abstenirse de entrar en la dita ciutat. E axi ab afecte faran e procuraran los dits embaxadors placia a la dita Senyoria abstenir e encara provehir que los del consell del Senyor Rey contra los quals es lo proces del sometent se abstenguen entrar en la dita ciutat.

O si en presencia del Senyor Primogenit se hauran explicar les sobre dites coses besada la ma a la dita Senyora la besaran al dit Senyor Primogenit e feta en totas maneras la conclusio sobredita faran companyia al Senyor Primogenit e dell nos partiran nel perme-

tran en altra part anar sino venir en la ciutat de Barchinona.

Datum Barchinone VI° marcii anno a nativitate Domini Millessimo CCCC sexagesimo primo.—A. P. abat de Montserrat.

Als reverend è venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostrea los diputats XXVIIna e altres del Principat de Cathalunya congregats en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. Ara pus derrerament de Morella vos havem scrit e certificat per nostres letres de la causa de nostra venguda alli e de la exequucio, de aquella ço es que haviem tret del castell la persona del Illustre Princep nostre molt car e molt amat fill ensemps ab lo qual enteniem a partir pera aqueixa ciutat. E axi deduhintho en exequucio per la present vos certificam com en lo dia de ayr partim de Morella ensemps ab lo dit Illustre Princep e venguem a Trayguera e vuy som partits de alli e entrats en la present ciutat ahon vehent lo dit Illustre Princep un poch ujat e que continuar cami sens entrevall no li fos fatiga perque repos hun poch havem delliberat restar e reposar aci dema tot dia. E lo divendres subseguent Deus mediant partrem de aci e per nostres jornades continuarem lo cami sens detenir dreta via pera aqueixa ciutat. E axi per vostra consolacio ha-

vem delliberat fervos la present. Data en Tortosa a IIII de març del any Mil CCCCLXI. — La Reyna. — Serena secretarius.

Als reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs ben amats e verdaders amichs nostres los deputats del Principat de Cathalunya e altres congregats en la ciutat de Barchinona per entendre en nostra liberacio e per la instauracio de les libertats.

Lo Princep e primogenit.

Reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs e verdaders amichs nostres. Per major augment de vostra consolacio vos significam com huy ensemps ab la Illstrissima e molt virtuosa senyora la Senyora Reyna nostra carisima mare e ab total nostra libertat ya hora tarda som entrats en aquesta vila de Trahiguera de hon Deu volent dema partirem e irem a dormir a Tortosa e de alli successivament continuarem nostre cami ensemps ab la dita Senyora fins aqui siam junts perque ab compliment de vostres bons e leals desigs hajau lo perque tant haveu treballat e de nos visiblament comprengau quant som desijosos retribuirvos sino la que devem saltem la que porem condigna satisfaccio. Som per gracia de nostre Senyor en bona valitut e disposicio de nostra persona de la qual desijam fruir vosaltres e tot aqueix Principat. Dada en Trahiguera a tres dies de març

Mil CCCC sexanta hu. — Charles. — R. Vitalis prothonotarius.

Als reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs ben amats e verdaders amichs nostres los diputats del Principat de Cathalunya e altres congregats en la ciutat de Barchinona per entendre en nostra libertat per la instauracio de les libertats.

Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs be amats e verdaders amichs nostres. Hir passat scrivim de Trayguera significantsvos nostra juncta alli e com deviem continuar nostre cami per esser en aqueixa ciutat de nos tant desijada. La causa de la present es sols per fervos certs com huy som entrats en aquesta ciutat de Tortosa hon som stats reebuts ab molta expectacio e gloria. Gracies sien fetes de tot a Deu omnipotent. Dema la Senyora Reyna e nos reposarem aci e apres continuarem nostre cami fins mijançant la gracia divina siam aqui nos ab la dita Senyora. Dada en la ciutat de Tortosa a quatre dies de març Mil CCCC sexanta hu.—Charles. — R. Vitalis prothonotarius.

Al egregio caro e bien amado mio el conde de Modica.

Conde caro e bien amado mio. Recebi vuestra le-

ra con Sentenat agora en ste punto. Por vuestro plazer e de don Johan Dixer vuestro sobrino vos certifico so en mi pura libertat hi cras la Senyora Reyna e yo himos a Trahiguera e lotro dia a Tortosa. Rogo vos que las novidades cessen que todo ira bien con la de nostre Senyor. De priça en Morella a dos de marzo.

Don Johan Dixer haja la presente por suya. — El Principe qui vuestro bien desea Carles.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats vintesetena e altres del Principat de Cathalunya congregats en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. En cars que fins aci de diverses e moltes letres queus havem fetes no hajam cobrat resposta considerat quant va en aquests afers havem delliberat fervos la present avisant vostres reverencies providencies e magnificencies com apres que de Morella ultimament vos haguem scrit la Senyora Reyna e lo Illustrissimo Senyor Princep ir vengueren a dormir a Trayguera e huy a posta de sol volentse fer nit ab una gran e bona recepcio son entrats en aquesta ciutat hon la dita Senyora a instancia e peticio del dit Illustrissimo Senyor dient ques sentia algun tant cançat ha delliberat aturar aci dema tot lo dia. Divendres plahent a Deu partrem prosseguint nostre bon viatge. Crech sera la dinada e dormir al Perello o al Spitalet si alli e a Miramar nos porem aleujar e sino sera de necessitat aturar en lo dit loch del Perello e a nostres jornades pros-

seguirem nostre cami e tota vegada serem sollicits en avisarvos en cas com dessus es dit de vostres reverencies providencies e magnificencies no hajam cobrat resposta alguna les quals poden ordenar lo quels placia. En Tortosa a IIII de març any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests lo Mestre de Muntesa.

Senyors la present no ha pogut sotscriure lo Visrey per esserse mes a dormir. Prech les reverencies providencies e magnificencies vostres la hajau per sua manu propria ut in litteris.

Als molt reverents magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents e magnifichs e honorables senyors. Acabant de scriure la letra que va ab la present trames han per mi los pahers de aquesta ciutat los quals he trobat en consell e hanme dit com han nova certa de les plegues que lo Senyor Rey fa. E com certament dissapte primer vinent totes les gents se deuen aplegar e deuen esser en un loch prop Muntço del qual ells vos scriuen dien encara que lo Senyor Rey deu esser alli e que deu venir sobre aquesta ciutat e sobre Fraga pero ells crehen que pus tost aci. E si ls nova es vera segons ells la han per vera qui dihen que ho saben cert jo crech que pus tost vendra sobre Fraga perque ha mes raho e susara ne fet correu al capita avisantlo e fahentli record que seria bo fahes tirar lenya

a quantes besties ha en Fraga per provisio de la vila e que pens si seria expedient trametra per la gent de Tortosa qui alla no fa res quels fassa venir passant per aci per Leyda e jo dema provehire ans que men pertesque pera Fraga en ferhi portar farina civada e palla almenys que hajam forniment pera XV dies e encara que ans que pertescha per lo mati no puscha dar compliment. Lo Senyer En Pi resta aci qui dara compliment al que restara a fer car fins aci be hi ha retut son deute yatzia mossenyors que yo haje letra vostra de no despendre res en monicio de Fraga pero semblem que aquestfet no dege esser compres en vostra letra ates lo gran dan perill e carrech ques poria seguir per no provehir e aço he volgut fer de consell dels pahers de la present ciutat e si axi es senyors que lo Senyor Rey hage delliberat de emprarse de tot Arago en una jornada serie expedient tenir preparades les osts de Cathalunya per resistir als aragonesos sins volien ultrajar. Bem part fort cosa que essent la Senyora Reyna en Cathalunya aquests assaigs se fassen pero possible es que restituit lo Senyor Princep dins Cathalunya ella sen torn tantost. Jo he sabut per homens poch parcials al Rey qui dreta via venen de Saragoça que lo dit Senyor vuy en die te alli sobre CCL rocins e ha be manera de fer be compliment a D gent de peu encara que no la puga fer tal com la nostra pur ab aquestes ampres generals e particulars e ab las junctes major nombre de gent pot fer que no la nostra dich de la soldejada que si a ampres se ha venir be serem a un dells XIIII. Ell crech se co-

neix sobergaria en la gent de cavall e pus lo terreny es pla crech li sembla que neguna desaventatge de gent de peu se dega a comparar al avantatge de gent de cavall. Placia a Deu que li meta en cor e voler be tractarnos com a vassalls puys nosaltres lo volem tenir com a Rey e Senyor. De aquestes noves mossenyors jo noy sce pus sino les conjectures e sospites que per altres letres vos he scrites e ço que ara dich dich sol per dit dels dits peyers de Leyda qui dien ne son mes que certs com dit vos he. Si de aqui vostres reverencies e honorables savieses coneixen que aquest fet se hage gens emburlar vos certifich que aquesta gent de peu desige molt una cinquantena de spingardes e polvora de spingarda de que son aci molt freturos e encara en lo camp hauria mester qualque bon bombarder e qualque perell de serpentines que fossen bones ques poguessen prest gornir e desgornir dels ceps a fi que fossen pus adornes de aportar. Lo present correu fas sols per aquesta nova instat per los pahers de aquesta ciutat e per la nova quem semble ho meresque be fer lan pagar vostres reverencies e honorables saviesas segons que servira. Aci ha molt mal forniment de correus e de besties. Seria bo ferna hun mot an Alicsen. Feta en Leyda a XI hores ans de mija nit dijous a V de març any Mil CCCCLXI.

Don Johan Dixer a nit passada es passat per aci la via de Tarregona per exir al encontre al Primogenit la via de Tarragona.

Lo Senyor Rey ha fet cridar lo acordament seu a Çaragoça pero lo sou nos pague per gran diferencia



que ha ab los de la cort car la cort qui era en Fraga ses mudada a Çaragoça e alli es stat dat poder larch e bastant a deu persones per provehir lo fet de la present guerra. Los LXXII de la cort elets en Fraga dien que nos pot fer que en ells tota la cort e que la cort no pot fer eleccio de persones algunes per altres actes. Eslos dit que fahessen ells LXXII ço que los X devien fer e que donen al Rey aquells diners que li debien dar car sobre aço es tota la questio. Dien molts dels LXXII que pus la cort ses fiada en ells volien primer consultar tots sos principals e axi la cosa sta emburlada. Grech aço sols baste per dar prou torb al dit Senyor Rey en la sobredita empresa. — Lo quim recoman en gracia e merce de vostres reverencies e honorables saviesas Johan Ferrer.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors: La present sera per avisar vostres reverencies nobleses e magnificencies com susara dada de la present tenint consell ajustat son stats a mi los jurats prohomens e sindichs de aquesta vila los quals han supplicat e request en scrits a mossen lo veguer e a mi segons en lo translat de aquells lo qual dins la present interclus veure poreu les quals supplicacio e requesta a nosaltres feta los son stats demenats aquells

tres jorns qui per semblants actes esser demanat es stilat e acustumat requerintlos que durant aquells carta alguna no concloguessen fahent delliberacio en mon consell de les dites coses per correu volant fosseu avisats perque placiaus spatxadament trametrai la resposta fahent la present. Son attesos quatre o cinch gentils homens del Senyor Primogenit quim han dit a bocha com le Senyor Rey requer convoca e acorda quanta gent darmes pot axi de peu com de cavall axi dins la ciutat de Çaragoça com per tot lo regne de Arago e com ja ans dels dits homens per publica fama se digues en aquesta vila stava en delliberar de trametre sploradors a la dita ciutat es stat dit com derrerament per vosaltres es stat scrit an Johan Ferrer que res no bestregues per tals actes e axi placiaus volerhi provehir. E ab tant la Trinitat Sancta vos tinga en sa proteccio e guarda. De Fraga a V de març any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica.

Huy he respost a la embaxada de la ciutat de Çaragoça juxta la forma e orde ab vostres letres per vosaltres a mi donats. Perque siaus avis.

Per causa de la detencion del Illustre Senyor Princep fillo del Serenissimo Senyor Rey nuestro Senyor vos muy egregio Senyor comte de Modica capitan general del exercito e armada del Principado de Cathalunya et vos muy magnifico mossen Arnau Guillem Pastor regent la vegueria de la ciudat de Barchinona

pretendeys haver entrado en el regno de Aragon e demandando passatge a la villa de Fraga haveys entrado en aquella e occupado el castillo e aquella con el dito castillo teneys e guardays ocho dias e mas ha passados coentra voluntat del Senyor Rey e contra los privilegios e libertades del regno de Aragon e en gran danyo e prejudicio de la dicha villa. E por quanto a vos Senyor capitan e regent la dita vegueria e a vuestro consello e exercito assi por letras patentes como en otra manera sea notorio e manifesto el dicho Illustre Senyor Princep no seyer detenido ante seyer liberado de la dicha detencion e estar en su plena libera e francha libertat e facultat de fazer de si lo que quiere e faze su via a la dicha ciudat de Barchinona e hoy jueves que se conta cinco del present mes de março del anyo Mil CCCCLXI el dito illustre Senyor Princep seyer en el dito Principado de Cathalunya et por consiguent et alias vos dichos Senyores capitan e regent la vegueria con el dito exercito e armada no dever aturar ni star en la dicha villa de Fraga ni detener el castiello de aquella. Por tanto Johan Vallsiguer sindico e procurador de los justicia jurados concello e universidat de la dicha villa de Fraga supplica e requiere a vos dichos Senyores capitan e regent la dita vegueria e a los de vuestro consello e a todos aquellos a qui las cosas suso ditas e infra scriptas toquan e toquar pueden que de continent e sin dilacion alguna relexedes la dita villa e castiello liberos e expeditos a servicio del Senyor Rey de quien son e vos vayades de aquellos e con todo vuestro exercito e ar-

mada vos tornedes al dito Principado de Cathalunya sin fazer danyo ni perjudicio a la dicha villa e habitadores de aquella e pagando e satisfaziendo las vitualles e otras cosas a que soes tenidos segunt que por actos publicos et alias lo haveys ofrecido. En otra manera el dito sindico e procurador con aquella debida reverencia que conviene protiesta contra vos e cade uno de vos del crebamiento de las libertades fueros e privilegios del dicho regno de Arago expensas damnatges e interesses e de toto su dreyto plenario e de todas e cade unas otras cosas de las quales los ditos sus principales puedan e devan requerir e protestar requiriendo a vos Arnau Carni notario desto seyer fetcha carta publica.

Sig✠num mei Arnaldi Carni notarii publici et habitatoris ville Frage Regiaque auctoritate generalis per totam terram et dominacionem Illustrissimi domini Regis Aragonum qui hujusmodi copiam a suo originali requisicionis cedula per me recepta et testificata mea propria manu extraxi et cum eadem bene veridice fideliter et prout melius potui comprobavi et ut fides plenaria ab omnibus impendatur hic meum solitum ut supra pono signum.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor et cetera.

Honorable senyer. Algunes vostres letres havem reebudes e responentvos a diverses coses en aquelles contengudes vos dehim primerament en lo fet del de-

sorde quens significau es en lo exercit de fersi furts e altres coses desordenades a nosaltres es cosa molt greu e desijam e volem que tals coses sien reprimides e castigades. E per aço scrivim al capita. Vos feuli lo que possible vos sia pera tals scandels obviar. E si sabut sera per qui tals coses fetes seran parnos que en lo soccorriment e emprestança que fareu per XV jorns per la qual vos havem tramesos diners queus aturasseu de les persones de peu quis mostre aço haver fet tant del sou quant sia la stima o valor del furt que fet hauran. Aço sia remes a vos que fassats segons sostinga la possibilitat. De les provisions del camp vos pregam que hajau molta cura e per ço vos agrahim molt que vos siau romas en Fraga car som certs quey feu gran benefici e fruyt. E com deßiu que no gosau fer provisio sino de dia en dia crehent per les noves que havem de la liberacio del Senyor Primogenit que aço no puixa ne dega durar vos dehim que es veritat la dita liberacio esser en cert car sabem la Senyora Reyna ab lo dit Senyor Primogenit entraren dimecres proppassat en Tortosa pero per quant se ha de moltes coses a tractar no es encara delliberat lo dit exercit partir de Fraga fins vejam algun bon assossech dels afers. E per ço encara que façats provisio per XII o XV jorns nons es vist que si puixa perdre res del fet de les armes queus dehiu si les tornareu o jaquireu a Leyda. Segons la disposicio del temps que occorrera sereu avisat en lo pagament dels homens darmes quius porten albarans nostres. Sobreceeu fins per nosaltres vos sia scrit. En lo soccorriment que

ara fareu a la gent de peu deveu pendre mostra de aquella. Jaus havem scrit no donasseu res als capitans. E scrivitunos qui son los capitans qui no han gents de lurs capitanies e quants son capitans e capitanies que han compliment. Del home a qui haurieu a comanar carrech de despendre en lo exercit si partieu feune axi com a vos sera ben vist. Del fet del capita que faça res per si nos par desorde car tots los actes deuen procehir de manament del veguer e tals son les instruccions e manament que lo dit capita te e axi lin scrivim stretament. Molt vos encarregam scrivau a Çaragoça ab les gents que hi teniu sapien e senten que fa lo Senyor Rey e sis diu dega venir en Cathalunya e de altres circunstancies e de totes noves que si diguen e siam de aquellas certificats. E provehiu que lo exercit stiga axi be en orde e ab ses bones guaytes e scoltes e tant attent com fins aci haje fet e encara mes car per alguns ayres que hom sent es vist necessari axi star. Dada en Barchinona a VI de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Teniu spies continuament en Çaragoça quius avisen de tots los afers del Senyor Rey e pagau be les dites spies axi aquestes com les altres que hajen treballat per aquest fet. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte de Rochaberti capita de la gent de peu del exercit de Cathalunya.

Molt noble e molt magnifich senyor. Fins aci la senyora vostra muller no es attesa. Quant que vinga sera haguda per recomada en sa justicia com scrit vos havem. Del soccorriment de la gent de peu de que nos haveu scrit nosaltres havem scrit provehit los sia fet soccorriment per XV jorns e tramesa aqui la quantitat an Johan Ferrer. Vos Senyor mostrau haverlos en bona recomendacio e feu lo degut per haver cura de les coses que haveu carrech. Del Senyor Primogenit havem nova en cert que dimecres passat intra ab la Senyora Reyna en Tortosa el haurem aci prestament. Apres se entendra en algunes coses necessaries per lo benefici e repos de la terra. Lo exercit no partira encara de aqui fins altrament scrit vos sia. En lo mig es necessari les gents del exercit stiguen axi preparades e attentes com lo primer dia. E de aço vos encarregam que ab molta diligencia hi vullau attendre. La Sancta Trinitat vos tinga molt noble e molt magnifich baro en guarda sua. E rescriviunos tot ço queus placia. Dada en Barchinona a VI de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general et cetera.

Senyor molt egregi e strenuu baro. Per relacio de moltes persones qui vendrien de aqueix exercit e en

altra manera havem compres que per les gents del dit exercit se farien furts e altres coses desordenades la qual cosa es a nosaltres molt enujosa de hoir car redunde en carrech e infamia del Principat. Perqueus pregam e requirim vullau girar la cara en fer sobre aço deguda provisio ço es que façats ab diligencia inquirir dels dits furts e aquells per lo veguer a instancia vostra sien ben castigats e reprimits en manera que cesse tal inconvenient e scandel e de fervos venir los caps de cinquantenes e desenganarlos que pagaran de bens llurs los furts e dans ques faran per gents de llurs capitanies. E sobre aço vos trametem una crida ordenada la qual volem se fassa per manament e part del dit veguer e per instancia vostra e en tal manera e sots tal orde volem se fassen tots los actes en lo exercit ço es per manament del veguer e a instancia vostra e no en altra manera com altrament nos poden nes deuen fer juxta forma del proces del so metent. E aço Senyor nos diu en derogacio vostra mas per quant lorde del dit proces ha esser tal e lo contrari serie gran error e exir dels termens del proces. E per ço Senyor deueu entendre a les instruccions a vos donades les quals axi son posades e aquelles vos placia servar e tenir segons haveu promes e jurat car lo contrari tollerar nos poria. Perque vos hi placia be attendre. Del Senyor Primogenit havem bona nova e en cert que dimecres passat la Senyora Reyna e ell enseinps entraren en Tortosa. Prestament haurem aci lo dit Senyor Primogenit e apres de dia en dia entendrem en les coses que convinga per lo benefici de la

terra. En lo mig Senyor e tota hora vos ab lo exercit stau aqui segons scrit vos havem. E provehiu que lo exercit stiga axi preparat e attent com fins aci haja fet e mils si millor se pot fer car per alguns ayres que hom ha es vist esser axi necessari feu exir algunes vegades la gent en camp que tant be stan ociosos e cavalcar la gent de cavall e feulos scriure e trametre aci treslat de la nomina. De la venguda del magnifich don Johan Dixer nos plau be per quant sera util conferir ab ell de algunes coses. A alguna altra persona de peu ne de cavall no sie donada licencia e si sens aquella partra algu scriviunosne per fersi la provisio deguda. Vengut don Johan e conferit ab ell vos scriurem de totes coses segons la occorrencia del temps. Ab la present vos trametem la resposta que volem sia feta a la requesta que per part del sindich de Arago vos es presentada. En totes les altres coses sguardants la honor del Principat vos placia fer segons de vostra senyoria se fia. De noves que sapiau del Senyor Rey e del regne de Arago vos placia certificarnos. Ab tant la Sancta Trinitat vos tinga molt egregi senyor en custodia sua. Dada en Barchinona a VI de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Ara hojats tot hom generalment de part del molt honorable mossen Arnau Guillem Pastor cavaller re-

gent la vegueria de Barchinona de Agualada e de Valles de Moya e de Moyanes a instancia e requesta del molt egregi comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya assistent al dit honorable regent la dita vegueria en la prossequucio del proces de so metent mes per la recuperacio e liberacio de la persona del Illustre Senyor don Charles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera observancia de les libertats de la patria benefici tranquillitat e repos de la cosa publica del dit Principat que no sia algu del dit exercit tant temerari que gos o presumescha furtar ne dampnejar alguns del regne de Arago o Principat demunt dit en persones ni en bens ans paguen e satisfaçen tot quant de aquells hauran necessari. E si lo contrari sera fet los contrafahents muyren sens merçe alguna. E los caps de cinquanta de aquells qui contrafaran de llurs propris bens sien tenguts smenar tot lo dampnatge fet sens merce alguna.

Responent lo dit regent la vegueria de Barchinona e lo dit capita al dit honorable regent assistent a la pretesa requesta per lo dit Johan assert sindich feta la qual comença Per causa de la detencion et cetera. (*Est supra in quinto foteo inserta.*) Dien que si lo dit assert requirent atten a la requisicio a sos principals eo intimacio per lo dit regent feta la qual començe Jatsia et cetera a la qual se refer lo so metent eo proces per causa de aquell iniciat per occasio de la detencio feta de la persona del Illustrissimo Primogenit no sola-

ment es stat per la liberacio del dit Serenissimo Primogenit mas encara per haver los qui han tractat e malament aconsellat seduhint la Majestat del Senyor Rey per fer la dita detencio. E encara los dits mals consellants han comesos altres gravissimos delictes en gran dan de la reyal corona e de tots sos regnes e terres los quals delictes han comesos en lo Principat de Cathalunya. P per conseguent et alias jatsie la dita liberacio del dit Illustrissimo Primogenit se diga esser feta empero lo dit proces e so metent no ha son degut compliment lo qual proces no es stat ni es fet ni la exequucio de aquell en prejudici dels furs e libertats dels regnes de Arago ne lo star en la dita vila de Fraga e dit castell es a efecte de perjudicar en res la Majestat reyal e libertats o furs del dit regne ans es per poder obviar a qualsevol turbadors o qui empatxament donar volrien a la exequucio del dit proces de so metent per virtut del qual proces es acustumat entrar en lo regne de Arago e per conseguent deneguades totes e sengles coses en la dita asserta requesta contengudes. Los dits regent la vegueria e capita assistencia com dit es fahent donen la present requirint sie continuada al peu de la dita asserta requesta per vos notari et cetera.

7 DE MARZO.

En esta sesion se hizo lectura de las sigientes cartas.

Als reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs be amats e vertaders amichs nostres los diputats del Principat de Cathalunya e altres congregats en la ciutat de Barchinona per entendre en nostra liberacio e per la instauracio de les libertats.

Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs be amats e vertaders amichs nostres. Scrit vos havem de tot nostre proces fins a la entrada de Tortosa e dema Deus volent partim e continuarem nostre cami fins siam ab vosaltres. E per quant en totes maneres la Senyora Reyna vol venir ensemps ab nos vos volem significar e fer certs que may de aquestes materies practicarem ne a elles darem orella fins ab vosaltres siam de consell e bona delliberacio dels quals entenem proseguir lo negoci e no altrament car tot lo als nos paria esser error. E açous sia ferm. Dada en la ciutat de Tortosa a V dies de març any Mil CCCCLXI. — Hajau la present per de ma propria ma. — Charles.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs mossen-

yors. Per expedicio e endreça dels afers quis prosseguеixen per la liberacio de la persona del Illustre Primogenit e encara per les noves vuy concorrents havem delliberat trametre aqui a vosaltres los magnifichs mossen Pere de Marsa cavaller e En Romeu de Rochafort donzell qui son dos dels elegits ensemps ab vosaltres per aquest stament militar per conferir e comunicar ab vosaltres segons que per ells vos sera seriosament explicat. Es ver la partida del dit mossen Pere de Marsa per necessaria occupacio de sos afers se difereix per alguns pochs dies e per aixo va primer lo dit Rocafort. Placiaus donar fe e creença a ells e cascu dells axi com a nosaltres fariets si erem aqui presents. E sia molt reverends nobles e magnifichs mossenyors la Trinitat Sancta vostra continua guarda. Scrita en Perpenya a XXV de febrer del any de la nativitat Mil CCCCLXI. — Lo vezcomte de Roda. — Los elets per lestament militar del comdat de Rossello residents en Perpenya prests a vostra ordinacio.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverends e honorables. A nit vos scrivi per correu del que fins en aquella hora occorria. Per la present no he mes a dir sino que a nit me es stat dit per un hom qui mo ha adverat en cert que dimarts passat entraren en lo loch de la Almunia de Sent Johan qui es molt prop de Muntço sicents balles -

ters del comdat de Foix. Ara yo no crech que ells sien de Foix car segons me ha dit lo home que yo hi trameti laltre jorn no eren en disposicio de venir tant prest mas si neguns son crech sien los de Ribagorça que segons lo report quem ha fet lo que yo hi he trames dillums passat sots pena de la vida havien esser a punt jatsia que ells ne murmurassen fort e diguessen que era impossible. Aquesta nova e altres semblants que tots jorns si dien que lo Rey acorda gent e fa preparatoris met en gran pensament aquesta ciutat e en tan gran que mes nos pot dir. Sus ara hisch de la Pelleria abon han aplegats molts prohomens e eren de parer que yo degues anar al capita que trametes aci alguna gent de la sua per custodia de aquesta ciutat e perque sembla seria molt diminuir la opinio e fama de la ciutat e encara del Principat que fos vist dubtar en poder guardar e defensar les coses que leixem darrere. Els ho lançat molt luny e realment crech yo que per mal e mal que la cosa anas ço que al present no es mes es guardada aquesta ciutat essent lo exercit en Fraga que si era aci mateix dins Leyda. Es ver que ells tots temps mostren voluntat en haver qualque gent per sa defensio e pens que aquestes noves no son sens gran sospita majorment que la dita ciutat te dos homens en Morella los quals han carrech de fer avis tantost que lo Primogenit sia solt e de diumenge en ça ques diu que es solt encara no han negun avis. Stam ab recel que tot no sien burles e creen que quant lo Primogenit ha scrit de sa ma sia scrit mes per extorsio que per grat. Per ço per

provehir a les dites noves sus ara yo tramet la via de la Almunia dos homens lo un dels quals me deu venir trobar dema a vespre a Fraga e si la nova es vera e la gent se ajusta restara ab la gent e avisar ma del que sera e segons que trobare avisare vostres reverencies e honorables savieses les quals Deus vulla largament conservar. Feta en Leyda a V de març entrant de nit. — Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencies e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Nosaltres havem avis e nova certa que lo Senyor Rey fa fer gran ajust de gent darmes de peu e de cavall axi en les parts de Ribagorça com en altres lochs. De la qual cosa ha scrit aquesta ciutat al senyor comte de Modica capita del exercit del Principat qui es en Fraga. Crech faran aquella via o contra aquesta ciutat no obstant sapiam per home de aci cert lo qual trametem en aquests dies a Morella com la Senyora Reyna ab lo Senyor Primogenit arribaren a Trayguera dimarts a vespre e ahir se dehia que devia venir a Tortosa hon se apparellava la ciutat per rebrel ab molta festa. De aquesta nova mateixa ha scrit lo honorable En Johan Ferrer al dit capita e creem per semblant a vostra reverencia e magnificencia. Es molt necessari a mon parer de aquestes noves e apparells los quals

havem per certs vostres reverencies ne sien certificades e per ço he delliberat fer la present car aquest fet es axi gran e de tanta ponderositat que hi va la honor e benavenir de tot lo Principat. Crech per vostres reverencies e magnificencies hi sera degudament provehit e crech ab celeritat nosaltres en aquesta ciutat farem lo que porem. Scrita ab cuyta a V de març a X hores de la nit. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend mrgnifichs e molt savis mossenyors. Vostres letres he rebudes vuy que es digous entre les set e vuy hores de mati per Molins correu en les quals ne havia una closa per als nobles don Francesch de Pinos e mossen Marti Guerau de Cruilles la qual los he donada e altra patent dreçada als capitans e conestables de le gent de peu que en aquesta ciutat es attesa assoldada per lo Principat la qual los he presentada e dit que facen lo contengut en aquella presents los nobles dessus dits los quals han respost que son prests e apparellats fer lo quels es scrit e manat per vostres reverencies e altra closa pera mi scrivintme com haveu provehit e ordonat que la dita gent de peu stiguen a ordinacio dels dits nobles e seguesquen aquells e facen lo que per ells ordonat sia. Sobre les quals coses mossenyors he donat tot bon compliment

axi com me es stat scrit e manat. E fare que los dits capitans conestables complesquen ço que per vostres reverencies es stat provehit e delliberat. Mossenyors abir que era dimecres vos scrivi per correu com la Senyora Reyna e lo Senyor Primogenit eren entrats en aquesta ciutat. Perque ara mossenyors nom resta mes scriure sino quels dits Senyora Reyna e Senyor Primogenit son encara en aquesta ciutat e deuen partir dema que sera divendres tirant la via de aqueixa ciutat. Certificantvos mes com en correus e trameses de persones he fetes algunes despeses e en oficials tramesos a mar e en altres persones que han treballat en les coses que per vostres reverencies me son stades manades los quals volen esser pagats de sos salaris e treballs. Supplichvos mossenyors vullau scriure al receptor de aquesta ciutat que pague les quantitats que seran necessaries per les dites despeses. E mes no dich per la present sino que vostres reverencies me scriven e manen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a V de març del any Mil CCCCLXI. — Mossenyors lo qui es molt prest a ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

A los muy reverendos egregios nobles magnificos e savios senyores los diputados del General de Cathalunya e consello en virtut de la comision de la cort sleydos.

Muy reverendos egregios nobles magnificos e savios senyores. Vuestra letra havemos recebido scrita en Barchinona a diez e ocho dias del mes de febrero e bien vistas e reconocidas todas las cosas en aquella contenidas. La verdad es que si los negocios stuviessen en otro stado del que agora por gracia de nuestro Senyor Dios son hauriamos respondido lo que nos huviesse seydo visto seyer spedient a honor e servicio de la Majestat del Senyor Rey e de su corona e stado real e conservacion de la unidat fraternidat e benivolencia que entre aqueixi Principado e aquesta ciudat todos tiempos ha seido e es. Pero agora vos certificamos como a XXV del present mes venida la Majestat del Senyor Rev en aquesta ciudat a supplicacion de la Senyora Reyna e encara a supplicacion de las personas representantes la cort general de Aragon e humilcs supplicaciones de aquesta ciudat la Majestat del dito Senyor Rey ha liberado al dito Senyor Principe e ha mandado que aquel sia restituido en el dito Principado e de fecho la dita Senyora Reyna el sobredito dia partio de aquesta ciudat para Morella por executar la dita liberacion e con su Alteza ensemble levar al Senyor Principe en aqueixe Principado de Cathalunya por condecender a las supplicaciones por vosotros a su Alteza feytas e tornar a devido stado si en alguna mancra cra feyta lesion a las constituciones e libertades de aqueixi Principado en la detencion e extraccion del dito Senyor Principe. E aquestas liberacion e restitucion el dito Senyor Rey por sus letras e provisiones patentes ha feyto publicar e preconitzar

por todas las ciudades vilas e lugares del regno de Aragon de lo qual no se puede pensar quanta consolacion e alegria se ha subseguido en los animos de los regnicolas de aqueste regno e se deve subseguir en los animos de todos los otros subditos e vassallos del dito Senyor Rey de lo qual aquesta ciudat e encara todo el regno de Aragon unanimes ende han fecho infinitas gracias a nuestro Senyor Dios e a la dita Majestat del Senyor Rey de tanto beneficio a sus regnos e tierras collado. E por aquesto nos parece deuen cessar todas novidades e por aqueixi Principado e por todos los subditos del dicho Senyor Rey a la Majestat por causa de la liberacion e restitucion del dicho Senyor Principe en aqueixi Principado deuen seyer fechas infinitas gracias con subjecta humil e debida reverencia. E por tanto muy reverendos egregios nobles e magnificos e savios senyores de present no nos es visto seyer necessario otras cosas scrivir sobre lo contenido en la dicha vuestra letra. E con aquesto senyores si algunas otras cosas por vuestras grandes providencias podemos fazer somos parellados complir aquellas. E sia la Sancta Trinitat en vuestra continua guarda. Scrita en Çaragoça a XXVI de febrero anyo de Mil CCCCLXI.— A vuestra honor apparellados los jurados capitol e consello de la ciudat de Çaragoça.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Lo capita sa-

bent la benaventurada libertat del Senyor Primogenit e sabent fahia dreta via a Barchinona dellibera ab son consell yo degues exir al encontre al Senyor Primogenit e de part sua e de tot lo exercit yol visitas. Encara dellibera yo fos ab la saviesa vostra ab letra de creença perque fosseu per mi avisats de alguns sentimentiments a vos necessaris saber los quals foren dificils per letra scriure. Com Deus volent haure vist lo dit Senyor fare la via vostra. Lo present correu faç per quant micer Stopinya devia enviar les letres sus dites a mi e per correu hales dreçades a vos. Demanvos en gracia vista la present vullau donar la carta del Primogenit al dit correu lo qual ha esser dissapte ab mi a Tarragona hon lo Primogenit se spera. Vostra carta puixs alla es no fa a mi fretura. E ordonau tot ço queus placia. De la Spluga a V de març.—Pres a ço que ordoneu Johan Senyor Dixer.

Als molt reverend nobles magnificbs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit residents en Barchinona.

Molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia senyors. La causa de la present es per significar a vostra reverencia e nobleses com en lo comdat de Ribagorça ab los vehins se son ajustats pus de cinch cents homens los quals se han ajustar a la Almolda que es de Johan de Bardaxi hon lo Senyor Rey dissapte prop vinent deu esser ab CCCC rocins e ab mol-

ta gent de peu de les montanyes de Oscha de Jaqua encara de Gascunya. Havem avis e cert que vendra vers la via de Fraga o de aquesta ciutat. Perqueus ho notificam pregantvos queus placia pensar e provehir prestament en la indempnitat de aquesta ciutat e sera provehit a tot lo Principat attes que sta en los encontres e mala opinio del Senyor Rey. E semblant sabem cert per hom qui es stat dins lo castell de Barbastre que alli se fa gran colp de trabuchs bombardes seales e gates e altres artelleries per combatre e no sabem ahon e axi placiaus provehir e hajam vostra resposta. E per los fets occorrents havem dit e consellat an Johan Ferrer que no obstant certa prohibicio per vostres reverencies a ell feta de no fer negunes despeses per occasio del exercit fes provisio de vitualles per lo cas de present occorrent pera la vila de Fraga hon lo capita se troba ab lo exercit. Semblarnos hia que aquells CCCC ballesters que son a Tortosa fossen trespostats en aquesta ciutat attes lo cas se occorre. E sia la Sancta Trinitat vostra custodia. De Leyda a V de març any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Al molt noble e molt magnifich baro don Johan senyor Dixer.

Molt noble e molt magnifich baro. Sabut havem que sou attes al Senyor Primogenit per ferli reverencia e hans be plagut pero per quant es necessari per

algunes coses occorrents nosaltres parlar ab la magnificencia vostra vos pregam que de continent feta reverencia al dit Senyor vos placia venir fins aci e que noy haja falla. E placiaus dir an Francesch de Sentmenat e an Vilademany e an Çacirera que ab vos ensemps son aqui venguts que de continent seus divertir en altre loch sen tornen a Fraga al capita del exercit e ab aquell sien e stiguen. En altra manera sien certs quels convendria e serien forçats lo sou restituhir. E tingaus la Sancta Trinitat molt noble e molt magnifich senyor en custodia sua. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt honorables e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Senyora Reyna destinats.

Molt honorables e magnifichs senyors. En dies passats havem scrit al reverend Castella Damposta vingues en la present ciutat e per ara tenim e inseguim aquella delliberacio mateixa. Perqueus pregam de part nostra vullau pregar lo dit senyor Castella vinga e entre en la present ciutat en companyia del Illustrissimo Primogenit e sera servey de nostre Senyor Deu e de la Majestat del Senyor Rey e gran benefici de la cosa publica del dit Principat. Tota hora essents vosaltres recordants que lo dit senyor Castella no es en-

trevengut en consells alguns de la prefata Majestat del temps que lo dit Senyor Primogenit es stat detengut. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per les noves quis dirien de somoviment de gent en lo regne de Arago les quals noves de necessitat son abans rebudes aqui que no aci ab tot pensam no afretura dir a la providencia vostra pero encara nous podem obmetre dirvos que tingau tota vegada lo exercit axi preparat e dispost que de res no pogues incautament esser prevengut e nit e dia teniu vostres guaytes e scoltes segons sabeu que la qualitat del negoci requer. Placiaus haverhi aquella cura e diligencia que de vostra senyoria se spera. E stant axi previst no sia de moure de aqueixa vila ne fer altres demostracions de les quals los del regne de Arago haguessen a creure cayga en animo ne voler nostre lo dit regne guerrejar. Nosaltres scrivim an Johan Ferrer trameta spies e scoltes per saber de totes aquestes fames la veritat. Lo Senyor Primogenit intra a nit en Tarragona. De continent se spera esser aci lo qual vengut se fara bona delliberacio Deus volent en totes coses e de

aquella sereu certificat. En lo mig e tota hora la Sancta Trinitat vos tinga molt egregi senyor e strenuu baro en guarda sua. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda ab la qual nos significau del ajust de gent ques seria fet en Ribagorça la qual se diu deu venir a Molda loch de Johan de Bardaxi ahon lo Senyor Rey se deuria ajustar ab CCCC rocins e molta altra gent de peu de les muntanyes de Oscha e de Jaqua e encara de Gascunya. E dehiunos de les artelleries ques fan en lo castell de Barbastre per combatre e no sab hom que. Per tant nos pregau vullam attendre a la indempnitat de aqueixa ciutat a queus responem que la salut de aqueixa ciutat es a nosaltres tant cara com de les proprics coses de cascu. E de aço volem siau be certs. Venint a les noves e avisos que haveu vos dehim que a nosaltres es cosa dificultosa de creure que algun tal preparatori ne ajust sia per opposar e resistir a les gents quis dirien esser del rey de Castella en la frontera e si en Montço ne altres lochs se fan alguns ajusts particulars es abans per redubte que han alguns del exercit nostre que no per voluntat ne

animo que hajen de ofendre aquell ne menys la vostra ciutat. E per gracia de Deu aqueixa ciutat es tal e tant copiosa de poble que no la cal redubtar de uns tals moviments ne encara se deu perdre redubte del exercit stant en Fraga com sia tal plaça que ab la meytat de la gent que si troba es per tenirse a molt major poder que no hi poria sobrevenir. De la provisio de vitualles que En Johan Ferrer per consell vostre ha feta al dit exercit nos plau be. De fer algunes altres demostracions nons par expedient per lo present car per cosa del mon no volriem fer res de que los aragonesos haguessen a levar jubi que en nosaltres sia animo ne voler de guerrejar ne dampnejar aquell regne. E per ço scrivim al capita que stant tota vegada attent en manera que no puixa esser sobrepres ne faça res alre perque los aragonesos haguessen haver a nosaltres en opinio de enemichs lurs. En lo mig donam carrech an Johan Ferrer que trameta spies en Arago per saber e sentir la veritat de totes les dites noves. E en aquest discurs lo Senyor Primogenit qui esta nit entra en Tarragona sera aci attes lo qual vengut se fara tal delliberacio que Deus volent sera repos e benavenir de tots. En totes les coses ques hauran a tractar creheu guardarem a la indempnitat vostra e de aqueixa ciutat com de nosaltres mateixs. Ab tant molt honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat.

Vosaltres senyors deveu tenir un home continuament lla hon sera lo Senyor Rey e nosaltres ni tindrem

altre e axi cascuns poran esser en cert de totes coses que per lo dit Senyor Rey se faran.—Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

Al molt honorable senyer En Johan Ferrer receptor general de les intrades e exides del General de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Vostres letres havem rebubes de cinch del present ab les quals nos significau totes les noves que per mitga dels pahers de Leyda haveu sentides de Arago e de la provisio que per aço haveu feta de vitualles a la gent del exercit qui es en Fraga no contrastant lo que per nosaltres vos era stat scrit de sobreseure en tals provisions ens significau alguns pensaments que haveu haguts axi de fer venir la gent que es a Tortosa com altres coses. E sobre aço mateix havem rebuda letra dels pahers de Leyda. A les quals coses totes vos responem que encara que per lo Senyor Rey se haja fet nes faça algun ampre de gent en general ne en particular ne per tots aqueixs moviments quens dieu se fan en Arago nosaltres no podem creure la cosa se faça contra aquest Principat ne encara contra lo exercit de Fraga abans crehem que lo ques fa sia per la gent darmes quis diria esser del Rey de Castella en la frontera. E no es de creure que tenint lo Senyor Rey lla aquella congoixa se metes en voler ofendre lo Principat signantment essent aci la Senyora Reyna axi com es. De les gents recu-

llides en Almunia prop Montço creuriem abans seria per algunes privades persones reduptar lo exercit nostre e volerse guardar de aquell mes que ab animo ne proposit de voler lo dit nostre exercit ofendre car la plaça de Fraga no es tan flaca que guardada per lo dit nostre exercit encara que no fos de la meytat en tant nombre com es calga de alguns moviments ques puixen fer reduptar. Pero com se vulla que sia nosaltres no havem per mala la provisio que haveu feta de les vitualles pera XV jorns al dit exercit. Daqui avant en fer venir aqui les gents de Tortosa no fer alguns altres preparatoris no es vist esser expedient car nosaltres nos volem guardar de tota cosa per la qual los aragonesos versemblantment poguessen creure fos en nosaltres animo ne voler guerrejarlos ne en res ofendre lo dit regne. E per tant desigam que lo dit exercit stiga aqui tant quietament e cessants totes demostracions que per alguna de aquelles los dits aragonesos no puixen entrar en recel ne hajen a nosaltres apendre en la opinio la qual Deu sab en nosaltras no cau. Pero tota vegada volem que lo dit exercit sia e stiga axi attent que no puixa en res esser sobrepres e axi ne scrivim al capita. Lo que a vos encarregam de fer es segons ja par altres vos havem scrit que trametau spies certes a Çaragoça e a altres parts de Arago per saber e sentir tot ço ques deu investigar e de ferne los avisos deguts dels quals vos donareu orde nosaltres siam molt prest sabentats. Lo Senyor Primogenit sera esta nit en Tarragona. Apres sera aci de continent lo qual attes si daqui avant lo dit exercit stara

o vindra se fara dellileracio e de aquesta sereu certificats. Dada en Barchinona a VII de març any mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Encara vos tornam a dir que volem tingau continuament una persona lla hon sera lo Senyor Rey e altra que vaja e vinga per miga de les quals se sapia e senta totes coses ques facen per lo dit Senyor. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem rebuda e vist lo contengut en aquella nosaltres scrivim an Johan Ferrer dientli que tinga una persona continuament lla hon sera lo Senyor Rey e una altra que vaja e vinga fins aqui per miga de les quals se puga saber e sentir totes coses ques facen per lo dit Senyor e encara trametre en altres parts del regne de Arago si necessari sera per saber totes novitats. Si empero lo dit En Johan Ferrer nos trobara aqui ni a Fraga volem que vos doneu en aço compliment. Perque entrameteuvos del dit En Johan Ferrer e si noy era sia lo carrech vostre. Dada en Barchinona a XII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Francesch de Sentçaloni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Molt honorable senyer. Rebuda havem vostra letra ab la qual nos significau la diferencia que es stada entre los quatre jurats de aqueixa ciutat sobre lo titol del Senyor Primogenit al qual dos dels dits jurats han contradit e no han volgut consentir en alguna manera. E per quant desigam en aço metre la ma e saber la veritat de la cosa com es passada vos dehim e manam que ab entreveniment de vostre assessor ne façau rebre informacio e en la dita informacio investigau e cercau si proceeix per instigacio e obra de algu de la contradiccio que es stada feta per los dits jurats al titol del dit Senyor Primogenit ne que per algu sien impugnades les delliberacions ques fan en nostre consistori. E rebuda la dita informacio remeteunos aquella aci closa e segellada. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat.

Aquesta cosa havem molt a cor per tant vos manam que ab tota diligencia hi entenau. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables senyors los pahers de la vila de Agramunt.

Molt honorables senyors. Per alguns afers concernents honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e benefici tranquillitat e repos de aquest Principat vos

pregam e encarregam vullau be guardar la vila e adeenar lo poble e fer star preparades totes persones havents disposicio per armes en manera que advenint alguna necessitat sien a punt a fer lo degut en aquella. Provehint a totes coses saviament per tal forma que si algunes persones no desigants lo servey del dit Senyor Rey ne lo repos e benavenir del dit Principat se volien en aqueixa vila recullir e fer castell de guerra de aquella al dit Principat puixau aquelles de vosaltres repellir e fer en lo negoci com de vosaltres qui sou membre del dit Principat se spera. E en aço vos pregam e encarregam no haja falla com per servici del dit Senyor e benefici del dit Principat axi sia necessari. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis sanyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors.. Per relacio del honorable En Jaume Tallada sindich vostre havem sabut que vosaltres per algunes noves que per la terra se dirien per les qnals seria vist lo Principat no esser encara en aquella tranquilitat e repos que desiga no contrastant la liberacio del Senyor Primogenit obtenguda no desistiu de vostres guaytes e altres preparatoris fets per bona guarda de aqueixa vila la qual cosa comendam e loam molt eus pregam e encarre-

gam que en axo vullau star e perseverar fins que per nosaltres scrit vos sia. E encara vullau notificar a les viles e lochs quius stan de prop que per semblant stiguen apparellats per ajudarvos en tota necessitat. Lo Senyor Primogenit esta nit deu entrar en Tarragona e apres sera aci de continent lo qual vengut se entendra en totes coses concernents benefici e repos de de aquest Principat e de aqueixa universitat la qual entre les altres es en bona recomendacio daquest consistori. Ab tant la Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a VII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

8 DE MARZO.

Fueron recibidas en este dia las siguientes cartas.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Aqui va En Pere Sorribes exhibidor de la present lo qual yo he trames a Morella per saber e sentir lo Senyor Primogenit com stava en lo castell de la dita

vila e del forniment de la dita vila e del dit castell axi de persones com de armes e de totes altres coses fahents per lo dit negoci segons per vostres reverencies me era stat scrit e manat lo qual molt cautament e discreta e molt diligentment se es hagut en los dits afers e ma avisat de totes les coses ques podien saber en les quals ha haguda molta manera e bon enginy e dels seus avisos vos he scrit per altres letres ja passades molt largament e loy trames dues vegades. Eshi stat XIII jorns. No ha volgut fer for ab mi sperant mes de vostres reverencies remuneracio. Perque mossenyors vos supplich lo hajau per recomanat el vullau fer ben remunerar car certament ell ha ben treballat en los dits fets e ab mes manera que altres no hagueren fet e mereix tota bona remuneracio e satisfaccio de sos treballs. E mes no dich per la present sino que vostres reverencies me manen tot lo que plasent los sia. Les quals tenga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a sis de març del any Mil CCCCLXI. —Mossenyors lo qui os prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. A nit spatxi correu de Leyda per vostra reverencia e honorables saviescs de les noves occorrents. Vuy bon

mati he provehit en Leyda Alcarraç e Montagut lochs circumvehints de aquesta vila en haver provisions bastants de farina e forments palla civada e vi almenys per XV dies car hon tot lo reves vingues ço que no es de presumir pera venir a dar sobre Fraga o a tenirhi camp forçadament hi ha mester pus de cinch milia persones e no podent haver vitualles de Arago de Cathalunya nons poriem sostenir ne crech may poguessem aturar ael vuyt jorns e axi me par que la vila haja forniment pera XV me par sia prou bastantment provehit daqui avant. Son arribat aci ab lo capita per veure sis volia servir de mi e per veure com staven les coses de aci trop que ha donat carrech a quatre de reguardar la vila e provehir en defenses de aquella e jatsia ells sien homens savis hajen per dificil la custodia de aquesta vila pero yom tinch per dit que attes la gent que som en un camp per flach que fonch volentnos metre sols en defensio seria massa dur de rompre e sertament essent la Senyora Reyna aqui en Cathalunya no crech si faça algun moviment per gent del Senyor Rey e gent aragonesa e hon se faça no crech james vinga en aquesta vila per combatre. E crech yo com dit he que si aquesta gent ha a fer cas o vendra sobre Leyda almenys per talar la orta o mossen Rebolledo ab aquesta gent haura forma de dampnejar la casa de don Johan Dixer e de don Felip de Castre e axi satisfaria prou a la soa bandositat e encara iniquitat ques ha contra aquells qui han mostrada cara en aquest fet del Principat. Daqui avant senyors molt reverends e magnifichs resto a vosaltres

aqui a delliberar sobre aço e veure en quina manera pora exir lo capita provehir axi a la indempnitat axi de son exercit com encara al haver als dits lochs e viles del Principat de Cathalunya per la mia absencia. Mes senyors nous he poguda trametre la nomina dels homens de cavall car en Mayans no la ha acabada encara e la gent es tant feta a sa guisa que per be sia manat ab crida escassament ne han vengut la mitat per manifestar. Dema me ha promes lo dit En Mayans de acabarla anant per cases cercantlos o com se vulla. Trametvos ab la present la nomina dels capitans de les cinquantenes e dels conestables que cada capita te e aqui poreu veure los qui tenen ses dues conestablies e qui non te sino una e qui non te neguna. Supplichvos prengau en paciencia encara que lo trellat sia mal net e olios car mes abundancia tenim de ballesters que no de scrivans. Feta en Fraga divendres a VI de març a VIIII hores de nit any Mil CCCCLXI. — Quim recoman en gracia de vostra reverencia e magnificencies Johan Ferrer.

Als venerables magnifichs ben amats devots e leals nostres los deputats del General de Cathalunya.

Lo Princep de Viana primogenit Darago de Sicilia et cetera.

Venerables magnifichs ben amats devots e leals amichs nostres. Novament essent trames a nos lo ben amat e devot falconer major nostre mossen Franci de Santmenat cavaller per lo spectable magnifich ben

amat devot e leal amich nostre lo comte de Modica capita vostre sobre algunes coses concernents honor e comoditat nostra e vostra. Per la qual causa havem deliberat aquell retenir e portar ab nos e axi mateix lo devot nostre falconer En Pasqual Sanç qui es vengut a nos ensemps ab aquell lo qual Pasqual remetem de present a vosaltres ab la present pregantvos tant afectuosament com podem que considerat que lo dit mossen Franci e Pasqual han pres sou de vosaltres com a homens darmes vullau haver aquells per scusats per contemplacio nostra scrivintne al dit vostre capita que aximateix los haja per scusats. Dada en la ciutat de Tortosa a cinch dies del mes de març any Mil CCCCLXI. — Charles. — Bernat Marti P. —

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Perseverant en la creença en que avisats per letres mies vosaltres ereu axi de les barches cremades com de les hosts convocades e altres coses fetes per provisio del Senyor Rey y dels Senyors del regne Darago no havent alguna altra nova de la que scrita vos havia de e sobre aquelles fins ahir vespre a sinch hores que rebi vostra darrera letra no havia pus a fer sino pacificament e quieta e en la forma per vosaltres a mi scrita starme en la present vila e castell de Fra-

ga e de aquella no moura fins per vosaltres com per moltes es dit fos ordonat e a mi serit lo contrari e axi afreturava poch provehir al noble e magnifich don Johan Dixer de gent ne de altres coses en vostra darrera letra a mi scrites majorment essent absent aquell de la present vila ni encara de alguna altra provisio o deliberacio per mi fahedora apres de aquella qui hir foneh feta a mig jorn. Dada la requesta per part daquesta vila a mossen lo vaguer e a mi segons veure haveu pogut ab lo correu e letra que dita hora vos spatxi e trames pero per quant vuy demati a quatre hores es attes a mi hun correu trames per los pahers de la ciutat de Leyda e lo vostre En Johan Ferrer que en aquella hora per provehir en algunes necessitats per aquest exercit de e sobre les noves per les quals per ells mateix a vostres grans reverencies nobleses e magnificencies es stat fet correu dients en sa letra com havien nova certa que en lo comdat de Ribagorça ab los vehins de aquell se son ajustats pus de D pahons e que per dema qui sera disapte se devien trobar en la Almolda que es loch de Johan de Bardaxi en lo qual loch lo dit jorn se trobara lo Senyor Rey ab CCCC rocins ab molta altre gent a peu de Arago e de les muntanyes et cetera segons veure poreu ab la letra de aquells de la qual vos tramet translat interclus dins la present ha couvengut a mi e a mon consell entrar en nous pensaments deliberacions e provisions fahedores. E axi haguda deliberacio e madur consell es stat provehit que sien tramesos sploradors la via de la ciutat de Çeragoça del dit loch de la Almolda e altres

parts occorrents dels quals haver avis sia provehir a la salut be e honor de aquest exercit o del Principat e que en la nit sia provehit que en la vila e castell se guarden be e singularment lo pont e encara fora la vila los passos e per guardia de aquells lançades scoltes per los camins. Encara son stats tramesos vuy mati mossen Pere Feyna e mossen Jonquers al noble don Matheu de Muntchada ab vostres letres les quals hir rebi e ab letres que yo li he fetes de crehença per los dits cavallers per part mia splicadora. Per semblant es stat trames Nanthoni de Paguera donzell la via de Aytona ab doscents homens de peu instruhit per mi e mon consell que per la vida per ara no attemptas voler pendre lo castell de la dita vila de Aytona per força ni en altra manera mas que treballas aleujar ell e sa gent quant pus prop poria del dit castell a fi que si gent venia alguna per fornir aquell ab lo menys scandol pogues aquell no lexas entrar e que per ell sia tengut sment que entrara e exira dins lo dit castell e si graciosament lo dit castell podia haver aquell hagues a sa ma sens scandol com es dit e no en altra manera e que daqui avant tant com stigues aqui no permates fos fet anug dan o injuria a algu de la dita vila. No resmenys es stat provehit attes que Alcarras sta en lo cami de aquesta vila a Leyda en lo qual ha una fort terra e bona que en aquell sien tramesos sinquanta homens de peu qui be e degudament ab quietut e sens insult algu guarden la dita torre e loch. E com los inimichs familiars interiors e domestichs no sien menys greus dels stranys havent per cert que jat-

sia los de la present vila sien divisos huns guelfos altres gibellins no resmenys tots generalment sien tant cansats e annuats de nosaltres que cregam tots aquells egualment essernos enemichs. Ultra la presencia del jurat de Çeragoça ab sa companyia los quals stant en aquesta vila nols havem per prou segurs ni parcials es stat deliberat en mon consell que lo dit jurat ab sa companyia e encara justicia jurats e prohomens de aquesta vila sien stats appellats e en aquells la dita nova de Leyda e letra dels pahers los fos comunicada fet cert rahonament per mi e aço per les rahons que lo dit jurat fetes havia sobre les convocacions dels hosts de Arago e barchas cremades segons ab una letra mia en dies passats largament sou stats avisats. Lo qual jurat hoyit lo rahonament a ells per mi fet e resumida per mi la causa de sa embaxada e encara dada raho a la nova de Leyda segons havia fet quant vench la nova que mossen Raboledo venia a Bellxit e terres del noble don Johan Dixer e mes que axi era com se dehia se fahia per la nova ques havia del conestable de Navarra qui ere en Faro ab DC rocins e sperava CCCC homens darmes ha supplicat e request de peraula molt cortesament axi per aquesta vila com per la ciutat de Çeragoça e sos principals plagues a mi ab mon exercit tornarmen la via de Cathalunya e desistir a la trunca e occupacio de aquesta vila e castell com se hagues nova certa ab letra del Senyor Primogenit aquell esser libert e en sa pura libertat quatre jorns havia hi com hir que fou dimecres era en Tortosa e per conseguent dins lo Principat e axi cessant

la fi e causa del proces del so matent devia cessar aquell e los drets en virtut de aquell per lo Principat pretesos significant e mostrant de nostra stada molta congoixa e quasi dient com lo Principat de Cathalunya se volia inimicar lo realme de Arago al qual molt amplament fou respost per mi e micer Stopinya segons tots los del consell hohints e significant en aquells ofici de rahons com de hora en hora jo sperava resposta e avis de vostres grans reverencies nobleses e magnificencies principals meus als quals yo havia scrit e consultat sobre les dites coses per ell instades e requestes e axi molts contents huns dels altres nos partim restant yo ab mon consell ajustat e en pensament sobre lo que dit es hi axi avisantvos de aquelles e encara del stat e exercit al que jom troba axi de peu com de cavall vos significh que entre tots los homens de peu que fins vuy açi son attesos no basten a II M e D homens e de cavall molt pocha gent e poch en orde e menys sperts en armes e axi de aço avisats vos plagues provehir de mes gent de peu e encara de cavall majorment sis ha a seguir lo ques diu es preten per la ciutat e pahers de Leyda que lo Senyor Rey ab la dita gent de que ells han avis deu venir sobre aquesta vila o la dita ciutat de Leyda si be lo dit jurat en lo dit castell volent donar raho sobre aço com dit es ha dit com ells havien hagut correu hir de Çeragoça com lo Senyor Rey era a casa dos jorns havia e que si res dels ajusts en comdat de Ribagorça era en fet que no era gent per venir en Fraga ni anar a Leyda mas que fahie tant solament per

provehirhi empatxar al conestable de Navarre que era en Faro ab DC rocins e sperava CCCC homens darmes segons dit es dessus haureus a grat per vostra letra sia avisat com voleu faça que per la nova aquesta de Leyda la ciutat sta molt sparduda significant de aquella jo prengues carrech e provehis segons so tengut per ma capitania. Jo he elegits quatre homens ço es mossen Pere Luis de Vilafrancha mossen Johan Torrelles de Sant Boy Andreu Bisbal donzell senyor de Conit e Bernat de Marimon per gordar e regordar lo castell e vila muralles entrades e exides de aquells e troben molts forats molts trenchs e moltes parts per spay de CC e CCC paces en los quals no ha muralla e altres parts que ni ha de tres o quatre palms dalt no pus de que haurien mester muralles de pedre e de terra pus alta e millor e axi feta la relacio a mi e a mon consell dien los dessus dits sobreguaytes que per quiscuna guayta han mester dessus CCCC homens. Daria en parer que qualsevol homens de peu fossen a Tortosa scrivisseu vinguessen a mi si axi deliberau e voleu que stiga en ste vila e encara que si los dits castell e vila volen tenir façau haja aquella e la gent que gordar la hauran lo mester com ni armes ni roba ni palla ni vitualles algunes lo dit castell ha e les muralles aquestes qui fan adobar e obrar com dit es. Per un sastre appellat Paschal Bas he hagudes unes letres les quals ab la present vos tramet perque aquelles vajau em aviseu daquiavant si voleu ni com yo registre letres de tots los quim vendran entre mans car del dit Bas era mes en suspita lo Rey no fos avi-

sat per mija dell de alguna malvestat. Avisantvos que les dites letres he trobades dins la cella de la bestia. E per tant informats a ple de aquestes coses sobre aquelles e encara per les que occorreran vostres grans reverencies nobleses e magnificencies vullau degudament provehir e a mi scriure. E la Sancta Trinitat vos tinga en sa proteccio e guarda. Scrita en la vila de Fraga a VI de març any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Al molt egregi senyor lo comte de Modica capita general del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor. La present es per significarvos com havem avis sert que en lo comdat de Ribagorça los vehins se son ajustats pus de D pahons. Han se ajustar als Almolde que es de Johan de Bardexi hon se trobara lo Senyor Rey ab CCCC rocins e ab molta altre gent de peu de Arago e de les muntanyes lo dissapte prop vinent. Han hun gran dupte segons lo que hom sent que no vinguen la via de Fraga o de aquesta ciutat. Per ço Senyor molt egregi vos ho intimam perque mills vostra senyoria hi puscha provehir en lo occorrencia dels fets E sia molt egregi Senyor lo beneyt Jhesus vostra custodia. De Leyda a V de març any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio e beniplacits prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs sen-

yors los diputats e consell dels diputats de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. La causa de la present es per avisarvos com per moltes vies havem noves com lo Rey fa molta gent axi a peu com de cavall perque yo he dupta moltes coses e dich va ell a la intencio bona e tots temps que farem son consell les coses hiran be ab molta honor de aquest Principat em tinch per dit sino fos stat son bon consell lesforç no haguerem axi hagut aquest loch que nom hagues costat e axiu deu esser per vosaltres molt comendat e loat. Del Compta vos dich leixa anar moltes coses quen ramet a natura e no segons lart en que es comendat e axi tostemps haure a bo que si res haveu a exercitar sia en vostra companyia don Johan Dixer. E ordonan de mi vostres reverencies e magnificencies lo que plasent vos sia. De Fraga a V de març. — Lo qui es prest a la ordinacio de vosaltres vezcomte de Rochaberti.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Certificats som com per part vostra seria feta certa embaxada a la Senyora Reyna que li fos plasent que sa Senyoria no degues venir en aqueixa ciutat ab lo Illustre Primogenit com sa Senyoria ho fahia

nos mostraria en la oppinio de les gents que lo dit Senyor Primogenit vingue libertat. E aximateix fos supplicada sen tornas deves lo Senyor Rey majorment com companyia ha ab sa Senyoria alguns contra los quals es fet lo proces de mals consellers e per cessar tots inconvenients que facilment se porien saguir si los dits consellers entraven en la dita ciutat. Perqueus supplicam que prestament per lo portador de la present nos vullats consellar e certificar en cas que la dita Senyora Reyna acordave de tornasen ab los consellers sens lo Senyor Primogenit e pasar per aquesta vila en quina e manera la receptarem attes los consesellers que venen ab ells contra los quals se diu esser fet proces car duptam molt ella esser aci en aquesta vila e consultar lo Senyor Rey per ventura lur venguda e stada aquesta universitat encorrerie en algun perill e inconvenient e no seria a nosaltres apres degudament provehirhi. Supplicamvos que vostra deliberacio hajam prestament per lo dit portador en forma e manera que siam provists per vostra deliberacio que sera de fer e hajam de vosaltres clar consell com nos haurem en la entrada e recepcio de la dita Senyora Reyna. E conserveus Deu en sa custodia. De Cervera a XII de març any Mil CCCCLXI. — Molt reverent egregis nobles magnifichs e honorables senyors a tota vostra ordinacio apparellats los pahers de la vila da Cervera.

Als molt reverend magnifichs e savis senyors mos-

senyors los deputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e savis senyors. Hir divendres apres dinar la Senyora Reyna e Senyor Primogenit partiren de Tortosa. Son venguts dormir a la font de Perello aaompanyat lo dit Senyor de CXV homens de aquells qui havien pres sou. Hi eren en Tortosa molt polida gent e be armats e vuy dissapte a VII hores apres mig jorn son arribats aci en la vila de Cambrils hon dormiran dema diumenge tiraran a Tarragona e com de alli partiran fare avis a vostres reverend magnificencies e per semblant de Vilafrancha e de tots los altres lochs fins Sanboy de hon yo mateix sere letra. Mossenyors perquem recort lo avis de la entrada en Tortosa del dit Senyor fou sumariament vos avise que entre la gent acordada e los de Tortosa foren armats mil persones los quals ab ses armes bisqueren rebre dit Senyor a dos cors com a frares molt spayats e los acordats per lo General primers e lo dit Senyor passa per mig del cor de la dita gent los capitans e conestables besants les mans a la Senyora Reyna primer apres al Senyor Primogenit enclinant les banderes e per tant com lo carrech de arreglar dita gent fon dat a mi fiu que aquests CXV homens que era companyan lo dit Senyor hisqueren primers de tots los altres passats tres trets de ballesta e com foren molt del dit Senyor a ell li vench hun inflamament axi fort en la cara que paria fos serafi e en tot aquell dia may perde aquella color e com mirave los cathalans tota la cara li sclaria perlant ab ells en

la cara molt alegra ab rialles que no era de soler e com perlave ab altra gent no mostrave tanta claror de cara com ab los cathalans. Dit jorn de la sua entrada axi com sopave molta gent es carregaven damunt la taula e com los digueren que fessen loch respos mossen Franci Dezpla dixaulos que encara no creuen que lo Senyor Primogenit sia fora de Morella. E axi continuants en rahons e les gents carregants tots temps digueren al dit Senyor Senyor gran amor vos han verament cathalans. E ell exequant hun poch los ulls casi gent tocatslos en les robes adorte cathala. Tot aço mossenyors esta axi en veritat. Lo present correu partira vuy dissapte a VIII hores apres mig jorn. Ha esser aqui en setze hores dich en XVI hores. Deu haber trenta solidos dich XXX sons. E per la present no he mes a dir sino supplicar vostres savieses me vullan manar al qui plasent vos sera. Supplicant la Sancta Trinitat continuament vos tinga en sa proteccio e guarda. De Cambrils a VIII de març any Mil CCCC sexanta hu a VII hores apres mig jorn.—Mossen Cruylles diu tirara dreta via aqui que no sperara ningu. Partira dema de Tarragona. — Mossenyors a tota vostra ordinacio e manaments prest Guillem de la Bruna.

Als molt magnificbs e savis senyors los consellers e prohomens del castell de Caller.

Molt magnifichs e savis senyors. Per altres nostres letres que per falta de passatge son restades fins aci

e ara van ab la present vos scrivim larch de la detencio de la persona del Illustrissimo Senyor don Charles Primogenit de Arago e de Sicilia. Ara ab aquesta vos avisam com continuament nostra empresa per la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit enviam gran nombre de gent de peu e de cavall ab molta artelleria per fer la via de Morella on era encastellat. E essent ja lo nostre exercit en cami e haut en sa ma e poder lo castell e vila de Fraga que es en la intrada de Arago ha plagut a nostre Senyor Deus que la Majestat del Senyor Rey a XXV del mes passat dellibera tornar e metre en libertat lo dit Senyor Primogenit per ma de la Illustrissima Senyora Reyna la qual per aço envia segons veureu en la copia de la letra que lo dit Senyor Primogenit scrita tota de sa ma nos envia e va interclusa ab la present e apres continuant son cami ab la Senyora Reyna per venir en aquesta ciutat. Som certs esta nit dormira en Terragona e prest lo haurem aci. E perque siau participants en nostre goig e consolacio vos avisam eus pregam ne façau laors e gracies a nostre Senyor Deu en lo qual speram aço sera laor sua e servici de la Majestat reyal e benifici e repos no solament de aquest Principat mas encara de tots sos regnes e terres. E sia senyors molt magnifichs e molt savis la Sancta Trinitat en vostra guarda. Dada en Barchinona a VIII de marg any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya e consell et cetera a vostra honor promptes.

9 DE MARZO.

Reunidos en consistorio lós señores Diputados y Consejeros presentóse el noble don Martin Geraldo de Cruilles, con una credencial del Señor Primogenito, que fué leida, como lo fueron tambien las cartas y documentos que siguen.

Als reverendissimos pares en Christ nobles egregis venerables magnifichs e vertaders amichs nostres los diputats de Cathalunya e congregats sobre la nostra liberacio e instauracio de les libertats.

Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos pares en Christ egregis venerables nobles magnifichs e amats e verdaders amichs nostres. Trametem de present a vosaltres lo magnifich e be amat conseller e camerlench nostre mossen Marti Guerau de Cruilles plenament instruit de nostra intencio de algunes coses concernents nostre servey e benefici dels negocis de les quals de nostra part deu ab vosaltres largament conferir. Pregam vos per ço ab quanta afeccio podem que dant fe e crença al dit mossen Marti Guerau en tot lo que de nostra part vos dira ho vullau metre per execucio e obra com de vosaltres speram. Dada en lo Perallo a VI de març Mil CCCC sexanta hu. — Charles. — R. Vitalis prothonotarius.

Als reverent venerables nobles magnifichs amats e feels consellers nostres los diputats e altres del Principat de Cathalunya congregats en la nostra ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables nobles magnifichs amats e feels consellers nostres. Per altres nostres letres ans e apres que partissem de Çaragoça vos havem scrit e avisat de tots nostres progresses e de totes aquelles coses de les quals nos ha paregut necessari darvos noticia. E perque ab la ajuda de nostre Senyor Deu entenem prosseguir nostre cami ensemps ab lo Illustre Princep nostre molt car e molt amat fill havem delliberat trametreus lo amat conseller nostre mossen Luis de Vich mestre racional de nostra cort en regne de Valencia sobre algunes coses necessaries e importants. Per çous pregam e strenyem que a les paraules de aquell vullau creure com a la persona nostra e aquelles metre en exequucio segons de vosaltres indubitadament confiam. Dada en la font de Perello a VI dies de març any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

Als molt reverend magnifichs e savis senyors mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e savis senyors. Ja de Cambrils he scrit a vostres reverent magnificencies de

la entrada alli de la Senyora Reyna e Senyor Primogenit vuy diumenge a vuyt del present. Los dits Senyora e Senyor son entrats aci en Tarragona entre sis e set hores apres mig jorn. Es exida la bandera de Tarragona ab qualsque cinquanta homens molt be armats e apres tots los oficials ballant quiscu ab sa manera de entrames ab moltes bombardes e grandissima alegria e profacio ab molta bella capa e abans de la dita entrada qualque tres hores los senyors de embaxadors qui haveu trames me scriviren de posades. E en aquella era tota la ciutat stablida que ab los dits Senyora e Senyor son pasades D persones pur ells han hagut bon recapte axi vostres embaxadors com los de la ciutat de Barchinona. A nit passada parli ab lo Senyor Primogenit dixme son cami fora de Terragona a Vilafrancha e de alli a Martorell. Ara al fer la present aquests senyors de missatgers splican sa embaxada en que restaran refirmen en son scriure. Lo present correu parteix daci a una hora apres de miga nit. Ha esser alla en tretze hores dic en XIII hores. Deu haver sis florins dor dich VI florins dor. E per la present no he mes a dir a vostres reverent magnificencies sino suplicar aquelles vullan manar de mi al qui plasent vos sera. E suplich la Sancta Trinitat vos tinga en sa proteccio e guarda. De Tarragona diumenge a . . . . hores abans de miga nit que havem a VIII de març Mil CCCCLXI. A nit passada lo Senyor Primogenit me dix partiria lo dilluns de Tarragona ara que no partiria dit dia. — Mossenyors a vostres manaments e servir prest Guillem de la Bruna.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Vuy diumenge que comptam VIII de març circa sinch hores apres mig jorn arribam aci en Tarragona e sabut que la Serenissima Senyora la Senyora Reyna e lo Illustrissimo Senyor Primogenit venint de Cambrils eran pres de aquesta ciutat deliberam tirar la lur via e trobam la dita Senyora e lo Primogenit entre lo pont e aquesta ciutat e aqui ab aquella reverencia ques pertany besam la ma a la Senyora Reyna e apres al Senyor Primogenit e acompanyant aquells entram en aquesta ciutat en la qual son stats rebuts ab gran alegria e honorificencia e ab professo molt solemna entram en la Seu e feta oracio la Senyora Reyna acompanyada del Senyor Primogenit ana a la possada e nosaltres anam ab la dita Senyora. E lo dit Primogenit lexant la dita Senyora en la sua possada ana a reposar a la sua possada e nosaltres romanguem ab la dita Senyora e per mitga de Johan Ferrandis fahem dir a la dita Senyora com nosaltres la suplicavem quens volgues dar audiencia e de continent la dita Senyora dix era contenta e sola en una cambra sens altra companyia la sua Senyoria nos dona audiencia ensemps ab los embaxadors de Barchinona e referides les recomendacions de vostres pater-

nitats nobleses e magnificencies ab aquella reverencia que es deguda a tanta Majestat donada la letra de creença per orga de mi ardiacha de la Mar seguint les vostres instruccions ab lo motiu donat en les instruccions e ab aquell millor tall de peraules que fon possible a mi dit ardiacha per part de vostres magnificencies fonch suplicada la dita Senyora fos merçe sua voler ordonar e dispondre que lo Senyor Primogenit liberament sens companyia de la sua Senyoria e dels de son consell anas en aqueixa ciutat havent pera ferm que sobresehent la anada sua seria pus fael via a tractar lo que fos servey del Senyor Rey e repos del Principat de Cathalunya car apenes se poria donar entendre la liberacio esser purament feta si la sua Majestat e consell entraven en aqueixa ciutat ensemps ab Primogenit. E fet rahonament fundat en la intencio de vostres instruccions la dita Senyora molt compostament e ordonada ab molta humanitat respos rescitant los treballs que havia presos en la liberacio del Princep axi per amor del Senyor Primogenit com encara per satisfer a les suplicacions dels Principat lo be del qual e repos ella tan desiguada com la vida e que pus tost deliberaria morir que donar loch que aqueix Principat hagues negun dan e que ella havia orde del Senyor Rey de aportar en aqueixa ciutat lo Senyor Primogenit e que li paria stranya cosa que venint ab tal delliberacio ella romangues e que volguessem attendre a la honor del Senyor Rey e a la sua bona voluntat. E per nosaltres fon replicat lo honor del Senyor Rey era tan car com la dita e que per servar

aquell lo Principat metia tots sos treballs e que speraven en Deu que aquell se salvaria. E la sua Senyoria respos que no havia altra sperança e que conexia be que quant era stat fet era degudament fet e per honor del Senyor Rey. E nosaltres la suplicam fos merce sua voler condesendir a la suplicacio del Principat. E ella respos que axi era que la sua Senyoria ne parlaria ab lo Primogenit e que apres faria resposta demenantnos si nosaltres ne haviam perlat ab lo Primogenit. E responguem que noque tal comissio no haviam. E apres moltes rahons dites a la sua Senyoria confortants les dites suplicacions anam a la possada del Illustrissimo Primogenit e dites les recomendacions vostres li denunciam lo rahonament fet a la dita Senyora. E lo dit Senyor rebudes vostres recomendacions ab molta humanitat mostrant haver gran obligacio al Princ'pat dient moltes peraules de gran amor dient que ell no crehec haver sino hun pare pero que ara ne ha molts ço es tots los qui habiten en aqueix Principat e que vol star a consell de aqueix Principat. E per avisar vostres nobleses e magnificencies del que ses fet fins aci havem deliberat fer lo present correu sperant que la dita Senyora condescendra a vostres suplicacions car en son parlar la sua voluntat es fer lo que lo Principat volria. De continent hajam la resposta per correu ne seria avisats. Lo Senyor Primogenit esta en bona disposicio e ha gran desig de esser en aqueixa ciutat pero per dites coses no pora partir dema. Pero crehem que dimarts primer vinent la sua Senyoria partira e nosaltres ab ell. E

per aquesta no havem mes a dir sino que la Sancta Trinitat sia en proteccio de vostres paternitats nobleses e honorables savieses. Scrita en Terragona a VIII de març a una hora apres de mitga nit Mil CCCC sexanta hu.

Los missatgers de Barchinona no han acordat de scriure esperant la resposta e stimant la present essér letra comuna. Placieus volerne dar raho a mossenyors de consellers per descarrech llur. — A la ordinacio e manaments de vostres providencies e magnificencies prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molts magnifichs e savis senyors los consellers e prohomens del castell de Caller.

Molt magnifichs e savis senyors. Nosaltres scrivim al senyor marques de Oristany e als conseller e prohomens del Alguer e de la ciutat de Sacer segons scrivim a vosaltres de aquests afers aci concorrents. Per queus pregam e encarregam molt stretament que vullau enviar les dites letres queus dara lo honorable Nandria Bacallar patro de nau portador de la present e hauremho a molta complacencia. E sia molt magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat guarda vostra. Dada en Barchinona a VIIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera a vostra honor apparellats.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general et cetera.

Molt egregi senyor e strenuu baro. En lo exercit es hu quis diu mestre Pere menescal del Senyor Primogenit qui es acordat per genetari. E per quant ha obs al servey de la casa del dit Senyor Primogenit e ofir donar hun altra qui per ell servira lo qual se diu Anthonet Angles e som stats suplicats vullau aquest altre en loch seu pendre e acceptar volents condecendre a les dites suplicacions assenyaladament per sguard del servey del dit Senyor Primogenit vos pregam e encarregam que façats rebre mostra del dit Anthonet Angles e si sera trobat suficient genetari prengau e accepteu aquell en loch del dit mestre Pere e rebuda del dit Anthonet seguretat que servira per lo temps que lo dit mestre Pere licencia de venirsen. Placieus que aço axis faça car tal es la voluntat nostra. E tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. De Barchinona a VIIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda a la qual vos responem es nostre parer que si la Senyora Reyna ve aqui la deveu rebre ab to-

ta obediencia e honorificencia axi e segons de bons e feels vassalls se pertany e fins aci loablament haveu acustumat. Tingaus la Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a nou de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al Illustrissim Senyor don Charles Princep de Viana primogenit Darago e de Sicilia et cetera.

Illustrissim Senyor. Rebuda havem per lo noble mossen Marti Garau de Cruïlles una letra de vostra Excellencia e aquell ab molta devocio e voler hoyt en lo que explicar nos ha vulgut per part de vostra Altesa. Sobre les quals coses haguda plena deliberacio scrivim aquella als magnifichs embaxadors de aquest Principat los quals faran plena relacio a vostra Altesa a la qual devotament supplicam placia donar fe e creença en tot lo que de nostra part per los dits embaxadors sera aquella explicat. La Sancta Trinitat Illustrissim Senyor tinga en proteccio sua la Celsitat vostra la qual de nosaltres man lo que li placia. Scrita en Barchinona a VIIII de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — De vostra Excellencia humils e devots subdits qui aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Rebuda havem per lo magnifich mestre Racional de la cort del Senyor Rey en lo regne de Valencia mossen Luis de Vich una letra de vostra Excellencia e aquell ab molta devocio e voler hoit en lo que explicar nos ha volgut per part de vostra Altesa. Sobre les quals coses haguda plena deliberacio scrivim aquella als magnifichs embaxadors de aquest Principat los quals farau plena relacio a vostra Altesa a la qual devotament suplicam placia donar fe e creença en tot lo que de nostra part per los dits embaxadors sera a aquella explicat. La Santa Trinitat molt alta e molt excellent Senyora tinga en proteccio sua la Serenitat vostra la qual de nosaltres man lo que li placia. Scrita en Barchinona a VIIII de març any Mil CCCCLXI. — De la Excellencia vostra. — Humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella se recomanen Diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Als magnifichs e savis senyors los embaxadors del Principat de Cathaluoya.

Magnifichs e savis mossenyors. Rebuda havem vostra letra feta a VIII del present per la qual restam plenament informats del progres de vosaltres e exposicio

de vostra embaxada feta a la Serenitat Reginal e de la resposta feta per la sua Excellencia e consemblantment del parlar fet al Senyor Primogenit. Havem haguda e reputada vostra forma de procehir digna de molta comendacio e lahor segons la expectacio que de vostra prudencia se havia en la qual nostra sperança es stada que donarieu tal orde en les coses a vostra circunspeccio comeses que sen aconseguiria lo desijat efecte e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna gran benifici e repos de aquest Principat. E perque milor siau de totes les coses occorrents informats vos certificam com poch abans de la recepcio de vostra letra per lo noble mossen Marti Guerau de Cruilles haviem rebuda una letra credencial del Illustrissim Senyor Primogenit e en virtut de la creença nos havia esplicat lo grandissimo desig e voler que ha lo dit Senyor en esser axi ab nosaltres e totes coses fer ab consell e delliberacio de aquest Principat o nosaltres aquell representants pero que per sguard de Deus desiga lo Senyor Rey e la Senyora Reyna esser humanament tractats e axi nos en prega stretament. En lo temps mateix mossen Luis de Vich per part de la Illustrissima Senyora Reyna nos ha douada letra de creença per vigor de la qual nos ha explicada molta voluntat e afeccio que la dita Senyora ha al benifici repos e utilitat de aquest Principat e que desija esser consellada per nosaltres en lo dit repos e benifici pregantnos li donem consell del que fer dega en la venguda del Senyor Primogenit. Sobre les dites creençes exposades es stada per nosaltres feta resposta als

dits mossen Marti e mossen Luis com de nostra deliberacio scrivim a vosaltres embaxadors del Principat qui aquella explicareu e fareu resposta als dits Senyora Reyna e Senyor Primogenit la qual deliberacio es que sobre la intrada aci de la dita Senyora stam e perseveram en la deliberacio ja feta aci quant vosaltres hi ereu car no son vistes occorrer causes noves algunes per les quals aquella deliberacio alterar se degue e algunament comunicar. Perque ab molta humilitat e reverencia per part de aquest Principat regraciareu a la dita Illustrissima Senyora la voluntat e afeccio que mostra haver en lo benifici e repos de aquest Principat. E per ço direu a la sua Excellencia que la suplicacio feta que li placia dispondre e ordenar en lo voler entrar en aquesta ciutat es gran benifici e repos del Principat e molt servey de la sua Altesa la qual pot esser certa aquest Principat no la supplicaria si axi no era. E fins aci en aquests darrers actes qui de tanta ponderositat son stats ha pogut veure la sua Excellencia james aquest Principat haver supplicat sino de coses concernents honor e servey de la reyal corona e benifici e repos del Principat. E com semblantment aquesta supplicacio concerneix e redunde en dits servey honor repos e benifici perque suplicareu la sua Excellencia vulla credit donar a nostre consell e exaudir nostra supplicacio la qual efectualment de la sua clemencia e benignitat obtendreu juxta la deliberacio aci feta en vostra presencia car en aquella mateixa se sta e persevera. Al Illustrissimo Senyor Primogenit per nostra part regraciareu de-



votament c humil les coses ofertes per orgue del dit mossen Marti Guerau de Cruilles les quals ja per letra la sua Excellencia significades e ofertes nos havia. Aquella confiança havem haguda en la sua Altesa com nos paragues raho portas tal sperança deurese haver. E per quant nosaltres en tal sperança constituhits desigam molt lo remey e honor de la sua Altesa e vehem per experiencia la irrefrenada cupiditat e ambicio de oficis e interesos propris que generalment se poder donar occasio a moltes enveges e descontentacions e per conseguent gran turbacio al repos e benifici de aquest Principat e desservey de la sua Altesa per evitar los dits e altres molts inconvenients que per nominacions scripcions ofertes o concessions de oficis seguir poden per nostra part molt afectuosament e devota supplicareu la sua Excellencia sia merçe sua abstenirse de donar o otorgar oficis alguns. E si alguns ni ha otorgats o a importunitat de alguns fet o manat scriure a suplicacio e consell nostre vulla la sua Altesa irritar o cassar e haver per nulle per forma e manera que tot sia abolit e munde. Aço es gran servey de la sua Excellencia e porta gran repos e moltes gelosies qui corren les quals porien molt detriment portar al servey de la sua Altesa e al benifici repos e tranquille stat de aquest Principat. De aço molt strctament supplicareu la sua Excellencia afermantli aquest esser lo primer consell que li donam el ne supplicam per quant es grantment son servey notori e de nostra instancia e supplicacio per objecte fer e resposta als qui importunaran la sua liberal e humanissima Alte-

sa. En lo que prega esser la Majestat del Senyor Rey e la Illustrissima Senyora Reyna humanament tractats. Direu a la sua Altesa aquest esser nostre desig e voler los quals innatament havem sempre haguts. E per tant per servey e honor de la dita Majestat e Senyora fem la supplicacio predita concernents dits servey e honor segons pus clarament pora entendre e veure lo dit Illustrissimo Senyor Primogenit quant aci Deus volent sera arribada la sua Excellencia ab la qual plena comunicacio de les coses occorrents baguda sera talment deliberat que succeira a lahor de Deus Omnipotent honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la Illustrissima Senyora Reyna e de la sua Excellencia e benefici e repos de aquest Principat. E tingaus magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a VIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera a vostra honor prests.

10 DE MARZO.

En este dia resolvieron los diputados escribir á los embajadores enviados á la Reina y al Príncipe, para que suplicaran á este se sirviera pasar á Barcelona, cuyas cartas y otras que se leyeron en esta sesion, son como siguen.

Als magnifichs e savis senyors los embaxadors del Principal de Cathalunya.

Magnifichs e savis mosseuyors. Circa les deu hores de la nit passada parti de aci lo correu ab lo qual vos havem respost a vostra letra e stesament havem de nostra deliberacio aci feta sobre la resposta que fer havieu de nostra part a la Senyora Reyna e al Illustrissim Senyor Primogenit en lo que explicat nos havien los noble e magnifichs mossen Marti Guerau de Cruilles e mossen Luis de Vich. Crehem aquesta hora hajau lo dit correu rebut. E per quant de les parts de Fraga e del capita del exercit daquest Principat nos han sobrevenguts avisos qui requeren presta deliberacio la qual degudament no pot esser feta sens haver comunicat ab lo dit Senyor Primogenit per causa del qual stan moltes coses aci en suspensio e indeliberades sperant la venguda de lo sua Excellencia e la detencio de deliberarhi no es sens perill havem per ço deliberat fervos lo present correu e avis significantvos la molta necessitat que occorre en esser aci lo dit Senyor Primogenit. Pregantvos afectuosament ab bona cura e diligencia vullau supplicar e sollicitar al dit Senyor Primogenit placia a la sua Altesa orde donar prontament en aquesta ciutat entrar. E per causa alguna nos vulla detenir car la necessitat importa e requer la sua Excellencia esser aci com totes les coses stiguen en suspensio qui porta perill de molts dans e inconvenients. E la Sancta Trinitat sia molt magni-

fichs e savis senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a X de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Als reverendissimos venerables egregis nobles magnifichs be amats e verdaders amichs nostres los diputats del Principat de Cathalunya e altres congregats en la ciutat de Barchinona sobre la liberacio nostra e conservacio de les libertats.

Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs be amats e verdaders amichs nostres. La causa de la present es sols per significar a vosaltres com ir entram en aquesta ciutat de Tarragona on fom reebuts ab molta gloria e honor detenint nos aci huy causant la venguda del venerable e magnifichs embaxadors vostres e de la ciutat de Barchinona mijançant los quals apres sereu fets certs de tot lo subseguit. E Deu vos conserve. Dada en Tarragona a VIIII de març any Mil CCCCLXI. — Carles. — R. Vitalis prothonotarius.

Als reverendissimos venerables egregis nobles magnifichs be amats e verdaders amichs nostres los diputats de Cathalunya e altres destinats a la liberacio nostra e conservacio de les libertats.

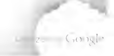
Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos venerables egregis nobles magnifichs be amats e verdaders amichs nostres. Per quant dema Deu volent entenem pertir de aci e anar a Vilafrancha a dormir e lo dijous primer vinent entrar en aqueixa ciutat de Barchinona per tant vos fem la present sols per notificarvos nostra entrada que sera lo dit dia a tres hores apres mig jorn. E sia Deu ab vosaltres. Dada en Tarragona a VIIII de març any Mil CCCCLXI. — Carles. — R. Vitalis prothonotarius.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Ahir per correu propri avisam vostres paternitats e magnificencies com haviem explicada vostra crehença a la Illustrissima senyora la Senyora Reyna la qual segons largament vos scrivim se atura delliberacio apres per moltes singulars rahons per la dita Senyora fetes. Vuy ora tarda la Senyora Reyna nos ha fet hun rahonament ple de tanta humanitat e virtut que sobrave tot saber de dona dient en efecte plorant que la sua sperança es en aquest Principat lo be del qual ella tant desige com la sua vida e los treballs que de aquest fet a portats e porta es per amor de aquest Principat e que si la sua mort havia esser repos e be del Principat que ella per fer tant de be voluntariament elegiria morir e que veya havent

**ella tal voluntat apertat de tota ficcio lo Principat** no voler ella esser en aquexa ciutat era cosa de que portave gran passio com venia a considerar que de ella no haviem fiança e encara per lo nom e fama qui per lo mon se esbandiria è per lo semblant de la congoxa que lo Senyor Rey ne aportaria pero que la sua Senyoria era disposta fer tot lo que lo Principat li consellaria e pus axi era que tal era lo vostre pler que ella acompanyaria lo Senyor Primogenit fins a Sant Boy e que staria III o quatre dies apres que lo dit Senyor Primogenit fos jurat a Barchinona e que apres si per vostres magnificencies era vist que ella intras en Barchinona entraria si li consellaven que tornas al Senyor Rey que sen tornaria dient ab la major humanitat ques pot plorant que plagues a vosaltres haver a memoria lo honor del Senyor Rey e la fama vostre e lo repos seu e de aquest Principat per lo qual ella era disposta morir. Tanta era la discrecio del seu perlar de la sua Excellencia e la humanitat que no aparia perlar huma. E nosaltres per orga de mi ardiacha de la Mar fouch respost regraciant a sa Majestat la bona voluntat que porta vers lo Principat e per lo semblant com anuncia a les supplicacions del Principat de sobreseure en la intrada de Barchinona dient que lo voler del Principat era principalment en fer lo servey de la Majestat del Senyor Rey e salvar lo honor de aquell e dar repos al Principat de Cathalunya e que per venir al fi de les dites coses lo Principat len havia suplicada la sua Excellencia de sobreseura la entrada de la ciutat e no per desalt



de fiança sua e que fos de sa merce no dar congoxa a la sua reyal Majestat car si plasent sera a Deus les coses se comprendrien en tal manera que lo fi seria lo servey de Deu e del Senyor Rey e seu repos e bon stat del Principat confortant la sua gran Excellencia com mils podrem. Replicant la sua Senyoria que pus la sua Majestat era disposta de star a consell del Principat que la concellassen talment que lo honor del Senyor Rey fos salva recomenant lo repos seu e de sos fills a nosaltres e per nosaltres fou dit tal era lo desig vostre e que los treballs que fins aci haviem presos eran en aquell fi. E axi mossenyors dema que comptarem X del present la dita Senyora e lo Primogenit faran la via de Vilafrancha e dimecres iran a Sant Boy. Lo dijous lo Senyor Primogenit entrara e la Senyora Reyna romandra a Sant Boy e aqui seguira vostre consell. Placieus advertir en tot car la sua Senyoria es disposta fer lo que volreu e ab gran voluntat dient que pus tost morria que no volria lo dan de aquest Principat en lo qual vol viura e morir si a nosaltres es plasent. E per aquesta mossenyors no havem mes a dir. Ramatent lo mes quant Deus volra serem aqui segons vostres instruccions. Romanent lo Primogenit a Sant Boy nosaltres havem romanir si donchs no desliberaveu que entrassem per avisar vostres magnificencies del que fos master per que sius parra deguam intrar lo dimecres pus lo Primogenit sie dins Sent Boy. Placiaus avisarnos e sia la Sancta Trinitat en proteccio de vostres paternitat nobleses e magnificencies. Scrita en Tarragona a VIIII de març

any Mil CCCCLXI a una hora apres mitga nit.—A ordinacio e manaments de vostres paternitats e nobleses e magnificencies prests los vostres embaxadors.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit è assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Per quant ab vostres letres del jorn que de la ciutat de Leyda parti per venir en aquesta vila de Fraga continuament me exhortau encarregau e requeriu que en aquella ab mon exercit stiga sens anar avant o tornar atras fins altrament per vosaltres me fos scrit sentint e havent avisos axi per registres è treslat de letres com per exploradors e publiques fames que lo Senyor Rey fahia ajusts de gent darmes axi de peu com de cavall per fer la via de aquesta vila yo per moltes letres vos haja scrit attesa majorment la indisposicio axi del castell com de la vila e muralla de aquells vos plagues provehir e donar facultat de adobar muralles e avituallar castell hoc e encara si lo Senyor Rey aci venia me avisasseu com e en quina manera yo e mon exercit nos deviem regir e singularment ab la letra ab la qual vos tramis la requesta a mi per part de aquesta vila e jurats de aquella feta may empero fins avuy de e sobre les dites coses he haguda vostra resposta per la qual causa jatsia yo e mon consell siam constituhits en gran perplex e mol-



ta congoixa noresmenys so vuy en major com la mateixa hora que per mi e lo veguer es stada donada la resposta per vosaltres a mi tramesa als qui aquella nos havien feta lo jurat de Çaragoça ab laltre embaxador en e per nom en la requesta expressats e continuats han presentat a mi una altra requesta de la qual vos trames lo trellat per ells a mi donat feta per mi resposta de paraula de consell de micer Stopinya com yo prenia lo dit trellat per ells a mi donat dissentint expressament en totes e sengles coses en la requesta per ells a nosaltres feta si e en quant fessen o eren vistes fer contra lo dit Principat e sa empresa allargantse lo dit jurat de paraula ultra les coses contengudes en la dita requesta com attes que yo tenia aquesta vila e castell contra voluntat e mal grat del Senyor Rey e prejudici gran dels furs e libertats de Arago que ell en nom del dit Senyor e diputats del regne me requeria a mi e a mossen lo veguer e per part de la ciutat fessem les coses en la dita requesta contengudes ab la qual yo he respost me maravell molt de ell en lo que dehia de yo tenir la vila contra voluntat e malgrat del dit Senyor com aquell yo en nom del dit Principat qui la te e la vol tenir per lo dit Senyor la haja haguda e no en altra manera. E axi per tots aquests actes e encara de e sobre les demandes per mi fetes ab la present e altres puixam delliberar e provehir es stat delliberat vos spatxas correu pregantvos que en totes aquestes coses vos placia pensar delliberar e provehir e sobre tot de vostres delliberacions e provisions a mi scriure. Ab la present vos tramet trellats de

letres del Senyor Rey trameses a mi e als jurats de Çaragoça sobre la entrada del conestable de Navarra e com per aquell e no per altre lo dit Senyor ajusta gent darmes e mes de una letra de creença dels diputats del regne de Arago feta als dits embaixadors de Çaragoça la qual explicada no es stat pus sino oblacio de la dita requesta. E la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. De Fraga a VIII de març any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Por causa de la detencion del Illustre Senyor Princep fillo del Serenissimo Senyor Rey nuestro Senyor vos muy egregio senyor don Johan de Cabrera comte de Modica capitan general del exercito e armada del Principado de Cathalunya e vos muy magnifico mossen Arnau Guillem Pastor regent la vegueria de la ciutat de Barchinona pretendeys haver entrado en el regno de Aragon e demandado passatge a la villa de Fraga qui notoriament es dentro los limites del regno de Aragon e fuera del Principado de Cathalunya e limites de aquell haveys entrado en aquella e occupado el castello e aquella con el dicho castiello teneys e guardays diez dias a mas ja passados contra voluntat del Senyor Rey e contra los privilegios e libertades del regno de Aragon e en gran danyo e prejudicio de la dita villa. E por quanto a vos ditos senyor Comte Capitan Regent la dita vegueria e a vos muy redubtable don Jofre vezcomte de Rochaberti don fray Fran-

ci Oliver comendador de Torres mossen Miguel de Boixadors cavallero En Francesch Cescorts ciutadano de Barchinona e a todo vuestro honorable consello e exercito assi por letras patentes como en otra manera sea notorio e manifesto el dito Illustre Senyor Princep no seyer detenido ante seyer liberado de la dita detencion e star en su plena e francha libertad e facultat de fazer de si lo que quiere e faze su via recta con la Illustrissima Senyora Reyna a la ciudat de Barchinona e miercoles que se contava a quatro del present mes de março del anyo Mil CCCCLXI el dicho Illustrissimo Senyor Princep seyer en el dito Principado de Cathalunya e en la ciutad de Tortosa e por consiguent et alias vos dito senyor Capitan e Regent la dita vegueria con el dito exercito e armada no dever aturar ni estar en la dita vila de Fraga ni detener el castiello de aquella occupados en desservicio del Senyor Rey e contra los privilegios fueros e libertades del regno de Aragon. Por tanto Lorenç Dalgas e Anthon Dangusolis ciutadanos e missatgeros de la ciudad de Çaragoça en nombre e voz de los diputados del dito regno de Aragon e en aquella mellor forma modo e manera que pueden e deven non consentiendo en los actos por vosotros feytos ante a daquellos expressament contradiziendo et con expressa protestacion que por la entrada que se dize haver feyto en la villa de Fraga occupacion e detencion del castiello e de aquella no sea fecho prejudicio al regno de Aragon privilegios fueros e libertades de aquell requieren a vos ditos senyores Capitan e Regent la dita vegueria e a

los de vuestro consello a todos aquellos a qui las cosas suso ditas e infrascriptas toquan e toquar pueden que de continent e sin dilacion alguna relexedes la dita villa e castiello liberos e expeditos a servicio del Senyor Rey de quien son e vos vajades de aquellos e con todo vuestro exercito e armada vos tornedes al dito Principado de Cathalunya sin fazer danyo ni prejudicio a la dita villa e habitadores de aquella. En otra manera los ditos exponientes con aquella honor e reverencia que conviene protestan contra vuestras personas e bienes e de cada uno de vos e contra el dito Principado de Cathalunya e singulares de aquell e vuestros bienes e suyos e de cada uno e qualquiere de vos del crebamiento de las libertades fueros e privilegios del dito regno de Aragon expensas dampnatges e interesses e de todo su dreyto plenario e de todas e cada unas otras cosas de las quales los ditos sus principales e el dito regno e diputados de aquell puedan e devan requerir e protestar. Requiriendo a vos Arnau Carni notario desto fagaes carta publica.

Sig✠num mei Arnaldi Carni notarii publici et habitatoris ville Frage Regiaque auctoritate generalis per totam terram et dominacionem Illustrissimi domini Regis Aragonum qui hujusmodi copiam a sua originali requisicionis cedula per me receptam et testificatam mea propria manu extraxi et cum eadem bene veridice et prout melius potui comprobavi et meo solito artis notarie signo in premissorum fidem et testimonium signavi.



Al egregi noble magnifichs e amats nostres lo comte de Modica e vezcomte de Rochaberti.

Lo Rey.

Egregi noble magnifichs e amats nostres. Per letres que havem rebudes de mossen Pierres de Peralta e del alcayt de Mallen les quals vos seran mostrades per los, missatgers de aquesta ciutat als quals les remetem e per altres vies som certificats de la entrada que volen fer en aquest regne gents de armes e de peu del regne de Castella e ab ells lo conestable de Navarra apres de esser be certificats de la delliurança del Illustre Princep nostre'fill per resistir a les quals e no per altra alguna causa nos fem ajustar alguns de peu e de cavall e ab la ajuda de nostre Senyor farem nostre poder de resistirlos e vedar que dan algu per ells no sia fet. Notificantvosho perque sapiau la causa del dit ajust. Amprar vos hiem ab aqueixes gents en aquest cas nos servisseu pera resistir les dites gents de Castella mas perque sabem vosaltres stau a ordinacio de diputats de Cathalunya havem provehit a ells sia significat axi mateix. Dada en Çaragoça a VII de març any Mil CCCCLXI. — Rex Johannes.

A la sacra Majestat.

Sacra Majestat.

Sus agora son venidas nuestras assoras e aun mas havemos havido por la via de Tudela avis como los

castillanos de Alfaro e Calaorra son partidos faziendo esta via e dizen que son fasta mil e CC de caballo e IIII... mero de tres mil peones. Notificolo a la vuestra Altesa e mandeme. Acrecente Dios vuestro stado con longamento de vida en honra Amen. De Mallen a VII de março de LXI. — Sacra Majestat. — Quien besa vuestros pies e manos humilmente Martin Vicens.

A los amados nuestros Lorenç Dalgas jurado e Anthon Dangusolis missatgeros de la ciudat de Çaragoça.

El Rey.

Amados nuestros. Recebido havemos vuestra letra e aquella vista somos stado maravillado que tal nueva como vos scribides haja venido al capitan como no sea verdat ni nuestra intencion no ha seido ni es tal e por tanto diredes al dicho capitan e otros que ahi son que bien es verdad que luego como nos supimos que aqueixa villa de Fraga era entrada e ellos querian passar mas adelante mandamos plegar la dicha gente del condado de Ribagorça e otros para resistir que no passassen mas adelant e despues aqua se son assi aplegados. Empero que nuestra intencion e voluntat no es de fazer movimiento alguno ni nos ni la dicha gente del condado ni otros algunos e que desto pueden bien vivir seguro sin recelo alguno axi como ja por otra vos havemos scripto. De Çaragoça a VII de março del any Mil CCCCLXI. — El Rey Juhan.

Despues de fecha la present havemos recibido estas dos letras que seran dentro la present por las quales

e muchas otras vias somos avisado que la gente castellana de la frontera se mueve para entrar en este regno por la qual razon nos conviene fazer preparatorios de gentes para resistirles. Porque sera necessario luego lo comuniquedes todo al capitan porque no se piensen que para otro fin plegamos la dicha gente e que ell dicho capitan lo scriva e notifique luego a la XXVIIª porque sean avisados dello. Dada ut supra.— El Rey Johan.

Al muy egregio e magnificos senyores el comte de Modica capitan de la gent del Principado de Cathalunya e su consello.

Muy egregio e magnificos senyores. Sobre algunas cosas concernentes honor concordia e benavenir de aqueste regno e de aqueixe Principado e de todos los subditos e senyorios del Senyor Rey havemos scripto e informado largament de nuestra intencion a los magnificos don Lorenç Dalgas e don Anthon Dangusolis missatgeros de la ciudat de Çaragoça qui ahi son presentes paraque aquellas a vosotros expliquen. Rogamosvos quanto mas podemos que a los ditos missatgeros querades dar fe e creença en todo aquello que de part nuestra vos explicaran e en aquello fazer segund de vosotros se spera a honor bien e util de todo el universo. E sea nuestro Senyor vuestro director. De Çaragoça a VI dias de março anyo de Mil CCCC sexanta uno. — A vuestro honor parellados los diputados del regno de Aragon.

A los amados e fieles nuestros Lorenç Dalgas jurado e Anthon de Angusolis ciudadanos missaigeros de la ciudat de Çaragoça.

El Rey.

Amados e fieles nuestros. Vuestra letra de cincho del present havemos recebido la qual vista tenemos vos en servicio los avisos en aquella contenidos e no menos el buen recaldo por vosotros dado en el cargo que vos es a comodo e no dubdamos que la presencia de vosotros de la part de lla no haja fecho gran provecho en enviar danyos novidades e inconvenientes. Quanto a lo que se dize de nos haver mandado poner capitanes en Monçon Tamarit e Barbastro verdat es que por causa de la fama puesta que la gent que estaba en Fraga entendia passar mes avant por nos fue dado cargo al comendador de Muntçon mossen Gerau Dezpese a Palafolls que ajuntassen la mas gente que podiessen daquellas comarchas para defender e resistir si al caso lo requeria jamas empero nos es stada ni es la intencion nuestra que no moviendose ne fazendo otras novidades los que alla son las gentes nuestras las huviessen de fazer e senyaladament daviemos e devemos creer que pues la persona del Principe nuestro figo era e es dellibra e constituhida en su plena libertad devia e deve cessar toda occasion de la qual otras novidades seguir se pudiessen. Todavia hauremos por bien que vos detengays en aqueixa villa de present que vuestra presencia no pueda sino mu-

cho aprovechar. Avisandovos siempre de que quiera que succeira. Dada en Çaragoça a VI dias de març0 del anyo Mil CCCCLXI. — Rex Johanes.

A mos senyors molt reverend honorables e de gran saviesa los deputats del Principat de Cathalunya..

Mossenyors molt reverend e honorables. En continent fuy aci fiu publicar la crida per vostres reverencia e honorables savieses ordenada de exequutar vostres delliberacions e no mal dir de aquelles sots pena de mort et cetera. E axi publicament e solemne es stada feta la preconitzacio per tots los lochs acustumats la qual per molts es stada comendada e no poden los pobles callarse la seguretat quels par necessaria ara mes que james axi de vostres persones e consell com encara de tot lo Principat en cas que lo Senyor Rey venga. Als quals yo he respost que podem creure que tant savies persones com sou vosaltres ab vostre consell hi provehireu per forma que sera laor de Deu honor e servey del Senyor Rey e seguretat de tots los poblats en lo dit Principat e axi es ma ferma sperança. Resta que si algunes coses manaran vostres reverencies e honorables savieses so tots temps promte en lo obeir. Pregant lo Altisme vos vulla conservar e de mal apartar Amen. En Vich a VI de març. —De vostres reverencia e honorables savieses humil servidor Pau Alamany canonge e diputat local de Vich.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Per ma absencia apres ma venguda he vist que a mon loctinent seria stada liurada una vostra letra closa e segellada sots data de XXIIII de febrer proppassat inclusa dins aquella una crida ab la qual vostra letra es stat manat lo veguer fos request fes publicar la dita crida e ell e los altres oficials tinguessen e observassen lo guiatge juxta forma de aquell e que fos donat orde dels cent homens de que En Pujol e En Monrodon han pres carrech fossen desempatxats e anassen aqui e si hi havia mester bestreta que En Galceran Prat la faria. E encontinent lo dit mon lochtinent feu la dita requesta al veguer e prest lo guiatge fou publicat e los dits Pujol e Monrodon sollicitats donassen presta expedicio e execucio en lo carrech que havien pres dels cent homens e prestament so stat en aquesta ciutat e molt congoixats los dits Pujol e Monrodon ab bon compliment fossen ab vostres molt gran reverencies en tant que dijous proppassat lo dit Monrodon e lo dia de vuy lo dit Pujol ab cert nombre de gent armada son partits de aquesta ciutat fahent la via de vostra ciutat. E per tant que vostres molt grans reverencies plenament sien informades de la dita gent armada que los dits Pujol e Monrodon partexen de aquesta ciutat vos tramet nomina de cascu e quina quantitat de diners ha presa tots bestrets per lo dit

Galceran Prat e fermades apoques en poder del notari de mon ofici ab memorial dins la present interclus. E per semblant en vigor de una altra letra vostra a mi liurada ensemps ab ordinacio de una crida sobre tenir complir e observar qualsevol delliberacions instruccions e altres provisions que manades e injungides per vostres grans reverencies seran e de no maldir impugnar contradir improvar o en altra manera mal parlar o contrafer de vostres delliberacions e altres actes encontinent per ma requesta lo veguer la ha manada publicar. E conserveus molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en la sua divinal gracia. Scrita en Vich dissapte a nit a VII de març any Mil CCCCLXI. — A tots vostres manaments e ordinacions prest quis recomana en vostra gracia lo diputat de Vich.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. Lo consell de aquesta ciutat ha constituhits e creats sindichs al honorables micer Luis Cirera licenciat en leys paher lany present mossen Thomas de Carcassona caváller En Bernat Navarra En Johan Alfageri e micer Berthomeu Maull doctor en leys ciutadans de aquesta ciutat e aço sens revocacio dels honorables En Francesch del Bosch En Johan Agullo e micer Anthoni Riquer doctor en leys ciutadans de la

dita ciutat sindichs ja en dies passats per aquesta ciutat constituhits e aquells remet aqui per entrevenir en aqueix consell e altres actes tochants los negocis del Illustrissimo Senyor don Charles Primogenit e benavenir repos e tranquill stat del Principat de Cathalunya e de present en aqueixa casa occorrents. E son dits sindichs a ple informats. Placiaus donar fe e creença als damunt nomenats sindichs de aquesta ciutat en tot ço e quant a vostres reverencia e magnifichs per part nostra per dits sindichs sera explicat. E sia molt reverend nobles magnifichs e de gran providencia senyors lo beneyt Jhesus vostre director e protector. De Leyda a V de març any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als magnifichs e savis mossenyors los embaixadors del Principat de Cathalunya a la Senyora Reyna destinats.

Magnifichs e molt savis mossenyors. Rebuda havem vostra letra per la qual nos certificau la Illustrissima Senyora Reyna fahent resposta a nostra supplicacio per miga de vosaltres feta havervos dit esser contente no entrar en la present ciutat pero que vendria a Sent Boy e aqui se detendria per alguns dies et cetera. Havem haguda admiracio com la tal resposta de la sua Altesa es passada sens altres replicats que en la dita vostra letra son contenguts la qual es vista innuir haver prou que la dita Illustrissima Senyora solament

vinga en Sent Boy. E per quant la venguda e stada en Sent Boy porta aquells mateixs perills e inconvenients que fahia la entrada aci e encara molt mes e specialment que la aturada de la dita Senyora no seria sens gran nota de nosaltres e de aquesta ciutat com star la sua Altesa en tal loch no capaç e tan vehi a aquesta ciutat seria cosa molt notadora a desservey de la sua Altesa e poch honor de tots per tant volent nosaltres molt attentament guardar lo honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la sua Altesa e no oblidar lo dever nostre havem delliberat consellar e supplicar la sua Excellencia sia sa merce ordonar e provehir no acostarse de Vilafrancha ençа e aço de nostra part li consellareu eus pregam ne suppliqueu afectuosament la sua Altesa haventvos en aço talment que no se haja a dir que partits de açi siau en res alterats obrant e fahent per manera que lo efecte de aquest consell e delliberacio nostra sien obtenguts. E poreu dir a la sua Altesa aço esser granment son servey lo que per experiencia prest trobara car dins pochs dies Deus volent seran les coses molt millor ordonades e compostes a honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la sua Excellencia e benefici e repos de aquest Principat. E supplicareu e instareu lo Illustrissim Senyor Primogenit li placia accelerar e cuytar la sua venguda per poder delliberar en les coses que occorren. Lo Sant Sperit magnifichs e savis senyors sia en guarda vostra. Dada en Barchinona a X de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut

de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

11 DE MARZO.

Se dió lectura á varias cartas que se recibieron en este dia, despues de haber tenido lugar la siguiente deliberacion.

La deliberacio dels Senyors diputats e consellers que sia procehit per los dits diputats remetentho a ells de lur providencia que sia observat lo proces de so metent e degudament exequutar contra tots aquells qui contra la cosa publica e benifici del Principat de Cathalunya han fet fan e faran detriment lesio o derogacio e tracten solliciten e procuren e han tractat sollicitat e procurat qualsevulla coses en dan e prejudici de la dita cosa publica del dit Principat. En aço los senyors archabisbe bisbe e tots los altres ecclesiastichs qui en lo dit consell presents eren consentiren e lur assentiment e consell prestaren *citra sanguinem et irregularitatem et seu illos casus quibus homo potest qualitercumque irregularitatem incurrere.*

Reverendissimos pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs be amats e verdaders amichs nos-

tres los diputats del Principat de Cathalunya e altres congregats en la ciutat de Barchinona sobre la liberacio e instauracio de les libertats.

Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos pares en Christ venerables nobles egregis magnifichs be amats e verdaders amichs nostres. Ab companyia del noble magnifich amat conseller e camerlench nostre don Johan senyor Dixer per fer a nos reverencia obtenguda licencia del egregi e strenuu capita lo comte de Modica es vengut lo amat e devot majordom nostre Ferrando de Bolea. E per ço com fins siam arribats en aqueixa ciutat de Barchinona havem per nostre servey mester lo dit Ferrando de Bolea vos pregam tant afectuosament com podem dar licencia al dit Ferrando fins aqui siam arribats perque no incorrega en pena del jurament per lo dit Ferrando a vosaltres prestat. E de aço nos fareu singular plaer e servey. Dada en la ciutat de Tarragona a VIIII dies de març del any Mil CCCCLXI. — Charles. — R. Vitalis prothonotarius.

Reverendissimos venerables egregis nobles magnifichs be amats e vertaders amichs nostres los diputats de Cathalunya e altres congregats a la liberacio nostra de les libertats.

Lo Princep e Primogenit et cetera.

Reverendissimos venerables egregis nobles magnifichs be amats e vertaders amichs nostres. Perque en dies passats nos trametes Thomas Benedit per fervos

certs de nostres proguessos vehent a present no esser la sua stada necessaria ha pres de nos licencia per retornarsen a vosaltres. E per quant lo dit Benedit en lo carrech que per vosaltres li es stat donat be e diligentment per tant notificantvosho vos pregam carament per nostre amor e respecte lo vullau haver per ben recomenat segons de vosaltres speram. Avisantvos com vuy anam a Vilafrancha e de alli dreta via a aqueixa ciutat de Barchinona. Dada en Tarragona a X de març any Mil CCCCLXI. — Charles. — R. Vitalis prothonotarius.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Sus ara haver spetxat lo correu qui la present portara es attes correu de Çeragoça trames per lo Senyor Rey als embaxadors de la dita ciutat lo qual ha aportat una letra del dit Senyor dirigida al vezcomte de Rochaberti e a mi de creença segons en lo traslat de aquella veureu splicadora per los dits embaxadors la qual splicada es aquesta com lo conestable de Navarra es entrat dins lo realme Darago a la Almunia fahent la via Dixer per la qual rabo lo dit Senyor ha deliberat de exir en persona a la encontra del dit conestable qui ve ab mil e doscents rocins e tres milia pahons. Sa Majestat convoca e aplega les hosts e gents



darmes los quals desaplegats havia per la peraula que sa Majestat dada havia al dit Principat e per aquell a mi e a mon exercit e que ells per part del dit Senyor nos intimaven les dites coses a ell e a mi significantnos que gens per tal convocacio de gent darmes nos tinguessen per dit sa Majestat rompre volgues la peraula que dada havia al dit Principat ni encara a don Johan Dixer al qual ne a ses terres dampnificar no entenia e que jatsia sa Majestat sapia nosaltres esser ligats e sens ordinacio de vosaltres no poder fer ni anar avant o atras no resmenys hauria a servey singular en aquest cas lo exercit li volgues valer e ajudar segons per la fealtat erem obligats. E que de e sobre la dita creença axi splicada nosaltres li volguessem fer resposta per ço que de aquella de continent ells poguessen spatxar al dit Senyor e encara ells qui venen deliberats pertir de mati a bocha dir loy poguessen als quals havem parlat los dits vezcomte e jo que segons per ell es stat dit e encara per lo dit Senyor pensa no es en facultat nostra sobre lur creença poder res delliberar mas que per servir lo dit Senyor de continent les dites coses vos fare correu e a aço ells han mostrat esser contents pregantnos que ab vosaltres treballassem haver vostra resposta quant pus prest poguessem e que crehem que lo dit Senyor vos ne avisara. E la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Ab la present vos tramet traslat de la dita creença. Dada en Fraga a nou de març any mil CCCC sexanta hu. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. La present jornada vers deu hores de mati es junt hun correu per dona Catherina muller del noble e magnifich don Johan Dixer ab una letra de aquella a mi tramesa e aquella lesta present mon consell es stat deliberat a la dita Senyora fos respost en certa forma segons veure poreu ab lo traslat de aquella lo qual vos tramet dins la present ensemps ab lo traslat de la letra de la dita Senyora a fi que vists los dits traslats per vostres grans reverencies nobleses e magnificencies pus amplament se puixa deliberar axi sobre lo significat de la dita letra com encare sobre qualsevol coses en e per aquell occorrents. En apres lo jorn mateix per quant yo stich provehit que dins aquesta vila hom noy entre que primer de esser aposentat no sia ben scorcollat e si letres porta aquelles registrades vinguen en ma mia me es stat manat hun home qui per los jurats de la vila de Tamerit era trames als magnifichs micer Lorenç Dalgas advocat de la dita vila jurat e a mi embaxador de la ciutat de Çaragoça en poder del qual dins les sabates de aquell son stades trobades dues letres patents la una del Senyor Rey laltra de la dita ciutat les quals segons los kuelars (?) al dit loch de Tamarit son stades trameses

en e per la exequucio de les coses deliberades en lo consell reyal dimecres que comptavem vint e sinch del mes proppassat qui fonch sobre la entrada per nosaltres feta en aquell jorn en la dita vila e jatsia per letres mies sien stats avisats de tot lo que dit es e de la raho que ladonchs lo dit micer Lorenç me dona no resmenys per mon descarrech e encara vista ma diligencia me scrivau sius plau la practicha que tinch. E perque vostres reverencies nobleses e magnificencies vegen los motius del dit Senyor per los quals convocava les hosts e les gents darmes del dit regne dins la present vos tramet les dites letres o les copies de aquelles les quals vistes vos placia rescriurem e sobre lo que dich en aquesta e encara en la que a nit passada vos fiu complidament avisarme del que deliberat haureu per lo mester. E la Trinitat Sancta vos tinga en sa proteccio e guarda. Dada en Fraga a nou de març any Mil CCCCLXI.— A vostra honor prest lo comte de Modica.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia senyors los senyors diputats XXVII e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Sus ara hora de mig jorn ensemps ab los embaxadors de aquexa ciutat havem haguda resposta molt humana de la Majestat de la Senyora Reyna la qual inseguint ab ses bones ofertes e volent estar a tota ordinacio de aqueix Principat ha

deliberat star al consell de nosaltres e dels dits embaxadors de Barchinona e daciavant no passar desitjant en quant se pot compendre tot benifici e repos de aqueix Principat e de aqueixa ciutat. Sperant reciprocament per lo honor de la Majestat del Senyor Rey seu e de la sua posteritat semblant del dit Principat. Tantes humanitats superiors a enteniment de dona ha dites que scriure nos porien e les quals speram referir de peraula. Suplicantvos la present vullau comunicar al consell de aqueixa ciutat prenentla per lur. Data en Vilafrancha dimecres a mig jorn a XI de març any Mil CCCCLXI. — Prest al manament e ordinacio de vostres reverents egregis nobles e magnifiques savieses los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors molt reverend honorables e de molt gran providencia. Per lo portador he rebuda una letra de vostres savieses vuy que es diluns a set hores pres mig jorn que tenim VIIII de març e de continent dare recapte ab tota diligencia segons voleu e manau en lo contengut en aquella. E ordonau mossenyors ço que de mi vos sera plasent. De Gerona dia e hora dessus dits. — Mossenyors de molt gran providencia a vostra ordinacio e manament apparellat lo diputat local de Gerona.



Presente Petro Perello notario et adjutore ordinario scribanie oficii Deputacionis Generalis Cathalonie et scriptore jurato sub me Bartholomeo Sellent notario et scriba majore dicti oficii et presentibus testibus honorabili Johanne Lull et Anthonio Pujades civibus Barchinone testibus ad premissa adhibitis et assumptis reverendus et honorabiles viri domini frater Anthonius Petrus abbas monasterii beate Marie Montisserrati Ludovicus Divorra miles et Michael Cardona civis Barchinone deputati Generalis Cathalonie residentes Barchinone existentes personaliter in aula consistorii domus Deputacionis dicti Generalis presentis civitatis Barchinone ubi erant et cum eis assistebant honorabiles et magnifici viri domini Petrus de Torrente Ludovicus Xatanti Simeon Sala et honoratus Çaconomina anno presenti consiliarii dicte civitatis Barchinone. Eratque in dicto loco coram dictis dominis deputatis et consiliariis honorabilis Galcerandus de Ortigiis bajulus dicte civitatis Barchinone. Cuiquidem bajulo dicti domini deputati organo et voce dicti reverendi abbatis alterius eorum dixerunt hec verba vel similia in efectu. Mossen Batle com per deliberacio de nosaltres diputats e de nostre consell elegit en virtut de la comissio feta a nosaltres per la general cort de Cathalunya derrerament convocada en la ciutat de Leyda ab lohacio e approvacio del honorable consell de la present ciutat de Barchinona sia provehit que sia observat lo proces de so metent e degudament

exequutar contra tots aquells qui contra la cosa publica e benifici del Principat de Cathalunya han fet fan e faran detriment lesio e derogacio e tracten sollicitten e procureu e hau tractat sollicitat e procurat qualsevulla coses en dan e prejudici de la dita cosa publica del dit Principat segons en lacte de la dita delliberacio es mes largament contengut. E com contra lo noble mossen Galceran de Riquesens governador de Cathalunya delat de moltes coses per ell fetes e attemptades contra la cosa publica e benifici del dit Principat e en prejudici de les constitucions e libertats de aquell se haja procehir juxta forma de la dita liberacio e sia perill de fuga del dit governador per la qual fuga lo efecte de la dita deliberacio seria frustrat en ell per tant nosaltres dits diputats per exequucio de la dita delliberacio requirim a vos dit mossen Batle en virtut del sagrament e homenatge per vos prestats de obtemperar e exequutar tota dilacio consell e consulta cessants totes e qualsevol requestes per nosaltres o part nostra a vos fahedores que de continent sens alguna dilacio ab aquella companyia de gents qne a vos sera vista necessaria per bona expedicio de aquesta cosa aneu al loch de Molins de Reig hon se diu lo dit mossen Galceran de Requesens esser e aquell ab molta diligencia cureu haver e pendre a vostres mans e pres lo ameneu en la present ciutat de Barchinona E si per ventura lo dit Governador fugia lo seguireu ab so de via fors fins lo hajau a mans vostres. Encara mes vos requerim que si o no poguessets haver lo dit mossen Requesens vos assegureu de sos

bens per que occultar nos puxen. E en tot aço vos requirim entenau de continent sens dilacio alguna. Quaquidem requisicione per dictos dominos deputatos facta dicti domini consiliarii civitatis Barchinone ibidem ut premittitur presentes dixerunt dicto honorabili baiulo talia vel simili verba. Nosaltres mossen Batle queus consellam façats e compliscats la dita requesta a vos per los dits senyors diputats feta. Quibus sic dictis et prolatis dictus honorabilis dominus baiulus respondendo dixit se paratum adimplere requisita per dictos dominos deputatos et consulta per dictos dominos consiliarios civitatis Barchinona et cetera.

A este requirimiento siguen otros dos á igual objeto contra Juan Pages vicecanciller, el honorable Jaime Pau, ambos consejeros reales, mosen Juan de Munthuy, Jaime Ferrer y otros: los que se despacharon al propio tiempo que las siguientes cartas.

Al molt magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller hu dels embaxadors del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich. Com per algunes coses de molta importancia sia necessari nosaltres parlar ab vos per tant vos dehim e encarregam que romanint los altres vostres companyos de la embaxada vos vista la present vingau a nosaltres ab molta cuyta e noy

haja falla alguna. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als capitans e conestables assoldejats per lo dit Principat aon se vulla sien als quals les presents seran presentades saluts.

En virtut del sagrament per vosaltres prestat de servir lo dit Principat vos requerim que ab les gents de vostres capitanies e conestables segueschau lo honorable En Galceran Dortigues balle de Barchinona exhibidor de la present e stigau a tota sa ordinacio e en aço no haja falla. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Lo honorable mossen Pere Berenguer Sort cavaller qui es acordat per home darmes va aqui per servir lo exercit. Placieus haverlo per recomenat e appellarlo en vostres consells car home es de disposicio per aquest negoci e ha experiencia de aquests afers que en tant lo seu consell no pot sino al dit negoci aprofitar. E tingaus la Sancta Trinitat molt egregi senyor en guarda sua. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCC se-

xanta hu. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als capitans e conestables assoldadats per lo dit Principat que de present se troben en la vila de Sent Boy saluts.

En virtut del jurament e homenatge per vosaltres prestat de servir lo dit Principat vos requirim que de continent vista la present ab vostres gents vingau a la Maçanera e seguischau lo honorable En Galceran Dortigues batlle de Barchinona e sino era passat lo sperau aqui e si passat era lo segueschau e façau lo que per ell vos sera dit e stigau a sa ordinacio. E de continent partiu molt cuytadament et sens triga alguna. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

A la illustre Senyora dona Beatriu relicta del illustre Senyor don Henrich infant de Arago.

Illustre Senyora. Per alguns sguarts concernents servey de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e honor de vostra Senyoria es deliberat la dita Senyoria vostra per lo present deverse abstenir e sobreseure passar de Vilafrancha ença com lo contrari portaria inconvenients e dan no poch los que en aquesta per

bon e degut respecte obmeteu. Placia donchs a vostra Senyoria satisfer en aquesta nostra deliberacio feta ab gran necessitat e consideracio. E aço Senyora Illustra haurem en gran complacencia e gracia la qual no duptam de vostra Senyoria obtenir puys contraria deliberacio no poriem bonament tollerar. La Sancta Trinitat Illustre Senyora vos haja en sa bona guarda. Scrita en Barchinona a XI de març del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —De vostra Senyoria devots servidors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathaluuya.

Als magnifichs e molt savis senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Senyora Reyna destinats.

Magnifichs e molt savis senyors. Per correu que aquesta nit vos havem trames vos havem certificats de la deliberacio nostra que la Illustrissima Senyora Reyna sia per vosaltres de part nostra aconsellada li placia no passar de Vilafrancha ença segons per nostra letra vist haureu. Ab la present vos dehim que si per ventura la dita Senyora Reyna delliberaba no star al dit nostre consell e de la ciutat de Barchinona qui sobre aço semblantment la aconsella e de fet la dita Senyora venia de Vilafrancha ença que vosaltres senyors per part nostra e de aquest Principat digau publicament als qui venen ab la dita Senyora axi com son don Johan archabisbe de Çeragoça mestre de Muntesa visrey de Sicilia e altres que lo dit Principat e

ciutat zelant lo honor e servey del Senyor Rey e de la dita Senyora benifici e repos del dit Principat han suplicat e consellat fos de merçe sua ordenar no acostarse pus prop de Vilafrancha la qual cosa a la dita Senyora no plau fer ne al dit consell star ans passa avant e per tant vosaltres intimants les dites coses los significau la dita supplicacio e consell. E si de no observancia los ne provenen perills e inconvenients que lo dit Principat ne sia scusat e venguen a tot lur carrech. E de aço fareu levar carta publica. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita et cetera.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per quant lo Senyor Primogenit deu intrar dema Deu volent en aquesta ciutat e speram de moltes coses parlar ab la sua Senyoria e perque havem a conferir de moltes coses ab lo magnifich don Johan Dixer vostre nebot qui es aci attes no podem respondreus stesament a moltes coses que per vostres letres nos dehim ab la present solament vos trametem la resposta que havem deliberat esser feta a la requesta queus es presentada per los missatgers de la ciutat de Çeragoça la qual resposta donareu continuar per lo notari qui es stat rebedor de la requesta. E aço havem deliberat se faça de continent perque los dits missatgers nos marav ella-

seu de la triga e nous constituissen en culpa per aquella. Apres Deu volent e molt prest haureu resposta a totes les altres coses. E sia la Sancta Trinitat en guarda vostra. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Los dits Regent la vegueria de Barchinona e egregi Capita jatsia largament hajeu satisfet a una requesta asserta per part dels honorables jurats de la ciutat de Çaragoça per los dits honorables don Lorenç Alguas e don Anthon de Angusolis asserints dels dits honorables jurats haver potestat feta no resmenys a la pretesa requesta per part dels reverends nobles e magnifichs diputats del regne de Arago e dels dits honorables jurats feta la qual comeoce Per causa de la et cetera dihen que si per los dits asserts requirents es degudament considerat com se creu lo proces de so metent per causa de la detencio de la persona del Illustrissimo don Charles primogenit de Arago et de Sicilia et cetera e per inseguir e haver los mals consellans la Majestat reyal iniciat e los quals gravissimos crims han comesos axi dins lo Principat com alias no es stat per derogar en res als furs libertats e privilegis del regne de Arago ne per privar o dampnificar algu indegudament mas per satisfer a la fidelitat a la reyal corona deguda la qual los cathalans han molt cara com la vida en la qual los aragonesos e altres subdits e vassalls de la reyal corona han per semblant comu

participi la qual cosa ben considerada deu esser e es conforme a la voluntat de la Majestat del Senyor Rey donchs no deu esser greu als dits asserts requirents la entrada e statge qui de present se fa per lo dit exercit en la vila de Fraga com no sia fet a injuria de algu mas per exequucio del dit proces de so metent lo qual no ha compliment e per exequucio de coses degudes e pertinents e a lahor de nostre Senyor Deu servey de la reyal corona e repos no solament del Principat de Cathalunya mas de tots los regnes e terres de la Majestat reyal les quals coses encara que la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit sia subseguida perque sien degudament compostes requeren alguna triga la qual no porta dan al dit regne de Arago ne als poblats en la vila de Fraga com sia stada tots temps la intencio del dit Principat e de present es e sera que sia integrament satisfet a qualsevol qui dampnificat sia e complidament pagades totes vitualles e altres coses que per los del dit exercit sien preses e comprades. E per tant stants e perseverants en la resposta contengudes ja feta e denegades totes e sengles coses en la dita asserta requesta contengudes donen la present lo dit Regent la vagueria e Capita requerint et cetera.

Als molt nobles magnifichs honorables e savis mossenyors los quinze elets per lo bras militar del comdat de Rossello residents en Perpinya.

Molt nobles magnifichs honorables e savis mossen-

yors. A noticia nostra son pervengudes algunes diferencies novament suscitades sobre la intervencio de alguns del stament militar en les congregacions si aqui ne convenia fer per causa de lès coses que occorrien sobre la liberacio del Illustrissimo Senyor Primogenit. Les quals diferencies han importat a nosaltres grandissima molestia e congoixa car en qualsevol temps les diferencies no deuen esser ab plaer sentides e molt menys en aquest temps en lo qual maximament totes diferencies deuen haver repos quant grans que sien e specialment totes les particulars e tals com son aquestes provenints per voluntat de entrevenir e fer benifici en lo negoci de la dita liberacio la qual concerneix tant la utilitat publica de tot lo Principat. E per ço per donar repos a les sobredites diferencies havem deliberat pregar a vosaltres e quant pus stretament podem vos pregam e encarregam vullau totes diferencies apartar e tolre e encara totes les coses e causes que raho e occasio porien donar a diferencies. E si convendra o sera necessari tractar de negocis congregarse per aquells vos pregam no sien repellits de intervencio de tal congregacio los del stament militar qui entrevenir hi vullen car si eren en la cort hi entrevendrien e majorment com attesa la liberacio ja obtenguda del dit Illustre Primogenit solament se haja es dega entendre en plaers e solaçes. E pus repos se ha hagut de la principal empresa tots devem apartar occasions e causes de diferencies e axi afectuosament pregam ho vullen fer vostres nobleses magnificencies e savieses. Les quals la Sancta Trinitat

haja en guarda sua. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor et cetera.

Honorable senyer. Donau a mossen Arnau Guillem Pastor veguer de Barchinona cent florins dor per bestreta e occorriment de son salari e meteu los dits cent florins en vostre comte. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable En Galceran Dortigues balle de Barchinona.

Mossen batlle. La present es per notificarvos que si no trobareu lo Governador en casa sua que provees-chau en guardar e cerquar casa de hun quis diu En Bofill hostaler o qui te casa en la vila de Molins de Reig car nosaltres som certificats que lo dit Governador staria amagat en la dita casa. E mes som certificats que en la dita casa hauria citges graners e altres lochs secrets e molt amagats per star celat lo dit Governador. Perqueus requirim en virtut del jurament per vos prestat que ab molta diligencia cerqueu e investigueu los lochs secrets de la dita casa e provees-

chau en totes maneres que hajau lo dit Governador a vostres mans. Feu en la cosa segons de vos se confia. Dada en Barchinona a XI de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

FIN DEL TOMO DÉCIMOQUINTO DE LA COLECCION, SEGUNDO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

